כ"ג שבט תשמ"א, 28.1.1981 מיספר 2265 72 עמודים שנה 45 המחיר : 10 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

גילויים בלעדיים על תעלומת ההתנקשות במנהל „אל־על"

צבי קידן בבית החולים בדנמרק

שערורייה בקופנהגן

"ויקטורי" ספינת הדגל של נלסון בקרב טרפאלגר

NELSON FILTER

Virginia

"ויקטורי" ספינת הדגל של נלסון בקרב טרפאלגר
שנערך ב־21 באוקטובר 1805. נלסון, שפיקד על צי של
27 ספינות התגבר על ציין המשותף של צרפת וספרד
שמנה 33 אניות קרב, בפיקודו של האדמירל וילנוב, וטיבע 19 מאניותיהן.

כשאתה מעשן **נלסון פילטר וירג'יניה**, זה הסיפור שהיא מספרת לך. קח אחת...

נלסון פילטר וירג'יניה - הטעם הנועז של המרחבים הגדולים...

ויצמר יעקבסון טמיר

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, ת. ד. 7. 03־23262/3/4. תאדואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורכי־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • כתב בכיר: יוסי היימן • ראש המינהלה: אברהם סימון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות „צינקוגרפיה לספרי" בע"מ.

קול קורא

„לא כדאי להתחיל איתכם," אמר לי השבוע איש־ציבור ידוע. „הגה, הרצל שפיר חיבר מיסמך נגד העיתונות, אתם יצאתם נגדו בשצף־קצף — וכעבור שבוע־שבועיים הוא עף מתפקידו."

אילו הייתי מאמין באמונות טפלות, הייתי מאשר זאת. כל מי שתקף את חר־פש־העיתונות בכלל, ואת חופש־הביטוי של העולם הזה בפרט, הגיע איכשהו ל־סוף רע.

כך קרה גם לשפיר. הוא התכוון לפגוע פגיעה מכרעת בחופש־העיתונות בארץ, על־ידי הנהגת שיטה של „האמנת כתבי מישטרה", שבאה לאפשר למישטרה לסלק כתבים שאינם משרתים אותה, לשחד את משרתיה ובכלל להפוך את העיתונות לכלי מישטרתי.

העולם הזה (2260) אכן חשף וגינה משימה זו, וחיסל אותה בעודה באיבה. אומרים שמלאכתו של צדיק נעשה בידי אחרים — ו„אחרים" משמעו מי שאינם צדיקים. איני סבור כי יוסף בורג יושב על תקן של צדיק, ומניעיו בפרשה זו מוטלים בספק חמור. אך המלאכה נעשתה.

פתיון לגומאדי

עד כמה שהיה חשוב למנוע את הגי־שמת חזונו של שפיר לגבי העיתונות מס־ידיעה זו אמרה, כי יש למישטרה שישה עדי־מדינה נגד אהרון אבר־חצירא, בשעה שהיה לה רק עד אחד כזה.

אין טעם להיכנס עתה לפרטי אותה פרשה, השנויים במחלוקת. אנשי השר טר־ענים כי שפיר הסתבך בשקרים וכי למע־שה נתן את ההוראה להשתלה. שפיר טען כי היתה כאן הסתבכות במישגים בתום־לב. לדבריהם, אמנם סברה המיש־טרה כי יש בידיה יותר מעד־מדינה אחד. הידיעה כאילו קיימים שישה עדי־מדינה היתה פרי של טעות. דובר־המישטרה, שאישר ידיעה זו באוזני עיתונאי, פשוט לא ידע את האמת.

דובר־צה"ל, אבן (עם ראש־ישכתו), סרן עומר)
נכס ושמו אמינות

פרשה זו שייכת לעבר. אבל העניין העקרוני הוא נחלת ההווה והעתיד.

השאלה נשארת בעינה: האם מותר ל־מישטרה להשתיל בעיתונות ידיעה כוזבת?

הבה נבהיר את הסוגייה. איני מתכוון להשתלת ידיעה, כשהמקור המישטרתי מא־מין בנכונותה, ולאחר מכן מסתבר כי אינה נכונה. זה יכול לקרות לכל אחד. גם עיתונאים שוגים לא פעם בתום־לב ומפרסמים ידיעה שהיא — כפי שמסתבר אחר הפירסום — כוזבת.

איני מתכוון גם למיקרה שבו קצין־חוקר מבקש מעיתונאי לפרסם ידיעה כו־זבת, כדי לעזור לו בחקירה. אם העי־תונאי מפרסם אותה — בידיעת עורכו, כמובן — הרי זה עניין של העיתון. אם־שר להתווכח על מיקרה כזה מבחינת ה־אתיקה העיתונאית (האם מותר לפרסם ביודעין ידיעה כוזבת, מתוך מחשבה שיש בכך תועלת לציבור, או לא?) אך אין להאשים את השוטר דווקא.

אני מתכוון למיקרה מסוג אחר: כאשר אנשי־המישטרה מסרים לעיתונאים ידי־עה ביודעם שהיא כוזבת — וכאשר העי־תונאים משוכנעים כי נמסר להם מידע מוסמך ומהימן.

הבעייה אינה פשוטה כל כך.

נקח, למשל, את מיקרה הרצח הכפול. המישטרה חשדה בשני פושעים ידועים, שנמלטו למחרת הרצח לחו"ל. החוקרים רצו לפתותם לחזור ארצה. לצורך זה הודלפה לעיתונות ידיעה כוזבת על כיוון החקירה. כך הצליחה המישטרה להטעות את החשודים, וגם את פרקליטיהם, ואחד החשודים אכן חזר ארצה, נאסר והואשם. אילו היה התכסיס מצליח במלואו, היה גם השני, גומאדי — רחמים אהרוני — חוזר.

הח"כ אנס קטינה

האם זה כדאי? יהיו שיאמרו: בהחלט כן. אם תכסיס תמים זה עזר למילחמה בפשע וללכידת החשודים ב־רצח נתעב, הרי זה טוב. בלא יודעין שימשה העיתונות מטרה טובה.

האמנם? נעבור למיקרה שני.

פרשת אבר־חצירא. בעזרת דובר המיש־טרה הוכנסה לעיתונות הידיעה כאילו יש בידי המישטרה שישה עדי־מדינה נגד ה־שר. לא אתווכח כאן על השאלה, אם אכן זאת היתה כוונת המישטרה, או שמא היה כאן צירוף של מיקרים אומ־ללים. נניח לרגע, למען הוויכוח, שאכן היתה כוונה להכניס לעיתונות ביודעין ידיעה כוזבת. המישטרה אינה מכחישה גם כיום — אחרי הדחת הרצל שפיר — כי בהחלט היתה כוונה לפרסם שיש בידי המישטרה „יותר מעד־מדינה אחד."

לדברי השוטרים, זה היה נחוץ, על ישראל גוטליב, עד־המדינה היחידי, הפ־עילו לחצים כבירים. המישטרה רצ־תה להקל על לחץ זה. היא גם רצתה להפעיל לחץ פסיכולוגי על אבר־חצירא ועל עורכו. לאמור: „יש כבר די ראיות נגדכם, כדאי לכם להודות."

כאן התכסיס התמים כבר אינו כל־כך תמים. מבחינה ציבורית, יש הבדל גדול בין שר שיש נגדו עד־מדינה אחד, ובין שר שיש נגדו כמה עדים. על אחת כמה וכמה כשכותבים על „שישה עדי־מדינה". המסקנה המתבקשת היא כי אשמת השר הוכחה, למעשה, וכי דינו נחרץ. כך הבין זאת הציבור.

יש לפסול שיטה זו מכל וכל. היא מסוכנת ומזיקה.

היא מסוכנת, מפני שאין גבול. אם מותר למישטרה לשקר ביודעין, למען מטרה טובה, מתעוררת השאלה מ ה י מטרה טו־בה, ומי יקבע אותה. מדוע לא להדליף, למשל, כי חשוד מסויים נתפס בעת ביצוע פשע? מחר תופיע בעיתונות ידיעה „מפי מקור מישטרתי בכיר" כי חברי־כנסת פלו־ני נחקר בקשר עם אינוס קטינה. או ש„לדעת צמרת המישטרה" יבואן מסויים נחשד בייבוא הרואין.

יש הבדל גדול מאוד בין פירסום ידי־עה כוזבת סתם ובין פירסום אותה ידיעה עצמה בתוספת המילים „המישטרה מאמי־נה", או „קצין־מישטרה בכיר גילה ש..." או „מקור מישטרתי מודיע." איזכור ה־מישטרה מוסיף לעניין אמינות, הופך את הברווז לידיעה מוסמכת.

איננו יכולים למסור בידי המישטרה נשק מוּרעל כזה. הדבר פותח פתח לסוג מסויים של מישטר מישטרתי.

הדבר מזיק גם מבחינה אחרת. עיתונות אמינה היא נכס לאומי, שאין חשוב ממנו. הדמוקרטיה מבוססת על זרם חופשי של מידע מוסמך. האזרח־הקורא צריך לדעת כי העיתון, הנהנה מן האמון שלו (איש־איש לפי טעמו) כותב אמת, ולפחות שאינו משקר ביודעין. הוא גם צריך לדעת כי הודעות ממשלתיות הן מהימנות, וכי לא יעלה על דעת מוסד ממשלתי — קל וחומר המישטרה — לשקר ביודעין.

ברגע שאמונה זו נהרסת, נהרס אחד מיסודות הדמוקרטיה. כאשר האזרח מתייחס לעיתונו כשם שאזרח סובייטי מתייחס לעיתונים שלו — כאל אמצעי־תעמולה של השילטון, שאינם רואים עצמם מחויי־בים לדווח אמת, אלא רק לשרת את מטרות הממשלה — זה רע מאוד.

האפרסק והפתיון

זוהי גם התשובה לקורא אליאב צר־פתי מקיבוץ חצור, סטודנט־לרפואה ה־מסיים בימים אלה את לימודיו. הוא שלח לי כתבה בשם „הנחשדת וגם פיטרת?"

גומאדי
מתי מותר לשקר?

ובה התקפה חריפה על שר־הפנים, יוסף בורג, בקשר לפרשת הרצל שפיר.

אליאב מותח ביקורת חמורה על המאמר שלי על פרשה זו (העולם הזה 2262), שסיסמתו היתה „לסלק שניהם גם יחד, המפד"ל והמפכ"ל". טוען צרפתי: „המחבר, כמו רבים וטובים אחרים, נפל למל־כודת המתוחכמת שפרש שר־הפנים." כלו־מר: תחת לעסוק בשחיתויות של מישרד־הפנים ובהדחת המפכ"ל, טיפלתי בהיבטים מישניים, בלתי־חשובים.

טוען צרפתי: „בורג מעוניין במצב של אי־בהירות, כאשר הוויכוח מוסט לנוש־אים חשובים כשלעצמם, אך ל ח ל ו ט י ן לא רלוונטיים, כמו: היחסים בין זרו־עות המימשל, חופש העיתונות, שילטון הדמוקרטיה ושאר פתיונות. אני משתמש בכוונה במילה ‚פיתיון', כי זה אכן מושך להתפתות ולהתייחס לשאלות היפות, ש־אותן מציג בורג, ואשר נוגעות לנקודות יסודיות בהשקפת־עולמנו (סמכויות ה־מישטרה, זכויות העיתונאים, אמינות, על־יונות הממשלה על הפקידות וכו'). אולם, אני אינני מאמין כי אלה הן השאלות החשובות בפרשה זו, ודבר לא יוכל להס־תיר את התמיהות היסודיות בפרשה זו: מדוע היה זה כה דחוף לבעוט במפכ"ל? מדוע מסרב בורג לוועדת־חקירה? והעי־קר — מדוע בורג עדיין שר־המישטרה?"

אני דוגל בהחלט במינוי ועדת־חקי־רה. הגשתי על כך הצעה לסדר־היום, שנתקבלה על־ידי מליאת הכנסת, והנדונה עתה בוועדת־הפנים שלה. אך איני מס־כים כי עניינים כמו השתלת ידיעות כוז־בות, דיכוי חופש־העיתונות על־ידי הצו־רך ב„האמנת" כתבי־מישטרה, או פריצה (המשך בעמוד 56)

אבו־חצירא
מה גרם לפאשלה?

תבר לאיר פרס אחד ששימש סלע־מח־לוקת בוויכוח שהתפתח ערב ההדחה, ולמחרת היום. כוונתי לפרשה שנקראה „השתלת ידיעות כוזבות".

המפכ"ל המודח הואשם בכך שאישר את השתלתה של ידיעה כוזבת בעיתונות.

מכתבים

קורעים קריעה

הקורא נזכר בתקדים — והוא צודק!

כשראיתי את מראה קלסתרו ה־קרוע לגזרים של מנחם בגין בש־ער העולם הזה האחרון, הזכיר לי הדבר משהו. אני כימעט בטוח ש־העולם הזה כבר קרע לגזרים קלס־טר של מנהיג רוויזיוניסטי אחר — זאב ז'בוטינסקי, לפני יותר מ־עשר שנים.

אברהם גיא, קריית מוצקין

● הקורא גיא צודק. משמאל: שער **העולם הזה** האחרון (2263), מימין: שער **העולם הזה** (1534) מה־25 בינואר 1967, אחרי הפילוג

„העולם הזה" 1534 „העולם הזה" 2263

קרע בצמרת

אלה שאינם טורחים לעמוד בקרי־טריון שקבעו כותבי השנתון להג־דרת יורד: אדם שנעדר מן הארץ ארבע שנים ברציפות". ההיפך הוא הנכון: מאומדני האוכלוסייה השנ־תיים מופחתים, מדי שנה, אותם תושבים שנעדרו שנה שלימה אחת מן המדינה.

אין ללישכה המרכזית לסטטיס־טיקה קריטריון להגדרת יורד: ה־לישכה יכולה למדוד את מיספר האנשים הנעדרים מן המדינה פר־קי זמן מוגדרים מבלי יכולת לק־בוע סיבות ההיעדרות וכוונות ל־עתיד. הלישכה מפרסמת נתונים אלה לפי התפלגות של הנעדרים.

הנתון של 68,500 ישראלים ש־יצאו ב־1979 לחו"ל ועדיין לא חז־רו עד 31 בדצמבר אותה שנה כלל, כמובן, ישראלים שיצאו לחו"ל ל־מטרות תיור בלבד בשנת 1979, ו־לרוב יצאו סמוך לסוף אותה שנה ומטבע הדברים עדיין לא הספיקו לחזור. מאלה כבר חזרו יותר מ־50 אלף, בעיקר בחודשים הרא־שונים של 1980.

דויד נויטן, דובר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, ירושלים

● ● ●

חינוך טלוויזיוני לנכדים

על ההיגיון שבלוח המישדרים של הטלוויזיה הישראלית.

זוגתי שיינה־שיינדל שתחייה ואני מבקשים להביע את הערכתנו העמוקה למוח הגאוני ורב המחשבה הממונה על לוח המישדרים בטלוויזיה שלנו.

קחו לדוגמה שבוע שחלף: ביום ראשון בערב, בשעה שמונה, אנו צופים בטלוויזיה בחברת הנכדים. ובכן, נהנינו כולנו מהתוכנית בית פתוח, שעסקה באמצעי־מניעה לגבר. הנכד, בן תשע, רצה לדעת אם באמת גם האשה נהנית, ואם כן, למה הילדה של השכנים לא מסכימה? הנכדה, בת ה־שמונה, הסבירה לאחיה הקטן בן השבע במה המדובר, וכך חסכה לנו טירחה מרובה. אך אבוי, בן הזקונים של המיש־פחה, שש שנים מלאו לו כבר, בכה בכי מר, כי לא הראו סרטים עם הדגמה מפורטת יותר (וכאן אזלו לנו הנכדים, כי הוריהם גילו, כנראה, ממקור כלשהו על קיום אמצעי־מניעה).

אז תודה רבה וכל הכבוד, המשיכו נא לתת לנו חינוך מיני ורפואי למען הילדים והנכדים.

דויד יופז, בארי־שבע

הידוע גם כמנחם מגדל, וזוגתו שיינה־שיינדל והנכדים אסירי התודה: אלונה, גולן, ערן ושחר.

אין קריטריון ליורד

הלישכה המרכזית ל־סטטיסטיקה מגיבה על כתבתו של שלמה פרנקל („העולם הזה" 2261) ש־עסקה, בין השאר, גם בממדי הירידה.

מיספר תושבי המדינה (3,836,200 בסוף 1979) נאמד, בין היתר, תוך התחשבות בתנועות הגירה על פי הקריטריונים הבינלאומיים. אין כל בסיס לטענתו של שלמה פרנקל, כי המיספר הנקוב כולל, כביכול, „כ־תנועת החירות, כאשר פרש ממנה שמואל תמיר. אז בחר **העולם הזה** את קלסתרו של דבוטינסקי כדי לסמל את הקרע בתנועה.

● ● ●

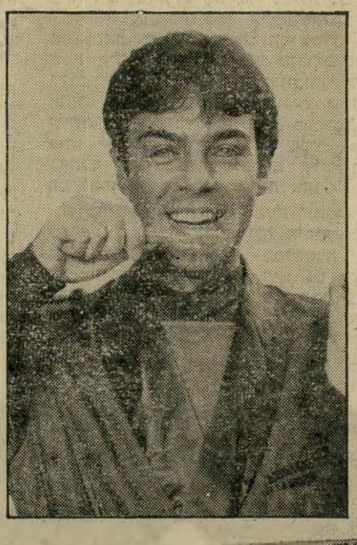
הטיוטה תפורסם

עורך „פרוזה" מגיב על הידיעה ב„נמר של נייר", כי טיוטת הנעורים" של שימעון פרס („העולם הזה" 2262).

(המשך בעמוד 6)

אינך יכול להפסיק לעשן?

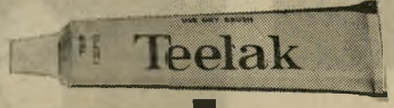
לפחות הסר את כתמי הניקוטין

טילאק זאת לא עוד משחת שיניים: זאת משחת שיניים השומרת על בריאות השן.

מדענים בעולם קבעו שאין כמו **טילאק** להגנה מפני עששת, להסרת כתמי ניקוטין, קפה ואחרים.

והחשוב ביותר: משחת שיניים **טילאק**, שלא כמשחות אחרות, אינה פוגעת בציפוי האמאיל המגן על השן.

טילאק

לבריאות השיניים של כל בני המשפחה

אלקלין

"אל מרוקו"

המסעדה המרוקנית האכסקלוסיבית לאניני הטעם

רח'יורדי הסירה 1 (מול נמל תל־אביב)
טל': 441438
(כשר)

אינך צריך להיות מרוקני כדי להתענג ב"אל מרוקו"

תן טרמפ לחייל

באיזה SONY® אתה בוחר?

כולם ביחד וכל אחד לחוד.

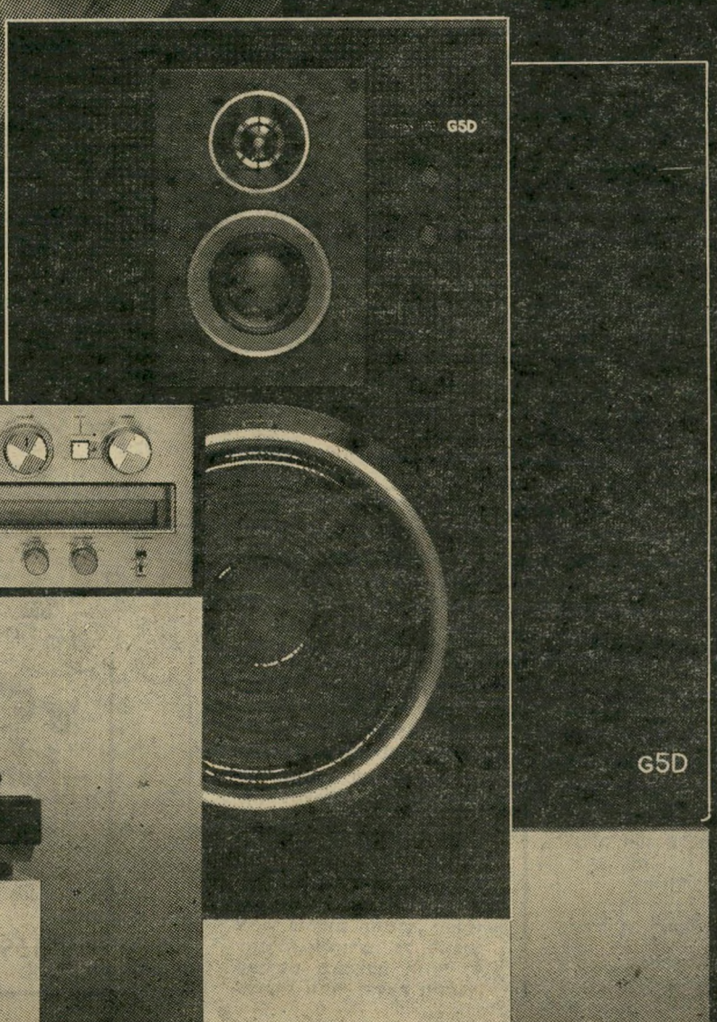

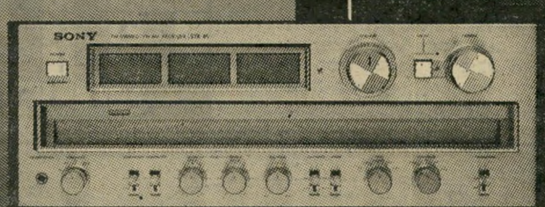

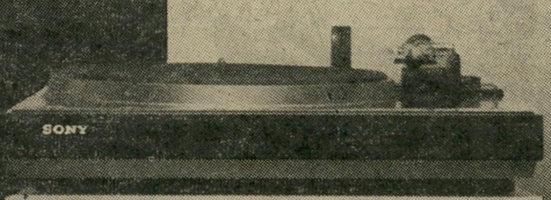

TC-K65

STR-V5

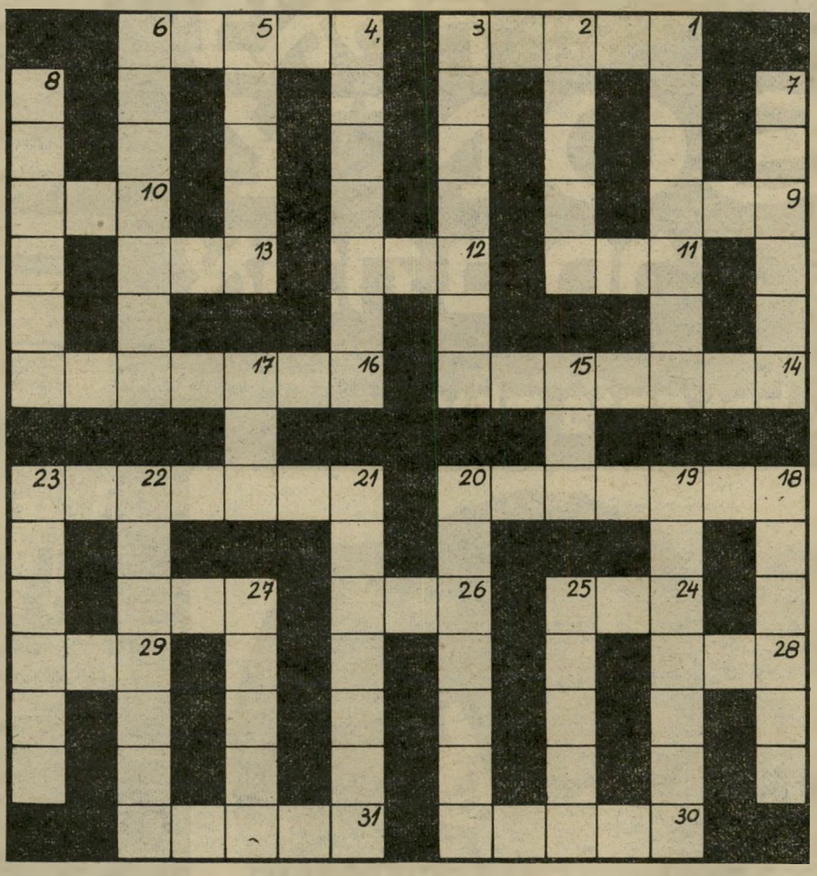

PS-X70

צילום מדניק | רפאל טיראן

תשבץ העולם הזה 2265

מאת **נדיב אבידן**

מאוזן:

1. על־פי השמועה נודע, כי הרווקה (הצעירה?) הגיעה הנה כדי לרוות את צמאונה במשקה חריף (5).
4. זבנים מפורסמת (5).
9. מדוע מוסיפים (בגרמנית) משקה כזה לקוקטייל? (4).
11. כן, כן, זה בהחלט משחק ילדים עבור יהדות אירופה (4).
12. מכשיר חקלאי אוכסן במחיצתן של גוויות ממוצא אנגלו־סכסי (4).
13. הזהב שהרקיב הוטמן בגרב (4).
15. כרטיסי־משחק נשמעים כבהרות־שמש (5).
16. ממרום־מושבו כתש המלמד את הגרגר החי (5).
19. שם מקף בלתי ברור ולא הבחין בו בגלל ראייה לקויה (5).
21. ממרח צמחי, נמצא באופן קבוע במעגן־הסירות (7).
22. מנכ"ל ידוע הואשם בפיטפוט מיותר (4).
23. המאור המעורפל של הקיסר בשעת הפסקת־חשמל (4).
25. לוח־המג"ד מכיל אירוע חשוב לבני־הדת הנוצרית (2, 5).
29. חוסר סבלנותה גבר, אך היא עדיין סוחבת (5).
31. לגלוג ספרותי עלול לעורר תגובה אלימה (5).
33. למתרה יש אפשרות לתמוך בתקרה (5).
34. קדם איכשהו לפעולת הליטוש (4).
36. מחברים כאלה לא תצמח טובה (4).
38. חוץ מזה נתגלה חוסר־סבלנות לירי־הדלת (4).
40. מכשיר עינויים מוסיקלי, משמש לשמירה על־הסדר (4).
42. הכניסה למקום ההגרלה, שובצה באבנים צבעוניות (5).
43. מיני־מאפה הגורמים ליקויי־בריאות (5).

מאונך:

2. כתגובה מסרו גינוי חריף, אם כי מקוטע (6).
3. שמענו שניתן למצוא בה־מה מקרינה זו בעיר־גמל עתיקה (3).
5. תלה מעילו על קרס עם שני־העתקים (3).
6. סיור מסוקים הבחין ב־200 אתרי־רחצה (6).
7. הערימו על־יריביהם בתחרות מפרשיות (3).
8. סלע שזוף (3).
10. מצליח להתגבר גם ללא עזרת הקוסם (5).
11. איך שלא תסתכל על זה, זקן נכבד, מחר שבת (5).
12. כשלון חרוץ — נובע מצרות מוחין (4).
14. לא קיבל את הטיפול הנאות במוסד רפואי (4).
17. מחמת־הבושה השתלט על המקום בכוח־הזרוע (5).
18. נכון, יש משהו מפחיד בשק (5).
19. המס כלל את מחיר־העמוד, כך תוכנן ע"י בעל־מקצוע (5).
20. מר שני המבולבל לקח אותי תחת חסותו (5).
24. שוקלים והופכים בענין בארץ מדין (4).
26. שינה גם שינה את מערכת בגדיו (5).
27. קטן מאוד אך ארסי, כמעט גרם לנצחון קומוניסטי (5).
28. בשל־הדמגוגיה יצאו בהכחשה מוחלטת (4).
30. ב. בורג למשל, מצטיין גם בטעם מעודן (6).
32. מקטורן דו־מטרתי, לשימוש במזג אוויר סוער (6).
35. מאידך, בן־המשפחה עלול להרעיל (3).
37. אחי־שם היה תמים ומבולבל (3).
39. בהגרלה חוזרת קיבל חרב כפרס (3).
41. עולם הפוך ועכור (3).

פתרון תשבץ 2263

מי שטורח בערב שבת, אוכל טוב בשבת

בין הפותרים נכונה את התשבץ יוגרב פרס: ארוחה זוגית מלאה (כולל יין) במיסעדה ה„טייקת", רחוב הרברט סמואל 80, ת"א.

את התשבץ תפתור יש לשלוח למערכת „העולם הזה" עם חותמת דואר של לא יאוחר מיום חמישי, שבוע אחרי הופעת הגליון. הפיתרונות מלאה בריח הפרי הבואש של ד"ר יוסף בורג, אולם רק מעטים יודעים איך נולד שמו של התיק המפורסם הזה.

וכך היה הדבר: מפכ"ל המישטרה הרצל שפיר ישב במישרדו, ופיתאום הופיעה כתובת על הקיר: „מגה מגה תקל אפרסקיך".

י. גולן, באר־שבע

מכתבים

(המשך ממעוד 4)

רמתו הספרותית והתייחסותו לעבר הווה ועתיד של שימעון פרס, כפי שזו באה לידי ביטוי בטיוטת הנעורים, ניצבה על רמת התייחסות שונה לחלוטין מן הקונספציה שאפיינה את החוברת האחרונה (43) של פרוזה.

מתוך יחס של כבוד, הן לאיש והן לכתוב, בחרתי להעביר את החומר הנ"ל לפירסום בחוברת היובילית של פרוזה, הבאה לציין חמש שנים להופעתו, והעומדת לצאת לאור בימים אלה.

יוסי קריים,
תל־אביב

● ● ●

כיוון הנסיעה

הצעה מעשית לתועלת הנוסעים.

במדינות רבות בעולם נוהגים לציין על האוטובוסים הציבוריים, בשלטים בולטים וברורים, את יעד

קורא אלון
שלטים ברורים

הנסיעה והרחובות או האתרים המרכזיים דרכם עובר האוטובוס.

איני מבין מדוע לא עושים כך בישראל. הדבר יקל מאוד על ציבור הנוסעים וגם על הנהג, הנאלץ תכופות לשמש כאיש־מודיעין לגבי יעד הנסיעה, ובשל כך מופרעת התרכזותו בנהיגה.

אלי אלון, תל־אביב

● ● ●

כתב תחינה

מיכתב־גלוי אל המועמד של מיפלגת העבודה לראשות הממשלה.

מר פרס, אני מבקש ממך: בבוא להקים ממשלה, אל תעשה קואליציה עם המפד"ל. אם תכניס את המפד"ל לממשלה, תאבד תיקוותה של המדינה ללא תקנה. אינך צריך לחשוש מצעד כזה, שאני בטוח, כי רובו המכריע של העם יעמיד מאחריו.

יוסי זיו, תל־אביב

● ● ●

מגה מגה

סוף־סוף מתגלה מדוע ניתן השם אפרסק ל־תיק העוסק במישרד־הפנים.

העיתונות מלאה בריח הפרי הבואש של ד"ר יוסף בורג, אולם רק מעטים יודעים איך נולד שמו של התיק המפורסם הזה.

וכך היה הדבר: מפכ"ל המישטרה הרצל שפיר ישב במישרדו, ופיתאום הופיעה כתובת על הקיר: „מגה מגה תקל אפרסקיך".

י. גולן, באר־שבע

„בהפסקה אני צריך
לאכול את הכריך,
אמא שמה בילקוט
הפתעה של מתיקות...

הממרחית הכי הכי
של עלית!

על לחם או לחמניה
שוקולד למריחה,
כמו עוגה מן התנור
לא השארתי אף פירור...

הממרחית הכי הכי
של עלית!"

„אמא לא יודעת שאני גומר את הממרחית כבר בדרך לבית הספר"

קנה מזון רק באריזה המקורית שעליה מצויינים שם היצרן וכתובתו.

וימר יעקבסון טמיר

שארית הפליטה ושארית הבושה

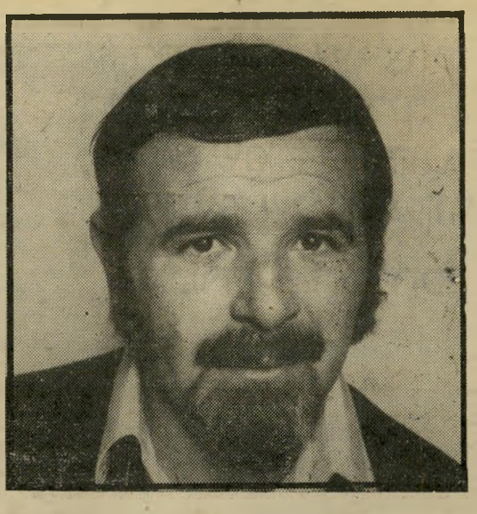
לאחרונה נפל דבר בחיפה שהוא מסממני התקופה. קבוצת אזרחים, תושבי שכונת דניה, ביקשה להסיר מעצמה את חרפת השם „שארית הפליטה". שכן דבר נורא קרה בשכונת־שאננים זו: לצד שמות פסטורליים של ממציאים, ראשי עולם, שמות מדינות (אשר על חלקן אין ישראל מקיימת עוד יחסים דיפלומטיים), מוסיקאיים, נושא רחוב אחד את שם החרפה הסטרי־אוטיפי: „שארית הפליטה".

לולא קרה כדבר הזה הרי שניתן היה להניח כאילו מדובר בפלנטה אחרת, פלנטה של אנשים סטריליים, נעדרי רגשות, זיקות, זיכרונות ומחוייבות מינימלית לעברם ולעתידם, מעין אנשי־מבחנות אשר צורפו מכך־וכך חומרים כימיים, כך־וכך חלקי חילוף, שריאותיהם נופחו באוויר המפוח, דם הותז לעורקיהם במשאבות־פלא, אך לא היה מי שיפיח בהם נשמה.

הנה כי כן, חי לו בישראל עם ששליש מבניו ובנותיו, סביו וסבתותיו, אבותיו והאמהות היהודיות הנפלאות, על טפן ועובריהן, כל בית ישראל סבא, הוכחד, בדור זה, על־ידי חיות סטריליות מהלכות על שתיים. ואף־על־פי־כן נוטלת על עצמה שארית הפליטה של האודים המוצלים את האחריות החיס־טורית לגורל העם היהודי, מתקבצת במחנות העקורים באירופה, מחדשת חיים קהילתיים, שרה שירי ארץ־ישראל, לומדת עברית, מכשירה עצמה לעבודת כפיים ופונה לארץ־ישראל, נוטלת חלק בבניין הבית השלישי. העולם המערבי, בחזותו בשארית הפליטה הזו, מפעיל לחצים מדיניים וכלכליים על אנגליה, בעלת המנדט על ארץ־ישראל, לחץ אשר משתלב אכן בתהליכים אשר מובילים בסופו של דבר ל־כ"ט בנובמבר. בדרך זו, נוצר הגשר בין דור השואה לדור התקומה. שארית הפליטה היא הגשר לזה. מי שאיננו מבין זאת, אין לו מושג בתולדות עמו וארצו ואף מגורים בשכונת־שאננים לא יכולים לשמש כסות לערוות הבורות, האטימות והציניות המתחסדת.

■ ■ ■

אחד הטיעונים של מבקשי שינוי השם מעוגן במעין מוטיבציה פסיכולוגיסטית. אבות שינוי־השם חרדים לנשמת ילדיהם הרכה, הנפגעת מן היחס הסטיריאוטיפי שמעורר שם כזה. ילדים רכים אלה של שכונת־השאננים הזאת נדרשים בבתי־הספר, פה־וש, לסיפורים על ינוש קורצ'אק והילדים המסכנים מרחוב קרוכמלנה הוורשאי. אחד הילדים האלה, ניצול יחיד, אמן המפו־חית שמואל גוגול, הוא איש שארית הפליטה. מעניין מה תהיה תגובתו על מאוויי מבקשי הסרת השם המביש של שארית הפליטה. התושבים הפסטורליים,

הסטרילים, מאותה שכונה חיפאית, טענו שבין מבקשי הסרת השם יש גם מי שעברו בעצמם את השואה (זו טענה בנוסח של „הטוב בחברי הוא יהודי"). אנו מאמינים להם, אך מה טעם מצאו להתקשט בקלסתרון נוסף של קהילת מבקשי מחיקת העבר, מתכחשי גורל עמם? האם לא זיק אחרון של רגש בושה פנימי? אם כך, שמא יתפסו לזיק זה, ודרכו ישנו את דעתם ויסירו מעל סדר יומה של עיריית חיפה את בקשתם

מה קרה כשביקשו חושבי שכונת דניה בחיפה לשנות שם רחוב נורא העלול להוריד את ערך דירותיהם?

המבישה. יבואו ויבקשו סליחה ומחילה מקהל רבבות של שארית הפליטה, ובאמצעותם ממיליוני הקורבנות, ממוריהם, סופריהם ומשוריהם. יבואו ויודו באשמת הטעות: נלכדנו בשעת חולשה של אטימות הלב. יבואו ויבקשו סליחה ומחילה.

■ ■ ■

יודעי דבר טוענים, כי שם נלוז ומשפיל שכזה, מוריד גם את הסטאטוס וגם את ערך הדירות. זו אכן בעייה יותר רצינית. כיצד נשיב להם הסטאטוס, כיצד נפצה אותם על איבוד פוטנציאלי של ממון? שמא נסווג תושבי הרחוב בסיווג אשר יקטין את הארנונה שלהם? אולי נשלב, בין שיקולי העיריה, מרכיב של הנחת בושה, סומק ומבוכה. נייצר מין אינדקס שכזה ואו אז יוכלו תושבים אשכנזים המתגוררים ברחוב הנושא שם של משורר יוצא תימן לעשות בו שימוש לשם קבלת פיצוי מה, על אי־הנעימות, יוצאי הגנה המתגוררים ברחוב אצ"ל, ויוצאי אצ"ל המתגוררים ברחוב הגנה או ברחוב אליהו גולומב ינהגו בדרך דומה, ויוצאי לח"י ייהנו משני העולמות? דיירי רחוב גזרות ת"ח ורחוב עולי הגרדום יוכלו לזכות בניקוד גבוה יותר, ניקוד שאך כפסע בינו לבין הניקוד של תושבי רחוב שארית הפליטה. העיריה תושיב כלכלן אורבני (הטכניון ואוניברסיטת חיפה יוכלו לספק מומ־

ואולי שארית הפליטה היא המצאה ישראלית מתוחכמת, וכלל לא היתה שואה?

חיות שכזאת) וזה ייעשה, בעזרת מחשב תוצרת גרמניה, את כל החישובים הנחוצים.

נקודת תורפה נוספת בכל הפרשה העגומה הזאת, משמשים אותם חברי מועצת העיריה אשר נעתרו לבקשה הפדגוגית של חלק מתושבי רחוב שארית הפליטה ואכן הסכימו לשינוי השם. חברים אלה, אשר בחלקם שבו ודאי משליחות אלמונית באחת ממשלחות החנופ. לגרמניה, ובחלקם מתוכננים ודאי לנסיעה שכזאת, מבינים את נפש בהמתם.

אנו מציעים להם כי בביקור הבא בגרמניה ירכשו באחד מדוכני הספרים, אותם ספרים המעוטרים היטב, ומאויירים לפי מיטב מסורת האיור הגוטית־טבטונית, את הספרות המתארת את כל פרשת השואה כבדייה יהודית־ציונית מתוחכמת. או אז יסתבר להם שכלל לא היתה שואה, וכי שארית הפליטה היא המצאה ישראלית מתוחכמת עוד יותר. אם כך, לשם מה לקרוא לרחוב שאנן, של שכונה שאננה ופסטורלית על שם בדייה?

נודע לנו כי בין תושבי אותה שכונה נמצאים יוצאי חיל־הים הישראלי. האם אין ביניהם מי שהיה בפלי"ם והמתין על חופי ארץ־ישראל לאוניות המעפילים, בלילות חשוכים? האם אין ביניהם מישהו שנשא על כתפיו אל חוף מבטחים, בים גועש, נוכח הראדאר הבריטי, את תינוקות שארית הפליטה?

היכן שארית הבושה?!

פרופי שבח ויים, חיפה
מיוצאי שארית הפליטה

החיים בישראל, נפלאים - בחוץ

„הלוואי שהייתי יכול לדווח שממשלת בגין נפלה," כתב מרטין פרץ בשבועון האמריקאי „ניו ריפאבליק" בשלהי דצמבר, 1980. פרץ מספר במאמרו מה אירע כאשר הוזמן יחד עם עיתונאים אמריקאים חשובים אחרים לארוחת־בוקר בבלייר־האוז בוושינגטון, בחש־תפות ראש־הממשלה.

„תחילה הגישו לנו בייגלאך, לאקס וגבינה לבנה. אחר כך — ביצים בחושות ו...סטייק. לא קותלי חזיר, אך גם כך היה הדבר גרוע למדי — בשר עם גבינה. איש לא מחה על כך. אף לא ראש־הממשלה האדוק עצמו." סיפורו של פרץ מוזר, לא כן? שהרי מדובר באותו ראש־ממשלה עצמו שאילץ את שר־החוץ שלו, משה דיין, לחצות את וושינגטון ברגל בשבת, שמא ייראה נוסע במונית. אך בבלייר־האוז חש מנחם בגין שמותר לו לערב בשר בחלב, שומו שמיים.

■ ■ ■

נחזור לפרץ: „הממשלה אינה עובדת." הוא טוען. ממשלת בגין עובדת אפילו עכשיו בהתמדה, ללא ליאות, בהתלהבות, יום־אחרי־יום. היא מפרקת את מדינת־ישראל. היא מתעלמת מעובדות, מצדק, מאמת, מיושר ומכל שאר מרכיבי האתיקה הציונית וההומאניות העברית. היא משוכנעת שהתעלמות מהפלסטינים תסלק אותם מהתמונה, או שבעיית נוכחותם תיפתר מכוח שליטת המימשל הצבאי, פעולות גוש אמונים ופלוגות־הסער אמיצות־הלבב של הרב כהנא. שילטונו של בגין הפך מקומדיה עגומה לפארסה קורעת־לב. הוא העמיד את המציאות על ראשה, וליתר ביטחון גם עצם את עיניו כדי שלא לראותה, בלי להבין שככל שהוא ממשיך להיאחז בכיסאו, מתהדקת הלולאה סביב ישראל.

„בגין הפך לשר־הביטחון," כותב פרץ, „מפני שיריבו הגדול דויד בן־גוריון, אשר בז לו וסירב לשבת עימו לשולחן אחד, החזיק בתיק הביטחון בחיותו ראש־ממשלה... בגין אינו עובד במישרד־הביטחון, והתוצאות נוראות. אילו עבד שם, היו התוצאות גרועות יותר. כרגע, למעשה, אין שום מיגבלה על האמצעים שמפעיל הצבא להבטחת השטחים."

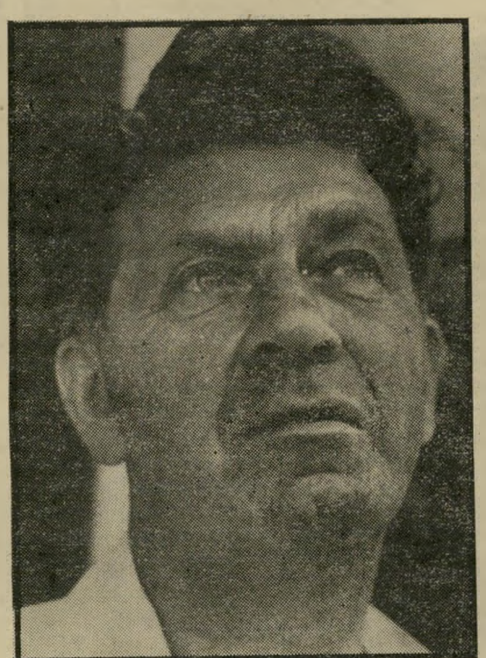
לא נכון. הגנרלים של המימשל הנוכחי בשטחים הכבושים יודעים יפה שמנחם בגין, שסבל מן האנטי־שמיות בהיותו בפולין ובשרתו בצבא הפולני, משוכנע בכל ליבו שכל הגויים רעים, כל המוסלמים רעים וכל הערבים רעים, והשינאה שהם רוחשים ליהודים תניע אותם לפעולה ברגע שתינתן להם ההזדמנות הנוחה לכך.

בגין חתם על הסכם השלום בקמפ־דייוויד ומסר את כל סיני מתוך תיקוות־סרק שכך תינתן לו יד חופשית לספח את „יהודה והשומרון", מפני שהאלו־הים הבטיח אדמות אלה לאברהם לפני ארבעת אלפי שנים. הוא משתמש בתוכנית האוטונומיה כדי להסוות את כוונותיו האמיתיות — אך מגלה אותן כאשר אינו ממנה את שר־החוץ, אלא את שר־הפנים־והמישטרה כדי לנהל את המשא־ומתן בענייני האוטונומיה. אין פלא שהערבים „מוכנים לנצל את ההזדמנויות": בגין מספק אותן.

■ ■ ■

כל מילון יגלה לכל ילד קטון שיעיין בו, שאו־טונומיה פירושה חופש והגדרה עצמית. מנחם בגין אינו יודע זאת. לגביו פירושה כיבוש שנוא, חסר רחמים ומשפיל, אשר אפילו לדעת משה דיין והערבים „המתונים" ביותר, מבטל מראש כל אפשרות להידברות ולשיתוף פעולה, לדו־קיום ולשלום. שכן מהו שלום, אם לא כיבוד העצמאות וזכות ההגדרה העצמית של האחרים?

„הציניות של בגין מידבקת," קובע פרץ, „האינפלציה מגיעה ל־150%. שיעור הירידה גבוה משיעור העליה, השקרים הפכו מטבע עובר־לסוחר בפי מקורות רישמיים. בסיקרי דעת־הקהל תומכים בבגין 14% בלבד, ובכל זאת הוא דבק בשרידיה העלובים של סמכותו. הוא נסחט על־ידי שותפיו החלשים בקואליציה, מבוזה על־ידי מבקריו, מרים את קולו בדברו על „קינג דייוויד", משפיל את קולו בדברו על השואה, מורה באצבע מאשימה לכל הכיוונים. אין לו עוד יריבים... כולם הפכו בוגדים. לבגין לעולם לא חסרות מילים. תשאלו אותו מה השעה, והוא יסביר לכם כיצד מתקינים שעון... ולהיפך. בארוחת הבוקר בבלייר־האוז הסביר

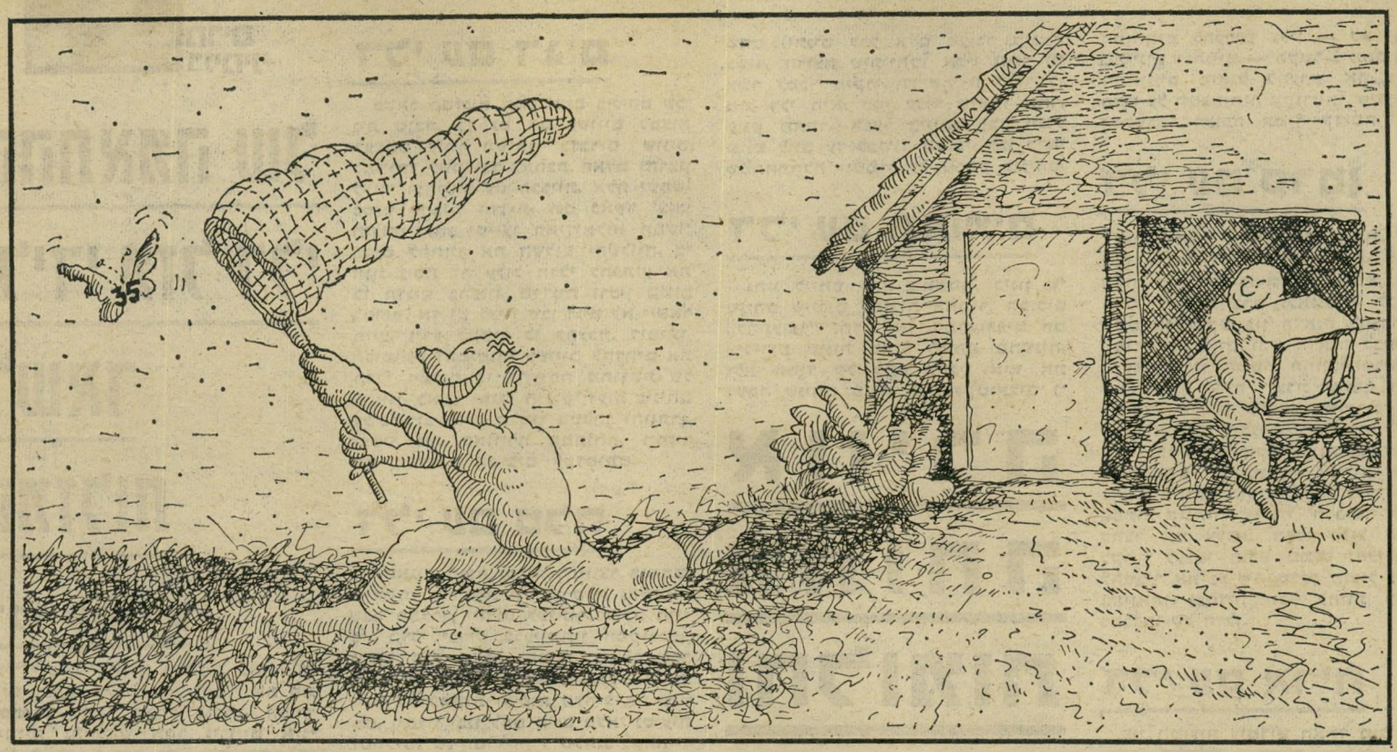

בגין לג'ו קראפט, ג'יימס רסטון, מארווין קאלב וכתבים אחרים את ההבדל שבין מערכת נשיאותית ומערכת פרלמנטרית. אותי הביא במבוכה, אבל זה אינו חשוב. לגבי מדינת ישראל הוא מהווה סכנה."

די לקרוא את פרץ. אנו מכירים זאת יפה ממנו. עם ראש־ממשלה כמו בגין, שר־פנים כבורג, שר־אוצר כחורביץ (או יהיה מי שיהיה במקומו) החיים בישראל ממש נפלאים — בתנאי שאתה בננה, תפוז או אשכולית.

יוסף שריק, תל־אביב

אוקיי

איך חוסכים 35 שקל לחודש ומסַכנים 50,000 במכה אחת

עסק רע? - נכון,
אפילו רע מאד.
אבל זה בדיוק מה שקורה
כאשר רכושך מבוטח
בפחות משוויו האמיתי.

אם הרכוש שבביתך
שווה, לדוגמא, 100 אלף שקל
והוא מבוטח ב-50 אלף שקל בלבד,
אתה חוסך בפרמיה כ-35 שקל לחודש -
אבל למעשה אתה רק חצי מבוטח.

גם אם ייגרם לרכושך רק נזק חלקי
של 40 אלף שקל, למשל,
יגיע לך מן הביטוח רק חצי הסכום -
20 אלף שקל יפלו עליך.

והסיכון, למרבה הצער, ממשי מאד:
כל 10 דקות נפרץ בארץ בית או בית-עסק.
כל 5 דקות נפגע או נגנב כלי-רכב.

זה עלול לקרות גם לך.

לכן בטח את רכושך במלוא ערכו.

רק ביטוח נכון מעניק את מלוא הבטחון

איגוד
חברות הביטוח
בישראל

מרים בניהיני

ההתאמה של ילידי מזל דלי לשאר המזלות

דלי עם דלי

צירוף בלתי־שיגרתי ומפתיע, כאופי ה־דליים עצמם. קשה יהיה לצפות את סוג ההפתעות שיכין האחד לרעהו. הצורך בשינויים והחיפוש אחר גירויים אינ־טלקטואלים ואחרים עשוי, לכאורה, לא־חד שניים אלה. אך מאחר שאין דלי אחד דומה למשנהו, והיחודיות היא אחת התכונות המאפיינות מזל זה, יתכן שכל אחד יפנה לדרך זרה ומוזרה ובלתי־מובנת לבן־הזוג. אווירה מתוחה, המובי־לה לעיתים להתמרמרות וכעס, עלולה לחיווצר ביניהם. מאידך, דווקא תגובה בלתי־צפויה היא היא שיכולה שוב לאחד ביניהם. המשותף ביניהם — הצורך להיות מעורבים בחיים חברתיים, וכאן ימצאו לעצמם ללא־ספק מישור משותף. בית של זוג דליים יהווה משיכה לאנשים, כעין מועדון פתוח.

דלי עם דגים

כשאר המזלות המקיימים ביניהם שכ־נות טובה, כך גם הם עשויים למצוא לעצמם עניין משותף בדברים שונים. במיוחד כשמדובר באהבת האדם והרצון לעזור ולהיטיב עם הבריות. אלה ישמשו בסיס להבנה הדדית, וגם כאשר יצוצו חילוקי־דעות יסייעו האידיאלים המשו־תפים להחזיר את השלום והשלווה. ב־זיווג מסוג זה עלול הדלי להפתיע את בן הדגים בהעזה, מרדנות ורצון מוגזם לחופש. אך יש לציין שבן דגים לא יישאר חייב, ויידע להשיב לו כהלכה. דימיונו, חלומותיו ותמימותו עשויים להדהים את הדלי ולגרום לו להערכה מחודשת של בן־זוגו. כאשר יתגלו חילוקי־דעות ביניהם על־פי רוב יהיה הדגים הסלחן והוותרן, יפשיר את האווירה המתוחה, ויחזיר את היחסים הטובים לקדמותם.

דלי עם טלה

התאמה טובה יכולה להיווצר ביניהם. אישיותו הדינמית של בן טלה והיוזמה, שבה התברך, ייגרמו לשיתוף פעולה חיו־בי. הדלי יבריק ברעיונותיו המקוריים, ובעוד הוא מדבר ומתכנן, הטלה כבר יבצע את הרעיונות בצורה מושלמת. ה־רצון להרפתקות חדשות מלהיב את שני־הם, ויחדיו יבנו להם חיים מלאי נסיעות וטיולים. שניהם ייזהרו מלהגביל האחד את החופש של השני, וביתם יהיה חמים ונעים, והאווירה בו אופטימית ועליזה.

דלי עם שור

דלי ושור על־פי־רוב זרים האחד לשני. בת דלי, המתלבשת בצורה מוזרה ומייו־חדת והלוקחת לה חופש מדי פעם מה־מיסגרת המשפחתית, מרגיזה את השור ומערערת את ביטחונו. חיי המישפחה משעממים וחונקים את הדליים, ודרושה להם מיסגרת גמישה מאוד. היחס החביב שהם נותנים לכל אדם מעורר קינאה בשור, הרוצה שיתייחסו אליו יותר מ־אשר למכר מיקרי. דרישה זו עבור בן מזל דלי היא, כמו עבור מישהו אחר, עונש מאסר. הפער ביניהם ילך ויגדל מיום ליום עד לפירוד הסופי. לכן כדאי שמההתחלה יישמרו על מרחק ביניהם.

דלי עם תאומים

נהוג לייחס להם התאמה, כיוון ש־שניהם שייכים למזלות האוויר, ויכולים „להתעופף" יחדיו. אך המתעופפים הם ציפורים שונות מאוד האחת מהשניה, ולא תמיד קל להם להבין איש את רעהו. שניהם מזלות אינטלקטואלים ו־

אווירה מתוחה וחלומות תמימים

ייחסם לסביבה אוהד מאוד. בן מזל דלי שאפתן בענייני קאריירה, אך בבן־זוגו הוא רוצה למצוא ידיד. למרות שהוא עצמו לא יוצר קירבה אמיתית והוא נשאר מעט מרוחק, הוא דורש נאמנות, ולא יסכים לשום פשרה או שותפות עם מישהו אחר. האינטואיציה החזקה שלו לא תטעה אותו לעולם, וגם אם ינסה להתאים את היחסים בבית ובעבודה יגרום לכם לחפש את השקט במקומות אחרים. בשבוע זה תמ־צאו את עצמכם מבלים במסיבות, ועוסקים ב־תחביבים ישנים ונש־כחים. כדאי לאמץ חית־בית נחמדה, היא לפחות תהיה לצידכם במריבות החוזרות ונישנות בבית־כם. אתם ידועים כאנ־שים האוהבים לאגור ולשמור את כספם ורכו־שם. השבוע עשוי זאת במישנה זהירות, כיוון שהפתעות בלתי־נעימות צפויות.

* * *

יחסים עם בני המין השני יהיו מאוד חשובים. נסו לוותר מעט על רצונו־תיכם, ולמלא את מישאלות־ליבם של שותפיכם וידידיכם. אם הכסף מכביד שוב על הכיסים, פנקו את בני או בנות זוגכם במת־נות מקוריות, כפי ש־רק אתם מסוגלים להעניק. ידידים וקרו־בי־משפחה, שעליהם התכוונתם לסמוך ו־בהם ביקשתם להעזר, אינם ממלאים את ציפיותיכם. נסיעות וטיולים מעכבים.

* * *

בני מישפחתכם יגזלו מזמנכם — ועליכם יהיה להקדיש תשומת־לב ועזרה לקרובים חולים, והמעמסה תהיה כבדה. יש לשמור על הבריאות. אתם רגישים במיוחד בביטנכם בת־קופה זו. בני דלי יבואו בכל־זאת לעזרתכם, אם כי לא במעשים, אך גם עצה טובה שווה משהו. חובות כספיים יטרידו את מנוחתכם ויגרמו לדאגות מיותרות. תוך זמן קצר יימצא מוצא נוח למוקה, שמטרידה את מנוחתכם בימים אלו.

עליכם להיזהר מפני מעשים שאתם עלו־לים להתחרט עליהם בעתיד. התקופה מצריכה זהירות מיו־חדת, אתם עלולים לפעול בספונטניות ול־נתק קשרים, ולאחר־מכן לא ניתן יהיה לאחות את הקרע. חישבו פעם נוספת אם צעד כזה רצוי לכם. נטייה להסתבך בתאו־נות מסכנת את שלומ־כם, היו עירניים במיו־חד, והשתדלו לנהוג בזהירות. תרגישו צורך לחוציא כסף ולערוך קניות.

* * *

אופטימיות וכוחות מחודשים יאפיינו את התקופה המבטיחה והמעוררת. רוב מש־אלותיכם יוגשמו. פניו־תיכם לקבל עבודה יעלו יפה ואתם תנצו בחיוב. המזל יאיר לכם פנים גם בתחום הכספי, לכן — נצלו זאת! הצעה בדבר נסיעה ל־צרכי עבודה, ששכרה בצידה, תגיע לידכם, ועליכם רק להעז ו־לקבל על עצמכם אח־ריות זו. בבית לא הכל יתנהל על מי־מנוחות, נסו להתאפק ולא להשיב.

* * *

העייפות משתלטת עליכם — אתם חשים כובד ואפילו אכזבה. לקראת סוף ה־שבוע הדברים יית־בהרו, עזרה תגיע מ־מקור בלתי־צפוי. כל התיקוות והתוכניות יתעכבו, התאזרו בסב־לנות, וצפו לימים טו־בים יותר, שיגיעו. כדאי להימנע מצעדים נחפזים בכל מה ש־קשור לכספים, כיוון שאתם עלולים להפ־סיד. אחים וקרובי־מישפחה יעסיקו את־כם יותר מתמיד, ואולי יהיו לטורח.

התאומים להערים עליו — לא יצליח. בעניינים רוחניים — הקשר ביניהם בונה, התאומים מסוגל להעריך את בן־זוגו הדלי על המאפיינים, מקוריותו, שיגעונותיו ומחשבתו הצופה תמיד קדימה.

דלי עם סרטן

שני מזלות אלה שונים מאוד, ובכל זאת הקשרים ביניהם חיוביים. הסרטן קשור למולדת, לבית ולמישפחה, ואילו הדלי דואג לחברה ולאנושות. למעשה, קיים קונפליקט בין הדאגה לחברה ול־קשרים ציבוריים ובין הדאגה לבית ול־מישפחה. אך הגישה ההומאניטרית של שני מזלות אלה יוצרת שיתוף והבנה ביניהם. שניהם מוכנים להקריב רבות למען אנשים סובלים, חסרי־בית, להש־תתף בפעילויות פילנטרופיות ולעודד את המקופחים. התנגשויות יכולות להיות כאשר הסרטן הופך רכושני כלפי הדלי, מפתח קינאה לידידיו הרבים, ומנסה להצר את צעדיו. הדלי עלול לכעוס, לקחת לעצמו חופש מוגזם ואפילו לא להסביר את מניעיו. סרטן חיכול לשלוט בקינאתו ופחדיו, יוכל להיות מאושר בחברתו של הדלי.

דלי עם אריה

שני המזלות עומדים האחד מול השני בגלגל המזלות, ויוצרים שיתוף וניגוד. זהו צירוף מצוי ומקובל ביותר על שניהם. התנהגותו של האריה ליד הדלי כימעט שקטה. הדלי האימפולסיבי, שאת מצבי־רוחו המשתנים אפשר למנות כאת שעות היממה, הופך ממושמע ליד האריה, ו־מכיר בכך שיש מעליו שליט. לפעמים יחושו השניים זרות, וזאת כאשר הדלי יוציא את עצמו מהמיסגרת המשותפת על־ידי בילוי מוגזם עם ידידים, או ות־מסרות מופרזת לקאריירה. האריה דורש נאמנות, ובהחלט מצפה שהוא יהיה ב־מרכז מחשבתו של בן־זוגו.

(המשך בעמוד 60)

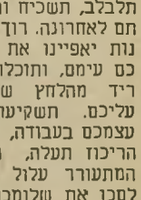
תוכניות רחבות־היקף מתעכבות. שאי־פתכם לקדם עניינים בעבודה נעצרת, ומן הראוי להמתין לזמנים טובים יותר, ולא להי־לחם בטחנות־רוח. שימרו על הכוחות ש־אתם עלולים לבזבז על מילחמות אבודות, כדי להתפנות לעיסוקים חברתיים, וגם למסי־בות ולפגישות מעניי־נות. מבחינה כספית — עדיף לא להשקיע כס־פים, ולא לפתוח בתוכניות גדולות, אלא לצפות להפתעות לקראת סוף השבוע.

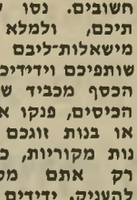
* * *

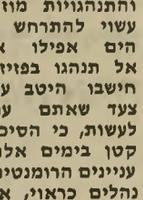
הדגש יושם על קשרים עם בני־זוג. האהבה תלבלב, תשכיח ותרפא את האכזבה שנחל־תם לאחרונה. רוך ועדי־נות יאפיינו את יחסי־כם עימם, ותוכלו להו־ריד מהלחץ שהכביד עליכם. תשקיעו את עצמכם בעבודה, יכולת הריכוז תעלה, והמרץ המתעורר עלול אפילו לסכן את שלומכם. יש להיזהר במיוחד מתאו־נות בעבודה. חדשות טובות, שיגיעו מארצות זרות, יזממו את לבכם ויעוררוכם לתכנן תוכניות חדשות.

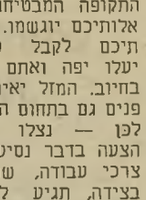
* * *

תאומים צריכים להתלבש היטב בזמן הקרוב, כדי להימנע מהצטננויות ומהת־קררויות. הם רגישים במיוחד בתקופה זו. ההפתעות שתבאנה תפצנה אתכם על עו־מס העבודה והאחריות שהוטלו עליכם. יש להימנע בשבוע זה מ־השקעות בבורסה ומ־תוכניות כספיות חד־שות, כיוון שעלולים לצוץ מיכשולים בלתי־צפויים, שתצטרכו להסתדר איתם. אם תכננתם נסיעה לחו"ל, זה הזמן המתאים.

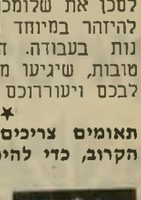

העבודה מכבידה יותר מכרגיל, ואתם שו־אפים להנות ולהוריד מהאחריות המוטלת עליכם. יש לנהוג בזהי־רות עם הממונים עלי־כם, ולהשתמש בטקט ובדיפלומטיה. אולי רצוי להתייעץ עם בני מאז־נים בדבר הצעדים ה־נכונים שבהם יש לנ־קוט בשטח העבודה. השטח הרומנטי עדיין מפתיע ומבטיח, אתם קורנים קסם וחן רב בתקופה זו, ובני המין השני שמים־לב להופעתכם ולהתנהגותכם הצנועה.

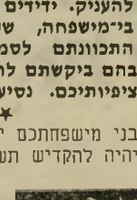
* * *

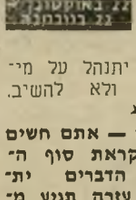
תקופה משונה במיוחד, מלאת הפתעות והתנהגויות מוזרות. הבלתי־צפוי ביותר עשוי להתרחש ולהד־הים אפילו אתכם. אל תנהגו בפזיזות ו־חישבו היטב על כל צעד שאתם עומדים לעשות, כי הסיכון לא קטן בימים אלה. ה־עניינים הרומנטים מת־נהלים כראוי, את ה־אהבות רצוי לשמור בסודיות. נסיעות ש־תיכננתם עלולות להתעכב, או להתבטל, יתכן שעדיף לדחות את הנסיעה.

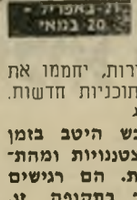
* * *

תקופה מעייפת. הרצון להרבות בשינה מת־גבר, הפעילות החברתית, שבה הייתם מעו־רבים לאחרונה, נמ־אסת, ויש צורך להת־רחק, להתבודד, להרהר ולנוח. זה הזמן הטוב ביותר לתיכנון נסיעה ארוכה להמשך לימודים, או השתלמות מכל סוג שהוא. היזהרו מדיבו־רים שיכולים להתפרש על־ידי אנשים כלשון־הרע. פיטפוט מיותר עלול לגרום נזק רב. במקום העבודה צפויות התרחשויות בלתי־רגילות.

Solara

המכונית של כל הדברים הטובים!

תמיד רצו לבנות מכונית כזאת — כמו "סולרה".
מכונית שתהיה מהודרת במבנה, נוחה, בטוחה
ושתהיה בה תשובה מוחצת לשאלת המחיר ולבעית
החסכון באנרגיה.
והנה — עכשיו היא כאן. "סולרה".
אתה ודאי מכיר מכוניות 1600 סמ"ק — אך עדיין
אינך מכיר מכונית אוטומטית בגודל זה עם הגה—כח,
חלונות חשמליים, נעילה אלקטרונית מרכזית של כל
ארבע הדלתות, הצתה אלקטרונית, מגבר בלם,
4 משענות ראש — וכל זאת כציוד סטנדרד.
אתה יכול לחפש — אבל לא תמצא מכונית אחרת
בגודלה עם הידור כזה בעיצוב, ויחד עם זאת שימת
דגש מיוחד בנושא החסכון באנרגיה.
בנוסף על צריכת הדלק הנמוכה שלה לעומת
מכוניות אחרות, ל"סולרה" שני שכלולים בלעדיים
לחסכון נוסף בדלק.

— נהג אוטומטי (CRUISE CONTROL) השומר על
מהירות קבועה ותצרוכת דלק מינימלית ללא תלות
בתנאי הכביש, ועוזר לציות ובטיחות בנסיעה.
— מחשב בקרת מסלול (TRIP COMPUTER) המספק
נתוני תצרוכת דלק שוטפת, חישוב מהירות ממוצעת
לאורך מסלול הנסיעה, כמות דלק נותרת וצריכה
מתחילת הנסיעה.
"סולרה" היא המכונית היחידה שמציעה לך את
היתרונות של מכונית גדולה במחיר שהוא בהישג יד.
גם את "סולרה", כמו את כל המכוניות מבית
מכשירי תנועה, תקבל עם אחריות לשנה ללא
הגבלת קילומטרים.
הבט בה. היא מקרינה בטחון ואיכות של מכונית
מושלמת.
אתה חייב לעצמך ביקור בבית מכשירי תנועה.
"סולרה" ממתינה לך לנסיעת מבחן פרטית.

יותר עוצמה-פחות דלק
TALBOT

הדרך למכונית טובה עוברת בבית טוב
-מכשירי תנועה

תל־אביב — מכשירי תנועה בע"מ,
דרך פתח—תקוה 74, טל' 336115
חיפה — דרך העצמאות 104, טל' 524475—04
ירושלים — שייקביץ, תלפיות מול משרד
הרישוי, טל' 715867—02
נתניה — לוינקופף, הרצל 44, טל' 25307—053

בני־ברק — דבש, סחר מכוניות בע"מ,
ז'בוטינסקי 162, טל' 704646
באר־שבע — נגב, אזור בעלי המלאכה 3.
טל' 75824—057
רמתיים — אלעזר לב, השיקמים 41,
טל' 34218—052

נצרת — אחים סרוג'י אזור התעשיה החדש
ת.ד. 1534, טל' 71339—065

ראשון לציון — י.מ. חלפים ומכוניות בע"מ
(שחר את יונה) רח' הרצל 2
טל' 995643/942770

כל החברה "מרביצים" כאן

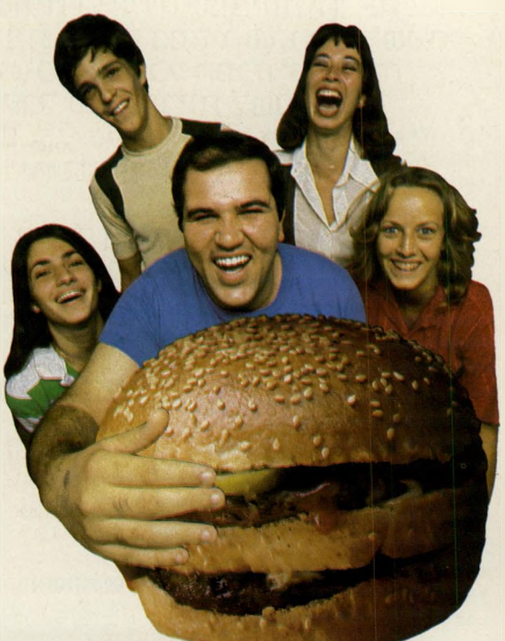
ותאמין לי שהם יודעים למה.
אתה נכנס ל"בורגר-ראנץ" מזמין "ציז' בורגר" עם
מנה יפה של צ'יפס ותופס שולחן.
עד שאתה מסתכל איך כל אחד מרביץ את המנה שלו
בבית, אתה מקבל קריאת כוון מהדלפק וההזמנה שלך
מוכנה. בתיאבון.

מכאן לא תצא רעב

דבר כזה לא יכול לקרות.
חוץ מ"הציז'-בורגר" מחכות לך עוד 12 מנות בריאות
וטעימות שיעשו לך שמח בפה וטוב על הנשמה.

בוא מתי שמתחשק

מתי שבא לך - בוא ליהנות.
"בורגר ראנץ" פתוח מהבוקר עד הלילה, ברציפות.

יש תיאבון - יש בורגר ראנץ!

בורגר ראנץ

ת"א אבן־גבירול 67 ת"א בן־יהודה - מול בנין אל־על
ת"א דיזנגוף סנטר בקרוב ב"דולפינריום" (כביש ת"א-יפו).
רעננה רח' אחוזה 70. רמת־השרון סוקולוב 35. חולון רח' סוקולוב פינת קוגל.
קרית־ביאליק כביש חיפה-עכו.

אוקי. צ

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

פלאי הטכניקה

אני את ירושלים אוהב. לא, באמת, תוריד את החיוך המטופש הזה מה־פרצוף. עיר נורא נחמדה, ירושלים. אני זוכר שפעם הייתי בצרפת, ועברתי שם באיזה כפר ששמו נף־שאטל דה־משהו, או אולי היה שמו טרואז־מייזון דה־משהו אחר, והיה גם כן מאוד נחמד. את כל הכפר אפשר לעבור בחמש דקות. הבתים יפים, מאבן, עם גגות של רעפים אדומים, כמו ברחוב יפו בירושלים. ב־כפר ההוא שררה אווירה נעימה של שקט ושלווה, וברחובות טיילו מעט מאוד אנ־שים, שנראו מרוצים מעצמם ומהחיים, ושום דבר לא מעניין אותם במיוחד.

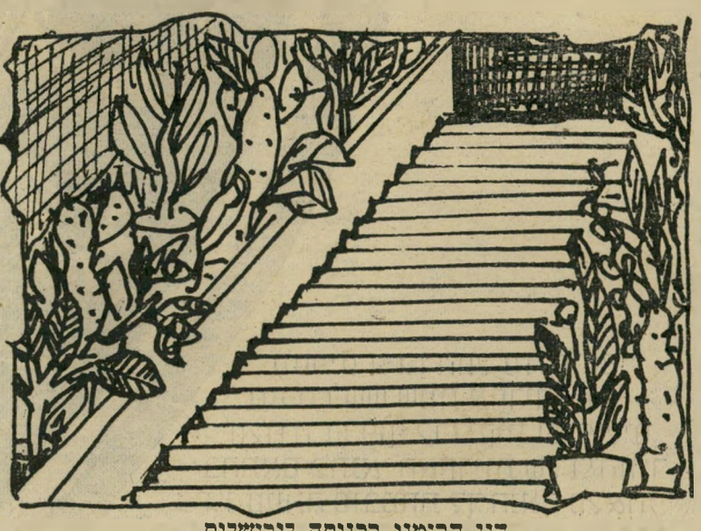
עכשיו, כשאני חושב על זה, אני כבר לא זוכר אם את הכפר ההוא אהבתי ביגלל שעוד לפני זה אהבתי את ירו־שלים, או שאת ירושלים אני אוהב ביגלל שעוד לפני זה אהבתי את הכפר ההוא, אבל עובדה.

ולמה נזכרתי באהבתי העמוקה לירו־שלים? כי הייתי שם לא מזמן. איך שאני בא לעיר הזאת, אני יורד בתחנה המרכזית, ובא לעבור לצד השני של הכביש, דרך המינהרה הי"ם עם ה־מוזאיקה שעוברת מתחת לכביש. מינהרה רחבה ועמוקה יש להם לירושלמים, ממש אוטוסטרדה יפה, שאפשר לטייל בה שעות בלי שאף אחד יפריע. אבל בסוף מוכרחים לצאת, לא? נו, ואיך שאני בא לצאת, אני רואה לפני מחזה אדיר.

מעומק המינהרה ועד לפני הקרקע יש בירושלים כמה מטרים טובים שאותם צריך לעבור. כמו שנהוג במיקרים כאלו, יש גם בירושלים שני סידורים עיקריים למעבר הזה. סידור אחד זה מדרגות סתם, וסידור אחר זה מדרגות נעות — מצד אחד מדרגות יורדות, ומצד אחר מדרגות עולות. את הסידור הזה יש לא רק במינהרה של ירושלים, אלא בעוד כמה מינהרות בארץ. מי שמכיר את השטח יודע יפה שעניין המדרגות הנעות לא כל־כך עובד בארצנו, ויותר משהמד־רגות הללו נעות, הן נחות. ככה יוצא שלעתים תכופות רואים מין מחסום כזה בלמטה ובלמעלה של המדרגות הנעות, ושם כתוב שהמדרגות הנעות סגורות לרגל תיקונים. מה לעשות, לוקח זמן להתרגל לפלאי הטכניקה.

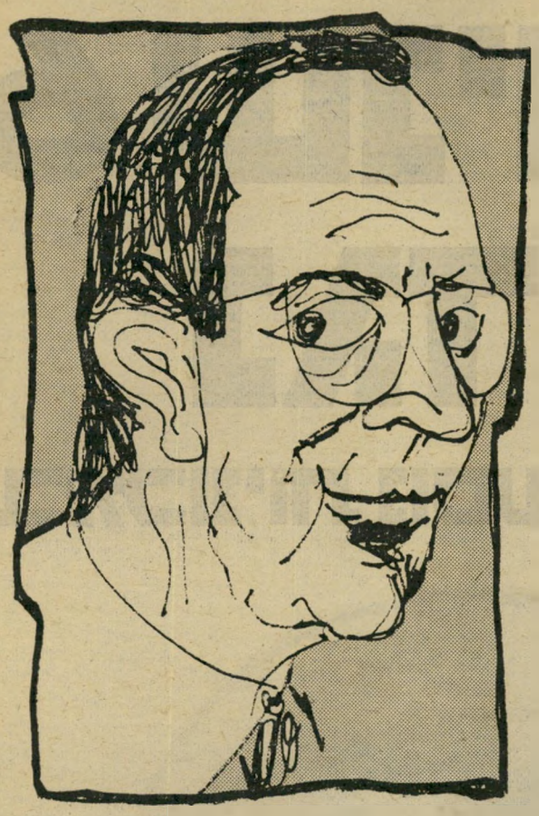
כל זה נכון לגבי מינהרות במקומות אחרים בארץ, לא בירושלים. בירושלים קיבלו את זה שהמדרגות הנעות לא נעות, וזה לא עניין זמני כל־כך. אז מה עשו? לא שמו מחסום עם סיפורים על תיקונים, ודברים כאלה. לא. הירו־שלמים פתחו על המדרגות הלא־נעות גן בוטני משובב נפש. כן, פשוט גן בוטני. וככה יוצא שהחלק, בבואו לירושלים, עולה באמצע במדרגות רגילות, ומשני הצדדים, על המדרגות הלא נעות יש עשרות עציצים נהדרים עם כל מיני קקטוסים ומטפסים, ממש תחיכה מופ־לאה של יער ירושלים.

אני בטוח שאם לתושבי הכפר ה־צרפתי תהוא היתה בעייה דומה עם מדרגות־נעות־שלא־נעות, גם הם היו פות־רים אותה באותה צורה כמו הירושלמים.

הגן הבוטני בכניסה לירושלים

רצינות, יתכן, מפוקפק

איש רציני ארנס

אם יש בנאדם בארצנו שמריח מרצינות זה משה ארנס. קודם כל, הוא פרופסור. שנית, הוא חבר כנסת ויו"ר ועדת־החוץ־והביטחון. שלישית, הוא כל הזמן רציני. ככה יוצא שכאשר פותח הח"כ פרופסור משה ארנס את פיו ואומר שהמצרים עושים הפרות חמורות בסיני, ולמעשה מבטלים את תוקפו של הסכם השלום, ושיהיו „הפתעות" בפינוי פיתחת רפיח, זה נשמע מאוד רציני. זה נשמע עוד יותר רציני כאשר יודעים שמשה ארנס הוא מתנגד חריף של הסכמי קמפ־דייוויד, וכאשר שומעים למחרת שבעצם ההפרות לא הפרות, ואם יש הפרות — אז גם ישראל עושה משהו בתחום הזה.

ואם יש עוד דבר אחד רציני ששכחתי לומר, אז אומר אותו עכשיו: הח"כ הרציני שלנו היה (בין השאר) גם מנכ"ל חברת „סיברנטיקס", אשר (בין השאר) היא סוכנת של ספקים אמריקאים של מערכת הביטחון שלנו. במילים אחרות: הח"כ פרופסור משה ארנס הוא (בין השאר) סוחר נשק.

עכשיו, אחרי שגמרנו עם המילה „רצינות", נעבור למילה „יתכן".

יתכן שח"כ משה ארנס הוא מתנגד חריף של הסכמי קמפ־דייוויד ושל תהליך השלום, מפני שהוא לא מאמין לערבים. יתכן שהוא חושב שהשלום יפריע לישראל למלא את תפקידה האיסטרטגי באיזור, כשליחת העולם החופשי. יתכן שארנס הפריח את הסיפור על ההפרות מפני שהוא באמת חשב שיש הפרות, ושזו הוכחה שאי־אפשר להאמין לערבים וצריך לבטל את הסכמי קמפ־דייוויד. יתכן מאוד שח"כ משה ארנס הוא פטריוט ישראלי רציני. יש גם כאלה.

וכמו כן יתכן שח"כ משה ארנס היה מתנגד חריף להסכמי קמפ־דייוויד, משום שהוא חשש לעיסקי הברנז'ה שלו. יתכן שמאותה סיבה גם התנגד לקיצוצים בתקציב הביטחון. יתכן גם שח"כ משה ארנס סיפר את הסיפורים על ההפרות בגלל שחשב שאם זה לא יעזור לבטל את הסכם קמפ־דייוויד, זה יעזור לפחות בביטול הקיצוץ בתקציב הביטחון.

יתכן, כמובן, שאין בכלל קשר בין תקציב הביטחון ומצב של שלום או מלחמה, מחד, ובין הרווחים המפולפלים של סחר־הנשק, מאידך.

ויתכן גם שאין סתירה: בנאדם יכול להיות גם פטריוט אמיתי וגם סוחר נשק ממולח. יכול להיות אפילו שרווחים הבאים מסחר־נשק מגבירים את הפטריוטיזם, ושמידה מופלגת של פטריוטיזם מגבירה את הרווחים מסחר־הנשק, מה אני יודע?

ועכשיו, אחרי שגמרנו גם עם המילה „יתכן", נעבור למילה „מפוקפק."

סרסור זונות, לדעתי, זה מקצוע מפוקפק. גם סוחר הרואין זה מקצוע מפוקפק. אבל המיקצוע הכי מפוקפק שאני מכיר, זה סוחר נשק. סוחר נשק זה אחד שמקבל עמלה על פגז מתפוצץ ובטן מרוטשת. הוא מקבל עמלה על מטוס שהתרסק וטייס שנהרג. הוא מרוויח יפה מכל מוקש שמתפוצץ ורגל כרותה, ומתעשר על חשבון כל יתום ואלמנה.

ואף אחד לא יכול לבוא ולספר לי שסוחר נשק זה אולי מיקצוע מפוקפק, אבל חיוני. זה לא יותר חיוני מסרסור זונות או סוחר הרואין. רק שלכאלה אין סיכוי להיות חבר כנסת.

אחד ומשול

רצח זה דבר לא נעים. לנרצח, זאת אומרת. לחטוף סתם מכות זה כבר לא נעים, אז להירצח על אחת כמה וכמה, כמו שנאמר בפסוקו של יום, כשנמאס להם לסכסך אותנו עם הפרעונים. ובלפי מה הדברים אמורים? כלפי רצח ה־שייח חמאד אבו־רביע אמורים הדברים.

דבר מאוד לא נעים קרה לשייח' ה־בדואי בדרך מן הכנסת התשיעית ל־עשירית. אני לא יודע בדיוק מי הרוצח, אבל ממה שראיתי בטלוויזיה, גם ליורשו, השייח' הדרוזי מעדי יש כאן עסק לא נעים במיוחד. למרות שהוא עדיין חי.

אבל מי שעומדת מן הצד, כמובן, רוחצת בניקיון כפיה, כמובן, ומצטערת צער עמוק מאוד, כמובן, היא מפלגת העבודה, כמובן. מה כל זה שייך לה, כמובן?

כשבאה מפלגת העבודה לארץ, לשלוט בה, עוד כשהמדינה היתה בדרך ומפ־לגת העבודה היתה מפא"י, מצאה לפניה המון ערבים. דבר ראשון חילקה מפא"י את הערבים לסוגיהם: יש ערבים ער־בים, יש ערבים דרוזים, יש ערבים צ'ר־קסים ויש ערבים בדואים. יש ערבים מוסלמים ויש ערבים נוצרים. יש ערבים מרונים ויש ערבים קופטים. יש ערבים טובים ויש ערבים רעים. כשראתה מפא"י את כל הבילבול הזה, הבינה מייד שפת אפשר לשחק משחקים.

ואיך משחקים משחקים? כמו ב־משחק שח־מת, מחפשים קודם כל את השח, או, כמו שהוא נקרא בארץ שלנו, השייח'. כשמוצאים אותו, מבטיחים לו ולמישפחתו הר, גיבעה, ואם יש — גם עמק. כך הופך השייח' לא חשוב איזה סוג של ערבי היה קודם, לערבי טוב. טוב למפא"י, טוב למדינה, טוב לעצמו, ובכלל טוב. חיובי, מה שנקרא. נאמן ומסור. השייח' הטוב מביא למפלגת ה־עבודה הרבה קולות מבני שיבטו, חמו־לתו, עדתו או דתו — ומקבל אחרי הבחירות מקום בכנסת, וגם הר, גיבעה או עמק.

אבל מה עושה ההיסטוריה? שהרי במשך הזמן ראו בני השבט, החמולה, העדה או הדת, שלהם בעצמם לא יוצא הרבה מההרים, הגבעות והעמקים של משפחות השייחים שלהם, והתחילו לר־עות בשדות זרים. אז מה עוד עושה ההיסטוריה? שמיספר השייחים לא מת־מעט אפילו באחד. אותו מיספר של שייחים ופחות קולות בבחירות — פה יש בעייה למיפלגת העבודה. נו, הלכה מיפלגת העבודה להיסטוריה, והסתכלה מה עשו אחרים במיקרה כזה. הרומאים, למשל. לרומאים היתה בעייה הפוכה מזו של מפלגת העבודה: להם היו חברה שייחים בלתי־נאמנים, והם עשו הפרד־ומשול. מה עושים כשיש הרבה שייחים נאמנים, חשבה מיפלגת העבודה? עושים אחד־ומשול.

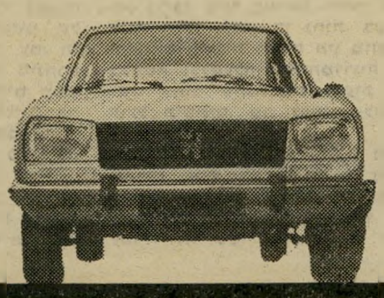
וככה לקחה מיפלגת העבודה שייח' מפה ושייח' משם, מן תיקב ומן הגורן, מן הגליל ומן הנגב, ואיחדה אותם ב־מיפלגה אחת מאוחדת, ועכשיו היא רו־חצת בניקיון כפיה, כמובן.

6 שנים אחריות נגד חלודה

במכוניות נוסעים פיג'ו החל מדגמי 1981

חברת פיג'ו שמחה לבשר לך שמהנדסי החברה פיתחו "חיסון" נגד חלודה שנוסה בהצלחה בארצות אירופה. החיסון נגד חלודה במרכב של פיג'ו נעשה תוך כדי יצור המכונית, על ידי חומר מיוחד וציפוי מגן של מתכת המרכב לפני צביעתה. במכוניות נוסעים פיג'ו החל מדגמי 81 תזכה בשש שנות אחריות נגד חלודה, בכפוף לבדיקות וטיפולים בהתאם לתנאי האחריות של ביהח"ר פיג'ו. מעתה מובטחת לך הנאה מלאה מהשכלולים והשיפורים של דגמי פיג'ו 81 בתוספת שמירה קפדנית על ערך מכוניתך המחוסנת מפני חלודה.

האריה שבחבורה

PEUGEOT

דוד לובינסקי בע"מ מפיץ פיג'ו בישראל

רח' שונצינו 16 תל-אביב 67217 טל. 6-333214.

יל-אי-אי

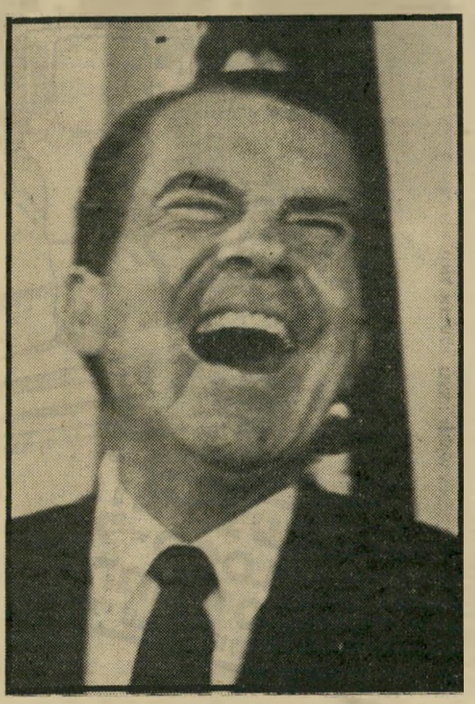
סין לוטשת עיניים לסיביר

דנג הסיאו־פינג, האיש החזק במפלגה הקומוניסטית הסינית, מנהיג הפרגמטיסטים, מדינאי בן 74 החותר למודרניזציה מזורזת, שוחח עם השגריר היפאני בנימוס ובנועם, אבל גם בתקיפות רבה.

„אתם חייבים להדק את היחסים עם ארצות־הברית, להישען על המטריה הגרעינית של וושינגטון ולחזק את צבאכם," אמר דנג לשגריר הנדהם. „יפאן היא החוליה החשובה ביותר ביבשת אסיה בהיערכות נגד ההגמוניזם הסובייטי."

דנג ניצה. דנג, שועל פוליטי ותיק, מוותיקי המיצעד הארוך של מאו טסה־טונג ובעל קשרים מצויינים בצבא (שליש מבעלי זכות־ההצבעה בפוליטבירו הסיני הם חיילים), הצליח לדחוק כימעט לחלוטין את יריבו, העסקן המיפלגתי החיוור משהו, הוא הגואו־פנג. בכך הושלמה תבוסתם של ה„אידיאולוגים" במיפלגה, הרואים במורשת מאו דוקטרינה נוקשה, המכתיבה נורמות של התנהגות לא רק בחיי הפוליטיקה הפנימית אלא גם בזירה הבינ־לאומית.

דנג ואנשיו מתייחסים למאואיסטים האדוקים בסלידה ובזילזול גלויים. הם הציבו לעצמם מטרה, הנראית בעי־ניהם מציאותית ובת־השגה. סין חייבת להיות מעצמה כלכלית־תעשייתית אדירה, ולשם כך עליה לעבור תהליך

נשיא רשעבר ריצ'ארד ניכסון
מיפנה היסטורי לעבר סין

מרחיק־לכת של מודרניזציה ומהפכה טכנולוגית. המדיניות של הישענות על כוח־האדם הסיני היא אומנם נבונה, אך עליה להיות מלווה ביתר פתיחות כלפי חוץ.

דנג מעוניין, בגלוי, בסיוע מרחיק לכת של המדינות התעשייתיות בצפון־אמריקה ובמערב־אירופה. בסביבתו הקרובה הוא מבקש להדק את היחסים עם יפאן. הוא רואה ביפאן, האוייבת המסורתית של סין, אבן־פינה במאבקו האנטי־סובייטי.

חזוקה קלאסית. אפילו דנג, המנסה לעקור לפחות חלק מהסממנים החיצוניים של פולחן מאו, נשען על התיאוריה המאואיסטית בגישתו הבסיסית לזירה הבינ־לאומית. סין מחלקת את העולם לשלושה חלקים:

● **העולם הראשון:** שתי המעצמות הגדולות השואפות להגמוניה כלל־עולמית, ארצות־הברית וברית־המועצות.

● **העולם השני:** קנדה, יפאן ומערב־אירופה.

● **העולם השלישי:** סין עצמה, אסיה (למעט יפאן), אפריקה ואמריקה־הלאטינית.

חלוקה זו, שהיא בעצם די נכונה והגיונית, גמישה דיה כדי להוות בסיס למדיניות־חוץ משתנה ופרגמטית. בעבר היא היתה אבן־יסוד למדיניות שנשענה על העולם השלישי, על מאבק אנטי־אימפריאליסטי נגד ארצות־הברית והחברות העל־לאומיות, ונגד השתלטותה של ברית־המועצות על העולם הקומוניסטי. כיום הצליח דנג לשנות לחלוטין את המדיניות, מבלי לפגוע בתיאוריה.

נגד ברית־המועצות. דנג שלף, בפשטות, מינוח מאואיסטי נוסף מהארסנל הענקי והמגוון של הקומוניזם הסיני: ברית־המועצות, טוענים הסינים, היא תכוח התוקפני השואף להגמוניה, לשליטה בעולם כולו. לכן היא האוייב הראשי, הקרוי במינוח המאואיסטי אוייב אנטגוניסטי. ארצות־הברית, לעומת זאת, היא מעצמה בנסיגה, השואפת לשמירת הסטטוס־קוו בעולם. לכן היא יריב לא אנטגו־ניסטי. העימות עם האמריקאים קיים באורח תיאורטי, אבל הוא נדחה לתקופה היסטורית רחוקה, אולי למאה ה־21. בינתיים מהווה ארצות־הברית את המחסום הראשי נגד הסובייטים. יש לתמוך בה, בבעלות־בריתה, ובארצות העולם השלישי האנטי־סובייטיות, יהיה מישטרן הפנימי אשר יהיה. כך מצדיקים הסינים את מילחמתם בוויאט־נאם הפרו־סובייטית, את עזרתם למרצח הקמבודי פול פוט, את תמיכתם בממשלה הימנית בתיאלנד, שרצחה אלפי קומוניסטים ואנשי שמאל, את אהדתה לנשיא במצריים, אנוואר אל־סאדאת, ולנשיא פקיסתאן, זיא אל־חאק.

מודרניזציה בכך מחיר. המאבק האנטי־סובייטי הוא לא רק אידיאולוגי. הסינים לוטשים עיניים לסיביר, המקור האדיר לאנרגיה בעולם כולו. הם שואפים לבצע שינויים חברתיים באמצעות מהפכה טכנולוגית מרחיקת לכת. מטרת־בנייה כזו אינה משתלבת עם שאיפה למיל־חמות. סין שואפת עתה ליציבות, בעיקר באסיה ובאיזור האוקינוס השקט. הפחד הישן — באוסטרליה, למשל — מפני סין הפך נחלת העבר.

האמריקאים משקיעים סכומי־עתק בסיוע כלכלי וגם צבאי, בעיקר חשאי, לסין. אך הסינים מחפשים סיוע בכל מקום. הם אינם בוחלים בקרנות של האו"ם ואפילו בסיוע ממוסדות קפיטליסטיים, אותם גינו בחריפות בעבר, כמו הבנק העולמי וקרן המטבע הבינלאומית. יפאן, למשל, השקיעה כבר 20 מיליארד דולר בסין, וצרפת 10 מיליארד. סין מקבלת סיוע ומימון רכושני מבחוץ לצורך בניית כורים גרעיניים, מיפעלי דשנים כימיים, מיפעלי פלדה, מיכרות פחם, נמלים, תשלובות תעשייתיות. חברות־הנפט משקיעות סכומי־עתק בקידוחים וסין מקווה להיות יצואנית אנרגיה גדולה עד סוף המאה. הסינים שולחים עתה סטודנטים רבים לחו"ל, ומפתחים שירותי תיירות משותפים עם הונג קונג. אפילו היחס לטאיוואן השתנה במידה מסויימת. האיבה לסובייטים הפכה לקריטריון היחיד ביחסים הבינלאומיים של סין.

האינטרס מעל לכל. הנוסחות האידיאולוגיות אינן מחפות על הגישה הלאומנית־אינטרסנטית של סין. דנג רואה עצמו כממשיך הדרך ההיסטורית של התנועה הלאומית הסינית בגוון הקומוניסטי שלה. יחסי סין־יפאן מהווים דוגמה קלאסית לגישה זו. הסינים רוצים לבנות את עצמם בראש ובראשונה באסיה. הם אינם מעוניינים שיפאן תהיה מדינה גרעינית, ולכן דוחפים אותה להישען על המטריה האמריקאית. מצד שני הם רוצים בשיתוף פעולה כלכלי עם יפאן וברתימתה לציר אנטי־סובייטי.

הברית הרשמית בין יפאן וסין התעכבה במשך רוב שנות ה־70, כי היפאנים סירבו לכלול בה סעיף אנטי־סובייטי מפורש. ב־1978 הסכימו, לבסוף, לכלול סעיף נגד ההגמוניה ועוררו מחאות סובייטיות נזעמות.

הסינים עצמם הגיבו בקור־רוח. „אם הסובייטים יפסיקו לחלום על הגמוניה," אומר דנג, „אין להם מה לחשוש מסין." ברית־המועצות, החוששת בינתיים אפילו מפלישה

נשק
מהלמוט שמידט

מערב־גרמניה עומדת ככל הנראה, להגיש סיוע צבאי ניכר לסעודיה, ובאורח עקיף אף לעיראק.

ידיעה שהופיעה השבוע ב„סאנדי טיימס" ה־לונדוני מספרת על עיסקה בהיקף של כמיליארד דולר. „לה מונד דיפלומאטיק" הצרפתי מדווח

ראש־ממשלת גרמניה שמידט
נשק ישראלי לטהראן

על עיסקה בסדר גודל של כשניים וחצי מיליארד דולר.

בינתיים יכללו מכירות הנשק הגרמניות לסעודים בעיקר טאנקים ומערכות־נשק מתוחכמות. נסיונות שגרירות ישראל בבון להתערב בעניין נכשלו, ומישרד־החוץ הסתפק במחאה בלתי־רישמית. בבון מצפים אף למחאות נזעמות מטהראן, ויז, כנראה, תסיבה להפצת שמועות שמקורן בגרמניה, על אספקת סדירה של נשק ישראלי לאיראנים מאז תחילת מילחמת עיראק־איראן.

עולם קטן

לפולין המרדנית, רחוקה מהגמוניה יותר מאשר אי־פעם מאז מילחמת־העולם השניה. סין הופכת לנהנה העיקרי משבירת הדטאנט. העולם השלישי והמאבק האנטי־אימפריאליסטי הפכו לעניין מישני עבורה. אחרי ככלות הכל, היא שואפת לזכות במעמד של מעצמת־על עד סוף המאה, ויש להניח שאמנם תגיע אליו.

פלסטין:
הטימטום משתולל

מישטרים פאשיסטיים מאופיינים, בין השאר, גם בשריפת ספרים.

מישטרים טוטאליטריים וסמכותיים מאופיינים, בין השאר, בצנזורה קפדנית על ספרים וכתבי־עת. אבל מישטרים קולוניאליסטיים מאמינים בצנזורה חלקית, סלקטיבית, בכפיית סטאנדרטים על האינטליגנציה של ה„ילידים", בהכוונה שרירותית, לעיתים קרובות מטומ־טמת, באמצעים מינהליים.

במימשל הצבאי הישראלי, השולט בשטחיה הכבושים של פלסטין, דבקים עדיין בגירסה האגרסיווית, השפלה והבלתי־מתוחכמת ביותר של קולוניאליזם בלתי־נאור. היחס העויין למשכילים, לסטודנטים ולמיכללות בגדה ידוע. אבל המושלים הצבאיים החלו לחשוש גם מספרים.

האלוף (מיל') מתי פלד, ראש החוג לספרות ערבית באוניברסיטת תל־אביב, מחזיק ברשימת ספרים בשפה הערבית האסורים להחזקה במיכללת בירזית, פי הוראות המימשל הצבאי. הרשימה כוללת 35 ספרים. מי שמשלים עם עצם הכיבוש עשוי, אולי, להשלים עם איסור ספרים כמו בלפור — המזימה ההיסטורית, או ארצנו פלסטין. אחרי הכל, הסטודנטים של בירזית עוד עלולים, אחרי קריאה קפדנית בספרים כאלה, לשלול את הצהרת בלפור, או לראות בפלסטין את ארצם... אבל מה טמון במחוז הנפתל של המושל הצבאי, שהכניס לרשימה השחורה את הספרים הבאים:

(1) היסטוריה של הספרות הערבית — עומר פארוח'.
(2) באגדאד בימי החליפות העבאסית — פאוני ענאקא.
(3) ההיסטוריה שלפני תקופת האיסלאם — עומר פרוק.
(4) חינוך גופני באיסלאם — סעיד רווא.
(5) איינשטיין ותורת היחסות — עבד־אל־רחמן רדא.
(6) חיי הנביא — אל עקאד עבאס מחמוד.
(7) נימוסי האיסלאם — אל־ג'זאלי.
(8) אל־שאבי, משורר האהבה והחיים — עומר פרוק.
(9) המישפחה בנצרות — חביב כמאל.
(10) המישפחה באיסלאם — מוסטפא עבד־אל־ואחד.
(11) האיסלאם ובעיית המין — מוצטפא עבד אל־ואחד.
(12) שמות הכאבה המבורכת — מוחמד אל־מני.
(13) אם הנביא — עאיישה עבד־אל־רחמן.

נוסף על הספרים אסר המימשל הצבאי על הסטודנטים הפלסטיניים לקרוא 23 כתבי־עת המופיעים במרחב. בין הפירסומים המסוכנים, שביעתו את הקולוניאליסטים הלא־חכמים במיוחד:

(1) אל־מסרח אל־עאלמי — התיאטרון העולמי — כווית.
(2) מג'לת אל־עלום אל־ג'תמאעיה — ירחון המדעים — כווית.
(3) אל־רייאד אל־ערבי — הגן הערבי — כווית.
(4) אל־נפט ולאתנמיה — הנפט והפיתוח — עיראק.
(5) עאלם אל־מערפה — עולם הידע — עיראק.
(6) אל־פנון אל־שעבייה — האמנות העממית — ירדן.
(7) אל־אדיב — הסופר — לבנון.
(8) אל־תוראני אל־שעבי — הפולקלור — עיראק.
(9) אל־אקתסאד אל־ערבי — הכלכלה הערבית — סוריה.
(10) עלאם אל־פכר — עולם הרעיון — כווית.

תיאטרון, פולקלור, אגנות, מדע, כלכלה, ספרות, נפט ופיתוח! הסטודנטים הפלסטיניים עוד עלולים לחשוב שהם בני־אדם, חלק ממורשה לאומית ותרבותית עשירה, חלק מאומה עתירת נפט ומשאבים. וזה באמת מסוכן.

כדי שלא יצוצו רעיונות בראשם, אסר המימשל את הריבעון הכוויתי, עולם הרעיון. חשוב לציין שחלק ניכר מהספרים וכתבי־העת ברשימה השחורה שוכנים כבוד בספריית אוניברסיטת תל־אביב.

רק „מץ" יכולה להציע לך מבצע כזה:

האופציה הכפולה

יואל אביעל עיצוב: eddy walter

אמת נבדקים

קנה טלויזיה מץ צבע "20* באספקה מיידית עם אופציה להחזרת הכסף צמוד לדולאר

תל אביב 1980/81 הצעקן הנבחר

5 שנות אחריות טל חלקי חילוף

הקונה הטובה ביותר 1981

יצוא

שרות אמין

המבצע מוגבל ל-1.000 יחידות
המחיר 9.900 ש"ח
בלי שלט רחוק - כולל מ.ע.מ.

רק חברה כמו "מץ" הבטוחה בטיב מוצריה יכולה להציע לך טלויזיה מעולה, להחזירה בעוד שנה ולקבל כספך חזרה כשהוא צמוד לדולר - בניכוי 20% כדמי שימוש. כשאתה רוכש טלויזיה מץ צבע "20 במסגרת מבצע "האופציה הכפולה", אתה מקבל טלויזיה מעולה וגם שומר על חסכונותיך (למקרה שיהיו דרושים לך) כשהם צמודים לדולר.

* המחיר קבוע ובמזומן.

* ההתקשרות היא במסגרת הסכם מיוחד בין "מץ" לקונה באמצעות סוכנים מורשים של "מץ" ובכפיפות לתנאי ההסכם.

* עם או בלי שלט רחוק

מרכז „מץ" פתוח במוצאי-שבת מ-6:30 עד-10:30

לוח הצעות רכישת טלויזיה "קפרי" "26 עם שלט רחוק.

מס' הצעה	מזומן	מס' תשלומים	תשלום חודשי	סה"כ המחיר כולל אחריות למסך ולחלקים ל-5 שנים	מועד אספקה
1	7,500	3	1,300	11,400	כעבור 3 חודשים
2	5,500	3	2,100	11,800	כעבור 3 חודשים
3	3,500	3	2,900	12,200	כעבור 3 חודשים
4	7,500	4	1,000	11,500	כעבור 4 חודשים
5	5,500	4	1,600	11,900	כעבור 4 חודשים
6	3,500	4	2,200	12,300	כעבור 4 חודשים
7	7,500	5	820	11,600	כעבור 5 חודשים
8	5,500	5	1,300	12,000	כעבור 5 חודשים
9	3,500	5	1,780	12,400	כעבור 5 חודשים
10	7,500	6	700	11,700	כעבור 6 חודשים
11	5,500	6	1,100	12,100	כעבור 6 חודשים
12	3,500	6	1,500	12,500	כעבור 6 חודשים

לוח הצעות רכישת טלויזיה "פלמה" "20 בלי שלט רחוק.

מס' הצעה	מזומן	מס' תשלומים	תשלום חודשי	סה"כ המחיר כולל אחריות למסך ולחלקים ל-5 שנים	מועד אספקה
1	5,500	3	700	7,600	כעבור 3 חודשים
2	4,000	3	1,300	7,900	כעבור 3 חודשים
3	2,500	3	1,900	8,200	כעבור 3 חודשים
4	5,500	4	550	7,700	כעבור 4 חודשים
5	4,000	4	1,000	8,000	כעבור 4 חודשים
6	2,500	4	1,450	8,300	כעבור 4 חודשים
7	5,500	5	460	7,800	כעבור 5 חודשים
8	4,000	5	820	8,100	כעבור 5 חודשים
9	2,500	5	1,180	8,400	כעבור 5 חודשים
10	5,500	6	400	7,900	כעבור 6 חודשים
11	4,000	6	700	8,200	כעבור 6 חודשים
12	2,500	6	1,000	8,500	כעבור 6 חודשים

* המחירים בשקלים - לא כולל מ.ע.מ.

תוכנית "מץ צבע 81" נמשכת!

מץ צבע 81

הישגים שאפשר להוכיח

להשיג במרכז "מץ" מודיעין 19, בני-ברק מיקוד: 51263
ואצל סוכנים מורשים של "מץ" בכל רחבי הארץ

תלוש מידע

לכבוד
"בית מץ" רח' מודיעין 19 בני ברק מיקוד: 51263

אני מעונין לדעת יותר על אפשרויות רכישת טלויזיה צבעונית במחיר מינימלי, וברצוני לקבל פרטים על תכניות הרכישה של "מץ צבע 81"
☐ "20 ☐ "22 ☐ "26 ☐ עם שלט רחוק ☐ בלי שלט רחוק
* ברצוני לדעת היכן נמצא סוכן "מץ" הקרוב לביתי.

שם.....כתובת.....

טלפון בבית.....טלפון בעבודה.....

אנשים בעולם

סינתיה דוויר: בת־ערובה מס' 53

זהו הצילום האחרון של סינתיה דוויר עם החתול החביב עליה בביתה שבניו־יורק. סינתיה היא עיתונאית אמריקאית בת 49, שיצאה לאיראן בחודש אפריל האחרון, ולא הוחזרה לביתה יחד עם חמישים ושניים בני הערובה האחרים. למרות שלפני צאתה לאיראן כתבה סינתיה מאמר הקורא למערב להבין את רוח המהפיכה האיראנית, היא נאסרה בתוך חודש מאז הגיעה לשם, בחדרה שבבית־המלון.

ריימונד באר: לנצח עם ז'יסקאר

בתשובה על השמועות כאילו עבר חתול שחור בין נשיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר ד'סטאן וראש ממשלתו, ריימונד באר, נועדו השניים בחיוכים מופנים אל עדשות המצלמות. בהזדמנות זאת קרא באר לכל יריביו הפוליטיים להיערך לקראת העתיד, להוריד מחירים ולשמור על האיזון בכלכלה. מאחר שיריבו הפוליטי, מישל דברה, יצא רק בשבוע שעבר בהכרזה כי יש צורך בממשלת ליכוד לאומי, נדמה כי יש משהו דומה להפליא בין הכרזותיהם של המנהיגים הישראלים לעמיתם בצרפת; ספק אם הצרפתים היו שמחים לדעת זאת.

הנסיך צ'ארלס: מילה טובה של הבודהיסטים לא תזיק

הנסיך צ'ארלס נראה במצב־רוח מרומם במיוחד בביקורו האחרון בהודו, שם נפגש עם מנהיגי דת וגורו מכתות שונות. אם היה זקוק לעצות ביחס לעתידו האישי ואם אכן קיבל אותן, קשה לדעת, אבל את פני העיתונאים שסיקרו את המסע קיבל בסבר פנים יפות. היה זה שינוי קיצוני ביחסיו של צ'ארלס עם העיתונות, שהחמיצו לאחרונה.

אנשים בעולם

חוליו איגלסיאס: "הי", החבר הטוב ביותר

נא להכיר: הי, החבר הטוב ביותר של חוליו איגלסיאס. זהו הגור הצעיר והנחמד שהוא מחזיק בזרועותיו, ושלגופו בגד מחמם מסריגת־יד. אליל הזמר המוקף תדיר במיטב יפהפיות אירופה, התוודה לאחרונה, כי את האהבה הגדולה טרם מצא.

פטי רגן: לא צריך לקנות פרה כדי לשתות כוס חלב

פטי רגן, בתו בת ה־28 של הנשיא רונאלד רגן, מצאה חבר חדש, טים האטן, הנראה איתה בתמונה, ושניהם מאושרים. הם מתכוונים לפתוח בקאריירה קולנועית, כל אחד לחוד, אבל חיים ביחד, מה שעושה את הנשיא ורעייתו למאושרים פחות. אין זאת הפעם הראשונה שפטי הודיעה לאביה, כי היא מתכוונת לחיות עם מישהו בלי להינשא לו. טים הוא בן עשרים בלבד.

רומאן פולנסקי: געגועים לקליפורניה

רומאן פולנסקי דחה את טבילתו בים־התיכון עם הפיראטים שלו, הסרט שהיה אמור להסריט באביב בישראל, ויצא להתנחם בחברת חברתו, סאבריינה בגסטאדט, המושלגת. למרות שהוא נראה טוב מאוד עם גלשני הסקי, הוא אינו מסתיר את געגועיו לשמש בקליפורניה. הוא מקווה לחזור לשם בהקדם, ואולי גם עם אוסקר.

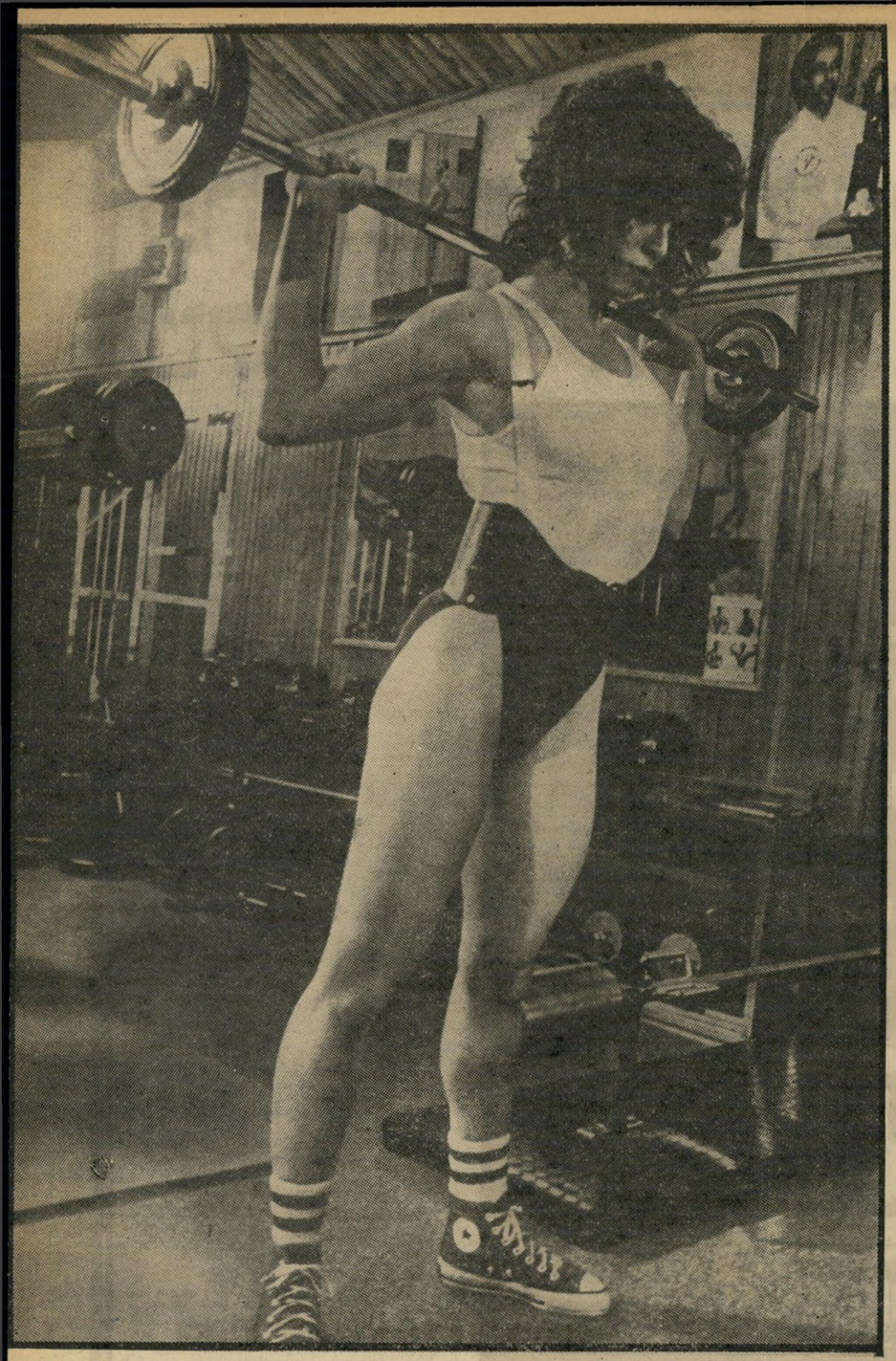
בריז'יט בארדו: היפה ביותר קודש לחיה

צילום זה מראה כיצד נינו, הבארמן הראשי של בית־המלון המפואר ג'ורג' החמישי בפאריס, מרים אל על תמונת עירום של בריזיט בארדו, שגודלה מטר על מטר ושלושים, ומכריז: "חמשת אלפים פראנק — נמכרה". הקונה, גברת קורנט דה סנט־סיר הגיבה במהירות, כשאר הקונים שחטפו את כל 66 הצילומים, שנמכרו במכירה פומבית, שכל הכנסותיה קודש לקרן בינלאומית להצלת בעלי־חיים. הצילומים של בארדו צולמו בידי ידידה הוותיק, הצלם ז'יסלן דוסאר.

ריצ'ארד ג'ורדאן: חיים בבונקר

ריצ'ארד ג'ורדאן, המוכר בישראל מאז הסידרה הטלוויזיונית בית ארמה, זכה בתפקיד אנטיפטי, אבל בעל חשיבות נכבדה: הוא מעצב את דמותו של אלברט שפר, מי שהיה האדריכל ואיש אמונו של אדולף היטלר, בסידרה טלוויזיונית חדשה (סי־בי־אס) בשם הבונקר.

ליזה מצרפת: 23 שנים בחוספת 50 ק"ג מרימים 111 ק"ג

זה אולי נשמע מפחיד, אבל במבט שני זה לא נראה מפחיד. נערה זו, המרימה מישקולת של 111 קילוגרם, היא צרפתיה ושמה ליזה. היא בת עשרים ושלוש ומישקלה חמישים קילוגרם בלבד. כל דמיון בינה לבין מרים מישקלות גברי מקרי בהחלט. היא שומרת על איזון גופני עדין, ובליווי למקצועה יוצא־הדופן, בניין הגוף, הנשמע גברי מאוד, היא נשואה כאשה נורמלית לכל דבר, מזה חמש שנים תמימות. לטענתה, הרמת מישקלות היא הספורט היחיד שהצליח להשפיע על שינוי מהותי בשריריה ולטובה: „זה קל יותר מג'וגינג".

רובין ויליאמס: תרד ב־20 מיליון דולר

פופאי ובנו בסרט על פופאי המחפש את אביו: כך נראה השחקן רובין ויליאמס, המשחק את פופאי אצל רוברט אלטמן — בזרועות עבות ושעירות, שהודבקו לו יחד עם כתובת קעקע. השחקן הצעיר הזה מעורר הערצה בארצות־הברית הן בתיאטרון, הן בסידרות הטלוויזיה והן בתקליטים שהוציא. הכל במשך זמן קצר.

פיליפ זיגנו: „הגירושין נכפו עלי!"

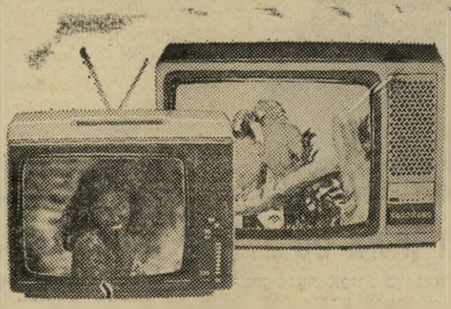
אפשר היה לחשוב שהגרוש הטרי, פיליפ זיגנו, לשעבר בעלה של קארולין ממונאקו, מרגיש טוב מאוד עם ידידתו החדשה, ג'אניינה פאסקו, שאיתה הצטלם במועדוני־לילה שונים בניו־יורק. אבל הוא טוען אחרת: בראיון מיוחד אמר: „לא רציתי להתגרש מקארולין, ואני חושב שזה אבסורד שנפרדנו זה מזה. היא אשה נפלאה ואני אוהב אותה. אני מקווה שנישאר ידידים, שכן אם היא הפסיקה לאהוב אותי, אין בידי להושיע. היא אשה אינטלקטואלית ותרבותית, הרי עומדת ברמה גבוהה מכפי שאפשר לצפות מבנות גילה."

פתאום, כולם רוצים למכור לך טלויזיה זולה

אנו רוצים למכור לך טלויזיה יקרה

ITT

SCHAUB-LORENZ

להשיג בחנויות האלקטרוניקה המובחרות

לפעמים "יקר" משתלם:-
באיכות תמונה וצליל,
באמינות טכנית ללא
פשרות, בבטחון ההשקעה
לאורך ימים.

ITT שאוב לורנץ -
היתה, הינה ותהיה תמיד
הטלויזיה הטובה בעולם!

ITT

שאוב-לורנץ

MADE IN W. GERMANY

היבואן הבלעדי כנור בע"מ

רחוב פרץ 4, תל-אביב, טלפון: 621984 624193.

הטלויזיה הטובה בעולם.

אנשים

מה זאת לירה? מטבע מתקופת המדינה.
ומעתה יישמעו בכנסת דברי קין

■ בישראל ביקר השבוע חבר קונגרס אמריקאי, **סטיב סולראס.** הוא נפגש עם ראש־הממשלה, **מנחם בגין,** וסיפר לו: „בביקורי האחרון ב־פולין אמרו לי הפולנים כך: ׳אנחנו מצליחים לארגן ברחבי העולם. שניים מנציגינו ערשים חיל בוושינגטון, **זביגניב ברז׳ינסקי ואדוארד מאסקי.** אחד משלנו מצליח ברומא, **האפיפיור.** אחד משלנו מצליח בישראל, מנחם בגין, ואחד משלנו לא כל־כך מצליח בצרפת. שם הוא מכהן כשר־הפנים. מי יודע, אולי יבוא יום, וכמה משלנו יצליחו גם אצלנו בבית?׳.״

■ חברי המישלחת הפרלמנטרית ממצריים, שביקרו בארץ, התפזרו בליל־שבת הראחרון, בבתיהם של כמה חברי־כנסת לארוחת־ערב. ראש־המישלחת, **מוחמד אחמד עבדאללה,** סעד על שולחנו של ח״כ **מיכה חריש,** כשאשתו **עידית** מכינה פיצה מיוחדת, החביבה עליו. חריש ועבדאללה נפגשו זו הפעם השלישית. בפעם הראשונה נפגשו השניים בווינה ב־1979, בפעם השנייה בקאהיר, כאשר חריש ביקר שם עם **שימעון פרס,** ועבדאללה אירח אותו בביתו. חריש הוא יושב־ראש ועדת־האנרגיה בכנסת, ועבדאללה הוא יושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון בפרלמנט המצרי. שלושת בניו של מיכה כיבדו את רצון אביהם ונשארו בחדרם בעת הארוחה.

■ בפגישה שנערכה בין אנשי מפ״ם לבין חברי המישלחת הפרלמנטרית פגש מזכ״ל מפ״ם, **ויקטור שם־טוב,** שהיה בעבר שר־הבריאות, בד״ר **מחמוד מחפוז,** מי שהיה שר־הבריאות בממשלת מצריים והנהג כיום רופא העוסק במחקר מחלות־קרינה. אמר שם־טוב למחפוז: „אילו היה שלום כאשר היינו שנינו שרי־בריאות בארצותינו, יכולנו לטפל בפיתרון בעיית החולירע.״

■ באותו אירוע ניגש מנהל המחלקה לקישרי־חוץ של מפ״ם, **רב זכין,** אל הד״ר מחפוז והתעניין אם הוא קרוב־משפחה של הסופר המצרי הידוע, **נגיב מחפוז.** אחרי שהאורח השיב על־כך בשלילה, אמר לו זכין: „אנחנו מאוד שמחים על־כך, כי לא היינו רוצים שתיגרמנה לך בעיות כשתחזור למצריים,״ הוא התכוון לכך שהשבוע התפרסם שהסופר מחפוז הוכנס לרשימת החרם הערבי, בגלל תמיכתו בהסכם־השלום עם ישראל.

■ אחרי השבעתו של הדרוזי **ג׳אבר מעדי** כחבר־כנסת כתב העיתונאי **שלום רוזנפלד:** „עד עכשיו נשמעו בכנסת רק דברי הבל, אך מעכשיו יישמעו בה גם דברי קיין.״

■ באסיפה של ישראלים יוצאי־בריטניה אמר ח״כ **אבא אבן:** „ההבדל בין תושבי עיירות־האוניברסיטות אוכספורד וקמברידג׳ הוא בכך שאיש אוכספורד הולך ברחוב כאילו הרחוב שייך לו, ואיש קמברידג׳ הולך ברחוב כאילו לא איכפת לו למי הרחוב שייך.״

■ ח״כ **יחזקאל פלוג׳מן** להוט ביותר אחרי סיעות לחוץ־לארץ. כך, לפחות, משתמע משני הסיפורים הבאים. בוועדת־הכספים של הכנסת העיר ח״כ **דויד גרומב** כי בתקופה שאין שר־אוצר ושר־תחבורה בפועל, צריכה ועדת־הכספים לשמש כמועצת־מנהלים באל־על. אמר לו פלוג׳מן: „אשמח אולי לקבל על החשבון כרטיס טיסה־חינם?״

■ באותה ישיבה דובר על רכישת מטוסי בואינג, המיוצרים בסיאטל שבמדינת־וושינגטון בארצות־הברית. ח״כ **יוסף תמיר** סיפר כי היה בסיאטל והתפעל מקול־הייצור של המטוסים האלה. הציע פלומין: „רצוי שכל ועדת־הכספים תיסע לשם כדי להבין עניין זה מקרוב.״

■ כשדובר על ביטול פגישות־טוריהם של חברי ועדת־העובדים בכנסת עבור ימים אלה בכנסת: „מה זה בקש לכתוב משהו עבור מישהו. אמר יעקובי: „אילו הייתי מגלה שאני יודע לכתוב, היו נעלמים סיכויי להיות שר בישראל.״

■ הבדיחה המתהלכת בימים אלה בכנסת: „מה זה לירה? מטבע מתקופת־המדינה.״

■ „חשבתי שאני בעל־הבית באולם,״ אמר השיפוט **אזרי שטרוזמן** לשוטר בית־המישפט, אשר ניסה לפנות את כל יושבי השורה האחרונה באולם. השוטר הסמיק, ניגש לדוכן השופט והסביר לו כי בני־מישפחתו של הנאשם **מיזן זוי,** מנאשמי הרצח הכפול, מחכים בחוץ ורוצים לשמוע את הערר המתנהל על מעצרו של הבן. מכיוון שכך, ניסה השוטר לפנות להם מקום ולהוציא את יושבי השורה האחרונה. רק אחרי שהתחילו דים באל־על על־ידי יושב־ראש מועצת־המנהלים, **אברהם** („בומה״) **שביט,** העיר מישהו: „הבעיה של בומה היא שהוא לא מתפלל את לכה דודי בערב שבת. אילו היה מתפלל היה יודע שכתוב בתפילה שסוף מעשה במחשבה תחילה.״

■ ח״כ **גד יעקובי** התבקש לכתוב משהו עבור מישהו. אמר יעקובי: „אילו הייתי מגלה שאני יודע לכתוב, היו נעלמים סיכויי להיות שר בישראל.״

■ הבדיחה המתהלכת בימים אלה בכנסת: „מה זה לירה? מטבע מתקופת־המדינה.״

■ „חשבתי שאני בעל־הבית באולם,״ אמר השיפוט **אזרי שטרוזמן** לשוטר בית־המישפט, אשר ניסה לפנות את כל יושבי השורה האחרונה באולם. השוטר הסמיק, ניגש לדוכן השופט והסביר לו כי בני־מישפחתו של הנאשם **מיזן זוי,** מנאשמי הרצח הכפול, מחכים בחוץ ורוצים לשמוע את הערר המתנהל על מעצרו של הבן. מכיוון שכך, ניסה השוטר לפנות להם מקום ולהוציא את יושבי השורה האחרונה. רק אחרי שהתחילו בירור עניינו של מימון לוי הסכים לכך השופט.

■ הפרקליט **עזי** („סבא־רין״) **שראטר** טוען כי העולם השתנה מאוד. פעם היה אידל מיט דסידל בסרט המפורסם. היום מסתובב **אידל כהן** עם מכשיר הקלטה להקליט את ישיבת העיתונאים עבור המפכ״ל (המודח).

עזר וייצמן

בא במצב־רוח מרומם למסיבת־הקוקטייל שערכה שגרירות מצריים בישראל לכבוד המישלחת הפרלמנטרית המבקרת בארץ. כל אורח במקום ניגש אליו ושאל אותו מה שלום בנו, שאולי. „הוא עבר ניתוח נוסף לפני ארבעה ימים, ומרגיש עכשיו יותר טוב, תמיד מקווים לטוב,״ סיפר האב. לידו בתמונה: המזכיר הכללי של ההסתדרות, ירוחם משל.

תאמר נחילה

בן השנתיים, חגג את יום־הולדתו ביחד עם יובל פרי, בנם של העיתונאית סמדר פרי ובעלה הרופא, חיים. תאמר, בנם של סאמיה ופיקרי נח׳לה, עדיין אינו מדבר היטב עברית, אך מבין, כמובן, ערבית. אביו הוא הנספח הכלכלי בשגרירות מצריים, ונחשב לאיש מס׳ 3 בשגרירות. בתמונה האמצעית נראה תאמר עם אמו סאמיה, ליד עוגת יום־ההולדת, ובתמונה משמאל מצלם אביו את כל האירוע החביב. ליום־ההולדת באו כמה ידידים ישראליים של הוריו, ואמו הכינה לו הפתעה: היא הזמינה קוסם מקומי, כדי שיבדר את כל הילדים. עובדי השגרירות, שיש להם ילדים קטנים, חשתתפו גם הם במסיבה.

תחיה אדר ממסיבה למסיבה

המצרים באו לארץ ומצאו שהם מחכבלים באווירה מישפחתית

כ**די שלא** יחשדו בי, שלאחר רונה אני נתקעת במסיבה אחת בלבד, אני רוצה להצהיר בזאת כי השבוע הייתי בכמה מסיבות, אך מצאתי שהמסיבה הזאת היא היחידה שיש לי מה להגיד עליה, שלא לדבר על כך שמאוד נהניתי ממנה. אני מתכוונת לקבלת־הפנים שערך שגריר מצרים בישראל, **סעד מורתדא**, לחברי המישלחת הפרלמנטרית ממצרים שביקרה בארץ.

אל מלון לרום התל־אביבי באו, מלבד כל עובדי השגרירות המצרית, מדינאים ישראליים, ובאווירה מישפחתית ממש התנהלה המסיבה. חברי המישלחת המצרית שמחו לפגוש מכרים מפגישות קודמות שלהם, והישראלים שמחו להסביר־פניהם לתיירים המצרים.

הראשונים שבאו בזמן היו **משה דיין** ואשתו, **רחל**, שלחצו ידיים עם המצרים ומיהרו לעזוב, כדי להספיק ולהאזין ברדיו לתוצאות מישחק הכדורסל של מכבי תל־אביב נגד היוגוסלבים. אך לדיין נכונה אכזבה קטנה — בדלת הייציאה ביישר לו אחד מידידיו כי המישחק הסתיים וכי מכבי תל־אביב ניצחה. „אני מאוד שמח ש־הם ניצחו, אך חבל שהפסדתי את התיאור," אמר ובכל־זאת עזב.

עזר וייצמן נכנס למקום ב־סערה, ניגש מיד לחברי המישלחת והתחיל לספר להם סיפורי מילחמה, כשהוא נעזר בידיו כדי לתאר להם כיצד טסו המטוסים הישראלים וכיצד טסו המטוסים המצריים.

אריק שרון, שרק לפני שבועות ספורים אירח כאן את שר־החקלאות המצרי ופמלייתו, בא הפעם לראות כיצד עושה זאת השגרירות המצרית.

יוסף בורג בא גם הוא, כדי לפגוש במה ממכריו המצריים, ו־מיהר לעזוב, כשהוא לא שוכח לקחת עימו כמה עוגות „בשביל הדרך", כפי שהסביר באנגלית.

מורתדא עמד בפתח והציג בפני כל הנוכחים את ראש המישלחת המצרית, **מוחמד אחמד עבד־אללה**, כשהוא מציין את גילו ה־צעיר (35). הוא הזמין את האורחים להתכבד במטעמים שהיו ערוכים בטוב־טעם על השולחנות מסביב.

נשיא מכון וייצמן, פרופסור **מיכאל סלע**, בא עם אשתו, **שרה**, כמה שעות אחרי שאירח את חברי המישלחת במכון ברחובות. „הם בילו אצלנו במשך כל היום ומאוד נהנו," אמרה אשתו.

שר־הבריאות לשעבר, ד"ר **מחמוד מחפוז**, שהיה בין חברי המישלחת, הסתובב כשבידו סיפרו של **עמוס אילון**, מציאת מצריים. כאשר נשאל מדוע הוא מחזיק בספר, אמר: „קיבלתי אותו עכשיו, ואני מתכנן שהמסיבה תיגמר, כדי שאוכל לקרוא את הספר. מחר אני נפגש עם הסופר." סלע ומחפוז ישבו בפינה ושוחחו ביניהם.

כיבוד טעים ויפה. כאשר הרעיתונאית **סמדר פרי** נגשה אל מחפוז, הוא אמר לה: „מצריים ייצאה לישראל שני נביאים, את משה ואת יוסף." ענתה לו סמדר: „אנחנו יכולים לייצא לכם גם כן מישהו, את הרב **מאיר כהנא**." ענה לה מחפוז: „לא, תודה."

האשה היחידה במישלחת, ד"ר **פרחנרה חסאן**, סיפרה שהיא ביקרה בירושלים והלכה גם אל הכותל. „שמתי אפילו פתק בין הקירות," אמרה. „הבעתי שם שתי משאלות, אחת הקשורה באהבה והשניה בשלום." חסאן היא מרצה לגיאולוגיה באוניברסיטה האמריקאית בקאהיר, ומן הביקור שלה במכון וייצמן היא התפעלה בעיקר מדרך־החיים של המדענים, המתגוררים במכון.

אשת הנשיא

שרה סלע, אשתו של פרופסור מיכאל סלע, נשיא מכון וייצמן, פוגשת את שגריר מצרים בישראל, סעד מורתדא, בחיבוק ובנשיקה. הם התראו שעות ספורות קודם לכן, כאשר חברי המישלחת ביקרו במכון וייצמן.

פלאפל לראש הלישכה

של ראש־הממשלה בגין

מציג לראווה יחיאל קדישאי, שבא במצב־רוח מרומם ולכל בחורה שנישק אמר: רק שאשתי לא תראה שאני מתנשק איתך."

חיוך דיפלומטי

מעניקה זיזי גוהאר, אשתו של עובד השגרירות המצרית, חוסיין גוהאר. זיזי חבשה כובע פרווה לבן ואפודה לבנה אופנתית. לכל מסיבת־קוקטייל באה זיזי עם כובע שונה. כל עובדי השגרירות עסקו באירוח באותו ערב.

שר־הבריאות

לשעבר של מצרים, ד"ר מחמוד מחפוז, משוחח עם רחל ומשה דיין, שבאו בין הראשונים ושמיהרו לעזוב ראשונים. מחפוז זכה לתשומת־לב רבה מצד הישראלים וכל אחד מהם חטף אותו לשיחה קצרה. מאוחר יותר הוא שוחח ארוכות עם פרופסור סלע.

דור, בא עם אשתו, **אביבה**, ו־מיד התיישב ליד מזכ"ל ההסתד־רות, **ירוחם משל**, כדי להראות לכולם כי השניים אינם נמצאים עדיין בסיכסוך, כפי ששרי־האוצר לפניו היו עושים.

הנושא המדובר ביותר במבסיבה היה ההיתר שנתן לישראל הנשיא המצרי, **אנואר אל־סאדאת**, ל־השתתף בירי־הספרים, אחרי ש־פורסם שישראל לא תוכל להשתתף בו.

האיש מס' 2 בשגרירות מצריים, **מוחמד בסוני**, הציג בפני כולם את אשתו, **נגואה**, שבאה לארץ רק לפני כמה ימים. את ילדיהם השאירו בני־הזוג בקאהיר, בבתי־הספר.

חברי־כנסת הסתובבו במסיבה, כדי לראות מי מחברי המישלחת יתארח למחרת בביתם לארוחת ערב, כפי שתוכנן מראש.

עיתונאי של היומון המצרי אל אח'באר **החליט לראיין את ח"כ רוני מילוא** באמצע המסיבה, ו־שאר האורחים התפעלו מן הפלא־פל שהוגש במקום.

את מישרד־הביטחון ייצג האלוף **אברהם** („אברשה") **טמיר** וראש לישכתו, **גדי דרור**. את נציגי שי־חות האוטונומיה ייצגו **דב שיאון** עם אשתו, **יעל דיין**, ואת ראש־מצריים העמידה לרשות האורחים, ורוני הזכירה לו כי לשגרירות אין הרבה כסף וכי יפה מצידם שטרחו כל־כך למען האורחים.

כשעזב השר **יצחק מודעי** את המקום, בא במקומו ח"כ **אבא אבן** עם גיסו **חיים הרצוג**, ללא נשותיהם, האחיות **סוזי** ו**אורה**. הם השתלבו מיד במסיבה, כשאבן דואג לשוחח בערבית עם כל האור־חים. מורתדא תירגל את העברית שלו וטען שמה שהכי טוב בעב־רית זה: „שלום עכשיו" ותמיד.

דוברי הצרפתית שבאו למקום ושהתקשו לפטפט באנגלית, נש־מו לרווחה כאשר פגשו ב**קולט בישר**, שמלבד היותה יפה ו־סכסית, היא גם מוציאה שבועון צרפתי בארץ, ושוחחו עימה ב־שפת הפרנקופונים.

אריק שרון, המגדל כותנה ב־חוה שלו, פגש ב**מוצטפא כא־מל מזראד**, שהוא אחד משני הנציגים של האופוזיציה הליבר־לית במצריים, ושמגדל כותנה ב־עצמו. אריק הציע לו לשלב את מצריים וישראל בכל מה שנוגע לגידול הכותנה. מוראד מייצר גם תמצית של יסמין בחוותו במצריים.

לילי שרון, אשתו של אריק, נוהגת להזמין לכל מסיבה שכזאת את ידידתה הג'ינג'ית, **אריאלה**.

הכל מנשקים את הכל

באווירה לבבית במסיבה. שר־האנרגיה יצחק מודעי מנשק את אריאלה קיש, ידידתה של לילי שרון, שבאה למסיבה מחיפה, שם היא מתגוררת. העיתונאית עמליה ארגמן־ברנע מנשקת את יוסף הדס, מי שחיה ציר בשגרירות ישראל במצרים. משמאל: יצחק מודעי מתלחש עם לילי שרון, אשתו של אריק שרון. בתמונה למטה: אלוף אברשה טמיר עם ידידתו, חנה עזרא, ומנכ"ל מישרד־התפנים חיים קוברסקי.

הממשלה ייצג עוזרו הנאמן, **יחי־אל קדישאי** והנספח שלו לעניי־ני עיתונות, **דן פתיר**. את כתבי־החוץ בארץ ייצג **גדעון ברלן**, שעדיין לא נרגע מהנשף שלהם בשבוע שעבר, ומנהל מלון לרוס הסביר לכולם כי בעוד כמה ימים עומד המלון לעבור לידי רשת ה־מלונות הייאט, הידועה במלונות הפאר שלה.

הכתבים לענייני ערבים באו ב־הרכב מלא, ואנשי השגרירות ה־מצרית עברו מארוח לאורח, ערכו הכרות בין כולם והאיצו בכולם לטעום מן האוכל. שומרי־הראש של כל החשובים הסתובבו במסי־בה והתבוננו בסקרנות בכל המת־רחש. חברי המישלחת סיפרו כי הם עומדים לסייר עוד בחיפה ובמ־קומות אחרים וכי הם נהנים מכל אתר שבו הם מבקרים.

אמנון רובינשטיין עורר את תשומת־לבה של אשתו, **רוני**, ל־כיבוד הטעים והיפה ששגרירות

קיש, שהיא אשתו של **מיכאל קיש**, שהוא בנו של בריגדיר **קיש**, המפורסם כאחת הדמויות הבולטות בתנועת הציונות בשנות ה־20. אריאלה עוסקת באיסוף כס־פים למען הטכניון בחיפה, ובמ־סיבה שוחחה עם נשיא מכון וייצ־מן, מיכאל סלע, שנתן לה שי־עור מאלף כיצד אוספים כספים.

האווירה היתה נעימה מאוד, רוב האוכל נשאר על השולחנות, כאשר כולם התחילו להציץ בשעוניהם. מאוחר יותר הסבירו לי כי חברי המישלחת מיהרו לבית־המלון, כדי להספיק לחזות בסרט הטלוויזיה של **מיכה שגריר**, יומנו של חייל מצרי.

כולם עזבו את המקום מרוצים. ואני גיליתי שבעצם לא הספקתי לאכול דבר, והזמנתי את עצמי ל־ארוחת־ערב במקום לצפות במסך הקטן. עכשיו אני מחכה לעוד מסי־בות עם המצרים, כי כל מסיבה שלהם טובה יותר מקודמתה.

נעמי שמר נהנית מארץ־ישראל בטלוויזיה הירדנית

ואשת יחסי־הציבור סופרת את חלונות „בית אסיה"

■ בעת הדיון על הערר שאל השופט שטרוזמן את ה־סניגור, **דן אבי־יצחק**, אם טיעוניו יימשכו זמן רב. התו־בע בתיק, פרקליט מחוז תל־אביב, **אהרון שדר**, חייך אל השופט ואמר: „אני מכל מקום מבטיח טיעון שיימשך רק חצי הזמן של טיעוניו של אבי־יצחק." אז פנה הסניגור אל בית־המישפט ואמר: „אם כך, יש לי הצעה. אני אומר ארבע מילים: ‚אני חוזר על בקשתי' — והתובע יאמר שתי מילים: ‚אני מסכים', וכך יסתיים העניין."

■ אחרי ששידרי ישראל עברו להקרנות־צבע, עדיין מעדיפה התמלילנית **נעמי שמר** את הטלוויזיה הירדנית. טוענת נעמי: „בכל מיקרה של תקלה, מקרינה הטלוויזיה הירדנית שיקופיות־נוף מטרי־פות של ארץ־ישראל השלמ־הה, דבר שהטלוויזיה ה־ישראלית אינה עושה."

■ השימחה חזרה לפקוד את ביתם של ראש עירית רמת־גן, הד"ר **ישראל פלד**, ו־אשתו **חיה**. בתם הבכורה בת ה־25, **חן**, שהיתה חולה ב־משך שלוש שנים במחלת־כל־יות קשה, החלימה באופן מפ־תיע, אחרי שהתברר כי ההי־דרדרות במצב בריאותה נבעה מצריכה מופרזת של תרופות שרשמו לה הרופאים. כיום היא עובדת כמפקחת מטעם מיש־רד־הבריאות בשירותי־הברי־אות בשטחים המוחזקים, ומת־כוננת השנה לחזור אל ספסל־הלימודים בבית־הספר לרפו־אה הדסה בירושלים, כדי ל־השלים עוד שנתיים של לי־מודים לקבלת תואר רופאה.

■ **עמיקם שפירא**, יו־עצם של ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'יצ'") **דהט** וסגן ראש־הממשלה **שימחה ארליך**, הוא גם מנכ"ל הא־גודה לתיירות בעיריית תל־אביב. שפירא אינו מדבר אנג־לית באופן שוטף. לכן, בכי־נוסים עירוניים שבהם משתת־פים גם אורחים מחוץ־לארץ, הוא מחלק לכל הנוכחים סטנ־סילים עם נאומו בשפה האנג־לית. כאשר הוא עולה על הבמה, הוא נואם בעברית. בפגישות־עבודה איתם הוא נאלץ להיעזר ב**שמואל גפן**, אמרגן־לשעבר ונציג המפד"ל בעיריה, וב**יהודה הראל**, מי שהיה בעבר עוזרו של זרק אותך, ולא היה לך מה לעשות."

■ בוועידת־מחנכים שהת־קיימה בתל־אביב על האנטי־שמיות אמר נשיא הסתדרות־

מיכל אדר הדוגמנית חזרה לעבודתה כדיילת, עם תום מישפטה ומישפט חברה, הקברניט עקיבא פרסמן. בטיסה הראשונה שלה לניו־יורק, תחת לצאת ולבלות, פגשה בצלם־האופנה סמי בן־גד, שרתם אותה מיד לעבודה והתעקש לצלמה באחד הבגדים שהביא עימו לצרכי עבודתו.

יגאל אלון המנוח, העובד כיום ברבע־מישרה באגודת ה־תיירות העירונית.

■ כשהופיע לפתע שפירא לישיבת ועדת־הכספים העירו־נית, שבה אושרה העלאת־המיסים האחרונה, העיר צ'יצ': „או שעתיד להתרחש פה משהו שערורייתי, או שארליך פשוט המורים, **שלום דיין**: „אינני יודע אם הוועידה תתרום ל־מילחמה באנטי־שמיות בעולם, אך אחרי שאני מגלה כאן אדישות, אני מקווה שאני לא אהיה בעצמי אנטי־שמי."

■ בישיבה של מועצת עיריית חיפה, הציע אחד החי־ברים בה, **יונה יהב**, כי כדאי לשתף במועצה עולה חדש מרוסיה. העיר על־כך כך חבר אחר במועצה, הפרו־פסור **שבח וויס**: „עד עכ־שיו היה הרוסי אסיר־ציון, ומ־עכשיו יהיה אסיר־תודה."

■ ראש עיריית חיפה, **אריה גוראל**, החליט להת־חיל ללמוד את השפה הער־בית. הוא התקנא באשתו, **מרים**, הדוברת ערבית, על אף היותה ממוצא אשכנזי. ראש־העיר עורך מיפגשי־אח־וה בין יהודים וערבים בחי־פה, וגם פעולה זו המר־צה אותו ללמוד את השפה.

■ אשת יחסי־הציבור **מו־רי זכרוני** נתקפה בכאבי־גב עזים, ואושפזה בבית־החולים איכילוב. כאשר ביקר אותה סגן מנהל בית־החולים, הד"ר **דויד גולדריי**, אמרה לו מירי: „אם רופאי בית־חו־לים יצליחו להרגיע את כאבי־הגב שלי, אני מבטיחה לך שאעשה מסע ענקי של יחסי־ציבור לאיכילוב." ענה לה גולדריי: „קסמים יש רק ב־שטח יחסי־הציבור, ולא ברפו־אה." מירי, השוכבת ליד חלון הפונה לבית אסיה, מנסה ל־הירדם בכל לילה כשהיא סו־פרת את החלונות בבית הזה, אך אין היא מספיקה אף פעם אחת לסיים את הספירה. אמ־רה מירי: „ביום שבו אש־תחרר מבית־החולים, הדבר הראשון שאעשה הוא ללכת לבית־אסיה ולספור את כל החלונות שלו, כי עכשיו ה־עניין אצלי הוא אמביציה."

■ הזמרת **שושנה דמא־רי** הופיעה בתוכנית הטלוויזיה הלימודית זהו זה, כשהיא שרה את השיר „זאת אומרת". ביים את התוכנית **דני וולין**. כא־שר ראתה דמארי את וולין, אמרה לו: „בפעם הראשונה שרתי שיר זה בתיאטרון של אבין, לי־לה־לו. עכשיו אני שרה זאת אצלך. אם יום אחד תהיה בתך במאית בטלוויזיה, גם היא תביים אותי בשיר זה."

■ דווקא בגלי צה"ל, ב־תוכנית המגאזין לענייני חב־רה, שעת חברה, העלה ספן השלום **אייבי נתן** את הה־צעה להקים שיכון לזוגות קשישים, שגם זוגות צעירים

כרמליטה, סנגריה, זה, מה, שהיה, חסר אצלכם בחגיגה,

היפכו את כרמליטה למשקה אישי העשוי בסגנון שלכם, לאנשים שאתם אוהבים. שתו והגישו כרמליטה סנגריה קר או חם, לבה, בזוגות, במסיבה ובכל מקום.

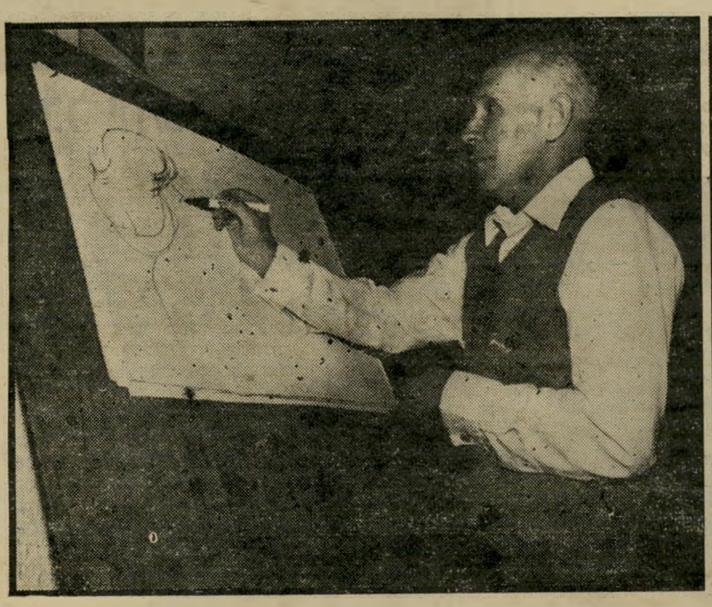
כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר עמוק. הוסיפו פלחי פרי הדר טבעי, פירות העונה וקינמון לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח, פלחי לימון, או פרי הדר אחר, פלחי תפוחי עץ, וקינמון לפי הטעם.

מוקד

כרמל מזרחי

דורית פרקש היא זמרת ומופיעה עם שוקי בצמד „שוקי ודורית". היא באה לתערוכת הקאריקטורות של אביה, יעקב פרקש, החותם בשם „זאב". היא גם הופיעה בשירה למענו. הוא התנצל ואמר שמעולם לא צייר את דיוקנה, אך החליט לנסות זאת באותו ערב, ובהתרגשות רבה צייר את בתו. דורית נהנתה מן התוצאה, וכמוה גם הקהל במקום.

אנשים

יתגוררו בו ויעזרו לקשישים בעת מצוקה.

■ בארוחת־ערב שערך ראש מישרד השבועון הגרמני שטרן בישראל, **שבתאי טל**, לעורך הראשי שלו, **פטר קוק**, המבקר עתה בישראל, נוכחו בין היתר מנכ"ל מישרד התיירות **עמוס ירון** ואשתו, **רות**, ועורך "מעריב" **דוד לשם** ואשתו, **רות**.

■ **אלברשטיין ויהורם גאון**. לפני הצגת הבכורה של אותלו בתיאטרון הקאמרי חלה השחקן הראשי **יוסי פולק** בשפעת, עם סיבוך במיתרי־הקול, והרופא נאלץ לטפל בו שלוש פעמים ביום, במשך החזרות. יומיים אחרי הבכורה חלה עודד ("יאגו") **תאומי**, ואיבד את קולו, ושוב נקרא נגריס ערב־ערב לתיאטרון ונתן לו זריקות כדי להחזיר לו את קולו.

רד־החוץ, **דויד** ("דייב") **קימחי**, ח"כ **מאיר עמית** וח"כ **יוסי שריד**. שריד סיפר באותה הזדמנות כי הוא נוסע לבריסל כדי לסקר את משחק־הכדורסל של מכבי תל־אביב נגד הקבוצה הרוסית צסק"א ממוסקווה עבור גלי צה"ל. הנוכחים במקום הסתכלו בלוח שלהם וסיפרו לו, כי לכמה מהם יש הרצאות באותו ערב. אמר להם יוסי: „תבטלו כל פעילות שיש לכם, כי איש לא יבוא. כולם יסתכלו בטלוויזיה במישחק."

■ מי שחולם על אותלו בלילות אלה הוא הד"ר **איזי נגריס**, רופא מומחה למחלות־אף־אוזן וגרון, המטפל במיוחד במיתרי־קול של זמרים ושחקנים כמו **חווה**

ויפקה ברונס היא הכתבת החדשה של השבועון הגרמני „שטרן" לענייני המרחב. היא החליטה שכדי להיטיב להבין את האנשים כאן היא צריכה ללמוד יותר על היהדות. היא ביקשה להתקבל כתלמידה ב„ישיבת התפוצות", שם אמרו לה: „יש לך שתי מיגרעות. את לא־יהודיה, ואת אשה." אמרה ברונס: „את בעיית היהדות אפשר עוד לפתור, אוכל להתגייר אם ארצה. אך את מיני אין לי שום חשק לשנות." בתמונה: עם נציג „שטרן" בארץ, העיתונאי שבתאי טל.

יגאל גלאי הסופר (משמאל) בא לשמוע את אחיו, הזמר עודד גלאי, וחביא לשם כך גם את האב לישראל. אחרי ההופעה ליטף יגאל בחיבה את אחיו, כשהאב הגאה ניצב באמצע וטוען כי כל חמשת ילדיו הם מוצלחים ביותר, וכולם — מילבד יגאל — עוסקים במוסיקה. במישפחה נערות־תאומות, הלומדות מוסיקה, ואח נוסף, המנגן על פסנתר.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

מנחם בגין במרכז חרות

אנשים

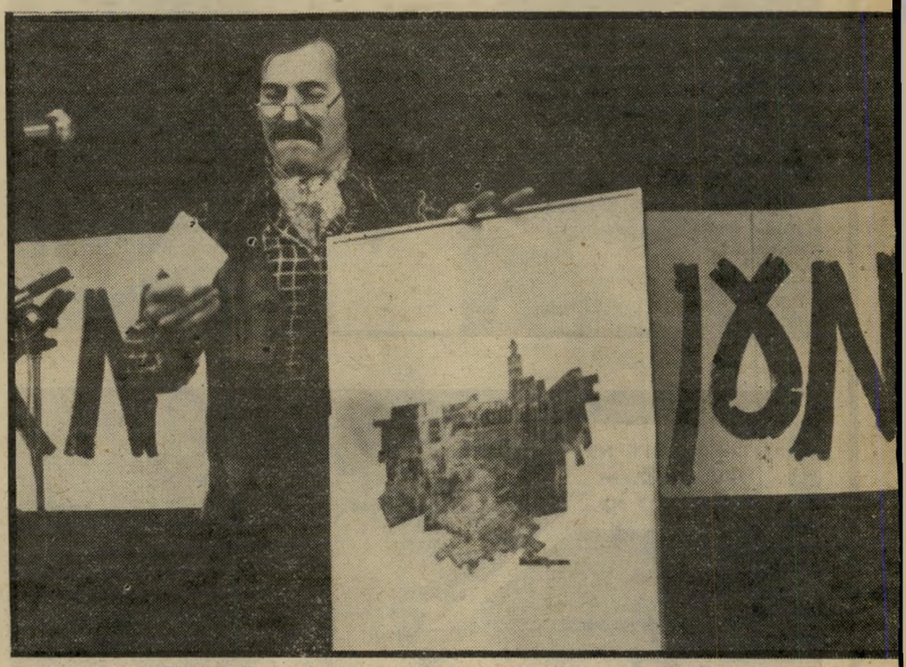
רבקה בורג רוצה שבעלה יהיה פרופסור,
אבל מי שאינו מזמין אותה אינו זוכה בבעל

■ אל איש הטלפון האדום של גל"צ, **צבי רימון**, פנה לפני שבוע הד"ר ברוך רובין, מרצה בפקולטה לחק־לאות ברחובות, ואמר שתל־מיד שלו נסע דרומה במכו־ניתו כשבידו מיזוודת ג'יימס בונד, ובתוכה עבודת־המאסטר שלו שלמענה עבד במשך שלוש שנים. כאשר עצר ליד יד־מרדכי ועזב את מכוניתו לכמה רגעים, נגנבה המיזוודה והעבודה בתוכה. רימון שידר הקרקע. אחרי ששמע את ה־שידור, התקשר עם רובין ו־מסר לו את הניירות.

■ במיזנון בית־המישפט ישב ח"כ **שמואל תמיר** ב־גלימה שחורה. ניגש אליו מישהו ואמר לו: „מאיפה אני מכיר אותך?" ענה לו הח"כ: „אני שמואל תמיר." השיב לו האיש: „תמיר, תמיר, אני לא חושב שהיינו פעם בתיק אחד."

■ רבקה בורג היא עקרת־בית. „איני מתביישת בזה ואני מאושרת בזה. אני עושה את כל עבודות הבית. יש לי עזרה במעט שעות בשבוע ואני אוהבת ש־הבית נקי ומצוחצח. אני עו־שה עבודה קשה בבית ואני מודיעה לך שאני נהנית מזה. אני כל החיים שלי משהו של מישהו. בתחילה הייתי ה־בת של הרב סלונים. אחר־כך הייתי האחות של אחי. אחר־כך הייתי הגיסה של גיטי: כי גדלתי אצלו בבית, אשתו של בעלי, אמם של ילדי וסבתא של נכדי ומה רע בכך? אני סוגרת את המעגל."

■ גילתה אשתו של שר־הפנים: „בשנים האחרונות אני

אריה מארק הוא בעל תאטרון „פרגוד" בירושלים, ולאחרונה התגלה גידול לא־ממאיר בראשו. מארק, שלפי מיצוות רופאיו חייב לעבור ניתוח להסרת הגידול בארצות־הברית, זכה למחווה מצד אמני תל־אביב, שהופיעו בערב מיוחד במועדון „צוותא" כדי לאסוף תרומות למען הניתוח. בתמונות: ג'וקי ארקין מנחה את הערב ועורך מכירה פומבית של תמונות שנתרמו במיוחד למען ערב זה (למעלה). הזמרת צילה דגן עוהלת לקראת נישואיה הקרובים לצייר (משמאל), והזמרות נורית גלרון וסנדרה ג'ונסון (למטה), שהשמיעו באותו ערב כמה שירים.

זאת בתוכניתו ופנה אל הגנב הישר, כי יחזיר לתלמיד את העבודה. כעבור כמה ימים טילפן הד"ר רובין שוב לרי־מון וסיפר לו כי העבודה אכן נמצאה על־ידי **אבנר מזמר**, חבר קיבוץ ארז שעבד בפרדס ומצא את הניירות מפוזרים על

■ ביום השישי בא לקפה כסית הבמאי **יוסף מילוא**, אחרי גמר שבעת ימי האבל לאשתו, ימימה, שנפטרה. ה־פנטומימאי **ג'וקי ארקין** רצה לכבד אותו בכוסית קו־ניאק. מילוא סירב ואמר כי אין לו מצב־רוח לשתות. ג'ו־לוא עומד להקים בימים אלה תיאטרון חדש באשקלון.

■ בנו הבכור של ראש עיריית תל־אביב, **שלמה** („צ'יצ'") **להט**, לומד באוני־ברסיטה בתל־אביב. בימים ה־אחרונים הצליח **דן** לעורר את רוגזם של עמיתיו הסטו־דנטים, כאשר הוטל על התל־מידים לקרוא ספר מסויים ו־איש לא הצליח להשיג אותו בספריית האוניברסיטה. לאחר בירור קצר הסתבר לסטודנ־טים כי דן השיג את הספר משום שאימו, **זיוה**, שעובדת כמנהלת הספריה למדעי החב־רה, פשוט לקחה את הספר ונתנה אותו לבנה.

■ המשורר **יהודה עמי־חי** אמר על שר־הפנים ד"ר **יוסף בורג**: „פעם היו לנו פרות קדושות. עכשיו יש לנו שוחטים קדושים."

■ המשורר **יהודה עמי־חי** סיפר בערב־ראיונות: „כש־חזרתי מהשוק התיישבתי לנוח קצת בין החומות. עברה קבו־צת תיירים מאנגליה והמד־ריך חצביע עלי. הוא אמר: „אתם רואים את האיש המח־זיק בשני סלי־ירקות? הקשת שמעליו היא מהתקופה הרו־מית." הוא השתמש בי כסי־מן־דרך לעתיקות. אני מאמין שהגאולה תבוא לעיר הזאת רק כאשר יאמרו המדרי־כים לתיירים: „אתם רואים את הקשת הרומית הזאת? האיש היושב מתחתיה חזר זה עזה מהשוק וקנה ירקות עבור מישפחתו."

■ רעייתו של שר־הפנים, **רבקה בורג**, סיפרה לעיתו־נאי **שאול צדקיה** על חייה לצידו של בעלה. בין היתר אמרה: „האם הוא מתייעץ אתי לעיתים־קרובות? אתה כנראה מייחס לי חשיבות רבה מדי. לזוג הנשוי כמעט 38 שנה וחי חיי־אושר עם סימן קריאה גדול, יש איזו שהיא השלמה בין האחד לשני. אין צורך לדחוף, לעודד ול־יעץ. הדברים נעשים באופן טי־בעי, כמו שכתוב: „והיו לבשר אחד" — פועלים מתוך שי־תוף פעולה.

מצטרפת לנסיעות של בעלי לחוץ־לארץ. הוא קצת יותר מבוגר ורוצה לנסוע יחד אתי. מי שרוצה אותו לוקח גם אותי. לא רוצים אות־ — הוא גם כן לא נוסע. חוש־ההומור שלו זה מה שכבש את ליבי מן הרגע הראשון. לדעתי, חוש־הומור הוא תרו־מה גדולה מאוד לחיים משו־תפים."

■ כאשר נשאלה באם ייע־צה לו לעזוב את החיים הפוליי־טיים אי־פעם, השיבה: „את זה אני עושה מיום שאנחנו נשואים. חלום חיי הוא ש־יהיה פרופסור באוניברסיטה. אבל כשהציע לי להינשא לו, הוא לקח אותי לבית־קפה ב־תל־אביב ודיבר במשך שע־תיים. אני לא פציתי פה. הוא תיאר לפני איך תהיה אשתו: כיצד היא תחיה לבד, בתקו־פות שבהן יהיה בפגישות, אסיפות, נסיעות ודיונים, ללא שכר מתאים. הדברים עלו על הפרק מדי פעם, כאשר הבנאדם לא היה בטוח אם ייכנס לכנסת לפני קדנציה זו או אחרת וב־הזדמנויות אחרות."

מדוע יותר ויותר נשים מכבסות ב"שלגית"...

...ומה יוצא להן מזה:

כביסה מבהיקה במיוחד.
"שלגית" היא אבקת הכביסה היעילה ביותר שאת יכולה להשיג כיום:
יש בה 40% חומרים פעילים, שהם מעל ומעבר לדרישות התקן. היא מסירה כל כתם בקלות — אפילו במים קרים!

חסכון ללא תחרות.
"שלגית" הוכחה כחסכונית ביותר בהשוואה לאבקות כביסה אחרות מסוגה:
½ כוס "שלגית" מספיקה ל-5 ק"ג כביסה!
(התקינות: כוס אחת שלמה ל-4 ק"ג).

בכל הגרלה: מערכת סטריאופונית במזוודה!
במבצע מיוחד של "שלגית" תערך הגרלת פרסים בכל חודש.
בכל הגרלה תוגרל מערכת סטריאופונית מושלמת בתוך מזוודה, ועוד פרסים יקרי ערך.
כל שעליך לעשות הוא לשלוח 2 לשוניות פתיחה של "שלגית" מאריזות של 1.5 ק"ג או תלוש אחד מאריזה גדולה של 4, 6 או 10 ק"ג.
שלחי אותן אל:
"מבצע שלגית — יצהר"
ת.ד. 823, תל-אביב

זה נהדר-זה יצהר

תוצאות הגרלה מס. 4
מיום 31.12.80

בהגרלה זכו:

מערכת סטריאו:
שולמית שריג, קרית מוצקין.

עגלת תה:
אורנה קוטס, תל-אביב; מרים גרינשפן, בת-ים; א. שפי, עומר; מרים מעודה, בני-ברק; רחל קרמר, רמת השרון.

שעון מעורר:
דליה סלע, תל-אביב; יוסי קלר, חיפה; סוזן יקיר, ירושלים; אילנה כהן, קרית גת; גנור ברוריה, רמת-גן.

מנורת גז:
פיינסקי מרים, צפת; גרינברג פרדי, קרית-מלאכי; גרבש מרים, פתח-תקוה; אביטל רחל, חולון; מרים משה, תל-אביב.

שולחן פיקניק:
זבדלובסקי נעמי, בת-ים; יהודית סובלמן, תל-אביב; בר-לבב רחל, ראשון-לציון; מרינה דליה, חולון; אורנה אפק, גבעתיים; כץ יהודית, פתח-תקוה; אלעד אריאלה, חולון; א. שדי, בת-ים; רחל זיו, רעננה; קופמן עדי, תל-אביב.

חבילת מוצרים:
חנה הייבלום, חיפה; אמריאל אסתר, אופקים; מלכה שמש, בת-ים; דפני, חיפה; רחל בלומנפלד, באר-שבע; יוסי כהן, קרית-גת; משעול אסתר, באר-שבע; שרה שורץ, ירושלים; עמבר חביבה, בני-ברק; ויצמן ירחמיאלה, ירושלים; שנער דיטה, חולון; י. קראון, ירושלים; לוי איריס, ח. אתא; רבין זלמן, ראשון-לציון; מריון גולד, אחוזה, חיפה; אתי מלכה, נתניה; שרה מונסטר, חיפה; גוטווירט אילנה, תל-אביב; כהן אסתר, רחובות; ליאת גילת, עינת זיוי, תל-אביב; שאבי יחזקאל, תל-אביב; תהילה חגית, ירושלים; רות בן-ימי, תל-אביב; איתן בוגנים, חיפה; חדוה לב, הזורעים; תבורי, ת"א; ברגמן, ירושלים; ידידיה שקל, מושב אלמגר, שביט נאוה, נתניה; רחל פרידמן, רמת-גן; יורן אסנת, ראשון-לציון; ימין עמוס, כפר גבירול; מאיה ליכטנשטיין, תל-אביב; א. להב, בני-ברק; שמש אראלה, רעננה; אברם סימון, חולון; אלון שושנה, פתח-תקוה; רחל רוקח, תל-אביב; הדסה דיין, פתח-תקוה; דיבקר אנט, אילת; גל מירה, פתח-תקוה; קרן יונה, כפר חסידים; רינה עשת, נוה רום; אורנה זיגדון, פתח-תקוה; אילת עוזיאל, מושב אביחיל; עבדה בטי, ראשון-לציון; כהן עדה, רמלה; דינה גורדון, כפר-סבא; יאיר, מגדל העמק; א. צור, בני-ברק; נאוה קורן, גבעתיים; מזור רנה, בת-ים; מרים גרבר, תל-אביב; פרומקין, תל-אביב; ברשה צביה, לוד; ינקוביץ נעמי, דימונה; קינדלר שלומית, נתיבות; חנה קליין, קרית-ים; בר שוע, צהלה; אקשטיין עדנה, רמת אפעל; פילק חיה, בני-ברק; אודליה דולב, רמת-גן; אברהם מושקוביץ, אשקלון; קויום גבריאלה, קרית-גת; למפל חנה, פתח-תקוה; בני מילבאור, לוד; נאוה גנזי, בת-ים; גבריאלה בנימין, לוד; קרמונה בת-שבע, באר-שבע; לאה פוליבוי, תל-אביב; פלורנטל מ., קדומים; א. סגל, חיפה; סאיג בחיה, רמלה; וקסברג נאוה, קרית-אונו.

ההגרלה הבאה תיערך ב-30.1.81

למה כדאי לך שמשפחה בת 8 נפשות מאשדוד תוכל לגמור את החודש.

באשדוד, כמו בכל ישוב אחר בארץ, כשאם המשפחה נכנסת לחנות המכלת, הופכות מילים כמו: "אינפלציה" ו-"עלית מחירים" לבעיות יום־יומיות של: "איך להסתדר", "איך לגמור את החודש".

הסתדרות חזקה תוכל להבטיח שלא תעמוד חסר אונים מול חשבון מצרכים תופח. הסתדרות חזקה תדאג לעדכון מדרגות המס, לתוספת יוקר, לשכר מינימום, להסכמי שכר מכובדים ולשרותי רווחה נאותים.

כדאי לך שיהיה מי שימנע היווצרות של פערים חברתיים וכלכליים. כדאי לך שיהיה מי שידאג לטובת הפרט באשדוד כמו בתל אביב, בבית שאן כמו בחיפה.

בוא להצביע. קולך חשוב להסתדרות חזקה.

תרומת ההסתדרות לרווחת העובד:

80% תוספת יוקר, עדכון מדרגות המס 4 פעמים בשנה; הסכמי עבודה כל שנה, הסכם חדש לשכר מינימום, הגנה על העובד מפני פיטורין שרירותיים, הגנת הצרכן, הגנת הדייר, קרן תעסוקה, קרן שביתה, פנסיה מקיפה.

יום הבחירות

7 4 81

כדאי לך הסתדרות חזקה

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל, ועדת הבחירות המרכזית

חוסיין: „לא אהיה השוטר של ישראל בגדה!"

פרס: „מה הוא רוצה? שננשק לו את היד?"

שתי התבטאויות נשמעו השבוע: המלך חוסיין: „הישראלים רוצים שאני אהיה השוטר שלהם בגדה־המערבית."

שימעון פרס: „מה הוא רוצה, שננשק לו את היד?"

שתי ההתבטאויות מספרות את כל הסיפור.

■ ■ ■

ב יצירתו המונומנטלית, פאוסט, אמר וולפגאנג פון־גתה כי „דווקא כאשר חסרה תפיסה, מזדמנת לה מילה ברגע הנכון."

אני חושד במילים שכאלה, המזדמנות ברגע הנכון.

כאשר אני שומע מילה לאטינית מנופחת, שבאה במקום מילה עברית פשוטה ויעילה, אני חושד כפליים.

אופציה

מה זאת „אופציה"? זוהי מילה הגזורה מן הפועל הלאטיני „אופטארה", שפירושו לבחור, לברור.

„אופציה" אינה אלא ברירה.

אך אילו היו שימעון פרס ושות' מדברים בפשטות על ה„ברירה הירדנית", איש לא היה שם לב. זה לא מצלצל. זה לא עושה רושם. אי־אפשר לנפח את זה כבאלון.

אך כשיש „אופציה ירדנית", זה דבר לגמרי אחר. זה מרשים. זה מפואר. זה יוצר את ההרגשה שיש כאן הגות עמוקה, תוכנית מרחיקה־ראות, מלאכת־מחשבת של מדינאות.

אבל אין זו אלא מילה. מילה מנופחת, מלאה אוויר. אין מאחריה שום תפיסה של ממש.

די בביקורת שיטחית ביותר כדי להוכיח שכולה הבל־הבלים.

■ ■ ■

ל כותבי לחקך על עצמי ולהסתפק בקביעה היסטורית פשוטה: המערך שלט במדינה במשך כל השנים עד מאי 1977, מהן עשר שנים שלאחר מילחמת ששת־הימים וכיבוש הגדה המערבית ורצועת־עזה.

במשך עשר השנים האלה היה שימעון פרס חבר בממשלות המערך. בשלוש ה־שנים האחרונות אף כיהן בתפקיד שר־הביטחון, ובידו היתה השליטה על ענייני הגדה והרצועה.

אילו היה ממש כפשוטו כי „אופציה" המהוללת — מדוע לא התגשמה בימים ההם.

מדוע לא עשתה ממשלת־המערך דבר וחצי דבר כדי להגשימה? מדוע לא השיגה מפי המלך חוסיין הסכמה להגשמתה, ב־סידרה הארוכה של פגישות שנערכה עימו במחתרת?

כאשר הכריז המלך חוסיין על כוונתו להקים „ממלכה ערבית מאוחדת", שתכלול את הגדה המיזרחית והמערבית, הגיבה גולדה מאיר בנאום ארסי בכנסת, שהיה כולו תקיפה והשמצה ובוז. דבריה עוד מצלצלים באוזני. איש מבין שרי הממשלה הבאה — שימעון פרס, חיים פרי־לב, חיים צדוק — שהיו גם חברים בממשלת־גולדה, לא מחה ולא התנגד.

חשוב יותר: אחרי חתימת הסכמי־הבי־ניים עם מצריים וסוריה ב־1974, הציע הנרי קיסינג'ר לממשלת רבין־פרס לעשות הסדר־ביניים גם עם ירדן. ההצעה היתה להחזיר לירדן את העיר יריחו בילבד, כדי שיונף שם דגל ירדני. בצורה זו היתה נקבעת — מבחינה מדינית ופסיכולוגית — נוכחותה של ירדן בגדה. לפי תוכנית־אלון, יריחו היתה צריכה לשמש כפרוזדור בין שני עברי־הירדן, מחוץ לריבונות ה־ישראלית.

ממשלת המערך התנגדה. יצחק רבין חזר קודם לכן על הבטחה מטומטמת של גול־דה מאיר, שלא יוחזר אף שעל אחד מ־אדמת הגדה לערבים מבלי שתיערכנה קודם לכן בחירות חדשות לכנסת.

כאשר העביר שר־החוץ יגאל אלון את ההצעה של קיסינג'ר לירושלים, השיב לו ראש־הממשלה רבין: „בנידון יריחו לא נלך לבחי־רות".

תאת

אורי אבנרי

נשואין עם בתו של רוטשילד. אחרי ש־הבחור הסכים, אמר השדכן: „עשיתי את חצי המלאכה. עכשיו עלי רק לשכנע את מישפחת רוטשילד."

שימעון פרס יכול לשכנע את עם־ישראל שיש לו תוכנית נהדרת, נבונה וממשית. אחרי זה תישאר לו עוד בעייה קטנה: לשכנע גם את הירדנים.

שנאמר: „אדוני, אדוני, מה עם החצי השני?"

הכזב היסודי שבמילים „האופציה היר־דנית" הוא מילולי. הנוסחה קובעת, למעשה, ש י ש ר א ל צריכה לבחור, ושהיא יכולה לבחור בירדן.

אולם גם לירדן יש אופציה — האופציה להגיד לממשלת־המערך: „כי יעזאזל!"

שימעון פרס לא התנגד לאמירה זו, ולא מחה נגד הקו הזה.

משמע שה„אופציה" המהוללת לא היתה די חשובה לאנשי־המערך כדי להסתכן למענה במערכת־בחירות.

מה השתנה מאז?

■ ■ ■

א ין צורך לנבור בעבר. אפשר להפריך את ה„אופציה" בנימוק פשוט ביותר, השייך להווה:

אין לה שותף.

הכל מכירים את הבדיחה היהודית על אודות השדכן שהציע לבחור־הישיבה העני נאת זאת עושה המלך חוסיין, בעקשנות מופלאה, כימעט מדי יום.

■ ■ ■

א נשים פוליטיים פועלים על פי אינטרסים פוליטיים. ככל שהם נבו־נים יותר, כך הם מטיבים להבין ולהגדיר את האינטרסים שלהם. והרי המלך חוסיין לא היה נותר בשילטון, אחרי שנים ותה־פוכות כה רבות, לולא היה אדם נבון מאוד.

האם יש למלך חוסיין אינטרס כלשהו לממש את „האופציה הירדנית"?

כל משקיף אובייקטיבי ישיב: לא.

אני מוכן להרחיק לכת ולאמר: צריך המלך להיות מטורף גמור, כדי לקבל את ההצעה האדיבה של מר פרס.

והמזל הוא — לכל הדיעות — רחוק מאוד מזהיות מטורף.

במשך שנים רבות היה המלך חשוד על כל העולם הערבי, וגם על רבים מנתי־ניו, כבוגד וכסוכן ציוני־אימפריאליסטי־ריאקציוני־זכו. הוא היה המטרה העיקרית להשמצותיו הקולניות של גמאל עבד־אל־נאצר ושל כל הלאומנים הכל־ערביים. שום חברת־ביטוח לא היתה מוכנה לבטח את ראשו גם עד ראש־החודש הבא.

אחרי „ספטמבר השחור" היה שגוא ובוזי כרב־הטבחים של העם הפלסטיני. טובי המוחות עסקו בתיכנון רציחתו.

והנה, בשנים האחרונות השתנה הכל.

■ ■ ■

כ יום נתון המלך חוסיין במצב כימעט־אידיאלי.

הוא מקובל כאחד המנהיגים המכובדים ביותר במחנה הלאומי הערבי. הוא נמנה עם ראשי המתנגדים ל„הסכם־הבגידה" של אנוור אל־סאדאת. הוא מקיים שיתוף־פעולה סביר עם אש"ף, וראשי אש"ף מכ־ריזים בכל הזדמנות כי מדינתם־לעתיד בגדה המערבית תקיים יחסים הדוקים עם ירדן. זרם אדיר של כספים זורם אל ה־ממלכה מסעודיה, מעיראק ומנסיכויות־המיפרץ. הוא בעל־ברית הדוק של סעודיה ועיראק. הכלכלה שלו פורחת. ועידת־פיסגה ערבית נערכה בעמאן (וגם מחרימיה קיבלו את ההלטותיה).

מה רע לו למלך? שום דבר לא!

והנה בא שימעון פרס ומציע לו „אופ־ציה". איזו „אופציה"?

שהמלך יסכים לקבל בחזרה חלק של הגדה המערבית, אולי בתוספת חלק של רצועת־עזה, תמורת הסכם אשר יעניק לישראל רשמית את הריבונות על „ביקעת־הירדן — לרבות צפון־מערב ים־המלח — גוש־עציון, סביבות ירושלים ודרום רצועת־עזה" (סעיף 30 של מצע מיפלגת־העבודה, שהתקבל בוועידה האחרונה.) מובן שירו־שלים־רבתי כולה תישאר „מאוחדת בריבו־נות ישראל" (סעיף 5).

במילים אחרות, פרס מצע למלך חוסיין שהוא:

- יהיה השליט הערבי המוותר רשמית על ירושלים, הקדושה לאיסלאם.
- יחתום על חוזה אשר יעניק לישר־אל שטחים נרחבים בגדה וברצועת־עזה.

(המשך בעמוד 42)

במדינה

העם

דרייפוס?

הדגל השחור של אי־החוקיות מתנופף מעל למוסך המופקד על שמירת החוק

דמותו של אדם אחד עמדה ה־שבוע מול פני המדינה.

כמו דרייפוס באי־השדים, זעק עמוס ברנס מבין כותלי הכלא: אני חף־מפשע!

שש שנים אחרי שהורשע ברצח החיילת רחל הלר, התחילה קריאה זו בפעם הראשונה לזעזע את ה־ציבור.

כי בפעם הראשונה נודע, שיתכן והאיש צודק.

המויה רגשנית. כאשר הודה מפכ"ל המישטרה, הרצל שפיר, התמלאה הארץ בהמולה רגשנית שהשכיחה כמה פרטים עקרוניים.

מתוך מחאה על צורת ההדחה, וביגלל החשדות שהתעוררו נגד שר־הפנים המדיח, שמו רק מעטים לב לעובדות חמורות על פעולת המישטרה, שהתגלו במהלך השע־רוריה.

בין השאר: שהמישטרה הפיצה הודעות־שקר כדי לשבור חשודים, וכי נקטה פעולות בלתי־חוקיות, כגון פריצה לבניין בלי צו־חיפוש (ראה איגרת העורך).

בעיני הרבים, היו אלה פרטים של מה־בכך, גילויים של להיטות־יתר רצוייה של המישטרה במיל־חמה בפשע.

כל אזרח. פרשת ברנס הטילה לפתע אור על הצד השני של המט־בע: חוסר־הישע של האזרח החף־מפשע כאשר הוא עומד מול מיש־טרה הנוקטת שיטות בלתי־חוקיות, מביימת חקירות ומפעילה לחצים.

הדבר כבר התגלה לפני כמה חודשים, כאשר הסתבר כי אדם חף־מפשע הודה בחיפה ברצח ש־לא ביצע. אז סברו רבים שזהו מיקרה יוצא־דופן.

פרשת ברנס מוכיחה עתה כי הדגל השחור של אי־החוקיות אינו מתנוסף רק על תחנת־מישטרה אחת.

עוד מוקדם לקבוע אם ברנס חף־מפשע, או שהורשע בעזרת תכסיסים בלתי־חוקיים בפשע ש־הוא אכן ביצע. רק בית־מישפט מוסמך יוכל לחרוץ את הדין.

אך הפרטים שכבר התגלו בפר־שה זו, וששוב אינם מוטלים בספק, די בהם כדי להוכיח כי מישטרת־ישראל הפכה סכנה לזכויות־האדם במדינת־ישראל. אם לא ייערך בה טיהור יסודי, ואם לא ייקבעו בה מחדש כללי־ברזל אשר יחזירו אר־תה למיסגרת חוקית, יוכל כל אז־רח למצוא את עצמו, אי־פעם, ב־מצבו של עמוס ברנס.

הכנסת

הרצחת וגם ירשת?

האם תהיה הכנסת ככרם נבות היזרעאלי?

ויהי דבר־יהוה אל אליהו התיש־בי לאמור: קום רד לקראת אחאב מלך־ישראל אשר בשומרון, הנה בכרם־נבות אשר ירד שם לרישתו. ודיברת אליו לאמור: כה אמר יהוה: הרצחת וגם ירשת?

חבר־כנסת אחד • הצביע מעל דוכן הכנסת על פסוק זה, כמה שעות אחרי שחבר־הכנסת החדש הושבע באולם־המליאה. שאר ה־ח"כים החרישו, אך הביעו את הס־כמתם האילמת.

יומיים לאחר מכן הודיעה המיש־טרה: שלושת בניו של ח"כ ג'אבר מועדי נעצרו כחשודים ברציחת ח"כ חמאד אבו־רביע. אחד הודה במעשה. כעבור יומיים נוספים הר־דיעה המישטרה כי כל שלושת הב־נים הודו.•

עוברה מיפלצתית. המישט־רה לא טוענת כי יש בידיה ראיות לכך שאבי השלושה הטיל עליהם לבצע את המעשה. מטבע הדברים, דבר כזה כימעט ואינו ניתן כלל להוכחה, כאשר שלושה בנים רו־אים את נאמנותם לאביהם ולמיש־פחתם כחובה קדושה, שאין להפי־רה בשום מחיר. אם ביצעו את המעשה, חובה זו היתה המניע.

אך אשמתו או חפותו של ג'אבר מועדי אינם חשובים לגבי העוב־דה המיפלצתית שהוא יושב עתה על כס אשר, לפי כל הסימנים, פונה על־ידי מעשה־רצח שביצעו בניו. אם אכן יישאר יושב על כסא זה, תהפוך הכנסת כולה מהדורה מודרנית של כרם נבות.

הדבר לא היה אפשרי, לולא גילו מנהיגי הכנסת חולשת־דעת מחרי־דה. מועדי הושבע למרות קריאתו של אותו ח"כ, שפנה בעוד מועד אל יו"ר הכנסת, יצחק ברמן, ב־תביעה למנוע את השבעת מועדי גם כשאין סעיף מפורש בחוק ה־מאפשר זאת, אך תוך הסתמכות על הסעיף בתקנון המטיל על יו"ר הכנסת את החובה „לשמור על כבוד הכנסת".

תחת זאת הסכים ברמן למעשה שלא־ייעשה: הוא השביע את ה־ח"כ החדש בגביזה. תחת להשביעו בראשית הישיבה, כפי שנעשה תמיד, הגניב את מועדי לאולם באמצע הישיבה ובאמצע ויכוח על גושא אחר, השביע אותו בחיפזון והמשיך בדיון. מעולם לא הושבע ח"כ בצורה כזו, כגנב בלילה.

רשימה שחורה. עם כניסתו של מועדי, התמלא כוס־התרעלה של הכנסת התשיעית, שלא היה לה אח ורע מאז קום המדינה. רשי־מת הישגיה הקודרים:

● נבחר אליה רמאי מורשע, שמדינה זרה תובעת את הסגרתו.

● הוסרה החסינות משלושה מחבריה, כולם על רקע של אישום בעבירות שיש עימן קלון.

● אחד מחבריה הורשע ונכלא בעודו מכהן כחבר־כנסת.

● אחד מחבריה עומד לדין, וממתין לפסק־דינו.

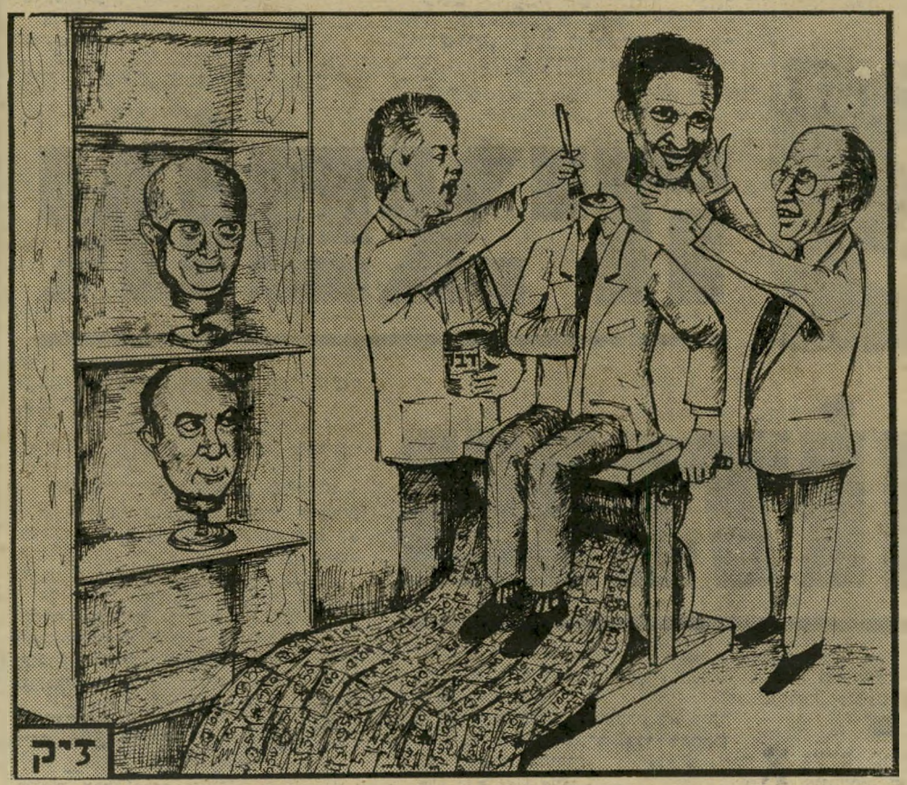
● אחד מחבריה הואשם, וב־קרוב יואשם כנראה בעבירות נו־ספות.

● זו הפעם הראשונה הוסרה בה חסינותו של שר.

● אחד מחבריה נרצח כדי לפ־נות את מקומו — המיקרה הרא־שון שבו נרצח חבר־כנסת בעודו מכהן בתפקידו.

● זו הכנסת הראשונה שיושב בה אדם ששלושת בניו הודו במע־שה־רצח, שנועד להכניס את אבי־הם לכנסת.

די ברשימה זו כדי לשכנע כל אדם שיש לפזר את הכנסת הזו מייד, להחליפה בהקדם האפשרי — חודשיים־שלושה — בכנסת טהורה יותר. אך למעשה קיים ב־כנסת הסכם אילם בין שתי סיעו־תיה הגדולות — הליכוד והמערך — לקיים כנסת זו, באווירה הקו־דרת של דימדומים, במשך חצי שנה נוספת.

מוסיאון השעווה

הממשלה

פליטת־פה

שימת הפיתפות פועלת — ומעתה שוב אין איש אחראי לכלכלת המדינה

מי אחראי ברגע זה לכלכלת ישראל?

התשובה הנכונה היא: אף לא אחד.

מאז השבוע שעבר מכהן במדי־נה שר־אוצר — השלישי במיספר בממשלה הנוכחית. שמו יורם ארי־דור, הפקק הניצחי של חרות.

אולם ברגע שנמסר לו התפקיד, נשללה ממנו האחריות.

היה צורך לפייס את המיפלגה הליברלית, שהתפקיד מגיע לה באופן מסורתי. התחליף שנמצא: השר הליברלי גידעון פת, האחראי לתעשיה, למיסחר ולתיירות, יהיה ראש ועדת־השרים לענייני־כלכלה, הקרויה בשם המפוצץ „הקאבינט הכלכלי".

פירוש הדבר: השר הכלכלי ה־מרכזי — שר־האוצר — לא יישא באחריות העליונה.

בתום כהונתה של ממשלת־הלי־כוד, על חורבות המשק, יאשים ארי־דור את פת, ופת יאשים את ארי־דור. איש לא יהיה אחראי.

כותרת לבוס. דוגמה מבישה למה שעומד להתרחש ניתנה כבר בשבוע הראשון של המצב החדש.

שר התמ"ת השמיע, בראיון ע־תונאי, את המחשבה שיש להטיל מס על רווחים מהירים בבורסה. העיתון הבליט את הידיעה. בציי־בור בעלי־המניות נוצרה פאניקה, שנבלמה בעוד מועד. כעבור יממה הכחיש אריזור את דברי פת, ופת עצמו גימגם התנצלות.

אילו היה פת רוצה באמת להטיל מס כזה, היה שותק ומעביר הח־לטה בישיבה סודית של האקבינט הכלכלי, יש צידוק רב למעשה כזה. במדינה שבה מוטל מס כבד מאוד על העבודה, אין כל הצדקה לשיח־רור רווחי־ענק מספסרות מכל מיסוי.

אולם פת לא חלם על כך. כנציג המיפלגה הליברלית, המבקשת לני־צג דווקא את שיכבת בעלי־המניות וספסרי־הבורסה, כלל אינו מסוגל לכך. הוא רצה, בסך הכל, להשיג כותרת בעיתון, להוכיח לציבור ש־מעתה והלאה הוא הבוס.

היתה זאת דוגמה מאלפת של חוסר־אחריות מצד האיש האמור לנהל עתה את הכלכלה, ומצד ה־ממשלה שמינתה אותו לתפקיד זה כתוצאה מסיבוב נוסף של התמק־חות קואליציונית.

מיפלגות

לאכול את הדייסה

פרס הכריז שלא יפרק התנחלויות — ואריק מזדרז להקים אותן

השר אריאל שרון הדליק: תוך

(המשך בעמוד 42)

איך מכינים
Irish Coffee
אייריש קופי
עכשיו זה כבר פשוט מאד...
מוסיפים 3/4 כוס מים חמים וכפית קצפת ל 1/4 כוס
Irish Velvet
Irish Coffee Mix
וזה עולה לראש...

שי-ספרון מתכוני אייריש קופי.
להשיג בכל-בו שלום, במעדניות ובבתי הקפה המובחרים.
יבואנים: תמזו בע"מ 03-476149

דו תשקיף

בגין שלח
את פרס

סיורו של ראש־האופוזיציה, ח"כ שימעון פרס, בכמה מארצות אירופה, ופגישותיו עם מנהיגים אירופיים, היתה בשיחות פנימיות של ראש־הממשלה, מנחם בגין.

זו גם הסיבה ששרי־הממשלה נמנעו מלתקוף את פגישותיו המדיניות של פרס. רק יושב־ראש הקואליציה, ח"כ חיים קורפו, שלא היה לו מושג על התוכן האמיתי של השליחות, תקף את פרס בחריפות. **הודעותיו של פרס, כאילו הפגישות עם ברונו קרייסקי והלמוט שמידט נקבעו רק בעת שפרס היה בפאריס, אינן נכונות. גם פגישות אלה תוכננו בארץ לפני צאתו של פרס.**

שמיר ידע
על הפגישה

ח"כ שימעון פרס שוחח לפני צאתו את הארץ עם שר־החוץ, יצחק שמיר, וסיפר לו על הפגישה שהוא ביקש לערוך עם חסן מלך מרוקו.

הפגישה לא יצאה אל הפועל, וקרוב לוודאי שההדלפה על כך בישראל תגרום לכך שלא תהיה אפשרית גם בעתיד.

אריק נגד
בית־המשפט

שר־השיכון, דויד לוי, טען השבוע ששר־החקלאות, אריק שרון, הוא שהסית את אנשי גיבעון לערוך את ההתנחלות הבלתי־חוקית שלהם בגיבעת־זאב, ואף עודד אותם להתנגד לכל נסיון ממשלתי להורידם. לדברי לוי ידע אריק שהקרקע, שעליה התנחדו בני־גיבעון, נמצאת בריון מישפטי בבג"ץ, ולמרות זאת דחף את המתנחלים לעלות עליה.

יוקמו יחידות
דתיות

בחוגים ביטחוניים הובע החשש שהרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, מתכוון להקים יחידות מיוחדות, שיהיו על טהרת בני־הישיבות.

החשש התעורר בעיקבות הגיוסו שצה"ל השקיע סכומי־עתק בהקמת פנימיה צבאית ליד ישיבת „אור ציון", ושהרמטכ"ל מתכוון להקים פנימיות צבאיות נוספות ליד ישיבות.

רגן יציע
יוזמה חדשה

על פי ידיעות שהגיעו לירושלים, עומד נשיא ארצות־הברית, רונלד רגן, להציע יוזמה חדשה במרחב. רגן יציע תחילה דו־שיח מרובע בין ארצות־הברית, ישראל, מצריים וערבי הסעודית. תחילת הדו־שיח תהיה בצורה עקיפה, כדי שהסעודים לא יצטרכו לחידבר ישירות עם ישראלים, אך בשלב מאוחר יותר יפעילו האמריקאים לחץ לדו־שיח ישיר.

אין סיכוי שהסעודים ייענו לכך בלי תזוזה משמעותית של ישראל בעניין הפלסטיני.

מועדי ייחקר
במישטרה

חוקרי פרשת רצח ח"כ חמאד אבו־רביע עומדים לפנות ליועץ־המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, כדי לקבל אישור לחקור את אבי החשודים ברצח, ח"כ ג'אבר פועדי.

אם יסרב מועדי להחקר על־ידי המישטרה, לא תהיה כל אפשרות לכפות זאת עליו. לדעת החוקרים יש לברר אם שלח מועדי את בניו, או אם ידע לפחות על כוונתם לרצוח את אבו־רביע.

מועדי נפגש עם ראשי צוות־החקירה ביום השישי לפני עשרה ימים, במה שהוגדר על־ידו כ„שיחה ולא חקירה."

מועדי נשבר מיד

בניגוד לפירסומי המישטרה, לא הודה סיוע מועדי ברצח ח"כ אבו־רביעה בסוף השבוע שעבר, אלא כבר בסוף השבוע הקודם.

מועדי סירב לערוך שיחזור, ולכן נדחה פירסום העובדה שהוא חתם על הודאה עד אחרי שהגיע שוכנע לערוך את השיחזור.

המתורגמן
יישאר בכנסת

מתורגמן הרשימה הערבית המאוחדת בכנסת, יצחק גבריאלי, קיבל הוראה ממזכיר הכנסת, שלמה אסור לו לשמש כמתורגמנו של ח"כ ג'אבר מועדי מחוץ לגבולות הכנסת.

בעת שגבריאלי שימש כמתורגמנו של ח"כ אבו־רביע המנוח, הוא היה נוהג לצאת איתו לפגישות ולאירועים גם מחוץ לכנסת.

המאבק על צדוק

אחרי שיושב־ראש מיפלגת־העבודה, ח"כ שימעון פרס, ואיש בנק הפועלים, יעקוב לוינסון, הסכימו על צירופו של לוינסון לממשלת העתידה של פרס כשר־האוצר, יתרכז המאבק בין שני אישים אלה סביב עורך־הדין חיים צדוק.

לוינסון מעוניין שפרס יצטרף לממשלה את צדוק ויתן לו את תיק־המישפטים. צדוק הוא יריד קרוב של לוינסון, ואף משמש כעורך־דינו הפרטי וכעורך־הדין של „בנק הפועלים". פרס חושש מהצטברות כוח רב מדי בידי קבוצת לוינסון, ומחפש אם לצרף את צדוק לממשלה.

דיין ידרוש
שם אחר

ח"כ משה דיין יתנה את הצטרפותו לרשימתו של יגאל הורביץ בהחלפת שם הרשימה מרפ"י לשם אחר.

בשבוע שעבר ניהל דיין שיחות עם יוסף טבנקין ויושב־ראש קופת־חולים, הפרופסור חיים דורון, בעניין הצטרפות שניים אלה לרשימה החדשה.

מאבק על האחוז

בניגוד להחלטה קודמת שלה, עומדת מיפלגת־העבודה להצטרף לליכוד בהחלטה על הגדלת אחוז החסימה בבחירות הבאות.

חוגים שונים בתוך המיפלגה עומדים להצטרף למיפלגות הקטנות, במילחמתם נגד קבלת הצעת־החוק בכנסת.

שפיר יוזהר

נציבות שרות המדינה עומדת להזהיר את המפכ"ל לשעבר, רב־ניצב הרצל שפיר, מפני עבירה על התקשי"ר ועל הוראות־הקבע של המישטרה.

שפיר הוא עדיין איש־מישטרה בחופשה. הוא מתגורר בדירת־שרד של המישטרה בירושלים, ונוהג במכונית פיג'ו מישטרתית.

שפיר יוזהר שעליו לקבל אישור מדובר־ המישטרה, לפני ראיון עיתונאי ולפני כל הופעה ציבורית שלו.

מרידור
ימשיך לקנות

איש־העסקים, יעקוב מרידור, שרכש בשבוע שעבר את חברת מבט, מבקש לרכוש פרוייקטים נוספים בענף־הבנייה.

את החיפושים עושה עבור מרידור, שהוא איש־חרות ותיק, עורך־הדין משה שחר, ח"כ המערך, שאף ניהל את המשא־ומתן עבור מרידור בעיסקת „מבט".

ועדת־עורכים
חדשה

רשות השידור עומדת לפרוש מוועדת־ העורכים.

מנכ"ל הרשות, יוסף („טומי") לפיד, מתכוון להקים ועדת־עורכים חדשה של העיתונות הלא־כתובה, שבה ישתתפו, מלבדו, מנהלי הרדיו, הטלוויזיה והטלוויזיה בערבית, וכן מנהלי מחלקות־החדשות של מוסדות רשות־השידור.

עוזר השר התנחל

נציבות־שרות־המדינה בודקת עתה אם אשר קדוש, ראש־לישכתו של שר־הבריאות, אריעזר שוסטק, עבר על התקשי"ר בכך שהתנחל בהתנחלות הכלתי־חוקית בגיבעת־זאב.

קלפיות לדרוזים
בגולן

בפעם הראשונה יוקמו בבחירות הקרובות קלפיות לדרוזים ברמת־הגולן.

עד כה קיבלו כבר יותר מ־1500 דרוזים ברמת־הגולן אזרחות ישראלית. **הכוונה היא לאפשר להם להצביע בקלפיות משלהם ולא בקלפיות של היישובים היהודים ברמת־הגולן.**

מחשבים יהיו
זקוקים לרשיונות

מנוי וגמור עם ועדת החוקה־חוק־ומישפט של הכנסת, בראשות דויד גלאם מהמפד"ל, להיענות ללחצו של ח"כ שמואל תמיר ולהעביר תוך שבועיים את „חוק החגנה על הפרטיות", שנועד לסתום את פי העיתונות.

חברי הוועדה מודים ש„אצל תמיר זהו עניין פאתולוגי", אך הם משתפים עימו פעולה.

כדי להמתיק את הגלולה תצרף הוועדה לחוק פרק ליברלי, אשר יטיל פיקוח על מצבורי־המידע במחשבים ממלכתיים, יעניק לאזרחים את הזכות לדעת מהו המידע עליהם הנצבר בהם, ויחייב מוסדות פרטיים בקבלת רשיון ממשלתי להחזקת מחשבים.

חקירה מיוחדת

ראש מערכת „העולם הזה", יוסי ינאי, יצא לקופנהגן לחקור את פרשת ההתנקשות

בבית־החולים
השבוע בבית־החולים קומונה בבירה הדנית. קידן שוכב בחדר פרטי, במחלקה מס׳ 8, ומצבו עדיין קשה. מרבית יומו עוברת עליו בשינה או בהזיות, והוא סובל מאובדן־זיכרון חלקי ומגימגום. קידן דוחה את ההאשמות, כאילו ביים בעצמו את ההתנקשות.

משהו רקוב בדנמרק

„הוא כצץ את עצמו. אף אחד לא תקף אותו," טען השבוע קצין־הביטחון של אל־על בקופנהגן. „זה לא מיקרה של תקיפה פיסית. אף אחד לא תקף את צבי קידן. למר קידן יש בעיות מאז שניפגע במילחמה. שני רופאים נתנו לי חוות־דעת שהוא לא נפצע," אמר לי השבוע מפקד המישטרה הפלילית של קופנהגן, יורן פרד־ריקסן.

צבי קידן עצמו אינו מבין מה קורה סביבו: „זה ניבזות מה שעושים לי. מי שאומר שאני עשיתי את זה בעצמי, עושה ניבזות. אבל אני עובד אל־על, ואני מנוע מלדבר נגד ישראלים."

ביקרתי את קידן השבוע בחדרו הפרטי — חדר מס׳ 78, במחלקה מס׳ 8, בקומה השניה של בית־החולים קומונה, בלב קופנהגן. קידן, ששכב במשך שלושה ימים נטול־הכרה, לא חזר עדיין לאיתנו. תחת עינו נראית נפיחות גדולה ובפדחתו חבורה בגודל של אגס. הוא מטושטש, מתקשה בדיבור ולעיתים קרובות נתפסות לו המילים, בדומה למגמגם. במשך מרבית שעות היום הוא ישן או הוזה.

הפרשה כולה החלה ביום השני לפני שבוע. קידן, שעמד לסיים את תפקידו כמנהל סניף אל־על בקופנהגן ולצאת לנהל את הסניף באמסטרדם, החליט להישאר ולעבוד בשעה מאוחרת במישרד. „הייתי צריך להכין את רשימת המוזמנים למסיבת־הפרידה שעמדתי לערוך. כל מסיבה כזו היא עוד פירסומת לאל־על, ולכן יש להכין אותה בקפידה," סיפר השבוע.

לפני שאנשי־הביטחון הסתלקו מהמישרד, הודיע צבי לקצין־הביטחון , כי הוא עומד להתעכב. הוא ביקש שאחד מאנשי־הביטחון יישאר איתו ב־

[illegible]:

קידן בן ה־36, איש־ביטחון ותיק, ידע מדוע הוא מבקש אבטחה באותו הלילה. בשבועות האחרונים הוא חש שעוקבים אחריו. פעמים אחדות הבחין באנשים הצופים אל ביתו. אותם אלמונים אף עקבו אחריו כשיצא מהבית. גם בהיותו במישרד אל־על, המצוי בקומה השניה של בית מישרדים גדול, ברחוב וסטד בריגדה מס׳ 6, במרכז קופנהגן, הבחין קידן כמה פעמים כי צופים אל הבניין. לא אחת הזעיק את אנשי־הביטחון והצביע בפניהם על אנשים העומדים מצידו השני של הרחוב ובוחנים את חלונות מישרדי אל־על. פעמיים אף הבחין בצמד אנשים, בעלי חוות פנים כשל יפאנים, שעקבו אחריו ליד ביתו, ואחר כך צפו על המישרד. הבית והמישרד מרוחקים כ־20 דקות נסיעה זה מזה.

לפני שהיה עובד אל־על היה קידן איש־ביטחון. ומאז שהשתחרר מהצבא הוא עסוק בתפקידים ביטחוניים, במיסגרת לפני 13 שנה הוא ניפצע קשה כשמיטען התפוצץ לידו. (וזאת בניגוד להודעות מישטרת קופנהגן, כאילו נפצע במילחמת־ששת־הימים). הוא נפגע בידו ובעינו. מאז העין חלשה והיד מתפקדת רק באופן חלקי.

הראשית, פתחו אותה מבפנים וזינקו אל עבר הקומה השניה.

לתדהמתם מצאו את שתי הדלתות של מישרד אל־על פתוחות. הם שעטו לתוך המישרדים ומצאו את קידן מוטל על הריצפה. פניו מכוסים בדם שהושחר. בדיקה מעבדתית קבעה שדמו של צבי זב כשש שעות קודם לכן. צבי היה מחוסר הכרה. הוא הובל במהירות לבית־החולים קומונה. על הקיר צויירו שני צלבי־קרס. שתי זכוכיות של תמונות היו מנופצות.

באחת הפעמים, כשהתעורר מעילפונו, ניסו השוטרים לחקור אותו. אולם הם גילו שאיבד את זיכרונו. גם השבוע לא זכר מה קרה באותו הערב. שיכחה מסוג זה, אחרי ספיגת חבטה אדירה בראש, היא תופעה המוכרת לרופאים.

למרות אובדן הזיכרון מצליח קידן לשחזר, בעזרת הבהקי־זיכרון והגיון פשוט, את מה שאירע באותן שעות.

קורבן או פסיכי?

כנראה שהאלמונים שעקבו אחריו ברחוב וסטד בריגדה, כשהם צופים אל חלונות המישרד הפונים לרחוב, המתינו לו. אחד מהם שהה בתוך הבניין עצמו והתחבא באחד החדרים הסמוכים. בבניין מצויים עשרות מישרדים, בין היתר גם של לישכת התיירות הישראלית ושל חברות־תעופה אחרות. ברגע שהאלמוני הבחין, שהאור במישרדו של קידן כבה, הוא הודיע על־כך, ככל הנראה באמצעות מכשיר־קשר, לחברו שנמצא בתוך הבניין. אותו אדם עמד ליד דלת המישרד, וברגע שקידן יצא, הבט בראשו, הכניס אותו לתוך המישרדים, ניפץ כמה זגוגיות וצייר שני

בשעה 7.00 באותו הערב התקשר צבי לחברתו מוסי, הולנדית יפהפיה שעמה הוא מתגורר מזה שנתיים, והודיע לה כי יאחר לארוחת־הערב. הוא הבטיח לבוא כעבור שעה. נראה שצבי אמנם עמד לקיים את הבטחתו למוסי.

בשעה 1.24 אחר־חצות צילצל פעמון האזעקה במישטרת קופנהגן. השוטרים קפצו ממקומותיהם. מקור האזעקה היה מישרד אל־על. של קידן מותקן פעמון סמוי, המחובר ישירות למטה המישטרה. תוך דקות ספורות הוקף המקום בעשרות שוטרים, בראשם מפקד המישטרה פרדיקסון. הכניסה הראשית לבית־המישרדים היתה נעולה. תחילה ניסו השוטרים להגיע לקומה השניה בעזרת חבלים, אך כשהבחינו שחלונות אל־על סגורים, ניפצו את השימשה של הדלת

העולם הזה מאשים:

1. עובדי הביטחון של „אל־על" לא דיווחו למישטרה הדנית על המעקבים אחרי צבי קידן לפני התקרית.
2. אמצעי הביטחון במישרד „אל־על" בקופנהגן הם מתחת לכל ביקורת.
3. כדי לחפות על מחדליהם מנסים עובדים ישראליים להעליל על צבי קידן כאילו חוא חולה־רוח וכאילו ביים את התקרית כולה.
4. גם אחרי התקרית מוזנח הנושא הביטחוני במישרדי „אל־על" בקופנהגן.
5. קיימים יחסים מעוררי חשד בין מישטרת קופנהגן לכמה ישראלים.

צלבי־קרס קטנים על הקיר. מזלו של קידן היה שחבש כובע פרווה, שבלם במידת־מה את המכה.

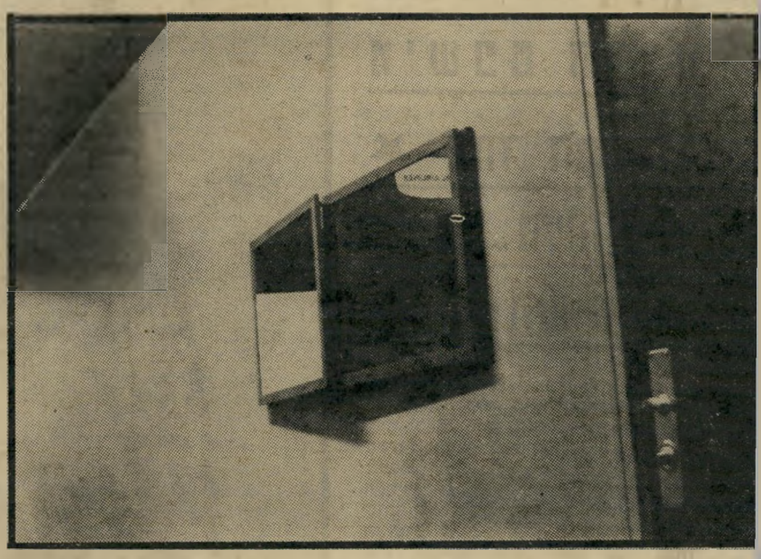
במשך שעות אחדות היה צבי מוטל מחוסר־הכרה. אחרי השעה 1.00 בלילה הוא התעורר לכמה שניות, גרר עצמו אל כפתור־האזעקה והזעיק את המישטרה.

פרשה זו מעוררת כמה שאלות ו־תמיהות לגבי התנהגותם של אנשי־הביטחון של אל־על בקופנהגן — לפני התקרית ואחריה. קידן טוען שדיווח ל־אנשי־הביטחון על המעקבים אחריו, והורה להם לדווח על־כך למישטרה. פרדריקסון מכחיש שקיבל הודעה כלשהי. גם אנשי המישטרה המקבילה למישטרה הפלילית שבראשה עומד פרדריקסון, מישטרת־הסמים, וגם אנשי שירות־הביטחון הדני,

רדים רבים. בכניסה למיסדרון הותקנה מראה גדולה. מעל לדלת המישרד מות־קנת מצלמת טלוויזיה במעגל סגור. מה־עבר האחר של המשקוף — אינטרקום שבעזרתו אפשר לשוחח עם כל אדם המבקש להיכנס, מבלי לפתוח את הדלת. ממול לדלת — צמד מראות נוסף דמוי פירמידה.

השאלה השלישית נוגעת לשתי הדלתות של המישרד. כמו במרבית המישרדים

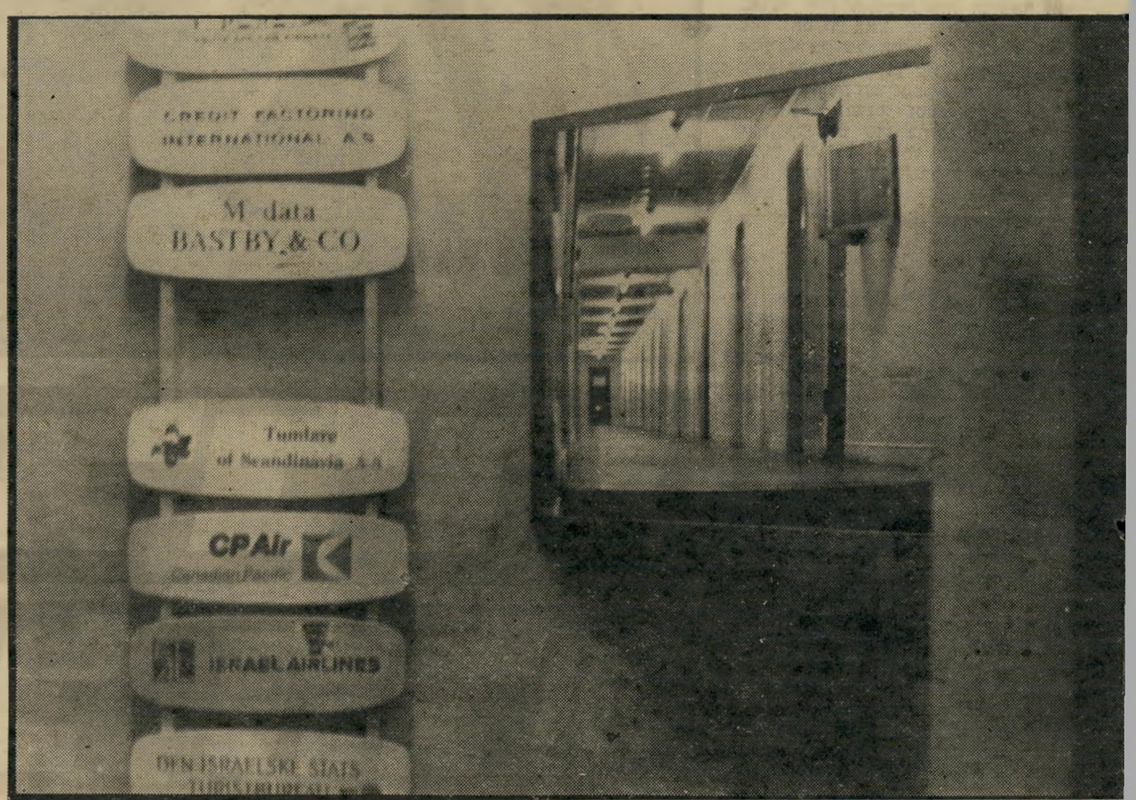

הרא' שהכזיב

שתי המראות, המוצבות על הקיר שמול הכניסה למישרד **אל־על**. כאשר צמודות המראות לקיר, אין הן ממלאות את יעודן. למרות שקידן הזהיר את קצין־הביטחון מפני הסכנה, לא נעשה דבר.

שטח מת

דלת מישרד **אל־על**. **משמאל**: המצלמה במעגל סגור; **מימין**: פעמון **ואינטרקום**. כאשר המראות שמול הדלת (**שאינן נראות בתמונה**) אינן יציבות, כפי שהדבר קורה פעמים רבות, נוצר שטח מת.

הפרוזדור בראי

מראה המוצבת בכניסה לפרוזדור שבו נמצא גם מישרד **אל־על**. ליד המראה שלטים של המישרדים הישראלים שבקומה. השלט התחתון של לישכת התיירות הישראלית הממ־שלתית ומעליו שלט של חברת **אל־על**. בתמונה המשתקפת במראה אפשר להבחין במישרדים ובמראת־ביטחון נוספת (מימין).

טענו השבוע בפני שלא קיבלו כל הודעה. טוען שהוא דיווח לפרדריק־סון, אך **פרדריקסון** טוען סיפר לו על החשדות של קידן רק אחרי התקרית.

תמיהה אחרת מעוררים אמצעי הבטי־חות במישרד. מישרד **אל־על** נימצא במרי־כזו של מיסדרון שממנו נכנסים למיש־

הישראליים בחוץ־לארץ, יש שתי דלתות גם למישרד אל־על. אחרי שהאדם זוהה בעזרת המצלמה והאינטרקום, פותחים את הדלת באמצעות זמזם חשמלי והאורח נכנס לתוך מיסדרון קטן שבעברו השני דלת נוספת, משוריינת ושקופה.

במישרדי אל־על בקופנהגן הדלת השניה תמיד פתוחה.

כשהגעתי למישרדים, ביום הששי ש־עבר, ארבעה ימים אחרי התקרית, לחצתי על הפעמון שבכניסה. הדלת הראשונה נפתחה מבלי שאיש שאל לזהותי ומבלי שאיש ידע מי אני. הדלת השניה היתה פתוחה לחלוטין. ללא בדיקה כלשהי או ביקורת נכנסתי אל תוך המישרד, בו שהו באותה עת פקידה ואחד העובדים, ישראלי לשעבר בשם צ'ארלי.

אך עיקר התמיהה מעוררת התנהגות עובדי אל־על אחרי הפרשה. נראה שאנ־שי־הביטחון ובראשם הבינו, כי פציעתו של קידן הינה תוצאה ישירה של מחדליהם ורשלנותם ושל השאננות שבה התייחסו לכל האזהרות המוקדמות. הם החלו להפיץ שמועה, כאילו ביים קידן את התקרית. שמועה אחרת, שאף הועל־תה בפני ובפני בני משפחתו של קידן, גרסה שהקורבן עצמו עשה את המעשה כשהוא נמצא בהתקף פסיכוטי, שגגרם, כביכול, כתוצאה מפציעתו. אחרים הפיצו שמועות כאילו קידן הסתבך בבעיות כספיות, ויתכן שביים את הפרשה כדי לחפות על בעיותיו הכספיות.

עובד אל־על בשם אברהם קופרברג, מכונאי שקידן טוען מזה חודשים רבים שאין צורך בשרותיו בקופנהגן ושאפשר להחזירו לישראל, סיפר לי שלמישרדי אל־על הגיע חשבון כרטיסי־אשראי יורו־קרד של קידן, וכי החברה נדרשה לכסות את ההוצאות הפרטיות שלו. כן טרחו ה־עובדים לספר, שקידן רכש מכונית פורד מפוארת, שעלתה בכסף רב, שהוא משלם דמי־מזונות גבוהים לגרושתו יהודית קידן ולשני ילדיו הנמצאים בארץ, ושגם ידי־דתו מוסי עולה לו בכסף רב.

ירקות מובחרים

למישטרת קופנהגן יחסים משו־בשים עם הישראליים, מאז פרשת הברחת הסמים. לדברי המיש־טרה המקומית היה המוסד הישראלי מעו־רב בפרשת הסמים. חוקריה לא הצליחו למצוא אפילו רמז לגילוי התוקפים, אפילו שחלף מאז יותר משבוע. כשדיווחו אנשי־הביטחון של אל־על לפרדריקסון על ההשערה שלהם, כאילו קידן ביים בעצמו את התקרית, עטה מישטרת קופנהגן על הגירסה ומיהרה להדליף אותה לעיתונים. אחד העיתונים הרציניים ביותר בקופנהגן, פוליטיקן, שעורכו הוא הישראלי נחום

(המשך בעמוד 39)

מכות איוב נחתו על כל המעורבים בפרשת החקירה

★ היועץ־המשפטי החליט לחדש את מישפט הרצח

★ אחד החוקרים טוען: „השתתפתי בזיוף השיחזור"

תעלומת רחל הלר

שבע שנים עברו מאז הרצח שזיעזע את המדינה — רצח החיילת רחל הלר. שבע שנים עברו מאז נלכד הרוצח, עמוס ברנס. שש שנים עברו מאז שגידון למאסר עולם.

באותו הרגע שבו התגלתה גופתה הדקיקה של החיילת, בחולות קיסריה, נולדה האגדה על קיללת רחל הלר. כימעט כל מי שהיה מעורב בפרשה או קשור בה, נפגע. לו, או למקורבים לו, קרה אסון נורא. אירועי השבוע האחרון בפרשת רחל הלר מעידים על כך שהקללה לא חלפה עדיין מן העולם.

● ראש צוות החקירה הראשון, חנא חדאד, נאלץ להתפטר מהמישטרה אחרי שרות מפואר, שבו זקף לזכותו פיענוח 21 מיקרי־רצח קשים. הוא נכשל בפיענוח רצח רחל הלר. חדאד משוכנע עד היום שכיוון החקירה שלו היה נכון, וכי בכלא יושב עתה אדם חף מפשע. הזמן שעבר לא עזר לו להתאושש. „אני לא יכול להירדם בלילות," סיפר השבוע לידידים.

כמה שבועות אחרי שפרש מהמישטרה, באחד הלילות שבהם נדדה שנתו ביגלל הפרשה, טייל חדאד על גג ביתו, בכפר טורען. הוא מעד, שבר את כתפו ואושפז למשך חודשים רבים. חדאד הגיש תביעת פיצויים נגד המישטרה, טען שפציעתו התרחשה מפני שפרשת רחל הלר העסיקה את מחשבתו וכי היתה זאת תאונת עבודה. התביעה נדחתה.

● ראש הצוות השני, אברהם צמרת, אף הוא מטובי חוקרי המישטרה, עד להסתבכותו בפרשת רחל הלר, סיים לאמיתו של דבר את הקאריירה המישטרתית שלו אחרי שסולק מחקירת הרצח. קידומו של צמרת, שניבאו לו עתיד מזהיר במישטרה, נבלם. הוא לא הועלה בדרגה. לפני כחצי שנה הסתבך צמרת בפרשת חקירת הרצח של פינחס חנוך. אחרי שכבר הוכן כתב־אישום נגד בנו של הקורבן, דני חנוך, התגלה שהצוות בראשותו של צמרת זייף את החקירה. כתב־האישום בוטל. צמרת נאלץ לצאת לפנסיה מוקדמת והוא יושב עתה בביתו שבחיפה, מר נפש ומתוסכל.

● עתידו של שאול מרכוס, ראש הצוות השלישי, שהצליח להביא להרשעת ברנס, היה מובטח במישטרה. עוד לפני שהוטל עליו התפקיד, היה המועמד הבטוח לתפקיד ראש מחלקת החקירות ב־מטה־הארצי של המישטרה (תפקיד אותו מילא אחר־כך ראובן מיניקובסקי). מרכוס הונה את בית־המישפט, בעת המעצר הראשון של ברנס, וספג נזיפה חמורה מבית־המישפט שדן בתיק. קידומו עוכב. כאשר הבין שאין לו עתיד במישטרה, פרש ממנה ופתח מישרד עורכי־דין קטן.

עו"ד־מדינה נבות
האמת — אחרי שש שנים

עתה נמצא מרכוס בסכנה אמיתית. אם יוכחו ההאשמות נגדו הוא צפוי למישפט, למאסר ואף לשלילת רשיונו כעורך־דין.

● אביה של רחל, זאב הלר, לא יכול היה לשאת במתח הנפשי. כמה שנים אחרי שנמסרה לו ההודעה על מותה, התאבד האב.

● עורך־הדין עדי בראונר, מי שהיה התובע במישפט ברנס והביא להרשעתו של הצעיר העכואי, עלה בשבוע שעבר על קבר אשתו היפהפיה יעל. לפני שנה רצחה מזכירתו של בראונר את אשתו והתאבדה. היה זה אחד ממקרי הרצח וההתאבדות המזעזעים ביותר שידעה המדינה. לפני כמה חודשים נתפס בראונר, היום עורך־דין פרטי עשיר, בנמל־התעופה בן־גוריון כשעל גופו מאות אלפי דולרים שאותם ניסה להבריח מהארץ.

הותר לו לעזוב את הארץ רק אחרי שהכסף הוחרם, ועתה הוא צפוי למישפט פלילי.

● סגן־ניצב עוזי נבות, כוח עולה במישטרת־ישראל ומי שהטיל את מוראו על קציני מישטרה בכירים בגלל היותו ראש היחידה לחקירת פנים במישטרה (יח"ף), יצא לחופשה אחרי שהסכים, בשבוע שעבר, להיות עד־מדינה — השוטר הראשון בישראל שהפך עד־מדינה. לאיש אין ספק שגם אם יכובד ההסכם עם נבות, והוא לא יועמד לדין, הוא יסיים בכך את הקאריירה המישטרתית שלו. נבות היה השוטר שצילם את שיחזור הרצח על־ידי עמוס ברנס.

● אחד מחברי הצוות של מרכוס, ואולי הטוב שבחוקרי צוות זה, המפקח ישראל מיזרחי, הושעה מתפקידו במישטרה וממתין עתה למישפט בעקבות פרשת דני חנוך. מיזרחי הואשם בכך שלא בחל בשום אמצעי, כדי „לשכנע" את דני חנוך לחתום על הודאה ברצח שלא ביצע.

● ראש אגף־החקירות במטה־הארצי, ומי שהיה אחראי על החקירה כולה, ניצב אריה שור, נפטר כמה שנים אחרי הרשעתו של ברנס. הוא נפל קורבן להתקף־לב פיתאומי.

● אחד מחברי צוות החקירה של מרכוס — אז פקד, היום סגן־ניצב — הד"ר יחיאל פיקהולץ, כימאי במיקצועו, הודח לא מכבר על־ידי הרצל שפיר ועבר לשרת באגף המישטרה שבמישרד־הפנים. בשבוע שעבר נסע פיקהולץ במכוניתו מתל־אביב לירושלים. בדרך שמע ברדיו את ההודעה על הסכמתו של נבות להעיד נגד אנשי צוות החקירה שהוא עצמו נימנה על אנשיו. פיקהולץ נבהל, ככל הנראה, וללא שום סיבה נראית לעין סטתה מכוניתו מהכביש ופגעה במכונית אחרת. עתה מאושפז פיקהולץ במצב קשה בבית־חולים בירושלים.

● יורם ביכונסקי, ידידה של רחל הלר ומי שהיה החשוד הראשון ברצח, לא מצא את מקומו מאז שוחרר ממאסר. ביכונסקי החליף מקומות מגורים, מיקצועות ועבודות רבות, ועתה הוא מורה־ממלא־מקום בבית־ספר לנערים קשי חינוך בנהריה. אחרי הפרשה נשא ביכונסקי אשה, אך תוך חודשים ספורים התגרש ממנה. לדבריו הוא נרדף על־ידי קיללת רחל הלר וגם היום, שבע שנים אחרי שהוסר ממנו כל חשד, הוא מנודה מבחינה החברתית.

נורות אדומות

אך נראה שהקללה הגדולה ביותר רובצת דווקא על המישטרה. במשך שש שנים דבק עמוס ברנס בגירסתו, שהוא חף מפשע. במשך שש השנים האחרונות צצה מדי פעם הפרשה מחדש וזכתה לכותרות בעיתונים. בשבוע שעבר, עם הסכמתו של נבות להעיד על זיופים בחקירה, היה ברור שמישטרת ישראל עומדת עתה בפני מישפט הציבור. החשש שבגלל זיופי עדויות וזיופי שיחזור, לחצים ומכות, יושב אדם חף מפשע בכלא, ריגש את הציבור. אם יסתבר, בסופו של דבר, שטענותיו של ברנס נכונות, וכי קצינים וחוקרים שיקרו, ובכך הצליחו להשיג את הרשעתו, יוטל צל כבד על כל הצלחותיה של המישטרה, ושומרי החוק יזדקקו לזמן רב כדי לנסות ולשקם את החיל שלהם.

שוטר לשעבר גולדברג
ביטחון בחפות

מחדש־פרשה לשם
אנטומיה של חקירה

לפני שנתיים יצא לאור הספר רצח רחל הלר — אנטומיה של חקירה. המחבר, סגן־ניצב ברוך לשם, מי שהיה דובר המישטרה העוסק היום בנושאי הדרכה, לא חשב שהספר שלו יעורר את השערוריה הגדולה ביותר המאיימת על המישטרה. לשם, שכעוזרו של שר־המישטרה שלמה הילל ואחר־כך כדובר המישטרה עקב אחרי חקירת הרצח, רותק על־ידי החומר אשר התגלה במהלך החקירה. לשם לא השתמש בחומר מישטרתי חסוי, אלא רק במידע שפורסם ובתיקי בית־המישפט. הוא ראיין אנשים רבים, ביניהם גם ברנס עצמו וגם חוקריו. הספר זכה להצלחה מסחרית. בין אלה שרכשו אותו היה גם קצין מישטרה בדימוס, עזרא גולדברג, שלא היה קורא רגיל.

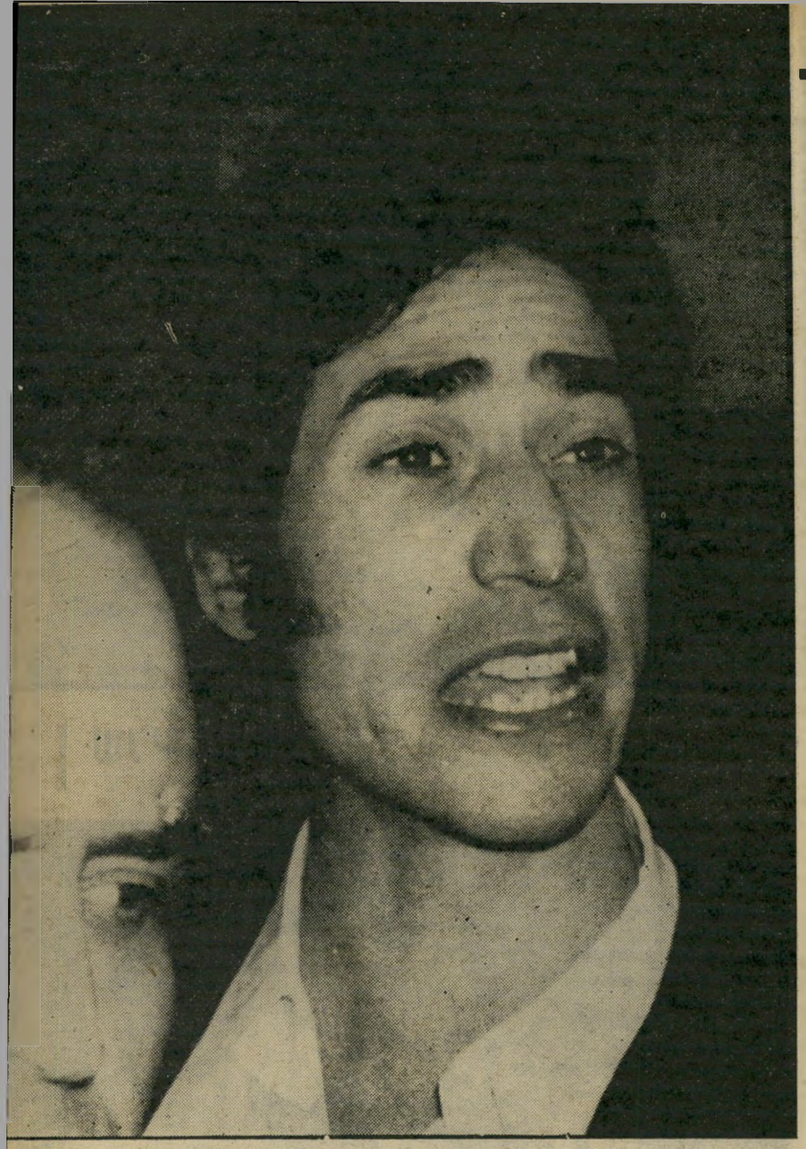
כחוקר מישטרתי בכיר לשעבר עקב גולדברג אחרי מהלך החקירה, כפי שהוא בא בספר. „גידלקו אצלי כמה גורות אדומות," הוא סיפר אחר־כך. „היו כל מיני דברים בחקירה שלא מצאו חן בעיני."

כמו לכל פנסיונר יש לגולדברג זמן פנוי למכביר. הוא נפגש עם לשם, ואחרי שיחה קצרה עימו שוכנע שלשם לא טעה בסיקור האירועים. גולדברג ביקש וקיבל רשות להיפגש עם עמוס ברנס בכלא. החוקר הוותיק יודע, שמרבית השפוטים טוענים לחפותם. אולם הלהט של עמוס ברנס שיכנע אותו.

אחרי כמה שיחות עם ברנס — בכלא — החליט גולדברג שנעשה עוול וכי אדם חף־מפשע נפל קורבן לחקירה מישטרתית מושחתת ולטעות של שני בתי־מישפט.

נעלי עקב וסימני זרע

גולדברג החל לערוך חקירות פרטיות משלו. הוא ניסה לשוחח עם חוקרי הצוות השלישי, הצוות של מרכוס,

מורשע־ברצח ברנס
„לא אצא מהכלא!"

פרקליט־חשוד מרכוס
היה או לא היה?

אך נתקל בחומה בצורה של שתיקה וסירוב. אף לא אחד מאנשי הצוות שיתף עימו פעולה, והכל שמרו על שתיקה מוחלטת. התנהגות זו עוררה את חשדו של גולדברג. הוא המשיך בחקירותיו, נפגש עם אותם שהכירו את ברנס וחקר גם בעברו של הצעיר שנידון למאסר עולם.

בסיום חקירתו הגיש גולדברג תזכיר מפורט לשר־המישפטים, ליועץ המישפטי לממשלה, לשר־הפנים — ולנשיא המדינה. בתזכיר סעיפים רבים, אך כמה מהם מעוררים חלחלה.

אחת הבעיות של עמוס ברנס נעוצה בהתייחסותו לנושאי המין והכבוד הגברי. פסיכיאטרים וגרפולוגית קבעו, שלכל הנראה סובל ברנס מעקרות. אלא שהצעיר יפה־התואר, שזכה להצלחה רבה אצל בנות המין היפה, לא הודה בכך מעולם. אחת הגירסות של המישטרה היתה, שרצח את הלר משום שגילתה דבר־מה הקשור בכוח־הגברא שלו ולעגה לו על כך. כשנחקר ביכונסקי במישטרה, בחזקת חשוד ברצח, לא העלה איש מצוות החוקרים את הנושא המיני. לכל היה ברור שביכונסקי היה חברה הקבוע של רחל, ויומניה האישיים אף גילו, שהיא קיימה עימו יחסי־מין בתדירות גבוהה. איש לא חשד בביכונסקי שרצח את רחל אחרי שאנס אותה או שניסה לאנוס אותה.

רק כשהפך ברנס חשוד עלה הנושא המיני. המישטרה גילתה לפתע סימני זרע, וטענה שהם של ברנס. ביגלל משך הזמן שעבר בין הרצח לבין תפיסתו של ברנס, אי אפשר היה להשוות בבדיקה מעבדתית את סימני הזרע, שנמצאו לטענת המישטרה על גופה של רחל, עם הזרע של ברנס. איש אף לא ביקש מברנס דוגמת זרע, והכל קיבלו כמובנה מאליה את העובדה שהוא בעל הסימנים שנמצאו על גופה של הקורבן. אם אכן יסתבר, שכלל לא נמצאו סימני זרע על גופה, או שעמוס ברנס חסר כוח גברא, תתמוטט אחת מטענות התביעה.

אם אכן ברנס חסר כוח־גברא, מת־

(המשך בעמוד 43)

שלישיה על־יזה

דודי, גילה ובעל־המועדון, עמית, הם חברים טובים הנפגשים בקביעות. דודי נחשב סטרייט — ישר. לדברי עמית וגילה הם חבריו הטובים, למרות שהם שונים ממנו.

הוא או היא?

ז׳קלין, שהוא גבר לכל דבר (מימין), מעדיף להיקרא בשם הנשי ז׳קלין. הוא מנשק את ליאת. „היא משהו מיוחד במינו, ואני לא מנשק סתם אנשים, שלא ברמה שלי.״ הוא מסביר.

ישר מנמל־התעופה

צמרת המנהל מועדון־לילה מפואר בעיר

הגיע שלומי (מימין), המחבק ומנשק את הטוב איציק, הברמן של המועדון. שלומי, דיסלדורף אשר בגרמניה, מיהר לפגוש את

„אני לא רוצה שהנעימים ילכו לגן־העצמאות או לגן־החשמל. גם הפרחחים וגם המישטרה מתעללים בהם. לכן הקמתי את המועדון הזה. עדיף שיבואו למועדון שלנו, תחת שיהיו חשופים לצרות.״

עמית יפה־התואר והחייכן היה מורה לערבית בתיכון. הוא ניסה לפתור את בעיית הבילוי של הנעימים והנעימות במסיבות שהיה עורך בבתים פרטיים — עד שהחליט לפתוח את המועדון שלו.

השלאגר הגדול של אופנת מועדוני־הלילה ממוקם לו בסוף רחוב יורדי הסירה, ליד הנמל הישן של תל־אביב, בין קפטריות, סטייקיות ופיצריות למיניהן. הכניסה למקום אינה מותרת לכל אדם, שכן זהו מועדון מיוחד במינו. הוא נקרא A.M. החברים והלקוחות העיקריים הם הנעימים והנעימות, העליזים והעליזות, ההומו־סכסואלים והלסביות של תל־אביב.

בזמן האחרון החלה אף הבוהמה התל־אביבית נוהרת למועדון, ואפשר למצוא בו שחקנים ושחקניות, במאים וזמרים, עורכי־דין וציירים, נשות־חברה וספרי־צמרת, וסתם יפהפיות, שלא כולם נעימים ונעימות.

„סכס עם מי שמתחשק לי״

בשעה אחת־עשרה נפתחת הדלת, ואל המקום נכנסים גברים בזוגות. מזמינים כוסות ומנהלים שיחה אינטימית, המלווה לעיתים בנשיקה פה־אל־פה.

פה אל פה

דורון (מימין) מתנ
עמית. דורון הוא
במועדון ולפגוש גברים. אשתו הנשארת בבית

ידידות נשים

מפגינות שתי הצעירות שבאו לבלות ערב נעים במועדון חוברת על חברתה. **בתמונה מימין:** יוסי, העובד במועדון בהתנדבות.

מאופר

ומהורהר בתלבושת יוצאת
עגיל באוזנו הוא יאיר, א
רון צעיר. המועדון הפך אבן שואבת לאנש

בראשונה מעיזים העלי'זים והעלי'זות להי'ות עלי'זים באמת במקום משלהם

מועדון הנעימים

לפעמים מסתלקים למירפסת, להסתודדות יותר אינטימית.

תוך דקות מתמלא המקום הקטנטן עד אפס מקום. כולם רואים את כולם ומת־חככים זה בזה.

נכנסת בחורה יפהפיה בלי בן־זוג או בת־לוויה. שמה עינבל והיא חיילת ב־צה"ל. פעם הביאה אותה לכאן חברה מהצבא, ומאז התאהבה במקום והיא פו־קדת אותו לעיתים קרובות. „לדבר, לשו־חח שיחות אינטלקטואליות, ולפגוש אנשים אסתטיים ומעניינים."

עם בעל־המועדון נשוי הבא לבלות שה את אותו הדבר עם נשים וגם עם גברים אחרים. „צריך לנסות בחיים כל דבר, אחרת כיצד נדע מה טוב יותר? צריך לשאוף לפיסגה ביחסים מיניים." רבים מבאי המועדון מגיעים בלוויית בני המין השני, ונפרדים במקום.

בהערצה מתבוננת צעירה אחת כשחברתה המבלה איתה במועדון. „אני מסתתרת מאחורי משקפי השמש שלי כדי שלא יראו כמה שחור לי בנשמה." **משמאל:** גילה המכריזה: „יש לי גוף של כוכבת קולנוע."

„אני לא קוקסינל!"

לגילה את המיקצוע. מקומה הוא על הבמה, אומרת גילה החבוקה בזרועותיו של עמית המשמש לה כפטרון. „אני רוצה לשנות היא כישרון בלתי רגיל," אומר עליה עמית.

עינבל מרגישה חופשיה בחברת באי המועדון, כי „הם אנשים פתוחים ומק־שיבים".

אל המועדון נכנסים ארבעה שחקני־תיאטרון הבימה. על הבמה, הם מגלמים תפקידי נעימים, ולכאן באו אחרי ההצגה, „ללגום כוסית ולתפוס השראה." האווירה מתחממת. האנשים נדחסים פנימה, ומת־נשקים לברכת שלום. חלקם מתבונן בחש־דנות באורחים הזרים.

בפינה, ליד הבר, יושב צעיר במשקפי־שמש כהים. הוא מנסה להתלבש על צעיר אחר. „לא הולך לי אצלו," הוא מודה בצער, „תפס דיפרסיה אצל אשתו — כן, הוא נשוי — אבל אלי עוד לא הגיע. גם אני הולך להתחתן עוד מעט. זה יהיה חוזה נישואין. להתחתן זה לא רק סכס. אני הולך להתחתן עם החברה שלי, וסכס אני עושה עם מי שמתחשק לי."

„בשבילי כל אחד קליינט"

ב פתח מופיעה פצצת־מין אמיתית. גוף משגע, עטוף בבגד־טריקו שחור, הסגור ברוכסן עד מתחת לחזה. קוראים לה גילה. שיער שחור, פנים מאופרות, תנועות של כוכבת. היא יודעת היטב את כללי המישחק.

„אני לא קוקסינל," היא אומרת, „אני אשה. תראו איזה גוף משגע יש לי, וכאן, אני המלכה." וכדי להמחיש את דבריה, היא פותחת במשיכה אחת את הרוכסן ומושפת שדיים ענקיות. „תראו איך הילדה הזאת מסתובבת ומנסה לתפוס לי את הבחורים," מפטירה גילה לעבר החיילת היפהפיה, וזורקת לאוויר כמה קללות עסיסיות. אחרי כמה כוסיות היא נרגעה, ובעודה מלטפת את שדיה הגדולים,

(המשך בעמוד 38)

(המשך מעמוד 37)

ומספרת על עברה כרקדנית וסטריפטיזאית במועדוני־הלילה של פאריס, וינה ופרנקפורט, היא מדגימה ריקוד בטן מהמם, שלא היה מבייש רקדנית־בטן מיקצועית.

„כותבים עלי ספר כמו על כוכבת קולנוע," היא ממשיכה תוך כדי הפשלת מכנסיה. „לספר יקראו זונה או בת אדם, אבל אני בעצם נערת־שעשועים שאוהבת לעשות לאנשים טוב על הנשמה. בשבילי כל אחד קליינט. כל הגדולים והחשובים עוברים אצלי. אני הפכתי את המקום הזה למקום המדובר ביותר בעיר, אפילו בדיצה מדברים ביום שישי על הליכה בערב למודעון של עמית.

גילה מספרת שרמון פולנסקי, כשביקר במועדון, אמר עליה שהיא לא במיקצוע הנכון. הוא אמר: „את כישרון לא רגיל ואמן גדול."

יש כאלה שאינם רוצים לעבור ניתוח

עמית מקבל אורח
בלי מסיבות פרטיות

לשינוי מין. הם מאמצים לעצמם שמות נשיים ומסגלים תנועות נשיות. כזה הוא־היא העלם המעדיף להיקרא ז'קלין, והאומר בקול סופרן כשהוא מצביע על גילה: „אני כאן המלכה, ולא זאת שם בפינה. אני לא מצטלמת עם כל אחד, אני משהו מיוחד."

„חצי כיתה שלי הם כאלה"

במאית תיאטרון צעירה שבאה בגפה, מוצאת לה מייד חברה נעימה בדמותו של דנדוש. פקיד־קבלה לשעבר, אמן וחקיין, שלמד עבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית. „אני בא לכאן עם בחורות," הוא מגלה, „הן משמשות לי פתיון כדי למשוך את הגברים, הסוף נגמר בדרך כלל באורגיה בשלושה. אני עושה את זה למען הכיף. גם למסיבות־יוקרה אני בא עם יפהפיות ומושך אלי באמצעותן את הגברים. זהו טריק ידוע בקרב הנעימים המתביישים להופיע בפומבי עם בחורים."

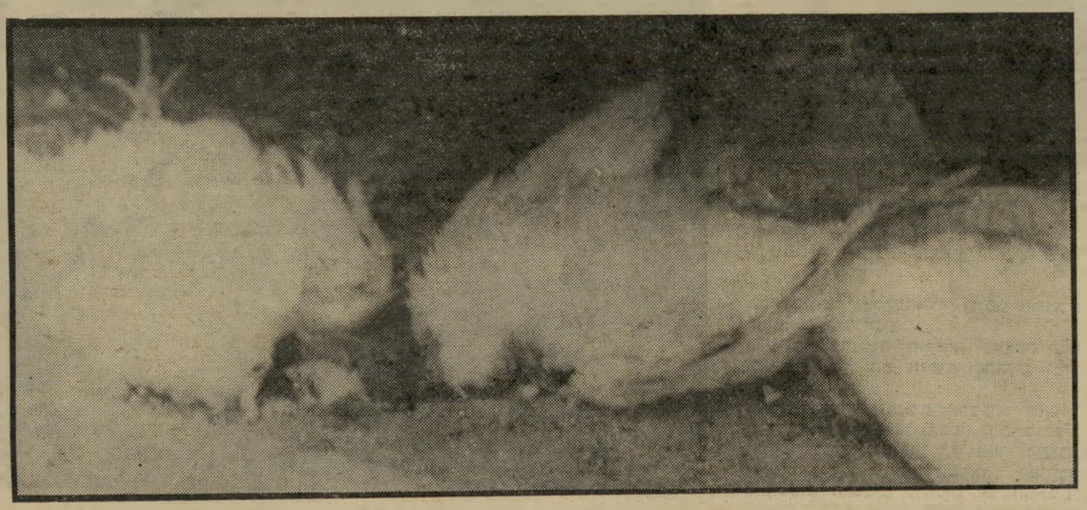
דנדוש יודע בדיוק מה מביא את האנשים למועדון: „היום זהו האופנה. באים לכאן טיפוסים מכל הסוגים, חלקם זוגות מרובעים, המשתעממים בחייהם האפורים ובאים להציץ אל עולם אחר ושונה. חלקם מתביישים במה שהם, ובאים עם בחורות כדי למצוא כאן גברים."

ליאת בת השבע־עשרה וחצי היא, תלמידת תיכון אכסטרני בתל־אביב. „אני אוהבת גם גברים וגם נשים," היא מגלה. „אני חיה עם הורי, שמבינים אותי, כי גם אמא שלי היתה כזאת כשהיתה בגילי. זה כנראה עניין מישפחתי אצלנו. הכל התחיל אצלי מאז שאני וחברתי הטובה היינו משוחחות על דברים שנראו לנו עומדים ברומו של עולם. באחת השיחות הגענו לסטיות מיניות ומסקנתנו היתה שלסביות אינה מחלה ולכן אין לפסול אותה. החלטנו לנסות, ומאז קיימנו בקביעות יחסי־מין. היום יש לי חברה אחרת, שלה יש חבר, שגם הוא בי־סכסואל. חצי כיתה שלי בתיכון הם כאלה, והחצי השני רוצים לנסות, אבל פוחדים." ליאת ממהרת להתגפף עם חברתה, בלונדית חסובה ויפה.

משך שנים אכלו תושבי הצפון פגרים ונבלות במקום בשר

מוות בנהלל

וקרי המישטרה הקשוחים חשו בחילה. פניהם החווירו. כמה מהם סרו הצידה והקיאו את המעיים.

הרגשת הבחילה תקפה את אנשי המישטרה, המורגלים למראות זוועה, בעת שפשטו ביום הראשון בשבוע שעבר על ביתו של אחמד שלהבי, בכפר סולם שליד קיבוץ מרחביה. מתחת לבית מצאו החוקרים מיפעל בשר מוסווה, שבו נתגלה המראה הנורא: בכל פינה היו זרוקים פגרים של תרנגולי־הודו, שריח חזק של ריקבון נדף מהם. כמה מהם רחשו תולעים. בתוך מקררי־ענק המצויים במקום התגלו גושי בשר־בקר קפואים, שבדיקה שיטחית העלתה כי אלה גושים של בשר נבלות.

השוטרים ידעו כי אילולא הגיעו בזמן, היו העופות הרקובים ובשר הפיגולים משווקים לחנויות ואיטליזים, כדי להימכר למאכל אדם. אחמד ובני מישפחתו נתפסו על חם, בזמן שטיפלו בבשר הבלתי אכיל, באמצעות שיטה מיוחדת של המלחה ו־הקפאה.

אולם מה שנתפס הוא כאין וכאפס לעומת הכמויות האדירות שהצליחו להגיע אל הקהל הרחב. המישטרה מייחסת לשלהבי שיווק של מאות ואולי אלפי טונות של בשר רקוב, שאכילתו מהווה סכנת־נפשות, במשך תריסר השנים שבהן פעל עיסקו.

כל החקירה התחילה במיקרה. שמועות שנפוצו על מזכיר איגוד מגעלי העופות בארץ, שמואל („מוקה") מקלר מנהלל, כאילו הוא מוכר נבלות למיפעל בשר, הגיעו גם לידיעת מישטרת מרחב העמקים. ראש היחידה המרכזית במרחב, רב־פקד ציון פרץ, החל לרחרח סביב מקלר.

חוקר פרץ
„משהו מסריח"

בשבוע שעבר נעצר מקלר. הוא חשוד בכך שמכר פגרי־הודו למאכל אדם ושעשה מעשי הונאה ומירמה הקשורים בעיסקי העופות שלו. אולם מעצרו של מקלר היה רק קצה הקרחון. החוקרים גילו כי העסקן־החקלאי, יליד המושב הראשון בארץ, מכר את הפגרים לשלהבי. כך גילתה המישטרה לראשונה את עובדת קיומו של סוחר הבשר. ומשלהבי כבר נמתחו עשרות חוטי־חקירה נוספים.

„בשר מיוחד" עם תעודת־הכשר

המישטרה גילתה שלשלהבי קשורים לא פחות מ־43 קיבוצים ומושבים מצפון הארץ, ביניהם גם ישובים דתיים כטירת־צבי, עין־הנציב ושדה־אליהו, שסיפקו לו בשר־נבלות. עשרות רפתנים ולולנים מיישובים אלה נחקרו, והתגלה שמכרו פגרי עופות ובקר למיפעל הפרטי בכפר סולם.

עתה מנסה המישטרה לאתר בעלי איטליזים ומיסעדות, שלהם שווק הבשר הנגוע. החוקרים מתייחסים בליגלוג להצהרת מישרד־הדתות, לפיה בבדיקה שערכו אנשי־המישרד התברר כי חנויות בעלות תעודת־כשרות, בהשגחת הרבנות, לא היו מעורבות בפרשה. בידי המישטרה מצויה

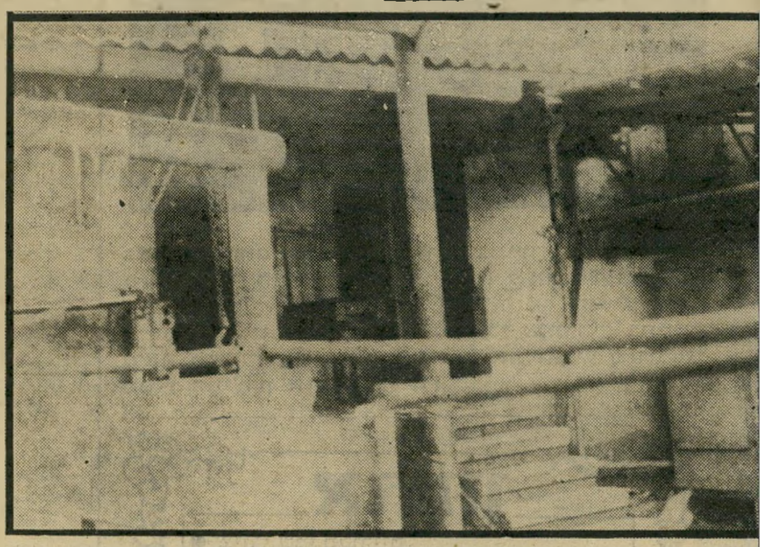
רשימה של עסקים חשודים, הכוללת גם מקומות, בעלי תעודה מטעם הרבנות.

אחד העסקים שסביבם מתמקדת החקירה היא חנותם של האחים סלמה, ברחוב החלוץ 3 בחיפה, שוכתה בתעודת הכשר מטעם הרבנות. אצל שלהבי נמצאו העתקים של חשבוניות על־שם האחים סלמה, שבהן צויין במפורש, כי הסכומים שולמו עבור „בשר מיוחד". על קבלות אחרות של מישפחת סלמה נרשם, כנראה בטעות, „בשר טריפה". לטענת המישטרה מעידה טעות זו על טיבו האמיתי של הבשר שמכר שלהבי לבעלי החנות הכשרה.

חשד אחר מופנה אל מיפעל הבשר עוף טוב בבית־שאן, שגם הוא כשר, בהשגחת הרבנות. בחיפוש שנערך אצל שלהבי נמצאו עשרות ארגזים, המסומנים בסמל המיסחרי של עוף טוב. בחקירתו טען שלהבי, כי הארגזים נאספו על־ידו „במיקרה" ממקומות שונים, וכי אין לו קשר כלשהו עם עוף טוב. לדעת חוקרי המישטרה רכש המיפעל מידי הסוחר בשר רקוב, שאותו שיווק בארגזיו כבשר כשר וטוב למאכל.

שמואל מקלר ובנו אריק במשק בנחה?
שחיסת־דחק או הונאה?

המישחטה של האחים שלהבי בכפר סום
האם הורעלו תינוקות?

לדעת החוקרים הפך מקלר עצמו בשלב מסויים לסוחר נבלות, הפסיק את קשריו עם שלהבי ושיווק את הפגרים שלו ישירות לחנויות, אותן הכיר במהלך עיסקותיו עם שלהבי.

מתו בלילה, נשחטו בבוקר

אחד **ממוקדי** החקירה הוא מושב נהלל, שם מתנהלת בחודשים האחרונים מילחמת השמצות וגידופים. לפני חמש שנים התמודד מקלר על תפקיד מרכז נהלל. המושבניק בן ה־48, שנטל בעבר חלק פעיל במרד הצעירים נגד חוק המושבים, זכה בבחירות. יריבו, שמואל („ביבי") גרשוני, הובס. אולם בכך לא תם המאבק בין השניים. המחלוקות והוויכוחים בין שני היריבים פילגו את המושב לשני מחנות. היריבות נמשכה גם אחרי שמקלר פרש מתפקיד מרכז־המושב.

לפני כמה חודשים, בהמלצתו של מזכיר תנועת המושבים, אריק נחמקין, שגם הוא חבר נהלל, מונה מקלר לתפקיד מזכיר איגוד מגדלי־העופות. גרשוני שלח אז מיכתבים, שבהם מחה נגד המינוי והעלה טענות בדבר אי־התאמתו של מוקה לתפקיד. אז פנו אליו אנשי נהלל ותנועת המושבים וביקשו ממנו „להשאיר את הכביסה המלוכלכת בבית". ביבי לא חדל. הוא פנה למישטרה, גילה שמקלר מוכר נבלות. המישטרה עצרה את מקלר.

„לא עשיתי זאת על רקע יריבות אישית," טען גרשוני. „אני מודה שאין אני מחבב במיוחד את מוקה, אך פעלתי אך ורק משום שסברתי, שהדברים שהגיעו לידיעתי מחייבים חקירה."

„עד כמה שידוע לי מוקה לא עבר על החוק," טען, לעומת זאת, חבר מועצת נהלל, אהרון („ניני") שפריר, הניצנה על ידידיו של מוקה. „יש דבר אחד שצריך להבהיר: כל בעלי הלולים נוהגים לשחוט בעצמם עופות העומדים למות. במיקרים רבים אין די זמן כדי להביא אותם לי־משחטה, לכן שוחטים אותם במקום. קורים לכך שחיטת־דחק או שחיטת־אונס.

המנדר שחוביל את הפגרים
האם החקלאים ידעו?

אני בעצמי עושה את זה, כשאין אפשרות אחרת, ואכלתי הרבה עופות כאלה. מבחינת הדת אלה עופות טרפים, משום שלא נשחטו בשחיטה כשרה, אך הבשר הוא טרי ובריא ואין סכנה באכילתו. אם מוקה שיווק בשר כזה, הוא עשה מה שעושים כולם."

אולם למישטרה יש ראיות לכך שמוקה שיווק פגרים של ממש, ולא סתם עופות שנשחטו בשחיטת־דחק. לטענת המישטרה היו למוקה עד לפני שנה וחצי שתי להקות הודים, שמנו כ־1500 עופות כל אחת. כולם מתו במגפה.

בידי החוקרים מצויה עדות שמסר יעקוב בן־חמו מבית־שאן, שעבד באותה תקופה במישקו של מקלר. בן־חמו סיפר בחקירתו כי נהג, לפי הוראתו של מקלר, לשחוט עופות שמתו במשך הלילה, כדי שיוכל למכור אותם כאילו נשחטו בעודם בחיים. עדות זו היא אחת הראיות המרכזיות נגדו. מקלר מכחיש את החשדות נגדו. „העלילו עלי," טען מוקה באוזני בני מישפחתו וידידיו, שבאו לבקרו במקום מעצרו, במישטרת עפולה. „מעולם לא מכרתי פגרים. הכל פרי השמצות וקנוניות נגדי."

נגד מקלר הועלו חשדות נוספים. למישטרה ידוע שמקלר קיבל חצי מיליון לירות פיצויים מהאיגוד שהוא עומד בראשו, עבור התמותה בלולו. לדברי מקלר קוזזו הסכומים שקיבל עבור מכירת העופות המתים והסכום שקיבל הוא מה שנשאר. אך המישטרה חושדת שהוא הונה את האיגוד ולא דיווח על הסכומים שהרוויח ממכירת העופות. לפי חשד אחר ביים מקלר פריצות ללול העופות, גבה עבורן סכומי כסף מחברות־ביטוח, אחרי שדיווח כי נגנבו ממנו עופות.

בגלל היותו איש־ציבור עומד מקלר במרכז ההתרחשויות, אך גם אם יוכח חלקו בפרשה, לא יהיה זה, מן הסתם, אלא חלק זעיר מהשערוריה הנוראה של בשר הנבלות בצפון הארץ. לפתע התגלה כי במשך שנים רבות הולעטו תושבי הצפון בבשר שאינו ראוי למאכל אדם; בשר מסוכן לבריאות, שנמכר כבשר אכיל, משובח וכשר.

תעשיה עצומה, שהאחים שלהבי הם רק חלק ממנה, פעלה כדי „לשבח" בשר

משהו רקוב בדנמארק

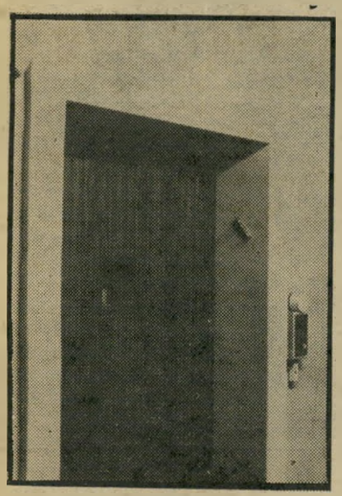
(המשך מעמוד 33)

פונדק, היה הראשון שפירסם גירסה זו כאמת מוחלטת, כשהוא רומז על מקור הידיעה: מישטרת קופנהגן.

בשיחה איתי חזר פרדריקסון על הגירסה הזו וטען שיש לו ראיות לאמיתותה. „קיבלתי דוחות בלתי־רשמיים משני רופאים בקומונה, שמר קידן כלל לא נפצע. הוא איש־ביטחון חכם, ובזמן האחרון אמר לחברים שלו שהוא חושש לחייו. אני יודע את זה רק מהחקירה שערכנו אחרי התקרית. אני לא רוצה לדון בשאלה אם הוא חולה נפשית, אבל אני משוכנע שהוא חולה פיסית. הוא צייר את צלבי־הקרס בעצמו, ניפץ כמה מיסגרות זכוכית של תמונות במישרד — ואחר כך התעלף."

פרדריקסון מסוכסך עם קידן מזה כמה חודשים, בעקבות טענות של קידן על כך שמישטרת קופנהגן מסרבת להציב שוטר קבוע ליד מישרד אל־על. פרדריקסון גם סרב לאשר לקידן רשיון לשאת נשק אישי. על פי החוק בדנמרק יכול אדם להחזיק ברשותו ללא רשיון רק רובה־ציד. כשנודע לפרדריקסון שקידן רכש רובה כזה, הוא כעס עליו.

למרות זאת מיודד פרדריקסון עם עובדים אחרים באל־על. הוא מעלים עין מרשת זעירה של הברחות, המוחזקת על־ידי עובדים מסויימים הקשורים באל־על. למישטרת קופנהגן ידוע, שכימעט כל טיסה של אל־על לקופנהגן נושאת עימה בן־מישפחה של אחד העובדים, הטס לארץ בכרטיס חופשי, כשמטענו כולל כמה ארגזי ירקות ופירות מישראל. הירקות והפירות בדנמרק יקרים מאוד, ומחירם גבוה ממחירי הבשר. המישטרה מעלימה עין, למרות שעל פי החוק אסור להכניס לדנמרק פירות וירקות.

דית מישרד „אל־על"
ביזיון ביטחוני

כה אמר הפסיכיאטר

רופאי בית־החולים קומונה מכחישים את טענותיהם של אנשי־הביטחון הישראלים ושל שוטרי קופנהגן. לדבריהם לא נמסר למישטרה כל דין־וחשבון, ופצעיו של קידן היא חמורה ביותר.

שאלתי את פרדריקסון אם קידן עבר בדיקה פסיכיאטרית, המאשרת את ההנחה של המישטרה, אך הוא סירב להשיב. למחרת שיחתי עימו הוא שלח פסיכיאטר לבדוק את קידן. בסיום השיחה הממושכת שבין קידן לבין הד"ר יון הוהון, קבע הפסיכיאטר: „קידן בריא בנפשו."

על השמועות, לפיהן הוא מסובך בכספים, אמר קידן: זה נכון שיש לי חובות על המכונית, אבל לפני המעבר לאמסטרדם עמדתי למכור אותה. אני שולח לגרושתי ולילדי כסף, ויש לי הרבה הוצאות, אבל זה לא סיבך אותי עם כספים. את החשבון שמגיע עם כרטיסי־האשראי — זו הוצאה אישית שלי — אני משלם מכיסי. החברה שלי מוסי ואני מקבלים משכורות, ומזה אנחנו חיים וגם מפרנסים את הבת של מוסי. מוסי עובדת באי־די־בי, חברה למחשבים, והכנסתה גבוהה. אם הייתי מסובך בכספים, לא היו מעלים אותי בדרגה."

יוסי ינאי

מפתח־סול מוזהב

באחד הערבים האחרונים, נערכה במועדון בריזה מסיבה מיוחדת בה הוענק לאומן המצטיין לשנת 1980 מפתח־סול מוזהב. האומן הנבחר הוא הזמר מושיק חסון המופיע בבריזה בתוכנית „בלוז בלי צנזורה". בתמונה נראה מושיק חסון כשהוא מקבל את הגביע מידיו של מנהל המועדון הזמר פיני עדן.

את שוב מלאה?

נפיחות? עצירות?

תה ביקוניס לעיכול טבעי: נמס היחידי בישראל - עלים וטבליות.

מיוצר מצמחים.

תה בקוניס Bekunis

חזרה לעיכול טבעי

ארמון

- ציורי שמן מקוריים
- הדפסים על נייר, קרטון, פלסטיק ומשי
- בד לציור תוצרת חוץ
- מסגרות לתמונות מעץ ואלומיניום בסגנונות שונים: מודרני, בארוק ורוקוקו
- מסגרות מיוחדות (אנטיק) גילוף יד לאספנים, מוזאונים וציירים ידועים
- תמונות אלומיניום מחליפות צבע

dufex dufex dufex dufex dufex

רח' אילת 47, ת"א, טל': 657112

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור

הוצאת שער בחשמל (אפילציה)

* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה

* הכנת כלות *

• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388

רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

מועדון 5 לחרבות חדשה

רח' הס 5, תל-אביב

טל' 297263

יום שלישי, 3.2.81

יוקרן

סרט קולנוע

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

וידיאוסרט

הסרטת ארועים בוידיאו!

צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים

סרט בן 3 שעות: 299$ כולל מע"מ וקסטה

רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662

ORIENT

השרות כמו השעון — דייקני, מושלם, מהימן בתוך שבוע תקבל שעונך בחזרה. אחריות לתיקון — 6 חודשים • חלפים מקוריים.

מעבדת שרות ארצית "בני משה קרסו"

רח' ריבל 26, ת"א. טל. 332379

תן טרמפ לחייל

פגישה שנזאת במרתף

לפני כעשר שנים נערך באולם של תיאטרון בפאריס הוויכוח הפומבי הראשון מאז אלפיים שנה בין מצרי וישראלי. את המיפגש יזם הצייר היהודי מארק האלטר. המצרי היה הסופר לוטפאללה סוליימאן. אני הייתי הישראלי.

לפני שהגענו למקום הוזהרנו: יהיה חם. כמה ימים לפני כן התנפלה חבורת בית"רים על אסיפה פרו־פלסטינית של סמאלנים בקמפוס של אוניברסיטת פאריס, והיכו את משתתפיה בשרשרות־ברזל, אחרי שהשמאלנים פוצצו אסיפה ציונית. ריח של אלימות עמד באוויר.

מאחורי הקלעים מצאנו שוטרים ומכבי־אש במצב־הכן, מוכנים לזינוק. האולם היה מלא עד אפס מקום, והקהל התחלק לשלושה חלקים כימעט שווים: בית"רים ודומיהם, פלסטינים ושמאלנים קיצוניים, וסתם אנשים שבאו לשמוע.

עֶבְראלְיה

דיברנו להילופין — סר־ליימאן בצרפתית נהדרת, אני בצרפתית קלוקלת. הוא שלל את קיומה של ישראל הגיזענית, אני הטפתי לדו־קיום בין ישראל ובין מדינה פלסטינית שתקום. היה נדמה לי ש־ניצחתי, אולי מפני שבי־קשתי מדי פעם מהקהל לעזור לי במציאת המילים הצרפתיות. אף אגרוף אחד לא הורם, השוטרים נשארו מובטלים.

בשורה הראשונה ישבו דיפלומטים ערביים מחצי תריסר מדינות, ובלטו ביניהם המצרים. השגרירות הישראלית שלחה רק משקיף אחד כדי שידווח על דיברי־הבגידה שאשמיע. אך הלה נאלץ (כפי שסיפר לי כעבור שנים) להגיש דו"ח נלהב. בסוף הערב הזמין אותי ידיד צרפתי לאכול ארוחת־ערב מאוחרת בחברת המצרים, וכך נמשך הוויכוח, שהיה בבחינת „מגע עם האוייב".

תמהתי אז אם ויכוח כזה יכול להביא תועלת כלשהי. השבוע קיבלתי תשובה.

המישלחת הפרלמנטרית המצרית נפגשה עם חברי הסיעות הקסנות בקומת־המרתף בכנסת. בפתח השיחה הזכיר היו"ר שלה, הד"ר מוחמד אחמד עבדאללה, שסיפרי מילחמת היום השביעי היה הספר הראשון על ישראל שקרא בחייו, וכי בפעם הראשונה שמע את דבריו של ישראלי כאשר הופעתי באותו ערב בפאריס. „לא יכולתי כמובן להזדהות". הוסיף בחיוך עדין. עבדאללה היה אז גולה בפאריס, מפני שהתנגד למישטרו של גמאל עבד־אל־נאצר. כיום הוא מזכיר מיפלגת־השילטון באלכסנדריה, פרופסור לכלכלה ויו"ר ועדת־החוץ של הפרלמנט המצרי.

הפגישה היתה מעניינת במיוחד, כי הופיעו בה, מצידנו, משה שמיר, גידעון האונר, שולמית אלוני ואני. מיגוון רחב, שלא היה כדוגמתו בפגישות עם הסיעות האחרות.

אני מכיר את רמת המישלחות הפרלמנטריות הישראליות, המורכבות על־ידי עסקני־מיפלגות המממנים את עצמם, לפי המפתח של הסיעות הגדולות, ועל כן התפעלתי מרמתם של כמה מן האורחים המצריים. הם השיבו לישראלים בעדינות, בנימוס ובתבונה רבה.

שולמית אלוני דיברה על האופציה הירדנית, בנוסח המערך. עבדאללה השיב לה באדיבות שזה לא העסק שלה, וגם לא שלנו — הפלסטינים לבדם יחליטו אם ירצו לחיות במדינה פלסטינית או בירדן.

אך הדו־קרב המעניין ביותר היה בין משה שמיר ובין פרופסור מצרי. איש־התחייה, שדיבר הפעם באדיבות יחסית, ציטט את רונלד רגן שאמר (כאשר הושבע יום לפני כן) שהוא מוכן להקריב הרבה למען השלום, אך לא להיכנע למענו. חוזה־השלום הוא כניעה ישראלית, אמר שמיר, ועל כן יש לשנותו.

השיב לו הד"ר מחמוד מוחמד מחפוז, מומחה לקרינה גרעינית, ושר־בריאות לשעבר. „אכן, הכניעה לאקדח היא חרפה," אמר. „אך הכניעה לאידיאל אנושי היא כבוד. השלום הוא אידיאל המעניק כבוד למי שנכנע לו." ועל פחדי־הביטחון של ישראל: „מצבורי־נשק אינם מעניקים ביטחון, אלא לשעה. הביטחון של ישראל יהיה מובטח רק כאשר כל עמי המרחב ירצו לחיות עם ישראל בשלום."

ברחבי ישראל נשמעים דבריו של שמיר כיום כדברים נורמליים. אך כאשר הם נאמרים באוזני ציבור זר, קורה משהו מוזר: הם מתגלים כדיברי־טירוף, ואילו הדברים הנשמעים בישראל כמטורפים נשמעים בציבור כזה כנורמליים.

ההנאה שלי היתה לא רק בהשמעת דיעותינו, שהתקבלו על דעת המצרים בשלמותם, אלא גם בפגישה עם מוצטפה כאמל מוראד, מנהיג האופוזיציה הליברלית־סוציאליסטית, שיש לה שני נציגים בפרלמנט בן 382 החברים. מסתבר כי שנינו היינו בחזית הדרום במיל־חמת־תש"ח, זה מול זה, ויכולנו להחליף זיכרונות גוס־טלגיים על הפגזים שהמטיר עלינו (הוא היה תותחן) ועל הנסיונות שלנו להשמיד את הסוללה שלו. היו ימים.

הצדעה לחייל מצרי

בעת ביקורי הראשון במצריים בא לי החשק לבקר באלכסנדריה. גיליתי זאת לידידי מורסי (הד"ר מורסי סעד־אל־דין, שניהל את ההסברה המצרית בימי המהפך ההיסטורי). הוא אמר לי: „יופי. יש צוות קולנועי שרוצה גם הוא להגיע לאלכסנדריה. אתן לכם ליווי משותף."

באותם ימי־ראשית לא יכולנו עדיין לזוז במצריים בלי ליווי ושומרי־ראש. למצרים היה נוח יותר לארגן לנו מסע משותף.

כך למדתי לראשונה על כוונתו של מיכה שגריר לצלם סרט על חייל מצרי שנהרג במילחמה. דיברנו על העלילה במהלך הנסיעה, בעת ששתינו בבתי־קפה בעיירות של הדלתה ובמלון פלסטין באלכסנדריה. שם נפרדנו, אך נפגשנו שוב כעבור כמה שעות. שגריר היה מדוכא ומאוכזב. הוא לא מצא את המישפחה

שחיפש, וחשד במארחים שלנו שאינם להוטים כל־כך לעזור לו במשימה זו. איש־ביטחון מיצרי מנע בעדו מלתחקר חייל מיצרי שהיה ידידו של הצעיר שנהרג.

על כן ציפיתי במישנה־מתח להקרנת הסרט בטלוויזיה. אודה על האמת, חששתי. כל־כך קל לקלקל סרט כזה, להגניב בו צליל מזוייף אחד, שיקלקל את המנגינה כולה. קל להידרדר לקיטש, לפאתוס, לרגשנות מופרזת, לחוסר־רגישות.

צפיתי. התרגשתי. אילו היה מיכה שגריר לידי בתום הסרט, הייתי מחבק אותו.

חייו ומותו של מוחמד מחמוד נאדה תוארו ביראת־כבוד. מול עינינו קם לתחייה אוייב, חייל, אדם.

שמעתי אם ישראלית צעירה מפליטה בהתרגשות כמי שמגלה עולם שלם חדש: „באמת. למיצרי יש גם כן אמא. מה זה, הוא לא בן־אדם? למה הוא צריך למות?"

והרי זו כל תורת השלום על רגל אחת.

פישפשתי בנייירותי ומצאתי שיר שכתבתי באמצע מילחמת־העצמאות, בהתרגשות של רגע, ליד חולייקאת (חלץ של היום). כשאספתי את כתבות־המילחמה שלי בספרי בשדות פלשת 1948 רציתי לכלול בו את השיר, אך מידד שיף, שקיבל על עצמו לערוך את הספר, אמר לי שהשיר רע מדי.

איני סבור כי השיר השתפר עם השנים, אך נדמה לי שהוא מבטא את אשר הרגשתי שוב לשמע דברי הוריו ואחיו של החייל המיצרי, שלא בכו ולא אמרו מילה אחת של אבל, אשר יכלה להביך את אורחיהם הישראליים.

הנה הוא:

הוא שכב לו בצד הדרך, / עת דהרתי בג'יפ אל הקרב. / הוא שכב עירום ובלי־נוע, / המוות סגר את עיניו.

הלחם לצידי — או מנגד? / את זאת לא אדע לעולם. / כה דומים בני־אדם אחר־מוות, / ואחד הוא ציבעו של הדם.

אך ידעתי — היתה לו אמא, / גם ידעתי — היה לו אב. / אי־שם יושבים ומבכים הם / את הבן שיצא ולא שב.

האם — בנך יגע ונח לו. / בין פירחי השדה הוא נרדם. / ואני אז לבנך שם הצדעתי / כי היה היה — א ד ם."

אינדיאנים

בהרי שומרון

ראיתי את „הרב" מאיר כהנא בסרט. בחיי.

הסרט נקרא האמיצים, והוא הוקרן על מירקע הטלוויזיה ביום הרביעי שעבר. זה היה מערבון שיגרתי על חיל־הפרשים של ארצות־הברית בימי מילחמות־האינדיאנים. הסתכלתי בו ומחשבותי נדדו, כאשר לפתע זה קרה.

מאיר כהנא הופיע על המסך. כמו שהוא. פרצוף, זקן, עיניים מטורפות — כמו שהוא.

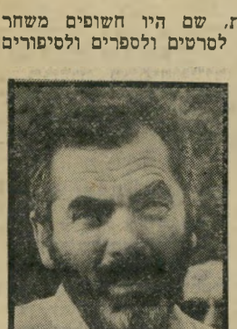
הדמיון המדהים לא הצטמצם בחזות החיצונית. כהנא שבסרט היה ראש של קבוצת מתנחלים, שונא־אינדיאנים, רוצח־מן־המארב, מטורף, תסביך־נחיתות מהלך על שתיים. הוא התחזה לקציץ קרבי, אף שמעולם לא היה בקרב, והתכתש עם הקצינים האמיתיים, שמילאו את חובתם. בקיצור, כהנא אמיתי.

יתכן שהדבר לא היה מעורר בי מחשבות נוספות, לולא קראתי כמה ימים לפני כן ספר שעדיין לא הופיע. זהו סיפורה של אשה אמריקאית בשם גרייס האלסל, שנקרא מסע לירושלים. גרייס זו חיתה בקרב המתנחלים בגדה המערבית, ואחר־כך בקרב הפלסטינים. היא מתארת בספר את הסיכסוך בממדים אנושיים — מה אומרים האנשים משני הצדדים, מה הם מרגישים, כיצד הם חיים. מה מריץ אותם.

בולטים בתיאור שלה המתנחלים שבאו מארצות־הברית. גרייס האלסל מניחה להם לדבר — צעירים וצעירות מן המיכללות האמריקאיות, שנפלו שם בשבי מיקסם־השווא של הציונות האכזרית.

קראתי את דיבריהם, הסתכלתי בכהנא שבסרט, ולפתע תפסתי דבר שהרגשתי בו מזמן, אך שלא יכולתי לאתרו: הרי הצעירים האמריקאיים האלה באו הנה כדי לשחק כאן מישחק של המערב הפרוע!

הם גדלו בארצות־הברית, שם היו חשופים משחר ילדותם למיתוס של המערב, לסרטים ולספרים ולסיפורים על האנשים כהקשוחים ש־כבשו עולם חדש, שהש־מידו את האינדיאנים ה־רעים, שקיבלו על עצמם תלאות ויסורים כדי להג־שים את החלום האמריקאי בערבות נוואדה ואיידהו וקולוראדו.

כהנא

היהודים האלה אימצו לעצמם את המיתוס הזה, אך הרגישו שאין הוא שייך להם. הם רצו לחיות בו. ואז באה הבשורה של ארץ־ישראל השלמה וגוש־אמונים, וסיפקה להם את החסר. הנה, במיזרח הפ־רוע של „יהודה ושומ־רון", יש הכל: ערבים־אינדיאנים, חלוצים־סייוניסרס, התנחלויות. מיבצרים מבו־דדים בקרב הילידים הרצחניים. גברים קשוחים. נשים האוחזות בנשק. הערבי הטוב היחידי הוא הערבי המת.

זוהי התבוללות חדשה — התבוללות במיתוס האמרי־קאי, המייובא לארץ בעטיפה מזוייפת. אין לו דבר עם חזון הציונים, שאנו רואים אותם עכשיו מדי שבוע בסידרה עמוד האש, אנשים כמו יוסף טרומפלדור וא"ד גורדון. אבל הוא מתעטף באיצטלה של ציונות, יהדות, אדוני צבאות, שמע ישראל — הכל במיבטא אמריקאי מובהק.

המיתוס של המערב הפרוע הוא מזוייף. הוא בא לחפות על השעבוד הנורא של רצח העם האינדיאני. כיום זהו מיצרך ממוסחר, קצת אבסורדי.

אך הצעירים המיסכנים האלה, בעלי ההזיות הפא־תטיות, חיים בו, על חשבוננו ועל חשבון עתידנו.

(המשך ממעוד 29)

● **יצרף לממלכתו כמיזיון ורבע פלסטינים, תשבי הרצועה והגדה, הרואים בי אש"ף את הנהגתם היאזיתית, ושיראו במלך — אחרי הספם כזה — בוגד בזוי בפלסטינים, בעניין הערבי ובאיסלאם.**

הנה כי כן, חשבון פשוט של רווח והפסד, מבחינת המלך:

בצד הרווח: שתי רצועות-ארץ המנותקות מירדן באופן פיסי.

בצד ההפסד: אובדן הקשר צבות-העתק מידי הארצות הערביות, הפיכתו מחדש לבוגד וליעד של מזימות-רצח, צירוף אוכלוסיה פלסטינית עויינת לממלכתו (שבה יהוו אז הפלסטיניות יותר משני שלישים), הצורך להקים בגדה וברצועה מישטר-טרור מישטרתי (לפי מצע מיפלגת-העבודה, התרבע פירוז השטחים האלה, אסור יהיה להכניס אליהן צבא.)

אכן, פרס מציע לחוסיין בדיוק את התפקיד שהוא דוחה אותו: שהמלך יהיה קבלן-מישנה לענייני מישטרה ודיכוי בשאריות הגדה ורצועה, כדי לחקך על הישיטון הישראלי את חיסוך העם הפלסטיני.

צריך אדם להיות נאיבי מאוד ובלתי-מתוחכם מאוד כדי להאמין שהמלך יקבל הצעה שכזאת.

■ ■ ■

כ אשר מבריז המלך השכם והערב שאינו מעלה על דעתו הצטרפות למזימה כזאת, מחייכים שימעון פרס וחבריו חיוך שקט ורב-משמעות, האומר: „מה אתם רוצים, שיכריז בגלוי על הסכמתו? הוא בכיס שלנו! אל תאמינו למה שהוא אומר. אחרי הכל, הוא ערבי!"

אבל המלך אומר את דבריו בצורה הגיונית ועקיבה — והם חופפים בדיוק את האינטרסים שלו.

כך פורסם ב-22 בדצמבר 1980, בשבועון ביירותי, ראיון ארוך ומפורט עם המלך, שבו אמר:

● **„תהליך קמפ-דייוויד הוא נחלת העבר. זהו פוס מת... יש המכים עדיין בפוס המת הזה..."**

● (בתשובה על שאלה מפורשת לגבי מצע מיפלגת-העבודה הישראלית) **„העם של פלסטין — כפי שהוא מייוצג על-ידי אש"ף, הנציג החוקי הבלעדי של העם של פלסטין — צריך להיות הצד העיקרי בכל פיתרון של הבעייה הפלסטינית... ירדן לא תהפוך את עצמה תחליף לעם הפלסטיני..."**

● **„אם תהיה התפתחות נוספת (בעיקבות עליית המערך לשילטון) היא תהיה, בראש וראשונה, נושא להתייעצות ההדוקה ביותר בין אש"ף וירדן, ושנית ...היא תצטרך לבוא לדיון בוועידת-פיסגה ערבית; כדי שהעולם הערבי כולו יחליט מה ייעשה."**

● **„במיפלגת-העבודה (הישראלית) היתה בשילטון מאז 1967, עד שהכיכוד נטל לידיו את השילטון בשנים האחרונות. כשהיא היתה בשילטון לא היתה, למרבה הצער, אפשרות לכונן שלום צודק ובר-קיימא."**

● **„אין אני מאמין שהשינוי** (בעמדת הישראלים) **יבוא בעיקבות שינוי במנהיגות ובהשקפותיה. זה מאורעות במרחב ובמיוחד בישראל, הם העשויים לגרום לשינוי בעתיד."**

● **„אין זה ענייני של ישראל להחליט מה יהיה עתידם של הפלסטינים."**

● **„הפלסטינים מסוגלים, מן הסתם, לייצג את עצמם בצורה הולמת יותר מאשר כל גורם אחר בעולם הערבי כולו."**

האם זה נכון? האם זה סביר? זה גם ברור וגם סביר, מבחינת האינטרסים של המלך.

אבל פרס מחייך. לך תאמין לערבי.

■ ■ ■

ה „אופציה" נוגדת את האינטרס של המלך חוסיין. האם היא תואמת לפחות את האינטרס של ישראל? כל בר-דעת מבין כי יש כאן סיכסוך בין שני עמים, ושסיכסוך זה לא יסתיים כל עוד אחד משני העמים לא יקבל את הפיתרון המוצע.

ה „אופציה" מונעת זאת.

שמעתי פעם מפי אחד האנשים הבכירים ביותר במיפלגת-העבודה את התסריט הבא:

„אין לנו אשליות לגבי המלך חוסיין. הוא לא יחזיק מעמד לאורך ימים. אבל זה לא חשוב.

„אנחנו זקוקים למלך רק בשלב החתימה. אחרי שתחם על שלום, הוא לא יהיה חשוב לנו. לא איכפת לנו שיפול.

„אז תקום בירדן ממשלה פלסטינית, והכל יבוא על מקומו בשלום."

קשה לי להעלות על דעת תיאוריה מסוכנת יותר.

'Jordan will help the Palestinian cause in any way it can, but it will not substitute for the Palestinians, whose sole legitimate representative is the PLO'

אילו היתה מתגשמת, חלילה, היו הדברים מתפתחים כך:

● המלך יחתום על חוזה-שלום עם ישראל, שבו ייאלץ לוותר על ירושלים המיזרחית ועל חלקים גדולים של הגדה.

● כעבור שנה, שנתיים, חמש שנים, תתחולל בירדן מהפכה, ו-

ששיטוט מחר (על פי תסריט זה) בירדן — אש"ף.

■ ■ ■

ג ישה דומה נשמעת בפי כמה מבמהיגי המערך, המודים ב-שיחות פרטיות בכך שאין כל סיכוי ל„אופציה הירדנית".

אבל, הם אומרים, „זה מאפשר כמה צעדים ראשונים. נעשה הסכם-ביניים עם חוסיין."

מה זה הסכם-ביניים? פירושו שמחזירים חלקים מן הגדה למלך, מבלי להגיע לשלום של ממש. לעומת הגישה של קמפ-דייוויד, זהו צעד לאחור.

ייתר דיוק: זהו צעד אל תוך מכוי סתום, כיוון שאי אפשר יהיה לעמוד על הדרך מוביל לשום מקום.

אין כל סיכוי שהמלך יסכים גם לכך. שכן, למה לו? הרי גם ב-מיקרה זה, יצטרך לפעול כשוטר. **אילו זה היה אפשרי — זה היה רע. ולמרות שזה רע — אין זה אפשרי.**

■ ■ ■

א ם כן, האם ראשי המערך הם כסילים? האם הם דבקים בגישה שאבד עליה הכלח? האין הם רואים שזהו מירשם לכישלון?

זה נכון לגבי חלק מהם. אך אין זה נכון לגבי כולם.

אני חושד בכמה וכמה מראשי המערך שהם מבצעים בתחום זה תכסיס צידי של גניבת-הדעת.

הם יודעים שאין כל ממש ב„אופציה" המחולקת. ברור להם לגמרי כי יום אחרי הבחירות יצטרכו להשיך אותה לסך-הניירות.

אבל הם דבקים בה, מפני שזוהי סיסמה נוחה.

האמת הפשוטה היא שאין למערך שום תוכנית ביכלל.

זכהעדר תוכנית — טובה המילה. מילה יאטינית, רבת-רושם, חסרת-תוכן.

בעזרת המילה אפשר ללכת ל-בחירות. אפשר לאחז את עיני ה-בוחרים. אפשר לנסות לבלבל את מוחם של עיתונאים זרים ומקו-מיים, בורים או ציניים. אפשר לקשקש באוזני מדינאים זרים, ה-יודעים שזוהי שטות אך המבקשים לעזור למערך מול פני הליכוד הנוראי.

יום אחרי הבחירות יתברר כי אלה הם דיבורי-הבל. אבל אז זה כבר לא יהיה חשוב. המערך יהיה

'Any future change in Israeli attitudes will be born of need, not of a change of persons'

תגיע לשילטון ההנהגה הפלסטינית.

● הנהגה זו תתפוס את השילטון בעזרת הסיסמה: „מוות למלך הבוגד, שמכר את המולדת לציונים!"

בתום התהליך, יהיה המצב כך:

● **השכנה המיזרחית של ישראל תהיה מדינה שתש-תרע מטוילכרם עד מבואות בגדאד.**

● למדינה זו יהיו גבולות משותפים עם סוריה, עיראק וסעודיה, וארבעה צבאות יוכלו להתאחד על אדמתה בנקל.

● מדינה זו תהיה בידי הפלסטינים.

● **?פלסטינים אלה לא תהיה שום מחוייבות כלפי ישראל וכלפי השלום שהושג בעזרתם ונגדם. להיפך, הם יראו בשלום שהתם חוסיין מעשה-בגידה בהם.**

בקיצור: שילמנו את המחיר, ולא נקבל תמורתו דבר — לא שלום, לא רגיעה, לא השתלבות במרחב.

וכל זה למה? כדי יהיי מנע מן הצורך הלא-נעים לשאת ולתת חיום עם מי שבשילטון. ואז — בעזרת השם — הוא יתחיל לחשוב מה לעשות, אם לעשות.

„נהיה פרגמטיים," מבטיחים ה-מפוכחים שבין מנהיגי המערך, ב-שיחות פרטיות.

?היות פרגמטי — פירושו לפעול בדי תוכנית, בלי תפי-סה יסודית, תוך תגובה על לחצים והיענות לרצונם של אחרים.

■ ■ ■

כ ? העניין דומה להלצה ה-ידועה על האיש המחפש ב-לילה מטבע מתחת לפנס בפינת-רחוב.

„האם איבדת את המטבע כאן?" שואל עובר-אורח.

„לא," משיב המחפש, „אי-בדתי אותה בפינה השניה. אבל שם אין פנס."

מטבע השלום מונחת בפינה שבה נפגשות דרכי ישראל והפלסטינים. אבל המערך מסרב לחפש שם, מפני ששוררת שם אפלת אי-הסופות-ריות. גוה יותר לחפש מתחת לפנס הפופולרי שמשו „אופציה ירדנית". **אלא ששום מטבע אינו מצוי שם.**

במדינה

(המשך מעמוד 30)

חצי השנה הקרובה, עד לבחירות, יוקמו עוד עשר התנחלויות בשט-חים המוחזקים, נוסף על ששה „מיצפורים" בגבול המשולש ושש היאחזויות בגבול הר-חברון.

המועמד לראשות-הממשלה, שימ-עון פרס, הכריז בלונדון: „לא נפ-רק התנחלויות!"

בכך נתן פרס יד חופשית לשרון. האיתות הברור: כל אשר תצליח להושיב עד יולי, ולוא גם למראית-עין בילבד, יוחזק ויחוזק על-ידי ממשלת-המערך.

סיכוית-הירי. בימי המנדאט היו הבריטים משוכנעים שקיים שיתוף-פעולה סודי והדוק בין ה-סוכנות-היהודית וה„פורשים". מב-חינה מעשית זה לא היה נכון, מ-חוץ לתקופה הקצרה של קיום „תנועת-המרי". שהיתה מוסד-לתי-אום בין שלוש המחתרות (ההגנה, אצ"ל ולח"י). אך באופן אובייקטי-בי זה היה נכון: מעשי הסוכנות, שאיימה על הבריטים שאם לא ייענו דרישותיה ישתלטו הטרוריס-טים על היישוב, השלימו את פעו-לות ה„פורשים", שעזרו לסוכנות להגיע לשילטון.

כדיברי אחד מיריביו של מנחם בגין באותה תקופה: „אצ"ל הוא סוכנות-הירי של הסוכנות היהו-דית."

כיום קיים שיתוף-פעולה מעין זה בין אריק שרון ושימעון פרס. אריק מקים התנחלויות בשיטת ה-סרט הגב, פרס מאשר מראש שלא יפנה אותן בעוד כמה חודשים.

תעלומה היא איך מתיישבת גי-שה זו עם מצע המערך, הדוגל ב„אופציה ירדנית", שבמיסגרתה יוחזרו למלך חוסיין „השטחים ה-מאוכלסים" (ראה הנדון) — אותם השטחים שאריק מאכלס אותם עתה ביהודים.

דמי-א"י-יפגין. מקדמה על חשבון העתיד כבר ניתנה השבוע על-ידי מתנחלי הפיתחה.

אחרי שוועדת-הכספים של הכנ-סת החליטה לקצץ את המענק ה-עצום שהובטח להם תמורת פינוי שקט, בבחינת דמי-לא-יפגין, הו-דיעו המתנחלים שימנעו את הגש-מת חוזה-השלום עם מצריים בזמן.

על פי החוזה, צריכה הפיתחה להימסר למצרים, ריקה מאדם, ב-מארס 1982. הודיעו המתנחלים: יהיו דרושים עוד שמונה חודשים לפינוי.

ממשלת המערך, שתצטרך להג-שים את החוזה שעליו חתמה מם-שלת הליכוד, תמצא את עצמה בין הפטיש והסדן: אם תפר את החו-זה עם מצריים תגרום להתמוטטות מדינית וביטחונית, שאין לשער את עוצמת תוצאותיה. אם תרצה לקיים את החוזה בזמן, תצטרך לשלם שוחד כביר נוסף למתנחלים.

יש בכך צדק מוסרי מסויים — שהרי המערך הוא ששידל את ה-מתנחלים לבוא לפיתחה, והוא ש-החליט על הקמת העיר ימית. ראש-הממשלה שימעון פרס יצטרך לאכול את הדייסה שבישל חבר צמרת-המערך, שימעון פרס.

את החשבון ישלם הציבור כולו.

יחסים מרחביים

מראה חדש בפיסגה

העיתונים הזדיעו על החלטות קיצוניות. האמת היתה הפוכה

„צפויות החלטות קיצוניות!" הכריז הארץ, בידיעה על ועידת-הפיסגה של המדינות המוסלמיות, שהתכנסה השבוע במכה. שאר עי-תוני ישראל נקטו אותו קו.

באווירה של הרעלת-הבארות ו-דיס-אינפורמציה, הקיימת במדינת-ישראל בכל הנוגע למתרחש סביבה במרחב, התקבלה ידיעה זו כדבר מובן מאליו. כתבים-כסילים דיברו על רצון המוסלמים להכ-ריז על „ג'יהאד" (מילחמת-קודש) נגד ישראל.

עיקרי השיטים. מומחים אוב-ייקטיביים ידעו כי קורה בדיוק ההיפך. הפיסגה נקטה בעמדה מתונה.

למעשה הניחו שרי-החוץ של מדינות-הפיסגה על שולחן הוועדה מיסמך שחזר על עיקרי ההחלטות של ועידת-הפיסגה הערבית שנער-כה בבגדאד, בסוף 1977. גם החל-טות אלה תוארו בשעתו על-ידי מנהם בגין ועיתוני ישראל כאילו היו „קיצוניות", בעוד שהיו, למ-עשה, ביטוי למהפך מחשבתי לק-ראת השלום.

כמו בבגדאד, הוצע לוועידת-הפיסגה המוסלמית להחליט על העיקרים הבאים:

● נכונות לשלום צודק וברי-קיימא.

● נסיגת ישראל מכל השטחים שכבשה ב-1967.

● הקמת מדינה פלסטינית ב-גדה וברצועה, שבירתה תהיה ב-ירושלים.

● זכות-השיבה של הפליטים.

● התנגדות לכל הסכם נפרד של מדינה ערבית אחת עם ישראל.

הדרך לפשרה. הצעה זו מבטאת את המהפך בעולם הערבי, מפני ששוב אינה קוראת לחיסול ישראל ולהקמת מדינה פלסטינית ב-כ-ל שיטחה של ארץ-ישראל. אף שאין המנהיגים הערביים מוכנים עדיין להזכיר בהקשר זה את שמה המפורש של ישראל, ברור לחלו-טין כי השלום הצודק וברי-הקיימא יהיה עם ישראל, כמדינה ריבונית.

על הקמת מדינה פלסטינית ב-גדה וברצועה קיים עתה קונסנ-זוס עולמי.

ועידה-מוסלמית אינה יכולה לוו-תר על ירושלים — הנושא העי-קרי המאחד כיום את כל 800 מיל-יון המוסלמים בעולם. אך ברור כי הכוונה היא לירושלים המיזרחית, וכי ניתן על פי נוסח זה להגיע לפשרה שתשאיר את כנה את אח-דותה העירונית של ירושלים. הדי-בורים על „שיחרור" הם דיבורים ריקים.

זכות-השיבה של הפליטים לישׂ-ראל היא עניין עקרוני. בפועל מו-דים כל המנהיגים הערביים כי ניתן להחזיר רק מיספר סימלי, וכי ה-אחרים יסתפקו בפיצויים ובשיבה למדינה הפלסטינית.

התנגדות לקמפ-דייוויד היא מוח-לטת. אך ההתנגדות אינה לעצם רעיון-השלום, אלא לשלום הנפרד שכרת אנוור אל-סאדאת. לדעת שאר המנהיגים הערביים דאג אל-סאדאת לטובת עצמו והפקיר את שאר המדינות והעמים הערביים, שנותרו במילחמה בלי גיבוי מצרי.

מהר ורע. אין ספק שכל המומ-חים בעולם, מחוץ לישראל, מבי-נים את הגישה הערבית כך. ביגלל מחוייבותה הגוברת של הממשלה האמריקאית החדשה כלפי סעודיה, שעימה קשורים כמה מראשיה קשר הדוק, לא תוכל זו להתעלם מכך.

והזיר השבוע השגריר האמרי-קאי היוצא בסעודיה, ג'ון וסט: „אם לא תתקבל עצה זו (לפתוח בהידברות עם אש"ף) יידרדרו ה-יחסים שלנו עם סעודיה. הם עלו-לים להידרדר בצורה מהירה מאוד ורעה מאוד."

הוסיף השגריר: „קשה מאוד להצדיק או אף להסביר באוזני ה-סעודים ושאר הערבים את סירו-בנו להידבר עם אש"ף, או אף להקשיב לו, או לנהל עימו כל דו-שיח שהוא."

נראה כי אזהרה זו תמצא אוזן קשבת בוושינגטון.

(המשך מעמוד 35)

עוררת השאלה מדוע לא גילה זאת במהלך מישפטו. אך מי שמכיר את ברנס יודע את התשובה. הצעיר היה מוכן לבלות את כל חייו בכלא, ובילבד שלא תתגלה „בושתו" ברבים.

נושא אחר שאותו העלה גולדברג בתזכיריו היו הנעליים של רחל הלר. החיילת נמוכת־הקומה הקפידה מאוד על הופעתה. בכל פעם שהיתה יוצאת עם ביכונסקי, שאף הוא נמוך־קומה, היתה לובשת נעליים שטוחות. כשיצאה עם גברים גבוהים, כמו עמוס ברנס, המתנשא לגובה של מטר

תובע לשעבר בראונר
„הכל כשר"

ושמונים, לבשה נעלי־עקב. ידידתה של רחל בבית רוטנברג, משם יצאה אל דרכה האחרונה, העידה שרחל שאלה ממנה נעליים שטוחות עקב לפני הפגישה שלה בערב הרצח.

הקרנה מיוחדת

ו וידברג שמע מפי ברנס, כי הודאתו נכתבה אחרי שספג מכות־רצח מידי חוקריו, בעיקר יהודה אלבז ומרכוס. ברנס אף סיפר לגולדברג שהשיחזור לא היה אמיתי: „אחרי שחספתי מכות ושברו אותי, הלכתי ועשיתי מה שהם אמרו לי — הצבעתי על המקומות שהם אמרו לי, וככה עשו את השיחזור." על פי גירסת ברנס אפשר לראות בסרט השיחזור של מרכוס, לחשוף את כל האמת, ובילבד שתובטח לו חסינות. היועץ המישפטי לממשלה אישר את העיסקה ונבות נתן עדות מפורטת. אם יסתבר שהיא נכונה, תסבך העדות קצינים וחוקרים רבים במישטרה, ובעיקר את מרכוס.

האם היה מרכוס בעת השיחזור? ✶ האם הכה מרכוס את ברנס? ✶ מדוע החליפה רחל הלר את נעליה? ✶ מדוע התחרט היועץ המשפטי לממשלה?

זור כיצד הוא מונחה על־ידי השוטרים לאורך כל מיבצע השיחזור.

גולדברג ביקש לראות את הסרט, ואמנם נערכה הקרנה מיוחדת שבה השתתף גם נבות וגם אנשי היועץ המישפטי לממשלה. עינו החדה של גולדברג הבחינה בשיפוצים ובעריכה שנעשו בסרט הווידאו. כשפנה אל נבות ושאל אותו על כך, הכחיש זה מכל וכל שנעשתה עריכה. לדברי נבות: „רק החלפתי עדשות וסרטים."

המיסמך נקרע לגזרים

ב שיב זה היה גולדברג משוכנע לחלוטין, שלברנס נעשה עוול וכי עושי העוול הם אנשי צוות החקירה בראשותו של מרכוס. גולדברג אף הצליח לעורר ספקות אצל אנשי היועץ המישפטי לממשלה ובקרב קציני מישטרה בכירים. על סגנית פרקליט המדינה, יהודית קרפ, הוטל לחקור בפרשה. במשך שלושה חודשים חקרה קרפ, אחת העובדות המצטיינות במישרד המישפטים, את כל חומר הראיות ואת העדויות.

חוקר מיזרחי
שתי פרשות

בישיבה שנערכה לפני שבוע בלישכתו של היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, השתתפו פרקליט המדינה, גבריאל בך, עוזרתו קרפ, וראש אגף החקירות במישטרה, ניצב יחזקאל קרתי. באותה ישיבה קיבלו הארבעה החלטה נדירה: לבקש מבית־המישפט את חידוש מישפטו של עמוס ברנס. למחרת היום טילפן זמיר אל משתתפי הישיבה ואמר: „בואו נשקול את העניין עוד פעם במשך שבוע."

נבות שמע על ההחלטה של היועץ המישפטי ועל האפשרות שמישפט ברנס ייפתח מחדש. הוא הרגיש כנראה שהקרקע בוערת תחת רגליו ופנה למפכ"ל המישטרה, רב־ניצב אריה איבצן. נבות הציע להיות עד־מדינה נגד אנשי צוות החקירה של מרכוס, לחשוף את כל האמת, ובילבד שתובטח לו חסינות. היועץ המישפטי לממשלה אישר את העיסקה ונבות נתן עדות מפורטת. אם יסתבר שהיא נכונה, תסבך העדות קצינים וחוקרים רבים במישטרה, ובעיקר את מרכוס.

למרכוס לא היתה שייכות לרצח רחל הלר לפני שהתברר ששני צוותי החקירה הקודמים נכשלו. אז התבקש מרכוס על־ידי המפכ"ל שאול רוזוליו, לעמוד בראש צוות שיחקור את הסיבות לכישלונם של שני הצוותים הקודמים.

פרקליט רם
הנאשם התעקש

הוא הגיש לרוזוליו מיסמך עב־כרס, כתוב בלשון בוטה, בו האשים את אנשי הצוותים הקודמים בשלומיאליות ובחוסר כישרון. המיסמך היה כה חמור עד שרוזוליו קרע אותו לגזרים בנוכחות מרכוס.

שקר בתום לב

א ולם תוצאה אחת השיג המיסמך: מרכוס מונה על־ידי רוזוליו לעמוד בראש הצוות השלישי שחקר בפרשה. כשהחליט מרכוס שעמוס ברנס הוא הרוצח, הוא ביקש לעצרו מבלי ידיעת הציבור. מרכוס פנה לבית־מישפט בנצרת וסיפר לשופט, כי הוא מבקש לעצור את ברנס בחשד למעשים מגונים. הוא שיקר לשופט, והשקר התגלה במהלך מישפטו של ברנס.

כאשר התפוצצה הפרשה טען מרכוס, כי שיקר לבית־המישפט אחרי שקיבל לכך אישור ממפקדו, המפכ"ל רוזוליו. כשהבין מרכוס שהוא עלול להיות מובא לדין בגלל השקר הזה, ביקש להיפגש עם רוזוליו, כדי שהמפכ"ל יאשר שאכן הורה לו לעשות כן. רוזוליו התחמק מפגישה.

מרכוס הגיע לבניין המטה הארצי ובקש להתפרץ אל לישכת המפכ"ל בכוח. נהגו של המפכ"ל בלם אותו, ורוזוליו,

חשוד ביכונסקי עם רחל הלר
„ברנס לא רצח"

ששמע צעקות, יצא לראות מה מתרחש סמוך ללישכתו. רק אז זכה מרכוס להיפגש איתו, אך איש אינו יודע מה נאמר באותה פגישה. בסופו של דבר החליט היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, שלא להעמיד את מרכוס לדין. ברק קיבל את טענתו של מרכוס, לפיה שיקר לבית־המישפט „בתום לב".

לדברי ברנס הוא ספג מכות נמרצות מידיהם של מרכוס ואלבז במהלך החקירה, והופעלו עליו לחצים פסיכולוגיים ואיומים בצד הבטחות־שווא. לכן חתם על הגיירות. אך כשהתבקש לערוך את השיחזור, לא ידע איך לשחזר, משום שלא היה קודם לכן במקום. אז הורה לו אלבז ללכת במסלול, שבו, לדעת המישטרה, הלך הרוצח, ולהצביע על מקום הרצח. לדברי ברנס צילם נבות את הקטע שבו הוא אומר לאלבז: „טוב, אם אתה אומר שזה היה כאן, אז זה היה כאן."

מכות במכונית

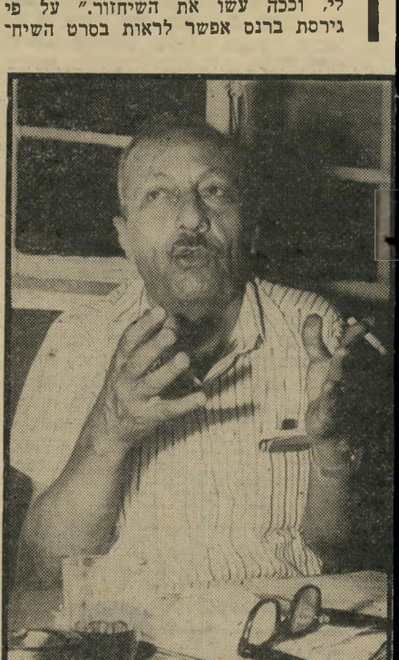
ה קטע הראשון של המישפט לא הופיע בשיחזור, בעת שהסרט הוצג בבית־המישפט, וברנס הורשע.

לדברי ברנס היה מרכוס בשטח בעת השיחזור ואף היכה אותו, כאשר התחרט על הסכמתו להשתתף במעמד המבויים. מרכוס הכחיש זאת וטען כי כלל לא היה במקום. גם אנשי צוות החקירה האחרים טענו שמרכוס לא היה נוכח בשטח. על־פי עדותו של נבות מן השבוע שעבר, התחרט ברנס במהלך השיחזור וסירב להמשיך ולשתף פעולה. אז הוועץ מרכוס במכשיר־אלחוט. כשהגיע למקום הוכנס ברנס למכוניתו וספג בה שתי מכות. כשיצא ברנס מהמכונית הסכים להמשיך בשיחזור.

במשך חודשים רבים, בעיקר אחרי החנינה שהוענקה לעמוס אורין, נרמז לברנס שנשיא המדינה מוכן להעניק לו חנינה. ברנס סירב לחתום על בקשת־חנינה והודיע, שאם זו תוענק לו הוא יסרב לצאת מהכלא. „אני אצא מכאן רק אחרי שבית מישפט יגיד שאני לא אשם," פסק בתוקף.

אם אמנם יוחלט, בסופו של דבר, לערוך מישפט חוזר, יהיה ברנס בין אסירי העולם הבודדים שניתנה להם הזדמנות נוספת להוכיח את חפותם בעודם כלואים אחרי סורג ובריח.

יוסי ינאי

חוקר לשעבר חדאד
התביעה נדחתה

השיניים אוכלות אוחך (2)

מיספר רופאי־השיניים החדשים אינו מספיק אף כדי להחליף את הפורשים מן המקצוע

הרווח החודשי של בוגר טרי מבית־ספר לרפואת־שיניים: 150 אלף ל"י נטו!

בעולם הנאור הפליגו את המים לפני יותר מ־30 שנה - ובארץ יש כיום רק תוכניות

השורשים רקובים

דומת הבעייה הוצגה בכתבה ה־ראשונה: יותר מ־3.5 מיליון ישרא־לים לוקים במחלות שיניים. רק רבע מהם זוכים לטיפול. מצב זה נובע מכמה סי־בות עיקריות, הקשורות ושלובות זו בזו.

● **חוסר מודעות ציבורית** — רוב החולים נוטים להזניח את הטיפול בשיני־הם. הסיבות רבות: שיניים לקויות אמנם גורמות כאבים עזים ועלולות להביא לדל־קות חמורות, אך בדרך כלל לא מביאות מחלות שיניים לקשיים בתיפקוד יומיומי, ו„לא מתים מזה". בשכבות רחבות של ה־ציבור מתייחסים לטיפול בשן כאל טיפול „קוסמטי" ולאו־דווקא רפואי. כמו־כן שור־רים פחדים עמוקים מפני הביקור במיר־פאת השיניים. מה שנעשה בתחום הגברת המודעות בבתי־הספר הוא מעט מדי, וכימ־עט שאין פעולת־הסברה שיטתית בקרב הציבור הרחב.

● **חוסר פעולה מצד הממשלה והמוסדות הרפואיים** — הפלרת ה־מים, שהונהגה במדינות המערב לפני יותר משלושים שנה, עדיין אינה נהו־גה בישראל. ההפלרה יכולה להפחית ב־60% את מקרי העששת אצל ילדים. מישרד הבריאות ומישרד־החינוך מפעי־לים בבתי־הספר בכל המדינה מעט יותר מ־200 יחידות דנטליות (כיסאות) — מיס־פר מגוחך, יחסית לצרכים. גם קופות־החולים השונות מפעילות מיספר כיסאות קטן בהרבה מכפי הצורך. בתי־הספר ל־רפואת־שיניים מוציאים מבין כתליהם מיספר בוגרים שלא זו בילבד שאינו מס־פיק כדי להגדיל את מיספר המטפלים, אלא שאינו מספיק גם כדי להחליף את הרופאים הפורשים עקב גיל, מוות וסי־בות אחרות.

● **מחיר הטיפול** — צורת האירגון של רפואת־השיניים — כאשר רובו של הטיפול נעשה על־ידי רופאים פרטיים שמיספרם קטן — גורמת ליוקר העצום של הטיפול בשן, ומרחיקה אותו מהישג ידן של שכבות רחבות באוכלוסיה.

כל הגורמים הללו גלויים וידועים לכל מי שעיסוקו בתחום רפואת־השיניים.

הד"ר משה קלמן, האחראי לרפואת השן מטעם מישרד־הבריאות, מודה שהמצב חמור ומדאיג, אך עומד לרשותו תקציב דל וסמכויותיו מוגבלות. הד"ר גידעון גילעדי, דוברה של הסתדרות רפואת ה־שיניים, מסכים גם הוא שיש מחדל, אך מושך בכתפיו: ההסתדרות אינה יכולה לעשות דבר. הד"ר מאיר גולדנברג, ראש המחלקה לרפואת־שיניים בקופת־החולים של ההסתדרות הכללית דוגל במדיניות של התרחבות איטית — ובינתיים ממשי־כים שלושה רבעים מתושבי מדינת־יש־ראל לסבול ממחלות־שיניים, ורק הרבע המאושר מגיע אל הקליניקות לקבלת ה־טיפול.

המיספר המדוייק של המטפלים בחולי שיניים אינו ברור. מיספר הרופאים ומרפאי השיניים על פי מקור אחד מגיע ל־700 — שליש מתוכם אינם רופאים, אלא מרפ־אי־שיניים. הד"ר גלעדי טוען, כי בהס־תדרות רפואת השיניים חברים כ־2,400 חברים — רופאים ומרפאים, אך מודה ש־30% מבין החברים אינם פעילים במק־צוע. הד"ר קלמן ממישרד־הבריאות דו־חה מיספרים אלה כמוגזמים. לדבריו, יש לרופאי־השיניים אינטרס במסירת מיספר מנופח, כדי שלא יהיה לחץ ציבורי להג־דלת מיספר הבוגרים בבתי־הספר לרפו־את־שיניים. הד"ר קלמן טוען כי בידיו רשימה מלאה ומעודכנת של כל העוס־קים ברפואת־שיניים בארץ. רשימה זו כוללת 1,750 רופאי־שיניים, וכ־400 מרפ־אי־שיניים. נוסף על אלה יש 250—200 אנשים העוסקים ברפואת־שיניים ללא רשיון.

מישרד־הבריאות עצמו — בשיתוף ה־רשויות המקומיות ומוסדות שונים, מפ־עיל 220 יחידות דנטליות בכל הארץ. יחידות אלו משרתות את איתם המכונים „ניזקקים", ופועלות על־פי תעריף מוזל מיוחד. מישרד־הבריאות פועל בשכונות מצוקה, בבתי־חולים לחולי־נפש, בבתי־סוהר, וכו'.

קופת־החולים של ההסתדרות הכללית מפעילה 270 יחידות דנטליות בכל הארץ, ומעסיקה 350 רופאים במישרות חלקיות, בדרך כלל. קופת־החולים פועלת על־פי מחירון המכסה את מחיר העלות. הד"ר גולדנברג גאה בניצולת המרפאות שלו. לדבריו, עובדות 90% מן המרפאות ב־משך 11 שעות ביממה.

האוליגופול בפעולה

כימעט כל רפואת־השיניים בארץ — כ־85% מן הטיפולים — נעשית בידי רופאים פרטיים, שלכל אחד מהם קליניקה משלו. רופאים אלה גובים מחירים גבוהים מן הלקוחות, ולפיכך גם אינם זקוקים ל־

איך לפחות את בעיית החלואת השיניים

הפלרה, הוזלה, הלאמה

● **צריך לגשת מייד להפלרת מי השתייה בכל הארץ. את המיפעל המוכן בירושלים אפשר להפעיל לאלתר — ויש צורך לגשת לביצוע מזורז של התוכנית הקיימת כבר לחפלרת מי השתיה בגוש דן.**

כדי להוריד את מחירי רפואת־השיניים, אפשר לנקוט בכמה דרכים:

● **להכריז על תקופה מוגבלת שבה לא ייגבה מס־ערך־מוסף מטיפול בשיניים. צעד כזה יוריד את המחיר מייד ב־12%.**

● **להגדיל באורח משמעותי את הזיכוי ממס־הכנסה הניתן על טיפול בשיניים. הזיכוי הניתן היום הוא מגוחך יחסית ליוקר הטיפול, והשגתו כרוכה בקשיים ביורוקרטיים. הגדלה משמעותית של הזיכוי תביא גם לכך, שכימעט כל לקוח ידרוש קבלה מרופא־השיניים, והדבר יחסל כימעט לחלוטין את בעיית העלמת המס על־ידי רופאי־השיניים. אי־גביית מס־ערך־מוסף והגדלת הזיכוי יורידו את המחיר מייד בכ־50%.**

שני צעדים אלה, אם ילוו בפעולת הסברה מתאימה, יכולים להביא ציבור גדל וחולך אל המירפאות והרופאים. אך לכך לא תהיה כימעט שום משמעות, בצורת האירגון הנוכחית של רפואת־השיניים בארץ. ובהתחשב במיספר המטפלים הקיים.

● **יש צורך, לכן, לשנות את מדיניות הטיפולים הקיימת — ולעבור לשיטות שהיו נהוגות באנגליה וביפאן, והמתאימות לטיפול מהיר וזול בהמונים.**

● **יתכן שיש להכשיר בתקופה קצרה מיספרים גדולים של מרפאי־שיניים, שיהיו זכאים להגיש טיפולים בסיסיים לחולים תחת השגחת רופא.**

● **וחשוב מכל: יש לגשת לשינוי יסודי של מיבנה רפואת־השיניים בארץ, כדי להגיע לניצולת מירבית של הציוד היקר ושל כוח־האדם המצומצם. השיטה שבה עובדת קופת־החולים יכולה לשמש כדגם: כל רופאי־השיניים יחוייבו — לפחות לתקופה מוגבלת — לעבוד חלק מזמנם במירפאות ציבוריות, שיהיו מסוגלות לטפל במיספר חולים גדול. פירוש הדבר למעשה: הלאמה.**

● **לשם כך יש לחוקק שורת חוקים המסדירה עניינים אלה, וביניהם: ביטוח שיניים רפואי לכל.**

שעות עבודה רבות. הד"ר גידעון הרמל, רופא־שיניים ירושלמי הנחשב כמומחה הכלכלי של הסתדרות רפואת השיניים, מסביר את עליית המחירים כך: „גניח שיש לי מיספר מסויים של חולים, שאני גובה מהם מחיר מסויים. כאשר אני מחליט להעלות את המחיר ב־30%, אני יכול להניח, מבחינה תיאורטית, שיעזבו אותי כ־30% מן הלקוחות. התוצאה תהיה שהכנסות שלי לא ירדו, אך אעבוד ב־30% פחות למען אותו סכום כסף. במציאות, יעזבו אותי רק 10% מן הלקוחות. היתר ישלמו. לאנשים יש כסף."

הלקוחות אינם נמנעים מעזיבת רופא־השיניים המעלה מחירים משום „שיש להם כסף", אלא משום שאין להם ברירה. רופאי־השיניים עובדים בשיטה של אוליגופול — מיספר רב של ספקים שיש בידם שליטה מלאה בשוק מסויים, והם פועלים בשיתוף־פעולה — לא תמיד מתוכנן — בהעלאת המחירים. הלקוחות אינם עוזבים רופא־שיניים מסויים כאשר הוא מעלה מחירים, משום שבאותה עת, בערך, מעלים מחירים גם רופאי־השיניים האחרים. לכן אין טעם לעזוב את הרופא הקבוע.

על־פי איזה חישוב קובעים רופאי־השיניים את מחיריהם? התשובה פשוטה: על־פי סכום ההכנסה נטו, שאותו הם קובעים לעצמם כיעד. במצב שבו הביקוש הוא בלתי נידלה וההיצע מצומצם, זהו קנה־המידה הסביר ביותר.

מושג־מה על הכנסותיו של רופא־שיניים הפועל במרכז עיר גדולה אפשר לקבל מן החישוב הבא:

● ציוד מלא למירפאה עולה בין 80 ל־100 אלף שקלים. החזרת תשלום זה או חידוש הציוד עולים לרופא־השיניים ב־1,000 שקלים בחודש.

● תשלום שכר דירה ותשלומים נילווים (חשמל, מים, מיסים) בעיר גדולה — כ־3,500 שקל לחודש.

● תשלום לסייעת — כ־5,000 שקלים לחודש.

● תשלום על תרופות, חומרים ושכר טכנאים — כ־10 אלפי שקלים בחודש.

עד כאן, מסתכמות הוצאותיו של רופא־השיניים בעל הקליניקה הפרטית בכ־20 אלף שקל. כדי להבטיח לעצמו הכנסה נטו של 15 אלף שקל בחודש, לאחר תשלום מס־הכנסה בשיעור 60% על ההכנסה ברוטו, עליו להגיע לפידיון של 50 אלף שקל לחודש לפחות — ומרבית רופאי־השיניים מגיעים ליותר מכך.

אם מביאים בחשבון חודש עבודה בן 150 שעות לערך, פירוש הדבר שעל רופא־השיניים להגיע לשכר של כ־330 שקל לשעת עבודה.

חישוב זה מסביר את המחיר הגבוה של הטיפול בשיניים בארץ. הלקוחות חייבים לשלם. משום שכל רופאי־השיניים פועלים, פחות או יותר, במיסגרת המחירון הנערך על־פי החישוב שנעשה כאן. ללקוחות גם אין ברירה, משום שהמיספר הכולל של הכיסאות הפועלים בשירות קופת־החולים גורם ל„תור" ארוך ולחודשי ציפיה רבים.

אך חישוב זה מורה גם על דרך פשוטה מאוד להוזלת השירות. אפילו במיסגרת השיטה הקיימת: די ששניים או שלושה רופאים ישתפו פעולה ברכישת ציוד,

סוג הטיפול	מחירי המכסימום במירפאות משרד הבריאות החל מ־1.11.80 *	מחירי מכסימום ומינימום של הסתד' רפואת השיניים ומש' הבריאות החל ב־26.1.81	מחירי קופת־חולים מיום 1.1.81
בדיקה	30	50—104	40—60
צילום רנטגן בודד	12	14—25	11
הורדת אבן	57	60—145	79
עקירה	57	60—185	64
כל שן נוספת באותו ביקור	28	34—100	47
עקירה כירורגית	150—90	140—600	121
עקירת שן כלואה			
טיפול שורש — לא כולל סתימה	180—110	140—600	190—11
מבנה	120 (לא כולל מחיר הזהב)	250—560	220
כתר זהב	עד 800	800—1730	460
כתר ויניר	עד 800	800—1730	460
כתר חרסינה	—	1500—2275	915 (לא כולל מתכת)
כתר אקריל מבושל	360	400—840	175 (לילדים)
כתר טרומי	—	200—430	220
תותבת שלמה	1180	1300—2900	1190
תותבת חלקית על בסיס מתכת	1130 (יותר מ־8 שיניים)	1600—2575	1100 (יותר מ־5 שיניים)

* כל המחירים בשקלים

שכירת דירה, שימוש בסייעת ובטכנאים וקניית חומרים, כדי להוזיל את השירות בעשרות אחוזים. אך הרופאים אינם עושים זאת פשוט משום שנוח להם גם במצב הקיים, ואין למעשה שום לחץ ציבורי להוזלת הטיפול בשיניים.

צוואר הבקבוק

צוואר הבקבוק של תחום רפואת־השיניים הוא מיספר הרופאים והמטפלים. המיספר המצומצם גורם לאי־היכולת להתמודד עם ממדי המגיפה מחד, ולמחירי הטיפול הגבוהים מאידך. מה שנעשה בארץ בתחום זה, של אספקת רופאי־שיניים חדשים על־ידי המוסדות להשכלה גבוהה, הוא בגדר מחדל חמור, המבטיח שבעיית הטיפול בשיניים בישראל תלך ותחריף.

הד"ר משה קלמן ממישרד־הבריאות טוען, כי כדי להתמוד ברצינות עם מימדי התחלואה — בתנאי שהמחירים יהיו סבירים, ותיעשה פעולה ממשית להגברת מודעות הציבור — יש צורך ב־4,000 רופאי־שיניים נוספים. אין שום סיכוי להגיע למצב זה.

הפקולטה לרפואת־שיניים בירושלים הוציאה עד היום כ־600 רופאי־שיניים ב־22 מחזורים. ב־1976 הוקמה פקולטה ל־רפואת־שיניים באוניברסיטת תל־אביב, בשיתוף עם קופת־החולים של ההסתדרות הכללית. בתל־אביב מלמדים רק שלוש שנים, לסטודנטים שהשלימו שלוש שנות לימוד בחו"ל. עד ל־1980 הוציאה הפקולטה לרפואת־שיניים בתל־אביב 50 בוגרים. עתה מדובר בהרחבת מיספר הבוגרים בשני המוסדות. שניהם יחד יוציאו פחות ממאה רופאי־שיניים חדשים לשנה — פחות משיעור התחלופה הטבעי.

בשנים האחרונות הצילה את המצב העלייה מברית־המועצות. משם הגיעו כמה מאות רופאים ומרפאי־שיניים. אך עלייה זו הסתיימה, למעשה, ושוב אין לראות מקור אחר להשלמת המיספר הקיים של רופאי־השיניים בארץ. פירוש הדבר הוא שהמצב בשנים הקרובות, מבחינת מיספר הרופאים, ילך ויורע.

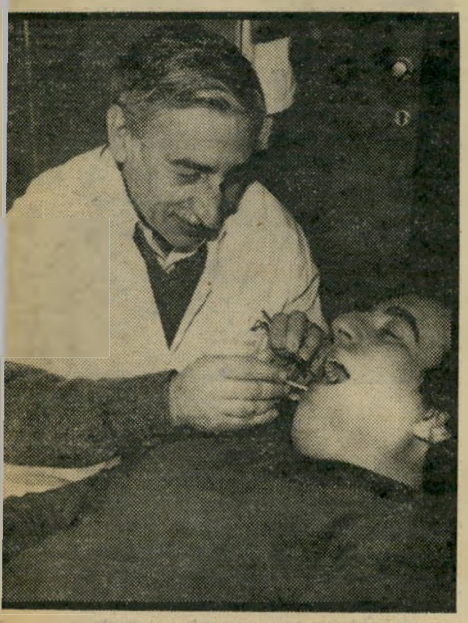
חינוכו של רופא־שיניים עולה היום כשלושה מיליוני לירות. אך רופאי־השיניים המסיימים את לימודיהם בירושלים פונים היישר לשוק. שונה המצב בתל־אביב. מסיימי הפקולטה לרפואת־שיניים שם מתחייבים לתת שלוש שנות שירות במיסגרת המירפאות של קופת־חולים. הם נשלחים לגור במקומות בהן ממוקמת המירפאה.

בעייה חמורה לא פחות הוא צורת הטיפול. בבריטניה, ביפאן ובארצות אחרות שבהן ניגשו לפתור את בעיית תחלואת השיניים בצורה ממלכתית מאורגנת, נעשה הטיפול במהירות וביעילות, וגם בזול.

השיטה היתה: עקירה של שיניים נגועות והתקנת תותבות. שיטה זו חוסכת זמן וכסף רב. הפרופסור יאיר שרב, ראש הפקולטה לרפואת־שיניים בירושלים, אומר כי המוסד שהוא עומד בראשו נוקט מדיניות אחרת, „קונסרבטיבית": המגמה היא לשמר את השיניים המקוריות. טיפול זה נחשב למתקדם ומעולה יותר — אך אין ספק שהוא גם גוזל זמן רב, ועולה ביוקר.

הפרופסור שרב גם מתייחס בספקנות לאפשרות שאנשים יוכשרו במסלול לימודים קצר, בן שנתיים או שלוש, למתן טיפולים בסיסיים לחולים, תחת השגחת רופא. צורה זו של טיפול, כאשר מרפאים זכאים לבצע עקירות וסתימות פשוטות, עשוייה להוזיל את הטיפול באחוזים ניכרים, אך לדברי שרב, היא עלולה להביא לסיכונים. הפיתרון, לדעתו, הוא בהכשרת כוח־עזר רפואי שאינו מבצע טיפול ישיר בחולה, אך יכול להסיר מהרופא את נטל העבודות הנילוות, שהיום עדיין נושאים בו הרופאים.

המצב בשטח רפואת־השיניים בארץ חמור יותר מאשר בכל תחום רפואי אחר — אך דומה שאיש אינו נותן על כך את דעתו ברצינות. אין שום מאמץ להורדת המחירים. אין שום מאמץ להגדלה משמעותית במיספר רופאי־השיניים. נושא הפלרת מי־השתייה קופא על שמריו. הטיפול בילדים אינו מספיק. אין כימעט שום פעולה מכוונת להגברת מודעות הציבור. אין שום מדיניות־טיפול המתאימה לצרכים של האוכלוסיה הישראלית. ישראל נדונה לפיגור מתמיד בתחום רפואת השן.

מנחם גודינברג
גידול הדרגתי

שרב
רפואה „קונסרבטיבית"

סרטים
מהדורה מיוחדת

מיפגשים מן הסוג השלישי היה אחד ה־סרטים המצליחים ביותר בתולדות הקול־נוע. הוא הכניס אמנם את חברת קולום־ביה לדיכאון עמוק בעת ההפקה, כשמחיר ההפקה הוכפל ותקופת הצילום הלכה ו־התמשכה עד אין־סוף. אבל כאשר יצא לשוק, הרגיע מייד את כל החוששים, וה־יום הוא תופס מקומו בגאון, כאחד מעש־רת הסרטים המכניסים ביותר בכל הזמ־נים.

תחת לחץ. והנה, שלוש שנים בילבד אחרי שיצא אל המסכים, מגיע לישראל משהו הנושא את השם מיפגשים מן הסוג השלישי — מהדורה מיוחדת. מה זה? ובכן, שלא תהיינה טעויות: אין זו גירסה אחרת של אותו הסיפור, שהוצג כבר על המסך; אין זה סרט אחר, ואין זה סרט המשך. „המהדורה המיוחדת" היא דרכו הפרטית של הבמאי סטיבן שפילברג לשפץ את המלאכה שעשה לפני שלוש שנים, ושאותה היה צריך לסיים או בלחץ.

בהעזה אופיינית לדור הצעיר של ה־קולנוענים ההוליוודיים, פנה לחברה והציע להם לערוך מחדש כמה סצינות, לצלם במיוחד סצינה נוספת, ולשלב שוב בעלילה כמה מן הצילומים שנותרו בזמנו על ה־ריצפה. כל זאת כדי להוציא את הסרט לשוק, כמהדורה פרטית ומיוחדת.

„אין זה בהכרח הגירסה הסופית של מיפגשים, הסביר הבמאי לעיתונות האמ־ריקאית, „ואין זאת אומרת, שמן הרגע שבו יוצאת לשוק המהדורה המיוחדת, מתבטלת מייד המהדורה הרגילה. להיפך — מהיום והלאה תמשכנה שתי המהדורות להתקיים זו בצד זו."

הזמנים המתים. כשמנהלי האולפנים שלטו בתעשיה כרודנים שאין עליהם עוררין, דבר כזה לא היה יכול לקרות. אולם היום, אחרי שילדי־פלא כמו לוקס, קופו־לה וכמובן, שפילברג (שלזכותם חמישה מתוך עשרה הלהיטים הגדולים של כל הזמנים) הוכיחו שיש להם דרך סתרים להגיע אל לב הקהל, אין לאיש חשק להת־ווכח עמם. אולי הם באמת יודעים איזשהו סוד?

לכן נעתרו לשפילברג, והמהדורה המיו־חדת הוצאה לאור בקיץ האחרון. תגובת הביקורת היתה מפתיעה. „הסרט החדש הטוב ביותר של הקיץ הזה הוא סרט ישן," הכריזו כמה מן המכובדים שבמבקרים. הדעה הכללית היתה ששפילברג אכן שיפר את הסרט במידה ניכרת וביטל את הזמנים המתים שהפריעו בו, בסיבוב הראשון.

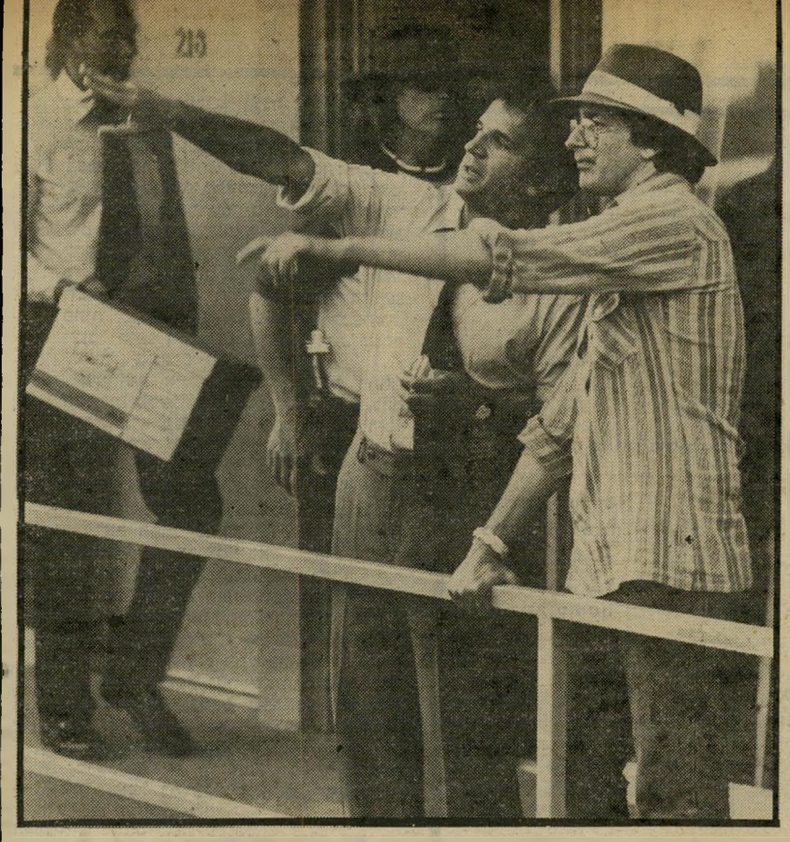
הצופה הממוצע היה יותר מבולבל. הוא לא הבין מה זה בדיוק „מהדורה מיוחדת". והוא חשב שמדובר בסרט חדש או בסרט אחר, ולא מצא אותו. התוצאה: הכנסות הקופה באמריקה היו פחותות מן המצופה. בילבד, והקהל נכון יותר להתמודד עם מישחקים אינטלקטואליים.

ניברשת זוהרת. ואמנם המהדורה המיוחדת של מיפגשים מיועדת לקהל מן הסוג הזה. מי שראה כבר את המהדורה הרגילה יבחין במבט ראשון רק בשינוי בולט אחד: הסוף שונה. ותחת שיסתיים עם צירופו של הגיבור לצוות החללית מ־כוכב אחר, המבקרת על פני כדור הארץ, הוא נמשך עוד קצת ומציג את פנים הח־ללית, הנראה כמו ניברשת ענקית הפוכה, צבעונית וזוהרת. אולם עם קצת יותר תשומת־לב, אפשר להבחין עד מהרה בעוד כמה שינויים מהותיים.

למי שאינו זוכר את הסרט, או שלא ראה אותו, כדאי להזיכר במה המדובר. אחרי סידרה של תופעות בלתי מוסברות, המתרחשות בכל רחבי העולם, מתגלים במדינת אינדיאנה שבארצות־הברית עצ־מים שמימיים בלתי־מזוהים (עב"מים בל־שון המדע המדיוני), המאותתים לאנשי ה־ארץ ויוצרים עמם לא רק קשר עין אלא גם קשר טלפאתי. כמה מן האנשים נרד־פים ללא הרף על־ידי צללית של הר סיני, צורה מיוחדת במינה, ועל־ידי סידרה של חמישה צלילים המושמעים בסדר מאוד מוגדר. המדענים המתחקים אחרי התופעה, מפרשים את האותות כהזמנה למיפגש עם המבקרים מן החלל, במקום הנראה בדיוק כמו ההר שצלליתו שודרה אל תוך תודע־תם של בני התמותה. המיקום המדוייק של ההר נשלח ישירות אל מחשבי המדע־נים, על־ידי שידורים המציינים את קווי האורך והרוחב שלו.

היועץ המדעי. הסרט מתמקד בשלוש דמויות. עובד תחנת־כוח, שהמיפגש ה־ראשון עם העב"מים החולפים מעל ראשו משנה את אורח חייו, הורס את שלוות משפחתו וכופה עליו לצאת למקום ש־אותו הוא אינו יכול למחוק מתת־ההכרה שלו; אשה שילדה בן הארבע נעלם בעיק־בות ביקור הגופים השמימיים, והנרדפת על־ידי אותם סיוטים; ומדען צרפתי, היחי־די מבין החוקרים שמסוגל לשלב את ה־גישה ההומאנוסטית עם הנתונים המדעיים, והממונה על מיבצע הפגישה עם היצו־רים מן החלל החיצון.

במהדורה הרגילה נמשכו סצינות ההכנה, שהובילו עד למיפגש עוצר־הנשימה שב־סוף הסרט, כשני שליש מאורכו. עתה קוצר כל החלק הזה. סידרה שלמה של חקירות, שערוך המימסד הצבאי לפני ש־הוא מחליט לנקוט ביוזמה כלשהי, נעלמו כליל. מערכת היחסים המתערערת בביתו של עובד תחנת־הכוח התכווצה לכמה סצינות־מפתח, וכך גם גישושיו של האיש. עם זאת, נוספה תופעה בלתי־מוסברת באירופה, שם טרחו מחלקות־הפירסום להסביר את הכוונה של שפילברג, נמצא הקהל שלו נועד הסרט, ואכן התוצאות הרבה יותר משביעות רצון. אולי משום שבאירופה, יותר מאשר באמריקה, יש נטיה לראות בקולנוע יותר מאמצעי־בידור

במאים סטיבן שפילברג ופרנסואה טריפו
ילד הפלא האמריקאי עם ילד הפלא הצרפתי

מזינדה דיזון בתפקיד אם הילד הזוכה למיפגש מן הסוג השלישי
האסטקט הדתי של החוויה

שחקן דרייפוס
פיוט קולנועי

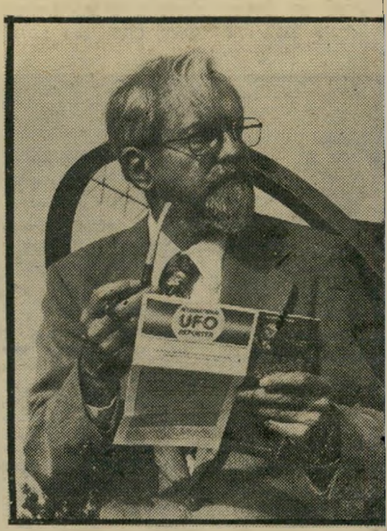

ריצ'רד דרייפוס בתפקיד עובד תחנת החשמל הנתקל בעב"מ
„פינוקיו הוא סרט נפלא שעליו גדלתי"

אחת בשלבים הראשונים של הסרט — אוניה שנעלמה מן הים נמצאה בלב מדבר גובי, נחה על דיונות החול.

צריך לציין שכל התופעות החריגות ש־מוזכרות במהלך הסרט אמנם התרחשו. שפילברג ביסס את התסריט שלו על מחק־רים רבים שעשה מישרד־הביטחון האמרי־קאי, והדוקטור אלן היינק, שהיה אחראי במשך שנים על מחקרים אלה, שימש היו־עץ המדעי של הסרט כולו. הוא אף מופיע בעצמו על המסך, בסצינה האחרונה.

פיוס קיצוני. אחרי הצגת המהדורה הרגילה של מיפגשים מן הסוג השלישי דיברו הכל על האספקט הדתי של החוויה, ועל הגישה המקורית של שפילברג. רבים התפעלו מן העוצמה החזותית הבלתי־רגי־לה, שהפכה את הסיום לפיוט קולנועי בצ־ליל ובצבע, שחרג מן המשמעות העלילי־תית של הסצינות. כל אלה קיימים כשהיו. מה שנוסף הפעם, זאת ההרגשה ששפילברג רוצה להבהיר, להדגיש ולהמחיש את מה שהגיש במהדורה הראשונה. הוא מוכן הפעם לוותר על פרטים מישניים, הוא מתעסק פחות בדקויות של מיבנה הדמו־יות ומתמקד הרבה יותר במה שמעסיק אותו: מיצוי מלא של אפשרויות הקולנוע, כדי לספר סיפור, שהכהגדרתו „אינו מדע־בדיוני"; הוא מבוסס על עובדות ממשיות.

ד"ר אלן היינק
אין כוונות זדוניות

הוא מדבר על העולם שלנו, ואין בו דבר שלא נבדק קודם לכן, מבחינת הסבירות, עם סמכויות מדעיות.

היום, כאשר ההלם הראשון של האספק־טים החזותיים חלף, אפשר אולי להעריך יותר את שיתוף הפעולה המושלם של צוות הצלמים, שכמוהו ניתן לאסוף בכפיפה אחת רק לעתים רחוקות (ליד וילמוש זיג־מונט עבדו עוד כמה מגדולי הוליווד, כמו וויליאם פרייקר, לאסלו קובאץ' ודאגלס סלוקומב), עם המומחה לאפקטים מיוחדים דאגלס טראמבול (שעשה גם את אודיסיאה בחלל), ועם המוסיקה של ג'ון וויליאמס, המשלבת את המוטיבים האטונליים של קודאי עם שיר מתוך פינוקיו של וולט דיסני.

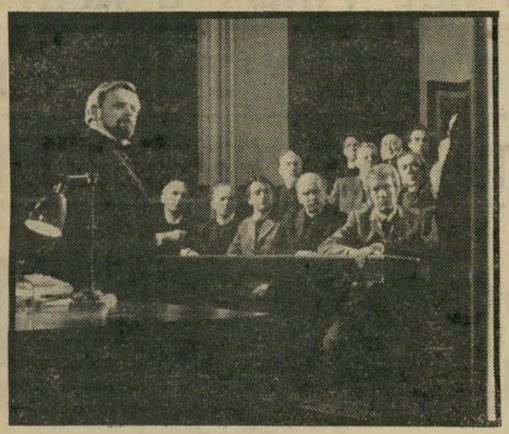
„פינוקיו," אומר עובד תחנת החשמל, „הוא סרט נפלא שעליו גדלתי." לקראת סוף הסרט, כאשר וויליאמס משמיע וארי־אציות סימפוניות של שיר מתוך הסרט, והעובד נכנס אל תוך בטן החללית, יש הרגשה כאילו מדובר בובת העץ המפורס־מת, שנכנסת מרצון לבטן הלווייתן — מיבחן אחרון לפני שיהפוך לאדם במלוא מובן המילה.

תדריך
חובה לראות:

תל־אביב — גלוריה, התוודעות, טיסה נעימה, האחים בלוז, איש הפיל, משחקי ריגול, תהילה, המטרו האחרון, תרגילים בהתבגרות

ירושלים — תהילה, טיסה נעימה, ה־מטרו האחרון, אוכפים לוהטים, הקאריירה המזהירה שלי

חיפה — תהילה, חלומו של קוף

המיפלצת האנושית

איש הפיל (סטודיו, תל־אביב, אנגליה) — סרטו של דייוויד לינץ' המשחזר את פרשת חייו של ג'ון מריק, צעיר אומלל שחי במאה שעברה בלונדון, ושנפגע ממחלה מחרידה החופכת את גוף האדם למפלצתי, עד שאין לשאת את מראהו. הסרט יכול להתפרש בכמה צורות: תיאור קליני של מיקרה הרשום זה מכבר בתולדות הרפואה; משל חברתי על התייחסות המין האנושי ליוצאי־הדופן שבקרבו; ומשל פוליטי על הדרך שבה מנצלים בני־האדם את אחיהם.

לינץ' מתמודד בהצלחה בכל המישורים הללו. הוא מיטיב לתאר את הטראגדיה האישית של מריק, אדם רגיש שלולא הנסיבות המיוחדות שבהן התגלה, היה נחשב לאידיוט מלידה עד סוף ימיו. הוא אומד את מידת הצבי־עות המתערבבת בצדקנות ובהשתתפות כנה בצער של האנשים הסובבים אותו, ומדגיש גם את התופעה העגומה, שגם בעלי הכוונות הטובות ביותר מנצלים את „איש הפיל" (כפי שכונה מריק).

מזמן לזמן נדמה שלינץ' אינו סומך די הצורך על האינטליגנציה של הצופים, והוא דוחף לפיהם בכוח את מסקנותיו. לדוגמה: ההתנגשות שבין הרופא (אנתוני הופ־קינס), אשר נטל את האומלל תחת חסותו, לבין מי שהיה אמרגנו והציג אותו לראווה בירידים תמורת בצע כסף. יש גם נסיון להעניק לכל המשל הזה ממדים מטאפיסיים, על־ידי שילוב סצינות חלום של אשה, המותקפת על־ידי עדר פילים.

חישגיו של לינץ' הם לא רק בתחום האידיאולוגי או

אנתוני הופקינס: בעלי הכוונות הטובות

בתיאור מידת החולניות הטמונה בסקרנות האנושית. הוא מצליח במיוחד — בשפה הקולנועית שהוא בחר לעצמו — בגוונים המיוחדים של הצילום בשחור־לבן, המנסים להיראות כמו צילומי לונדון של אותה התקופה (ואף מצליחים בכך). הוא מצטיין בהדגשות המיוחדות של קולות התקופה, שהיו בוודאי בעלי משמעות מיוחדת לאדם שראה את כל העולם סביבו מבעד לחור במסיכת השק שכיסתה את כל ראשו. גם לעריכה הקפדנית, שאינה מניחה לסרט לגלוש מן המיסגרת הפורמאלית של כרוניקה בנויה מפרקים, יש תפקיד דרמאתי.

התער המשתולל

לבוש לרצח (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — מי ששואב הנאה ממריטת עצבים עצמית ומצפייה במעשי אכזריות מפורשים, יכול בהחלט להתענג למראה הסרט החדש של בראין דה־פאלמה.

מעשה באשה שאינה באה על סיפוקה במיטת בעלה. אחרי שהיא מספרת צרותיה לפסיכיאטר הצמוד, היא הולכת לשטוף את צרותיה במוסיאון. שם היא מוצאת גבר כלבבה, מבלה את אחר־הצהריים בדירתו, וכאשר היא יוצאת משם, הביתה, נשלפת יד מיסתורית מן המעלית, ותער חד חותך בה בתאווה עילאית.

מכאן והלאה, מדובר בפרשה בלשית. נערת־הטלפון המגלה את הגופה, יחד עם הבן הגאון של הקורבן ומפקח משטרה ציני, מצליחים בסופו של דבר לחשוף את האמת. התער המשתולל מנסה לטפל ברודפיו, באותה הדרך שבה טיפל באשה שבמעלית.

אם ירצה בראין דה־פאלמה ואם ימאן, הסרט מזכיר את מורו ורבו, אלפרד היצ'קוק. סצינת־פתיחה עם אשה ערומה במיקלחת, סצינת־סיום עם אשה אחרת במיקלחת, ותער מבריק המאיים לשסעה, רומזים, כמובן, ל„פסיכו". בית־החולים הפסיכיאטרי והטיפול בתת־ההכרה הם ירושה מ„עולם השיכחה". הנאום על קדושת הווידוי נשאב מ„אני מתוודה". אלא שהיצ'קוק רומז על הבד ומניח לצופה

נאנסי אלן: לא נותר מה לנחש

להשלים את היתר בתודעתו. בכך היתה גדולתו. דה־פאלמה אינו משאיר מאומה לדמיון. הוא שופך את הכל בפירוט רב, וכאשר לא נותר לצופה מה לנחש או מה להשלים, הוא אינו יכול לחשוד שיש פה משהו יותר מסתם הפחדה לשמה. בקיצור, היצ'קוק לעניים.

הסיר הנפוח

ניז'ינסקי (גורדון, תל־אביב, ארצות־הברית) — זה סרט משו־נה מאוד. הוא מתמקד במערכת היחסים ההומו־סכסואליים שבין הגיבור, חרקדן האגדתי ואסילי ניז'ינסקי, לבין גדול אמרגני הבלט של התקופה, סרגיי דיאגילב. אבל הוא נכשל בתיאור היחסים עצמם. הסרט מגולל קשר בין צעיר מפונק בעל פני ילד וכישרון בלתי־רגיל לריקוד, לבין אמרגן קאפריזי ושתלטן. לאהבה יש שייכות מעטה לכל הפרשה. אם זה כל העניין שב־דיאגילב או בניז'ינסקי, ספק אם ראויים היו שיוקדש להם סרט שלם.

האמת היא, כמובן, אחרת. סרגיי דיאגילב היה, לא רק סיר נפוח מחשיבות עצמית, השוקל את העובדים לפי מצבי־רוח, אלא אדם שניחן בחוש בלתי־רגיל להבחין בגאונים ולטפח אותם — הן במחול, הן בכוריאוגראפיה, הן בעיצוב הבמה והן במוסיקה. ובאשר לניז'ינסקי — אולי גדול רקדני הבלט של כל התקופות — הוא חי טראגדיה אמיתית, נקרע בין היכולת העצומה שלו לבצע צעדי מחול של אחרים והקושי להמציא צעדים משל עצמו; בין ההומו־סכסואליות לבין הפחד מפני השיגעון. הוא בילה את 33

דה־לה־פניה ובייטס: אהבה בין גברים

השנים האחרונות של חייו במוסדות לחולי־נפש, אחרי שסידרה של כישלונות בחיים הפרטיים שלו והמקצועיים גם יחד דחפו אותו אל מעבר לגבול השפיות.

„הדברים יישארו קבורים בחדר הזה!" תבע הוותיק שהאשים את דויד הורביץ בחטא נורא - „בן־גוריון אשם!" קבע אחר -

המשך הסיפורים אשר התרחש מאחרי הקלעים של הסידרה

הסוד בוער בלב

בראשית שנות ה־20 היתה הציונות עניין לחולמי חלומות. רק מעטים עזבו את בתיהם ועלו ארצה. המעטים, החלוצים, אנשי העלית השניה והשלישית, באו במטרה להגשים את הציונות, כאשר הם נושאים בלבם את חלום הקמתה של חברה אידיאלית. החלוצים יצאו מתוך ערי־פוגרומים של רוסיה, ונטעו את זרע ה־תקומה בביצות עמק־יזרעאל. הנה כמה סיפורי־רקע לפרק „העמק הוא חלום" ב־סידרה עמוד האש.

הוצאה להורג

בתמונת הפתיחה של הפרק „העמק הוא חלום" נוצר הרושם כאילו מדובר בקטע של הוצאה־להורג מימי המהפכה הרוסית. בדמה כאילו הקטע חוזר על עצמו שלוש פעמים ברציפות. אלא שעורכי עמוד האש ערכו בדיקה על שולחן־העריכה, וגילו כי מדובר בשלוש הוצאות־להורג שונות.

הדבר נבדק לפי התעופה של הכובעים, ואז התברר כי מדובר בהוצאה־להורג ב־שלושה מחזורים של מוצאי־להורג, בידי אותה כיתת־יורים.

הסרט נלקח מארכיון־סרטים ידוע. אנ־שי כיתת־היורים בסרט משתייכים לצבא ה־לבן'. המוצאי־להורג הם קומוניסטים.

פטליורה

„איתור קטע מצולם של סימון פטליורה, שערך פוגרומים ביהודים בימי המהפיכה הרוסית, היה ב־רשימה השחורה' שלי מן ההתחלה," סיפר עורך עמוד האש, יגאל לוסין. „בשום מקום לא היה תצלום בעל איכות בארכיונים הבינלאומיים. חיפשתי את תת־הערך ‚פטליורה', תחת הסימן ‚פרסונאליטיס', והוא לא היה קיים בשום

הרוצח מחייך

מימין נראה סימון פטליורה, שהיה אחראי לטבח כ־100 אלף יהודים בימי מלחמת־האזרחים הרוסית בשנים 1921—1918, שבה פיקד על האוקראינים האנטי־קומוניסטיים. במשך שלוש שנים חיפש צוות־ההפקה של הסידרה אחר צילום או קטע־פילם שבו מופיע פטליורה. אחרי חיפושים ארוכים נמצאה, לבסוף, התמונה.

ארכיון של סרטים או צילומים. אבל הייתי להוט מאוד לאתר תצלום או תמונה נעה שלו.

„כאשר הגעתי לאכסלבנק, בעל הארכיון הפרטי של המהפיכה הרוסית, ליד ניו־יורק, שאלתי אותו בדרך לביתו אם יש לו קטע מצולם של פטליורה. הוא ענה מיד שיש לו.

„כאשר ראיתי את הקטע המצולם הזה, הבנתי כי הגעתי אל אחד מייעדי. אבל מאחר שמעודי לא ראיתי תמונה של פטליורה, היתה לי בעייה. הוא אינו מו־פיע באנציקלופדיה העברית, גם לא ב־אנציקלופדיה יודאיקה. לא ראיתי דיוקן שלו בספר־לימוד, או בספר־היסטוריה, למרות שאדם זה הוא דמות די חשובה בהיסטוריה שלנו — חשובה לשלילה, אבל חשובה — ואנשים פחות חשובים ממנו זכו להיות מצולמים הרבה אצלנו.

„כאשר אכסלבנק הראה לי את הסרט, יש בארץ תמונה שניתן להשתמש בה ל־צורך התיעוד המצולם של אותה תקופה."

„למה ברל אינו מופיע כאן?"

כאשר התחיל לוסין בעבודת ההכנה ל־סידרה, הוא נפגש בלונדון עם ג'רמי אייזקס, מפיק סידרת־הטלוויזיה הבריטית הנודעת עולם במילחמה. לוסין ואייזקס ניהלו שיחה על הבעיות השונות הכרו־כות בהכנת סידרה מורכבת שכזאת.

על האופן שבו שינה מיפגש זה את הטכניקה של הכנת עמוד האש מספר לוסין: „שוחחנו על האמינות של סרטים ושל סדרות היסטוריות.

„אייזקס אמר לי, סרט זה שאו־ביזנס. תמיד יהיה לך קונפליקט עם ההיסטוריו־גים. למה? משום שהתמונה מושכת יותר. לא תמיד, כאשר יש לך סיפור חשוב, יש לך תמונה מתאימה. לפעמים התמונה היא בכלל לא חשובה, ואז אתה מנפח סיפור. לפעמים קורה שהטנק נכנס לדיסלדורף ויוצא מהמבורג, ואין לך ברירה בגלל ההמשכיות'.

„אייזקס הביא לי כל מיני דוגמות. מסת־ברים ילכו בדרך כל בשר. אנחנו בארץ חייבים לעשות משהו אחרא'.

„התחלתי לעבור על ספרים. מה זה ספ־רים? השגיאות עוברות מספר לספר. ואז עלה בי הרעיון ששלושה אנשים שונים, פרופסורים מומנים — אחר־כך זה עלה לחמישה פרופסורים — יעברו על כל שורה ושורה בתסריט.

„אבל עדיין היתה הבעייה: איך ל־החזיק את החבל בשני הקצוות — גם לרתק את הצופים, ולשמור על מימד של דרמתיות, וגם שהחומר יהיה אמין ביותר מהבחינה ההיסטורית?

„נוסף על כך היתה הבעייה, כיצד ל־הרחיק את ההיסטוריונים משולחנות־העריכה, למנוע אותם מליהפך ל‚יוצרים', ש־ימשיכו להיות בבחינת ‚מבקרים'.

„כך עברו הפרופסורים על שורה אחרי שורה, העירו את הערותיהם, הציעו הצעות. אם כי כאן המקום להעיר, שיש עדיין כיום ביקורת על עובדות והתבטאויות ב־סידרה, אבל הצלחנו, לדעתי, לצמצם אותם למינימום.

„הריב שלי ושל צוות עמוד האש הוא לא עם אנשים היודעים היסטוריה, אלא עם אנשים היודעים חצי היסטוריה. עם אלה שקראו את ברל והשואלים למה ברל אינו מופיע כאן, ואינו מופיע שם. על הצופים להתרגל לכך שהיסטוריה בסרט־טלוויזיה זו היסטוריה בסרט־טלוויזיה.

„רק הבוקר בא אלי מישהו, ושאל, למה אין בעמוד האש על גדוד־נהגי־הפרדות ?' עובדה היא, שדווקא אלה היודעים היס־טוריה נהנים מהסידרה. ומדוע הם נה־נים? מפני שהם רואים לפתע לנגד עיני־הם חיים על המסך, את הדברים שהם יוד־עים מהיסטוריה."

צ'רצ'יל הציל את הציונות

בין ה‚ספרים הלבנים' שהבריטים חיברו בימי המנדאט, מצוי גם ‚הספר הלבן' של צ'רצ'יל, לצד הספרים הלבנים של ספפילד ושל מקדונלד (הקטלני והמפורסם שבין ה־שלושה). וינסטון צ'רצ'יל הצטייר במשך תקופת־זמן ארוכה בעיני זקני־הישוב, מנהי־גיו ותיקיו, כמי שקיצץ את כנפי החזון הציוני.

יגאל לוסין מעיד שבראשית עבודתו על הסידרה „דיברתי עם אחד מקרובי־המישפחה שלי, וזה אמר שברור שצ'ר־צ'יל לא היה בסדר..."

על התהליך של שינוי תדמית פועלו ותרומתו של צ'רצ'יל לציונות מספר לו־סין: „היום יש מחקרים חדשים, בעיקר של מרטין גילברט ושל גבי כוהן, ומס־תבר כי צ'רצ'יל היה ציוני יחיד ומיוחד. הוא נאבק כימעט בכל שלב מחייו המדי־ניים למען הגשמת הציונות.

„הוא התחיל בזה כבר בצורה מעשית,

קורבנות בערוותם

קורבנות הפרעות של מילחמת־האזרחים הרו־סית בשנים 1921—1918. דו"ח הצלב האדום הבינלאומי מסר כי כאשר שימש בכהונת שר־המושבות בש־נים 1922/21. זה היה בתקופה שבה דיי־וויד לויד־ג'ורג' היה עדיין ראש־הממשלה, וג'יימס בלפור כבר הסתלק מהשילטון. שר־החוץ הבריטי היה אז הלורד קארזון, שהיה אנטי־ציוני, וצ'רצ'יל ניווט את מישרד־המושבות.

„בהתחלה הלכתי לפי המקובל, ואמר־תי בדברי־פרשנות משהו בנוסח ,הספר הלבן של צ'רצ'יל היה הראשון בסידרת ספרים לבנים שהגבילו את הפעולה הציו־נית בארץ־ישראל...' וכו' וכו', ואז קפצו להם כל הפרופסורים שעבדנו איתם. הם הצליחו להציל אותנו מליפול בתוך מה־מורות היסטוריות רבות, כמו המהמורה בעניין הספר הלבן של צ'רצ'יל...״

על השינוי בתפיסת תדמיתו של צ'ר־צ'יל ופועלו מגלה לוסין: „כיום, אחרי המחקרים של גילברט וגבי כהן, הטענה היא שצ'רצ'יל התמיד והגן על הציונות.

„מתברר כי עם ראשית המנדאט הברי־טי בארץ־ישראל היתה התנגדות עצומה למדיניות הפרו־ציונית של ממשלת בריי־טניה. רוב רובו של בית־הלורדים היה נגד, וכן גם העיתונות, שהיתה בידי השמ־רנים ובידי הלורד גורתקליף. אלה לחצו על הממשלה הבריטית וטענו כי עליה לסגת מה שיותר מהר מן הטירוף הזה.

„אלא שצ'רצ'יל הצליח ליצור בעזרת הספר הלבן שלו אשליה, כאילו מצמצמים את ,האופק הציוני' (על־ידי הקמת האמי־רות של עבר־הירדן), והוא נתן למתנגדי הציונות את ההרגשה של פשרה, אשר איפשרה להם לקבל את הספר הלבן. כש־בידו הספר הלבן הזה הלך צ'רצ'יל אל חבר־הלאומים, שם הוא קיבל את האישור על המנדאט הבריטי.

„ומה נאמר בעצם בספר הלבן של צ'ר־צ'יל? נאמר שלא ארץ־ישראל תיהפך ל־בית־לאומי ליהודים, אלא שבית־לאומי ליהודים יוקם בארץ־ישראל. פירוש הדבר, שבית־לאומי יכול להיות אחוז אחד מתוך הארץ, וגם 99 אחוזים.

במילים אחרות: צ'רצ'יל החזיר את הכדור לידיהם של הציונים. הוא איפשר לציונים לפעול בארץ, בחופשיות יחסית עד לשנת 1939.

„היום נראה הספר הלבן של צ'רצ'יל כהיסטוריונים כהישג משמעותי, לעומת האלטרנטיבה המיידית שניצבה מולו: בי־טול הצהרת־בלפור. בניגוד למחשבה מוט־עית, לא היתה האלטרנטיבה ארץ־ישראל שתי גדות הירדן. להערכת ההיסטוריו־נים הציל צ'רצ'יל את הציונות.״

העם הוא עדר

אחד השרידים האחרונים של העליה השלישית הוא יהודה ורטמן, המופיע כ־ייצגם בפרק זה של הסידרה.

עורכת הראיונות בסידרה, נעמי קפלן־סקי, שהגיעה אל כמה משרידיה של עלייה זו, לא באה על סיפוקה וחיפשה אחר דמות שיהיה בכוחה לייצג את הדור כולו. כאשר הגיעה קפלנסקי ליהודה ורטמן, חשה כאילו זכתה בוזמנית גם במחצית השניה. מאחר שוורטמן היה בין אותם שירדו בחזרה לרוסיה, שם היה בקיבוצו הרוסי של מנדל אלקינד, והצליח להי־מלט משם ולשוב ארצה. ורטמן, המופיע בסרט רק במשך כמה דקות, נתן ראיון ארוך למפיקים. הנה כמה מהקטעים ומ־האימרות שלו, שלו, שלא שודרו בסרט:

● העם כולו הוא בדיוק כמו עדר.

● אני גדלתי בבית יהודי, איפה ש־פעמיים בשנה שמעתי ,לשנה הבאה בירו־שלים', מעולם לא שמעתי ,בשנה הבאה בבוסטון או בשיקגו, או בדטרויט'.

● ידענו להפוך את המחסור, שהיה לנו, לאידיאולוגיה.

● לא הבאנו פועלים שיבנו לנו את הצריף או את הבית או את היסוד או את הביוב. הלא עשינו את זה בעצמנו!

● (על המשבר ב,גדוד העבודה' ב־1927) הגדוד ראה את עצמו כחלק מה־מהפכה הרוסית, ובן־גוריון לא ראה את זה בעין יפה כל־כך, את הדבר הזה. הם (אנשי הגדוד) ראו שאנחנו לא איזה ש־הוא אי קטן לעצמו, כי אם — כתוצאה מהמהפכה ב־1917 שם — אנחנו היינו יכולים לעשות את זה כאן.

● (על ירידת מנדל אלקינד וחבריו להקים קיבוץ בברית־המועצות) בן־גוריון דחף אותם לקיר. כלומר, הוא ממש הר־ציא אותם. אילו הוא היה יותר גמיש, ונוח לסבול גם דיעה אחרת... (ובהמשך, בתשובה לשאלה: מה היתה הדיעה האח־רת?) נניח, השאלה של אירגון משותף עם פועלים ערביים...

● הגדוד ראה את עצמו כחלק מן המהפכה הרוסית, ובן־גוריון לא ראה את הדבר כך. הוא ראה את המהפכה שלו, שהיא לגמרי אחרת, ויותר אפקטיבית, ו־יתכן שהוא צדק...

● (על רוסיה, שאליה שב אחרי המה־פכה) באתי לשם ומצאתי שערך האדם הוא הערך הנמוך ביותר שיש בחיים. אין דבר יותר ירוד מערך האדם. שם קרה האסון הזה, האמצעי תפס את מקומה של המטרה, והמטרה נדחפה בכלל הצידה.

● אני ראיתי את עצמי כאריסטוקר־טיה מודרנית. אריסטוקרטיה של ימי־הביניים. זה שהולך עם מכנסיים קרועים, חצי ישבן בחוץ — זהו האדם. חולצה שחורה עם טלאי לבן, חולצה לבנה עם טלאי שחור. איך ידענו שליל־שישי הוא מוצלח? כאשר רקדו עד כדי כך שהחול־צה נקרעה על הגב.

● (בתשובה לשאלה: מה היתה אכ־זבתו מהציונות?) באו יהודים, הקימו את הצריף, הקימו את הבית, וברגע שבנו את הבית, היתה להם מיסעדה קטנה שהחבר'ה אכלו בה בזמן שבנו. גמרו את הבניין, אז לא היה לו מה למכור ולא היה לו למי למכור. והמישטר לא התעניין מה קורה עם אלה. המישטר הבריטי, המנד־טורי, לא השקיע שום מחשבה לשאלה מה יקרה מחר עם האנשים האלה שהגיעו ארצה. הסיפור שכל העלייה הזאת (העליה הרביעית) שהיתה כאן היתה של קפיט־ליסטים בעלי 1000 לירות (אנגליות) — זה שקר. לא היו להם 1000 לירות. אחד העביר לשני את הצ'ק, וזה היה נקרא שיש לו 1000 לירות.

והאיש שבא במחתרת

דויד הורוביץ, מי שהיה בעבר מנכ"ל משרד־האוצר והנגיד הראשון של בנק ישראל, היה עד־ראייה ועד־משתתף ב־שתי התרחשויות דרמתיות של העלייה השלישית.

ההתרחשות הראשונה היתה העימות ביגו לבין מנהיג השומר הצעיר מאיר יערי בביתניה. האירוע השני היה עמי־דתו, ביחד עם מנדל אלקינד, בראש ה־אגף השמאלי של גדוד העבודה, שאנשיו ירדו לברית־המועצות ושם הקימו קיבוץ דובר־עברית בשם „ויא נובה". אלא ש־דויד הורוביץ, החליט ברגע האחרון להי־שאר בארץ־ישראל.

על פרק זה בראיון שהעניק הורוביץ לסידרה מספר לוסין: „בנושא של גדוד־העבודה ובנושא הירידה של מנדל אל־קינד ואנשיו כמעט שלא דיבר הורוביץ. בדברים אחרים הוא היה מוכן לפרט דב־רים עד לזרא. אבל בנושא החשוב הזה של ירידת חברו הטוב מנדל אלקינד ל־ברית־המועצות הוא היה בגבול השתיקה.

„ניסיתי לשאול אותו מכל הכיוונים וה־איש היסב את ראשו, ודיבר את הדברים הכלליים ביותר. הדבר הכי מוחשי שהוא אמר בנושא זה היה מה שהוא אומר בסרט, ובסך הכל הוא לא אמר בעניין הזה שום דבר. לחצתי עליו, והוא אמר ,לא זוכר דבר', הוא שתק ולא דיבר...״

מאחר שהפרק „העמק הוא חלום" הוק־רן כבר לפני יותר ממחצית השנה, ביום־העצמאות, יש בפי לוסין סיפור פיקנטי

גופת הסופר

י"ח ברנר, אחרי הירצחו ב־18 במאי 1921. ברנר היה סופר פסימי, מחבר שכול וכישלון, שהתעודד למראה החלוצים והלך ללמדם עברית, הטיף לשינוי־ערכים של העם היהודי, ולשיבה לעבודת־הגוף ולעמל כפיים. יוסף חיים ברנר נהרג בידי ערבים בבית קטן באחד הפרדסים אשר בגבול יפו—תל־אביב של אותם ימים.

נושה דיין סירב

בפרק זה יש סרט שבו נראים ילדי נהלל הראשונים, אשר ביניהם היה הילד משה דיין.

על אי־הופעתו של שר־הביטחון ושר־החוץ לשעבר בפרק זה ובפרקים אחרים של הסידרה מסביר יגאל לוסין: „משה דיין סירב להתראיין. ביקשנו אותו. הפצרנו בו. הוא חקר, והוא התעניין במה המדובר.

היינו צריכים לספר לו במפורט מה אנחנו רוצים לשאול אותו. היינו צריכים גם לספר לו מי ישתתף בסרט ובסידרה חוץ ממנו, ואז הוא השיב תשובה שלילית.

מסתבר שמשה דיין מוכן להתראיין ב־מוקד ואפילו בכתבה של מבט בחדשות, אבל לא בעמוד האש.

אני נזכר שפעם אחת הוא אמר ‚אני לא מופיע במקהלה'. הוא אמר את זה כאשר הכנו לפני שנים תוכנית תיעודית על מילחמת ששת־הימים. כאשר שמע דיין כי הוא ישתתף ביחד עם לוי אשכול ואחרים, הוא אמר ‚אני לא מופיע במקהלה'...״

תמונות במיזוודה נשכחת

הבמאי שעשה הכי הרבה סרטים בסידרה עמוד האש הוא סטיב אדוארדס, במאי־עולה מאנגליה. הוא ביים שישה מתוך 19 הסרטים של הסידרה. על עבודתו מציין עורך הסידרה: „הוא לקח את הסרטים אשר אף במאי אחר לא היה מוכן לקחת אותם. על הסרטים שהוא לקח על עצמו לביים אמרו במאים אחרים שלא כדאי לו לביימם, מאחר שאין די חומר מצולם. אבל סטיב לא בחר ולא ברר, הוא ראה בכך אתגר. הפרק ‚העמק הוא חלום' הוא דוגמה לכך...״

לוסין על מיפעלו של אדוארדס: „תקופת סלילת הכבישים היא תקופה חשובה מאוד בפרק זה. מצאנו, למשל, קטע־פילם של שניה וחצי, ובו מכבש. הוא חיבר את השניה וחצי עם תצלום סטיל (תצלום דומם), והוא עשה בסטיל יצירה של תנועה והמשכיות על־ידי אפקט רעש של מכבש בן־זמננו. בצורה כזאת התמודד סטיב לאורך כל הפרק הזה. ‚העמק הוא חלום' הוא הפרק בעל החומר הפילמאי העני ביותר בסידרה. הגנרל אלנבי וצבאו הצלמים שלו הסתלק מן הארץ. אכסלרוד התחיל לפעול רק בסוף שנות ה־20, כך ששנות ה־20 בארץ כמעט ולא צולמו.״

על שאר החומר המצולם, המופיע ב־„העמק הוא חלום״, מספר לוסין: „מעט החומר הפילמאי מאותה תקופה, אם הוא קיים, נמצא בארץ, בארכיון ראד, בהר־הצופים. מצאנו שם את סרט־הראיונות הראשון של הקרן הקיימת לישראל. זהו סרט דוקומנטרי ראשון שנעשה בארץ־ישראל. יש שם דיאלוגים מודפסים.

„אחרי שגיליתי את הסרט הזה ועוד סרטים כאלה, אין בעולם אדם האוהב כמוני את סרטי הקרן הקיימת. גיליתי כי סרטים אלה הם בבחינת אוצר בלום של תולדות הישוב, שלא במתכוון.

הסרט הזה הוא בבחינת ‚אופוס 1'. את הסרט צילם הצלם הוותיק בן־דוב. מה־סרט הזה שרד רק חלקו הראשון. כמו בסרטי צ'רלי צ'פלין, הסרט הזה מראה קטע מצולם, מפסיק, ואז מופיעות כותרות מודפסות.

„‚גיבור' הסרט הוא תייר אמריקאי ב־שם בלומברג. התייר בלומברג מבקר בכל מיני מקומות בעמק, ביחד עם ידידו. מסתבר כי שנת צילום הסרט היא השנה המכונה ‚שנה ראשונה לגאולת עמק יזרעאל' — 1921.

„הסרט מביא את עין־חרוד ליד מעין־חרוד, עם האוהלים הלבנים, כמו בשיר של אברהם שלונסקי ‚בלובן אוהלינו'. התייר וידידו מבקרים בנהלל, ורואים שם הרבה ילדים. כאמור, קיווינו לזהות שם את משה דיין, ולא זיהינו. לא מצאנו שום ילד עם רטייה על העין. אבל הוא הרי צריך להיות בין הילדים האלה — כמה ילדים כבר היו אז בנהלל?

בסרט קרן הקיימת המקורי, שממנו לקחנו את הקטעים המופיעים ב‚העמק הוא חלום' יש כמה פרטים מבדחים. למשל, התייר בלומברג מתרגש למראה החלוצים, ואז חברו שואל אותו: ‚אם אתה מתרגש כל־כך, מדוע שלא תישאר כאן עם החלוצים?' ובלומברג משיב לו: ‚זה לא בשבילי, זה בשביל יהודי המיזרח'.

„בהתחלה לא הבנו למה הוא מתכוון. אבל אחר־כך זה היה ברור, הוא התכוון ליהודים הרוסיים, כי כך קראו להם באותם ימים. מסתבר שגם ‚יהודי המיזרח' זו שאלה של גיאוגרפיה.״

חומר נוסף שנלקח מתוך סרט זה של הקרן הקיימת מצוי בקטעים המראים את רכבת־העמק המפורסמת ואת הטרקטורים. קשה להאמין שבעין־חרוד, בראשית שנות העשרים, היו כבר טרקטורים.

ב„העמק הוא חלום״ מופיעים עוד כמה מסרטי הצלם בן־דוב, שנרכשו בידי אגדתי ושנמכרו אחר־כך בשותפות לטלווזיה ולארכיון ראד. בסרטים אלה מצוי הקטע המצולם, המתאר את ביקורו של וינסטון צ'רצ'יל בירושלים, קטע שבו ניתן לראות כיצד יורד הרב זונגפלד, רבם של חרדי ירושלים, במדרגות של בית־הנציב העליון.

בשל העוני הרב בסרטים מצולמים ב־פרק „העמק הוא חלום״ רצוף פרק זה בהרבה תמונות־סטילים מעולות, שחלקן מתפרסמות כאן פרסום בכורה. העיר על כך לוסין: „פה היה מחקר תצלומים יסודי מאוד, שערך יורם סבו, ששרץ בארכיונ־תצלומים ובסיפריה הלאומית בחיפוש אחר תיעוד מצולם.

היה זה הוא שמצא את התצלום של הבחורה החצי־עירומה ואחיה הצעירים, הנראים בהולים אחרי הפוגרום. סבו מצא את התצלום הזה, ועוד תצלומים נוספים, במיזוודה כמעט נשכחת, שהיתה במרתפי מחלקת כתבי־היד בסיפריה הלאומית.

„סבו תרם תרומה עצומה לטכניקה של עשיית־הסרט. בסרט כזה מה שאתה מנסה לעשות, זה ‚להאריך' פילמים על־ידי תמונות, בעזרת תנועת מצלמה מדומה, שאותה אתה מושך מסרט לתמונה דוממת, ומעניק לצופים את האשלייה שנתת להם קולנוע. אתה מפתח להם את האשלייה.

„מה שחשוב בסרטים האלה הוא שאף אחד מן הבמאים המחשיבים את עצמם לא היה מוכן לקחת על עצמו להתמודד עם סרט כזה. במאים ידועים לקחו את החומר הדרמתי והלכו לסרטים המאוחרים יותר שבסידרה. לעומתם, סטיב אדוארדס בנה תרם תרומה עצומה לטכניקה של עשיית־הסרט. בסרט כזה מה שאתה מנסה לעשות, זה ‚להאריך' פילמים על־ידי תמונות, בעזרת תנועת מצלמה מדומה, שאותה אתה מושך מסרט לתמונה דוממת, ומעניק לצופים את האשלייה שנתת להם קולנוע. אתה מפתח להם את האשלייה.

„מה שחשוב בסרטים האלה הוא שאף אחד מן הבמאים המחשיבים את עצמם לא היה מוכן לקחת על עצמו להתמודד עם סרט כזה. במאים ידועים לקחו את החומר הדרמתי והלכו לסרטים המאוחרים יותר שבסידרה. לעומתם, סטיב אדוארדס בנה בניין קולנועי של סרטים אלה, כימעט בלא חומרי־בנייה...״

דן עזמר

אשם? דויד הורוביץ, אשתו ובנו דן („דינדוש״), כיום מרצה באוניברסיטה. הורוביץ סירב לדבר על פרשת ירידת קבוצת אלקינד.

(המשך מעמוד 49)

על אחד משרידי גדוד העבודה, „צעיר בן השמונים״ בלשונו של לוסין, שהיו לו השגות חמורות על עדותו של דויד הורוביץ, האיש אף טרח לעלות לירושלים, כדי להיפגש.

על פגישה זו מספר לוסין: „כאשר הוא נכנס לחדר, הוא שאל אם אין אוזניים לכותל, כי עליו לדבר דבר שהוא ‚בנשמת הדברים', וכקונספירטור מחתרתי הוא התיישב ולחש כי ‚נעשה מעשה שלא ייעשה', האמת על ירידתם של אלקינד וחבריו לא נאמרה. האיש האחראי לדבר הזה איום הזה יושב לו בטלוויזיה ומדבר כאילו שהכל בסדר, כאילו הוא טלית שכולה תכלת. אבל האיש הזה, האיש אשר שלח אותם לאבדון, האיש הזה נשאר ברגע האחרון על הרציף ולא הצטרף אליהם. זהו דולק (דויד) הורוביץ'.

„אז אמרתי לאותו איש גדוד־העבודה שהורוביץ עשה מעשה טוב מבחינה ציונית, בכך שהוא לא ירד עם מנדל אלקינד. אז ותיק גדוד־העבודה השתלהב, ואמר ‚איך אדם יכול לשלוח אנשים לגורלם ולא להצטרף אליהם?' הוא מאוד התלהב, התרגש, ואז שאלתי אותו: ‚אז מה אתה רוצה ממני?' והאיש השיב ‚אני רוצה שתמסור את האמת.'

„אז שאלתי אותו ‚מדוע שאני אמסור, ולא אתה? מדוע שלא תעשה מסיבת־עיתונאים ותודיע שנעשה מעשה לא־נכון מבחינה היסטורית, ותעמיד בסיגנונך דברים על דיוקם?'. או ותיק גדוד־העבודה שאל ‚שאני אעשה זאת?' ואז הוא הסביר לי שאסור להורוביץ לדעת שאותו ותיק גדוד־העבודה הוא הגורם לדברים האלה, ובטרם יציאתו את החדר בבניין הטלוויזיה, ביקש אותו ותיק העלייה־השניה ‚שהדברים יישארו קבורים בחדר הזה...'

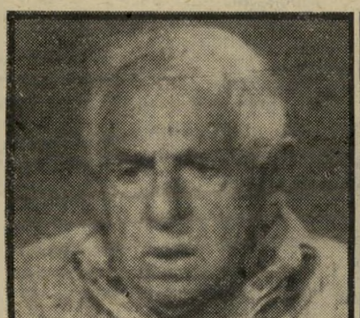
„מצחיק מאוד לחשוב שיש נושאים הקבורים בהיסטוריה, בעוד שהם בוערים בליבם של אותם ותיקים־מייסדים.״

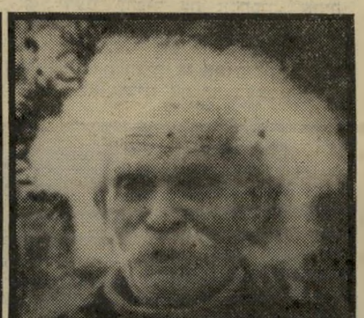

אז ועכשיו

„באנו לאוהלים, עוד לא היו צריפים, מצאנו קדחת...״ מספר בסרט יהודה גור־אריה, איש קיבוץ עין־חרוד, מי שנודע במשך השנים כרץ ניצחי במירוצי־התבור, ובצעדות למיניהן. ליד תצלומו מן ההווה (למטה, מימין) נראה גור־אריה בתצלום (למעלה, מימין) מימי ייבוש הביצות בעמק, בפתח אוהלו. משמאל למעלה: יהודה ורטמן בנעוריו, ומשמאל למטה: כיום.

בשבוע הבא הפרק החמישי: „המקום השקט ביותר במיזרח התיכון״

סגירת שערי ארצות־הברית ב־1924 יצרה מצב חדש בהיסטוריה של עם־ישראל. העולם הפך מכאן ואילך סגור לפני הגירה המונית של יהודים נרדפים. ארץ־ישראל חדלה, איפוא, מלהיות עניין ל־חלוצים אידיאליסטיים, והפכה מיקלט לפליטים.

זהו סיפורה של העליה הרביעית, ש־הגיעה ארצה כימעט בעל־כורחה, אך ש־נתנה דחיפה משמעותית לפיתוח הבית הלאומי. 1925, שנת־השיא של העליה ה־רביעית, היתה שנה של מחומות במיזרח־התיכון, אך ארץ־ישראל היתה, כדברי הנציב־העליון הרברט סמואל, „המקום השקט ביותר במיזרח התיכון.״

אמנות

ליבי במזרח - ואני בסוף מערב

„האדם הוא פני נוף ילדותו" — אמר חיים נחמן ביאליק. אימרה זו אכן מתממשת בתערוכת ציוריו של **כוכי דוקטורי** בגלריה שרה לוי בתל־אביב, ובגלריה גימל ב־ירושלים. האמן הצעיר, שחור־העין והשיער, מכסה את קירות שתי הגלריות בעבודות שהן שי־לוב פרי נסיונו והעושר התרבותי שספג בשנות שהותו בארצות־הברית. אך מתוכן מבצבצים זיכ־רונות הילדות, שבהם ראה את אביו הצורף רכון על שולחן־עבו־דתו, ורוקע בתכשיטי הזהב, הכסף והנחושת. זהו המקור האמיתי ל־חלק מיצירותיו, העוסקות בריקוע בנחושת וברונזה, תוך שימוש בשפתו האמנותית כפסל וצייר.

כוכי דוקטורי הוא הראשון מ־בין קבוצת האמנים הצעירים ש־בחרו לחיות ברוב חודשי השנה ברובע סוהו בניו־יורק, כשאת פרי יצירתו הוא מציג בתל־אביב וב־ירושלים. יחד עימו גרים בסוהו הפסל **בוקי שוורץ** והאמנים **יעקב אלחנני, זיגי בן חיים** ואחרים. יתר „המתנדנדים" בין ניו־יורק ותל־אביב או ירושלים הם: **מיכאל גיטלין ופינחס** (ה־יפה) **כהן־גן**. זוהי קבוצה של אמנים הזוכים להצלחה הן בניו־יורק והן בישראל, אך הנחשבים לישראלים במלוא מובן המילה.

בגלריה הקטנה של שרה לוי מכסים את הקיר שמול הכניסה מיספר רב של עבודות בצבע, ש־הונח במשיכות מיכחול עבות ור־חבות, הקרירות שמקרין פס ה־אלומיניום, הצמוד לכל עבודה, מהווה כעין מישקל נגד לציור, כשמטרתו ליצור הרמוניה מול ה־צבע. הצבע אצלו הוא גם חומר לעבודה, אך גם רעיון. ורעיונות יש לכוכי למכביר. הצבע מעובד על־ידו כפסל, בצורה תלת־מימדית, וקשה להחליט אם יצירותיו הן פסלים תלויים על קיר, או ציורים תלת־מימדיים. כך או כך — הסיד־רות השונות של יצירות דוקטורי, המוצגות בשתי הגלריות, מכילות רעיון משותף, כשהתוצאות שונות — צבע האקריליק אינו רק פיג־מנט, וניתן ליצור בעזרתו יצירות רבות ומגוונות, בשילוב עץ, מתכת או נייר שקוף, הנלחץ על הצבע ויוצר „יציאה" החוצה מהקו ומה־כתב; טכניקות בלתי־שיגרתיות ו־מהנות מבחינה צורנית.

תערוכותיו החדשות של כוכי דוקטורי ממשיכות את גל החזרה למוטב, שמציף את מרכזי האמנות בעולם וגם בארץ. שימוש בצבע ובמיכחול כבר אינו דבר גס, וחזר להיות חלק חוקי בין האמנים, גם אלה הידועים כמינימליסטים ו־אונגרדים. למרות שהכוהנת הגדו־לה בניו־יורק, בעלת הגלריות בר־טה אורדנד, מכריזה שצבע זה דבר מכוער, ואפילו צבעה את רצפת הגלריה החדשה שלה ברחוב 57' בלבן מסנוור — הרי כל בני טיפוחיה חזרו לאט־לאט ליישן והטוב — לצבע, וכוכי דוק־טורי נמנה על קבוצה זו.

ציור־פיסול של דוקטורי
אמנות לשם אמנות

כתמים

לא בכל יום פוגשים באמן בעל שם כמו **שיר שבדרון**. שיר הוא פסל וצייר צעיר, המחלק את זמנו בין האמנות ומתן שיעורים בפי־סול. חלק ממיכלול שטחי פעי־לותו ניתן היה לראות בבית־האמ־נים בתל־אביב. בהמשך למסורת החדשה הנקוטה בידי הנהלת ביתן זה, ניתנה לקבוצה מגוונת של אמ־נים האפשרות לחבור ולהציג יח־דיו, כשהנושא המאחד הוא — נר־פים. שיר, **חוה אינטרטור ברק** ו**מיכה גדיאי** הם הבולטים ב־תערוכה רב־סיגנונית זו.

●

זה לא כל־כך פשוט להיות בן לאב שהוא מנהל בכיר במוסד צי־בורי. את הנטיות האמנותיות ש־חבאו בתוכו הצליח הצעיר (22) **עמית יקותיאלי** להגשים רק בעת שהיה במיסגרת שירותו ק־צבאי בנח"ל, בעיירת הפיתוח מע־לות. שם החל לצלם, לצייר, ומ־אוחר יותר למד בעצמו את תורת

אורג־שטיחים יקותיאלי
למד בעצמו את תורת האריגה

אריגת השטיחים. בין ששת האמ־נים המציגים בגלריה תיאטרון ירושלים הוא הבולט ביותר, וזאת עקב יכולתו ליצור מעבודת השתי וערב יצירות פיסוליות של ממש, שקשה לכנותן שטיחים. בתוכניתו להוסיף ולהשתלם בסקנדינביה ב־תורה עתיקת־יומין זו, ולהרחיק ולנדוד לגוואטמלה, כדי להרחיב את אופקיו בעזרת השבטים ה־פראיים בארץ זו. ללא־ספק צעיר מעניין ומייוחד, שעוד יש־מעו עליו הרבה.

●

במוסיאון ישראל מוצגת בימים אלה תערוכת זיכרון לצייר היש־ראלי, הנאיבי, הידוע, **שלום מצפת** (הזייגער מאכר). שם ה־אמן שנפטר לפני שנה היה מעורב בשערוריה, כשימים אחדים לאחר מותו התברר שכל ציוריו נגנבו מביתו בצפת. אולם הסוף הטוב לא אחר לבוא: הגנב נתקף בייסו־רי־מצפון, והחזיר את הציורים ל־מישפחת האמן הישיש, וכך יכול מוסיאון ישראל לערוך תערוכה לזיכרו עבור מעריציו הרבים. ב־תערוכה בולטת אהבתו לסיפורי התנ"ך בציורים עשירים בתוכן וב־צבע. בסיגנונו הנאיבי היפה.

„משה בקרב עם עמלק" של שלום מוסקוביץ
זייגער מאכר

עתיקות אותן כדאי לראות!

מבחר רהיטים:

■ ארונות ■ ויטרינות ■ שידות
■ שולחנות ■ ספות ועוד.

■ כלי נחושת ■ שעונים עתיקים
■ תמונות ■ כלי ברונזה
■ עבודות ברזל לבית ולגן.

פתוח בשבת כל היום.

במשך השבוע לפי תאום מראש טל. 04-931751.
ניר עם, רחוב אורנים 37, ק. טבעון.

שדרנית־רדיו חדשה?

לא. זוהי גלית בן־ארי, הנערה החיננית שנבחרה כדי לשלוף את המעטפה הזוכה בכרטיס טיסה מסביב לעולם, עם סיומו של מבצע „בולי־הקניה של „אסם".

המבצע שנמשך חצי שנה, הסתיים ממש בימים אלה כאשר למעלה מ־100 אלף איש מכל רחבי הארץ נטלו בו חלק.

בתצלום: גלית מכריזה את שם הזוכה בהגרלה שניות ספורות לאחר שליפת המעטפה בשידור חי בתכנית הרדיו „הכל פתוח".

הזוכה המאושרת, ירושלמית צעירה ואם לשניים, התקשתה לעכל את הבשורה והתקשרה מייד לאולפן במהלך התכנית כדי לשמוע שהיא אכן בת־המזל.

לשבועון המקומי
השבוע באשדוד
דרוש
כתב - עורך־דפוס
במישרה חלקית או לפי כתבות
רצוי בעל רכב ● נסיון בעבודה.
נא לפנות 055-32330 או 055-34330
לבקש את גלילי.

כבר ביום שלישי
תוכל להשיג את
העולם הזה
גם בחנות ליריק
רח' דיזנגוף 190 ת"א
פתוח עד חצות

שידור

צל"ש

שיח לוחמים

● לבמאי **דויד גרינברג** ולמפיק **מיכה שגריר** על סירטם יומנו של חייל מצרי — סרט רגיש ויוצא־דופן, שהצליח לחשוף את המימד האנושי בסיכסוך ה־ישראלי־ערבי. קטעי יומנו של החייל ה־מצרי, מוחמד מחמוד נאדה, אינם נופלים במשמעותם מהקטעים הנבחרים ביותר ב־שיח לוחמים. הבמאי והמפיק הצליחו ל־העניק לעולמו של נאדה ריאליזם נוקב, כך שגם קטעים ביומן כמו „מדוע אנשים מוציאים על מילחמה סכומי־עתק, ואינם מוציאים סכומים כאלה על השלום..." עוברים באמינותם ומשכנעים. קטעים אח־רים מיומנו של נאדה, כמו „נוכחתי ל־דעת שהמילחמה היא מלוכלכת והופכת את כולנו למלוכלכים," יוצרים את אחת התעודות האנושיות והמרתקות ביותר. מ־מילחמות המרחב (ראה יומן אישי).

צל"ג

הביגמיה המוחמצת

● ל**אבי אנג'ל**, שכתבתו הגוסטלגית והמתקתקה בהשבוע — יומן אירועים על שר־החקלאות המפא"י בעבר, **חיים גבתי**, הזכירה את סיגנון „זיקני צפת זוכ־רים...". כתבה זו היתה בנאלית וחסרה חוט מקשר, כאשר בינות לפילמים חמק ונעלם סיפור שתי נשותיו של גבתי, או ה„סקופ" המוחמץ של אנג'ל על שר שהפר את חוק הביגמיה, המיועד לאזרחים פשו־טים.

כפתור ופריחה

● ל**עוגניה שימחוני**, מפיקת התוכ־נית ארץ אהבתי, ולכוכב התוכנית, הסופר **תעיתונאי עמוס קינן**, שהשתתף בתוכ־נית בפינה אישית, ותרם לה פארודיה ש־דומה כי חיבר אותה **אפריים קישון**. תוכנית זו, אשר מרכיבה העיקרי הוא מזיגה של נוסטאלגיה נמרחת עם הומורס־קות שנועדו לתפקד כ„סאטירות חינוכ־יות", בהנחיית דמות לא־טלוויזיונית כ־**דויד גרוסמן**, מעידים על המגמה החד־שה של מחלקת־התוכניות בעברית בשנה האחרונה.

מאחרי הקלעים

יחידת אח"א

מהפכה העשוייה לייעל בהרבה את פוטנציאל העשייה של שתי מחלקות־החדשות, העברית והערבית, עומדת להת־רחש בקרוב.

הנהלת רשות־השידור החליטה להקים חטיבת־תיפעול בטלוויזיה, שעיקר פעילו־תה תתמקד ביחידת אח"א (איסוף חדשות אלקטרוני), אשר תספק חדשות אלקטרוני־ות לשתי מחלקות־החדשות הנ"ל.

כיום רבים החיכוכים בין שתי מחל־קות־החדשות בנושא זה של חדשות ו־מאגרי־מידע. לדעת אנשי החדשות, פעי־לות זו תביא לשילוב בסיקור ובניצול ה־מידע החדשותי האלקטרוני של שתי ה־מחלקות.

מילחמת אי־אן־ג'י

עם פתיחת הרפורמה הטכנולוגית, ה־עומדת לעבור על הטלוויזיה הישראלית במחצית השנה הקרובה, שעיקרה במעבר המלא לשידורי־צבע, עומד להיפתח גם אחד המאבקים הקשים ביותר בין הנהלת הטלוויזיה ורשות־השידור עם ועדי העוב־דים המיקצועיים. המאבקים עשויים להש־בית את השידורים לא פעם בעתיד ה־נראה־לעין.

העילה למאבק זה: ציוד־הטלוויזיה ה־חדיש, מצלמות אלקטרוניות אי־אן־ג'י נייי־דות, מצלמות וידיאו לכתבים (בניגוד ל־מצלמות־החוץ, המצלמות כיום בסרטי פי־לם ורברסל). מצלמות האי־אן־ג'י נועדו לצימצום כוח־האדם בצוות הטלוויזיה ל־כדי כתב ואיש־צוות, שיצלם ושיקליט בו־זמנית. את בעיית צימצום הצוות לא הצליחו לפתור עדיין באנגליה בבי־בי־סי ובטלוויזיה המיסחרית שם. למרות שמצל־מות אלקטרוניות עשויות לחסוך גם סכו־מי־עתק בחומרי־גלם לצילום, לא ניתן ל־נצל את יעילותן באיים הבריטיים.

מנחם שגריר
שיח לוחמים

הטלוויזיה הישראלית, אשר השקיעה סכומי־עתק ברכישת מצלמות כאלה, עשוייה שלא להשתמש בהן, בשל ההתנג־דות של „ועדי־העובדים, הרואים בהכנסתן משום „שינוי תנאי עבודתם". אי־הכנסת מצלמות אלה לשימוש עשויה לעכב את הפיכת מחלקת־החדשות למחלקה המשדרת בצבע.

האנשים האפורים

מאחרי המסך

כל תוכנית־טלוויזיה, המשודרת על ה־מסך, מחזיקה — מעבר למגישים הנראים לקהל הצופים — כמה עשרות עובדים ה־נמצאים בצל, שאינם זוכים באבק־הכוכ־בים של הטלוויזיה.

לשם הרמת המוראל של עובדים אלה, העניק בשבוע שעבר **יצחק שימעוני**, מנהל הטלוויזיה, את פרס מנהל הטלוויי־זיה, 1981 לשמונה מהעובדים האפורים של התחנה. מילבד תעודות־ההוקרה, קיבלו הזוכים גם פרס כספי סמלי של 600 שקל (שש מאות שקל).

אחד מזוכי הפרס הוא **אלי בן־חרוש**, אחד האנשים האחראיים ביותר באותה שות ברדיו. הלפרין, שהיה מועמדו של מנהל הרדיו **גידעון לב־ארי**, נבחר ב־קולות רוב חברי ועדת־המיכרזים, שבה ישבו יו"ר רשות־השידור, **ראובן ירון**, מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, מנהל הרדיו, **גידעון לב־ארי**, ונציגי אגודת העיתונ־אים, **דיוויד לנדאו** (ג'רוזלם פוסט) ו**דניאל בלוך** (דבר).

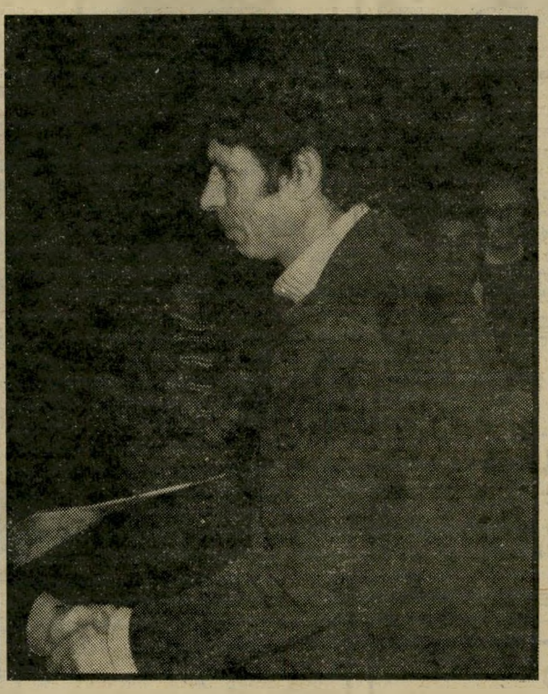
שני מועמדים נוספים לאיוש מישרת מנהל חטיבת־החדשות היו **יואב ניר**, המשמש כיום כמזכיר מערכת־החדשות, וכתב־הטלוויזיה **מיכאל קרפין**. איש מ־חברי ועדת־המיכרזים לא תמך בהם.

פסקול

אמריקה, אמריקה!

תוכנית־היזקרה של גלי צה"ל, שיירת יחיעם של **עמנואל הראובני**, ותוכניתה של **חדווה יששכר** על תנועות־המחאה הומלצו כמועמדות לקבלת פרס רשות ה־שידור ●● מגישי־חדשות הרדיו והטלוויי־זיה **עודד בן־עמי** ייעדר מגלי־האתר ו־ממירקע־הטלוויזיה (השבוע — יומן אירו־עים) לרגל שרות־מילואים ●● ותיקת־נהלל **טניה בן־ברק**, המספרת על ימי נהלל הראשונים בפרק „העמק הוא חלום", בסידרה עמוד האש, היא סבתו של **מאיר שלוי** (פינת העיתונות בתוכנית שעה טובה) ●● מנהל מחלקת־החדשות **טוביה סער**, יצא למנוחה בת חמישה ימים ב־נואיבה ●● אנשי רשות־השידור שטרם קיבלו שליחויות של הרשות בחוצלארץ, ושהתקנאו בכתבי־הרשות המשמשים ב־אירופה ובארצות־הברית, נוהגים להגיש בקשות לשמש כשליחי הסוכנות היהודית בפזורה. בין מגישי־המועמדות האחרונים: כתב הטלוויזיה לענייני־רוחה **ויקטור נחמיאס**, הכתב־פנטומימאי **עמוס ארי־כז**, קריין־הרצף ברדיו **מנחם פרי** ו־מפיק שיחה בשניים **ישראל ויבר**. מסת־בר כי הסיסמה הפופולרית ביותר ב־מסדרונות רשות־השידור היא כיום: „אמ־ריקה, אמריקה..." ●● צופי הטלוויזיה הזוכרים את הסידרה הבריטית המרתקת קו אוניידין, ושיש בכוונתם לצאת בקיץ לאירופה, יוכלו לראות תצוגה של תלבו־שות הסידרה, המוצגות באוסף המאריטיים טרוסט של אוניות היסטוריות, ברציף סנט קאתרין, ליד הטאואר בלונדון ●● הור־דה של מגיש־הפופ ברשת ג', **אבי את־גר**, בידי **דן כנר**, הביאה להפסד כספי מיידי מאובדן פירסומות בסך של חצי מיליון לירות ●● אחרי ההקרנה של הפרק הפלסטיני בסידרה בעמוד האש התי־קשרה חברת־הכנסת **גאולה כהן** למחל־קת־החדשות, והביעה את זעמה על ה־סרט. במשך קרוב לחצי שעה ניהלה כהן שיחה מייגעת עם הכתב והעורך, **אמיר שביב**, והביעה את ביקורתה על הסרט.

כלכוניק בן־חרוש
הידיים ידי הטלוויזיה, הקול קול הרדיו

שדר־ספורט הוד

עבודה אפורה הנעשית מאחרי מסכי־הטלוויזיה. בן־הרוש הוא מין כולבוניק, שטוח עיסוקיו נע בין אביזרן, דרך עיי־צוב, ביצוע, פירוטכניקה ושאר עבודות אירגון. הוא זה שהרכיב את דגם תל־חי בסרט פרשת איילנד. בסרט ענן שחור שהוקרן באחרונה ניהל בן־הרוש מילחמה פירוטכנית שלמה בין צבאות מצריים ו־ישראל. הוא גם שהרכיב ושהקים את ה־תפאורה המפוארת של אלוף בצלות ואלוף את קולו של קריין־הטלוויזיה התורן, מגבי־רים את קריינותו של גידעון הד. כך צופים בטלוויזיה ומקשיבים לרדיו בו־זמנית.

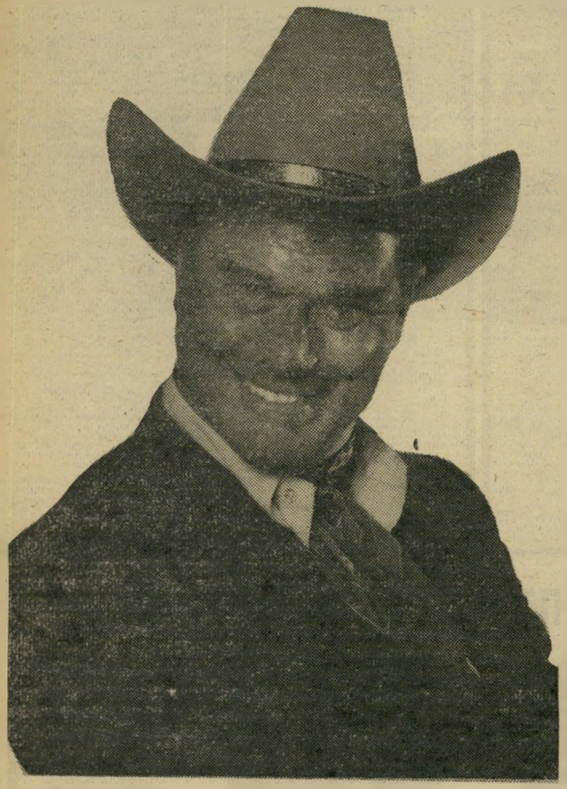
רדיו

מנהל־חטיבה חדש

עימנואל הלפרין נבחר ביום הרביעי שעבר כמנהלה החדש של חטיבת החד־

לקראת שידור: דאלס

הסידרה הפופולארית ביותר בטלוויזיה בארצות־הברית, „דאלס", תעלה על מסך הטלוויזיה הישראלית מדי שבוע, החל במוצאי־שבת (14.2). הסידרה המוליכה בראש מדד הצפייה האמריקאי, על פי דו"ח נילסן, הפכה את מפיקיה למיליונרים ואת כוכביה לשחקנים מהמעלה הראשונה. עלילה סביב

ג'.ר. (לארי הגמן): דאלס
מדי מוצאי־שבת, החל מ־14.2

דמותו של ג'.ר., מיליונר מטכסס, שאותו מגלם השחקן לארי הגמן. דאלסומניה כבר פגעה ביותר מ־300 מיליון צופים ב־57 ארצות. הסידרה, שצילומיה עדיין נמשכים, מגיעה לשיאה כאשר המיליונר נפגע וכל שאר משתתפיה הופכים חשודים בניסיון לרוצחו. בשבועות שבחם חיה נתון חגיבור בין החיים והמוות, התרגשה כל אמריקה.

יום רביעי

28. 1

● **עולמו של וולט דיסני (5.30 — שידור בצבע).** חלק שני בסיפור „סיפורה של מייקל אוהרה הרביעית", שבמהלכו מצליחים מייקל אוהרה וחברה לפענח את תעלומת הרצח.

● **חלוצי החלל (6.15 — שידור בצבע).** חלוצי החלל עוזבים את היבשה ה־מרחפת, ומותקפים בידי אנ־

סטייפלטון: החבובות
יום רביעי, שעה 8.30

שי גאמילון, הנמצאים על היבשה ונאלצים להשמיד את היבשה המרחפת.

● **הופעתן של החבובות (8.30 — שידור בצבע).** החבובות מארחות את ג'ין סטייפלטון, הרי היא אדית בנקר כוכבת ארצי.

● **כדורסל עם מכבי תל־אביב (9.30 — שידור חי בצבע).** שידור חי מבריסל ממישחק הכדורסל בין מכבי תל־אביב לצ.ס.ק.א. מוסקבה, במיסגרת בית־הגמר של גביע אירופה לאלופות.

● **תוכנית בידור עם ג'יימס לאסט ותזמורתו (11.05 — שידור בצבע).**

ג'ייסון: קרוז
יום שישי, שעה 10.15

רחוב, לחיי זנות. הנערה מש־תדלת להימלט מגורל זה, וב־דרך של מיקרה היא נקלעת למציאות הרבה יותר אופטי־מית ולחברה טובה. מתאהבים בה קצין־מישטרה וגם רופא־ילדים בעל מוניטין, ועליה להחליט על אחד משניהם כבחיר לבה. הכוכבים: חסין פאהמי, נור שריף ואחרים.

● **קרוז — דרמה (10.15 — שידור בצבע).** פרק נוסף בסידרת הסרטים הנושאת את הכותרת אשה. סיפור זה נכתב בידי אליק ראו. קרול (ג'ודי ג'ייסון) היא מוזגת נאה ומוכשרת בעלת חיוך ואישיות חמה, שכל מבק־רי הפאב שבו היא עובדת מחבבים אותה.

● **אגרת האשה המרי־חיקה לכת (10.05 — שידור בצבע).** סרט בכי־כוכבה של ראקל וולטש, ה־מביא את סיפורה של אינ־דיאנית צעירה, הנוקמת את רצח בעלה והורגת את האי־נ־דיאנים שגרמו למותו. לאחר מכן היא נמלטת ונשבית בידי שבט הסיו, גולגלות רבות' הנכה לוקח אותה לאוהלו כשיפחה, בעוד אשתו הקנאית ממררת את חייה, עד שיום

גזית: שיחה בשניים
יום ראשון, שעה 10.50

אחד היא מצילה את ,גולג־לות רבות' מטביעה, ומתקב־לת כשווה לשבט.

יום ראשון

1. 2

● **ארץ בעזה (10.00).** מלחמת האזרחים פורצת. רו־סקו קורליי מגלה לליאון את פרטי בגידתה של שרה. לי־און הורג אותו ומתאבד. אדם דיוויס חוזר לחוה עם לורסה, ורייצ'ל מתאבדת.

● **שיחה בשניים (10.50).** תוכנית־המלל, העוסקת באח־רונה בהצנחת גנרלים לפו־ליטיקה הישראלית, מביאה השבוע, לאחר הצנחת האלוף בני פלד, שיחה עם אלוף שלמה גזית, הפושט את מדי צה"ל, שישוחח עם עורכת דבר, חנה זמר.

סופשבוע

בגלי צה"ל

תחת הסיסמה „בהאזנה רצופה עם גלי צה"ל" חופכת ההאזנה לתחנה הצבאית, בעיקר בימי סוף־השבוע, ל־חוויה רדיופונית פופולארית בציבור הישראלי. „סופשבוע בגלי צה"ל" בימי שישי (30) ושבת (31) בינואר כולל את התוכניות הבאות: **רבותי העיתונות** (שישי, 4.05), מסיבת עיתונאים בהנחיית ישעיהו בן־פורת; **קונצרט ליל השבת** (שישי, 8.05 בערב) מביא מיצירות ברל־יוז, ברהמס, צ'ייקובסקי ורוול; **תוכנית הלילה לא רוצים לישון** מלווה את מבלי ערב שבת משעה 2.00 בלילה עד 5.00 לפנות בוקר; **התוכנית הגשה עצמית**, עם העיתונאי משה נתן ז"ל, במלאת שלוש שנים לפטירתו (10.05 לפנה"צ, שבת); **התוכ־נית ג'ניס איאן בהופעה פומבית** (12.05, שבת) **והתוכנית שאלות אישיות**, בהנחיית יעקב אגמון, עם האלוף (מיל') יהושפט („פטי") הרכבי (1.00, שבת).

שבת

31. 1

● **קוינסי (11.05 — שידור בצבע).** הפרק שש השעות האחרונות בסידרה זו.

● **סילבי ורטן (7.00 — שידור בצבע).** תוכנית בידור עם הזמרת סילבי ורטן.

יום חמישי

29. 1

● **כדורסל עם מכבי תל־אביב (9.30 — שי־דור חי בצבע).** שידור חי של מישחק הגומלין בין מכ־בי תל־אביב לצ.ס.ק.א. מוס־קבה.

● **מחוז יהון (11.05).** המגזין החודשי, המביא לצו־פי הטלוויזיה את המתחולל בשוק ההון. מפיק: חנינא אמוץ.

יום שישי

30. 1

● **הקלברי פין וידי־דיו (3.00 — שידור בצבע).** בפרק זה הסיפור המפורסם על תום סוייאר, ה־הופך את העונש שאותו קי־בל — צביעת הגדר — ליתרון, והוא מוכר את העבודה לחב־ריו, ומשיג את הכרטיסים הנחוצים לו לשם קבלת תנ"ך בבית־הספר.

● **סרט מצרי (5.50).** הסרט דמעות אמת מביא את סיפורה של נערה החיה עם אמה החורגת חיי צער. האם מבקשת להוציא את הבת ל־

יום שני

2. 2

● **שורת הדין (9.30).** השיעמומון הדתי, המביא דר־מה רבנית. נושא התוכנית: תביעת גירושין בשל עישון סמים. את התסריט חיבר ה־חידונאי מרדכי פרימן.

● **כדט מאת מאיי רכר (10.30).** בביצוע הבלט המלכותי סדלרס וולס עם ה־תיזמורת של הלהקה.

● **סיפורו של הארי סברוק (11.00).** תיאטרון הכורסא של רשת השידור העצמאית הבריטית תמז.

יום שלישי

3. 2

● **עמוד האש (8.03 — שידור בצבע).** הפרק החמישי בסידרה: „המקום ה־שקט ביותר במזרח התיכון".

● **עד הדשא (10.00)** תוכנית בידור במלאת 70 שנה להתיישבות הקיבוצית. התוכ־נית הוקלטה במעין־חרוד, וה־

רמיק: ג'ני
יום שלישי, שעה 10.50

סולנים מבני ההתיישבות ה־עובדת: אביבה מעין־גדי, דו־לי מרגבה, רונית מקטורה, עמי מעין־חרוד, עוזי מרם־און, שאול מגן־שמואל ומק־הלה. בתוכנית משתתף גם המשורר זרובבל גלעד, איש עין־חרוד.

● **ג'ני (10.50 — שי־דור בצבע).** פרק שלישי בסידרה העוסקת בחיי אמו של וינסטון צ'רצ'יל. שידור חוזר.

כך הם יוצאים מבית־המרקחת: שקיות של ניילון ונייר, ובתוכן מאות כדורי־סם

פינת הסמים ברח' דיזנגוף

צ עיר צעיר וחיוור יצא בצעדים כושלים מפתח בית־המרקחת. בידו החזיק חבילה ארוזה בנייר חום. די היה במבט אחד על עיניו הבוהות והזגוגיות ועל צעדיו הכושלים, כדי להבין שהמדובר בנרקומן.

במרחק כמה מטרים מפתח בית־המרקחת נעצר הנרקומן על־ידי צעיר אחר, בעל מראה מאיים. אחרי שהחליפו כמה מילים נכנסו השניים לחצר סמוכה. כאשר יצאו משם, נראה הנרקומן דוחף חבילה של שטרות כסף לכיסו.

זהו התסריט הקבוע, החוזר על עצמו עשרות פעמים ביום, מול בית־המרקחת שבפינת הרחובות דיזנגוף וגורדון בצפון תל־אביב. לעיני כל מתבצעות בצורה כזו עיסקות סמים בסכומים של אלפי שקלים.

שמו של בית־המרקחת השוכן מול קפה פרק הולך לפניו כתחנה הכימעט בילעדית בכל גוש דן לחלוקת תחליפי־סמים לנרקומנים. כל הרוקחים האחרים באיזור מסרבים לעסוק בכך, בשל חששם מחוג זה של לקוחות. אולם בית־המרקחת שבפינת דיזנגוף וגורדון בצפון תל־אביב משרת בעקיפין גם סוג אחר של קונים: סוחרי־סמים.

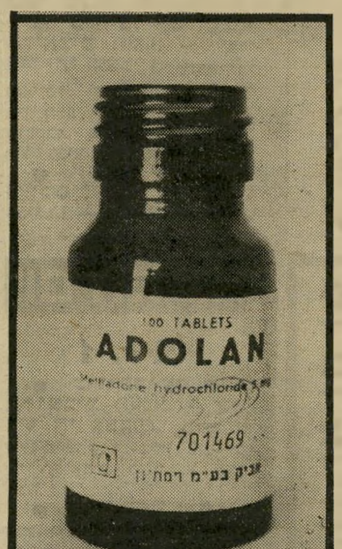
הנרקומנים רוכשים בבית־המרקחת כדורי אדולאן, המכילים מטדון, שמשמש תחליף סינתטי להירואין, במחיר של שקל ו־42 אגורות לכדור. הכדורים מסופקים להם באישור מישרד־הבריאות, כדי למנוע מהם שימוש בהירואין וכדי להקל על בעייתם. לאדם שאינו מורגל בכך, די בכדור אחד כזה כדי להגיע למצב של סימום. נרקומן ממוצע צורך כ־40 אדולאנים בכל יום, וישנם כאלה המגיעים ל־70 כדורים ביום. החלוקה נעשית אך ורק על־פי מירשם של רופא, הקובע את הכמות שלה זקוק הנרקומן.

אולם רבים מהנרקומנים מגיעים לבית־המרקחת כשבידם מירשמים למיספר רב יותר של כדורים מאשר הם צורכים באמת. על־פי רוב הכמות הרשומה היא כפולה מזו שהנרקומן משתמש בה.

לחצי השני אורבים סוחרי־הסמים. הללו ממתינים מחוץ לבית־המרקחת. כאשר נרקומן יוצא עמוס אדולאנים, ארוזים בשקיות חומות, הם רוכשים ממנו את העודף במחיר גבוה יותר. הסוחרים מוכרים את הסחורה שקנו זה עתה לצרכני סמים, שאינם עדיין נרקומנים מכורים, ולכן אינם יכולים להשיג מירשם מרופא. מחירו של כדור בודד בשוק הסמים נע כיום בין 5 ל־8 שקל.

בצורה כזו מצליחים הנרקומנים, שרובם ככולם אינם עובדים, להתקיים ולרכוש סמים נוספים. חלקם משתמש ברווחים כדי לרכוש הירואין, שמחירו מרקיע שחקים. אולם את הסכומים הגבוהים ביותר צוברים הסוחרים שלכיסיהם זורם הון־עתק. ישנם כאלה העוסקים גם בסחר בהירואין, בנוסף לעיסוק באדולאנים. וכך מזרימים הנרקומנים חזרה לכיסיהם של הסוחרים את הכסף שהם מקבלים מהם עבור מכירת חלק ממיכסת הכדורים.

נקודת המפתח במעגל־קסמים זה מצוייה בחדריהם של הרופאים, המחלקים את המירשמים. לפי החוק רשאי כל רופא לרשום אדולאנים, אחרי שביצע בדיקות דם ושתן, כדי לוודא שהאדם הניצב

אדולאן הוא כדור המכיל מטדון, שמשמש תחליף סינתטי להירואין. בתמונה נראית צינצנת כדורים.

לפניו הוא אכן נרקומן וכדי לקבוע לו את המינון. אולם בפועל המצב שונה לחלוטין.

שלד מהלך על שניים

„ז ה בכך? לא בעיה להוציא מירשם," העיד נרקומן. „הלכתי לרופא וביקשתי אדולאנים. הוא ביקש ממני 750 לירות, הסתכל לי בעיניים ורשם לי 30 כדורים ליום בלי בדיקה. התווכחתי איתו ואמרתי שאני צריך יותר. בסוף הוא רשם לי 60. מאז אני בא אליו כל פעם, נותן לו 750 לירות ומקבל מירשם. הוא

תחנות החלוקה בפינת הרחובות דיזנגוף וגורדון בתל־אביב. בית־מרקחת זה הוא המקום הכימעט בלעדי בכל גוש דן, שבו מחלקים תחליפי סמים לנרקומנים. כל הרוקחים האחרים חוששים לעסוק בכך.

בית המרקחת מספק תחליפי־סמים לנרקומנים לפי הוראת משרד־הבריאות ואלה מוכרים אותם לסוחרים הממתינים

אסור על פי החוק, הכרוך בעונשי מאסר. אולם בנוסף לבעיה הקיומית, הם חשפו גורם נוסף. „אם להגיד את האמת, אני מפחדת מהסוחרים," סיפרה נרקומנית הגיראית כשלד מהלך על שניים, שבתורי פניה אפשר להבחין עדיין בשרידים של יופי. „הסוחרים עומדים בפתח של החנות. הם מאיימים עלי שאם לא אתן להם חצי מהאדולאנים שלי, הם יחסלו אותי. כבר באו אלי פעם בלילה הביתה ועשו לי את המוות. אז מה אני יכולה לעשות? אני מוציאה מירשמים יותר גדולים ומוכרת חלק. הבלשים של המישטרה יודעים על זה והם איימו עלי שיכניסו אותי לבית־הסוהר, אם לא אמסור עדות נגד הסוחרים. אבל אני מעדיפה למות ולא להעיד נגדם."

בעל בית־המרקחת, הרוקח הווארד רייס, מודע היטב לעיסקי הסמים המתנהלים סביב חנותו. אולם לדעתו, מרבית האדולאנים המוצאים את דרכם אל השוק השחור מגיעים בסופו של דבר לידי נרקומנים אחרים, ולא לידי צרכנים מתחילים. „אני חושב שיש מיספר רב של נרקומנים, שמעדיפים לרכוש את הסמים במחיר גבוה יותר אצל הסוחרים, מאשר לקנות אותם אצלי במחיר הריאלי," הסביר רייס. „ויש להם סיבות משלהם לנהוג כך."

המעגל המתרחב של המתמכרים

„אני חייב להגיש מידי חודש ל־משרד־הבריאות ולמישטרה רשימות מלאות של כל הנרקומנים שקנו תחליפי סמים, כולל הכמויות המדוייקות שקיבלו ושמות של הרופאים שנתנו את המירשמים. הנרקומנים יודעים היטב, שאם הם באים אלי הם חושפים את עצמם ושמם נכנס לרשימת הנרקומנים המוכרים למישטרה. לדעתי ישנם רבים

עיסקת סמים ברחוב בין נרקומנים לסוחרי הסמים האורבים להם, שצולמה בחשאי, ליד בית־המירקחת. **בתמונה משמאל:** נרקומן מתמוטט באחד הרחובות הסמוכים לתחנת החלוקה.

עזרה לכושל

מגיש האוורד רייס, בעל בית־המרקחת, המחזיק בחגורה שחורה בג'ודו. רייס מוכן לפתוח מרכז שיקום לנרקומנים. לדבריו עומדים לרשותו צוות עובדים ותרומות, אך מישרד־הבריאות מכשיל אותו.

המעדיפים להסתיר את עובדת היותם נרקומנים, כדי שלא לבייש את בני משפחותיהם ולא לפגוע במעמדם. הם מפחדים גם שיפטרו אותם ממקומות העבודה שלהם, אם יתברר שהם מכורים לסמים.

„בבית־המרקחת שלי אני מטפל בכ־600 נרקומנים מתוך 1409 נרקומנים רשומים בכל הארץ. אולם לפי הכמויות שאני מוכר, אני מעריך שהן מספיקות לעשרת אלפים צרכנים. אני יודע שהכמויות האלה מגיעות לשוק השחור ושרובן נמכרות לנרקומנים המסתירים בדרך זו את זהותם. סוחרי־הסמים לא דורשים מהם פרטים אישיים ולא מדווחים עליהם למישטרה."

על הנחה זו ישנם חולקים רבים. הדעה הרווחת יותר, שבה מחזיקים גם אנשים מחלק הסמים של המישטרה, היא שמרבית צרכני השוק השחור הם בני נוער וצעירים, העושים את צעדיהם הראשונים או שנמצאים כבר באמצע הדרך לקראת השלב הסופי — ההתמכרות המוחלטת. בעזרתם האדיבה של סוחרי הסמים הם משיגים את הכדורים המסוכנים, ואם אינם מפסיקים בעוד מועד הם הופכים במוקדם או במאוחר לנרקומנים. ואז הם יכולים לרכוש את הסמים במחיר זול יותר, על־פי מירשם של רופא, ישירות מבית־המרקחת, ולמכור חלק לסוחרים כדי שיצרפו צעירים נוספים למעגל המתמכרים ההולך וגדל.

לחץ על הרופאים

בציאות אכזרית זו מכיר גם הרוקח המחוזי לתל־אביב, אברהם טורנאו, האחראי מטעם מישרד־הבריאות על חלוקת תחליפי־סמים לנרקומנים במחוז. „אני מאוד מודאג מהמצב הקיים," אמר טורנאו. „הלוואי שהיינו יכולים למנוע את התפשטות נגע הסמים ולהציל את הצעירים הנופלים קורבן לכך, אבל למעשה זה לא נושא שיש לנו כלים לטפל בו. המישטרה מקבלת רשימות מפורטות על התחליפים שאנחנו מספקים. רק היא יכולה להילחם למעשה נגד התופעה, ולמנוע הברה של כדורי אדולאן לידי סוחרי סמים.

(המשך בעמוד 56)

פינת הסמים

(המשך מעמוד 55)

„הרופאים שמטפלים בנרקומנים אינם מסוגלים לעמוד בלחצים המופעלים עליהם. אני מניח שהם רושמים כמויות גדולות של כדורים לא מפני שעומדים לפניהם ילדים טובים. מדובר בציבור שבגלל בעיותיו המיוחדות קשה מאוד להתחוכח עימו. הנרקומנים באים אל הרופאים, בדרך כלל עם אישורים פסיכיאטרים, שממליצים לרשום להם אדולאנים. הרופא מתקשה לקבוע לכמה כדורים זקוק הנרקומן באמת ו־כמה הוא מתכוון למכור לסוחר.

„ישנם גם רופאים שאולי ה־תשלום הוא הדבר שקובע אצלם, אך זהו שוב עניין לטיפולה של המישטרה. בעבר כבר נתפסו רופאים כאלה והועמדו לדין. אבל אלה הם, לדעתי, מיקרים שוליים. הבעיה המרכזית היא שהרופאים עומדים חשופים מול לחצים ו־סבור שהפיתרון הוא בהקמת מוסד גדול, שבו יהיה פיקוח אישי על כל מתמכר. אולם מוסד כזה אסור שיימסר לידיים פרטיות, המושפעות משיקולים של רווח. מוסד כזה חייב להיות מנוהל על־ידי מישרד־הבריאות עצמו.„

בעל בית־המרקחת מודה כי ה־מצב הנוכחי, שבו מגיעים אליו נרקומנים כשברשותם מירשמים למאות כדורים, מזרים לכיסו רווחים גבוהים. אולם הוא מעיד על עצמו כי הוא חדל לבעיית הסחר באדולאנים. „אני מוכן לעבור ל־מרכז שיקום מסודר כבר מחר,„ מצהיר רייס, שבבעלותו בית־מרקחת נוסף בכיכר־המדינה בתל־אביב. „אבל מי שמכשיל אותי זה דווקא מישרד־הבריאות. הפקידים שם מתנהגים כאילו הם עושים הכל למנוע ממני הקמת מרכז כזה. הם פסלו כבר מקום אחד שמצאתי כמתאים לכך ודוחים את העניין איומים מצד הנרקומנים. רופא הוא רק בן־אדם והוא אינו מסוגל לעמוד בלחץ כזה.

„הפיתרון לדעתי הוא בהקמת מרכז שיקומי גדול, שבו ירוכזו כל הגורמים המטפלים בבעיה. הנרקומנים ייבדקו אך ורק על־ידי רופאים מהמרכז, שיקבלו הגנה מתאימה במקום, כך שיוכלו לע־שות את עבודתם ללא לחצים. תח־ליפי הסמים יינתנו בשתיה ולא ב־כדורים. הנרקומנים יחוייבו לש־תות את המשקה במקום, כך שלא תהיה להם כל אפשרות להוציא כדורים החוצה ולמכור אותם ל־סוחרים.

„מעבר למרכז מסוג זה הוצע לרייס, שהוא הרוקח היחידי בכל האיזור המוכן לעסוק בכך. זוהי עבודה קשה מאוד וגם אני לא הייתי מתחלף איתו. הוא מחפש מקום מתאים לכך, אך עד עתה לא מצא. אני יכול להבטיח, שברגע שמקום כזה יימצא, יעשה מיש־רד־הבריאות את הכל לסייע בידו, כדי להביא לפיתרון הבעיה.„

תמיסה לתוך הווריד

קום דומה לזה שהרוקח ה־מחוזי מציע, קיים כבר במר־כז לגמילה מסמים ביפו, המופעל בהצלחה בניהולו של הד"ר מיכאל („מיקי") רייטר. אולם זהו מקום קטן, המסוגל לטפל לכל היותר ב־150 מכורים לסמים.

„יש אצלנו אחוז גבוה של הצ־לחה בשיקום מתמכרים,„ מעיד ד"ר רייטר. „הסיבה לכך נעוצה בעובדה שהטיפול אצלנו אינו מס־תיים במילוי גיפם של המתמכרים בתחליפי־סמים. קיימת אצלנו מע־רכת שלמה של טיפול קבוצתי ומישפחתי, הסדרת מקומות עבודה, פיקוח על הבריאות הגופנית הכל־לית וטיפולים נוספים, ממושכים ועיקביים.

„המתמכרים מקבלים את התח־ליפים בשתיה במקום, לא רק כדי שלא ימכרו אותם הלאה, אלא גם כדי שלא יזריקו אותם. ישנם כאלה שממיסים את כדורי האדולאן ב־מים ומזריקים את התמיסה לתוך הווריד. זוהי שיטת צריכה מסוכנת ביותר.

„המצב השורר מחוץ למרכז ה־גמילה הוא חמור ביותר. אין לי נתונים על כך, אך סביר להניח, שבגלל הכמויות הגדולות של סמים הזורמות לשוק השחור, הולך ומת־רחב מעגל המשתמשים. גם אני באמצעות ועדות. גם העירה מע־רימה עלי קשיים בטענה שהנרקו־מנים הם מיטרד.„

„כסף עשיתי כבר מספיק"

ר אכן, בעלי החנויות ובתי־הקפה בקירבת בית־המרקחת ברחוב דיזנגוף מרבים להתלונן על הסרדות מצד נרקומנים. הם טוע־נים כי מראה הנרקומנים הכושלים ומתמוטטים ברחוב הוא דוחה, וכי אין זה המקום המתאים לחלוקת תחליפי־סמים.

רייס מבין ללב שכניו מסביב, אך אינו מתייחס אל הנרקומנים כאל מוקצים מחמת מיאוס. הרוקח בן ה־38, שעלה ארצה מאנגליה לפני עשר שנים, עסק בחלוקת תחליפים למתמכרים גם בארץ מר־צאו. אחד מכישוריו מאפשר לו להתמודד עם לקוחות מסוכנים — חגורה שחורה בג'ודו, שהוא נושא על מותניו. אולם לדבריו זה אינו הכל. „צריך לבנות איתם יחסים מתוך כבוד הדדי,„ הוא מסביר. „כך הם נרגעים ואינם עושים בע־יות.

„אני מתייחס אליהם כאל שווים, והם מעריכים את זה. הם מתייח־סים אלי כאל חבר ובאים אלי עם בעיותיהם. לרבים מהם עזרתי וזי־דרתי מקומות עבודה. מצד שני הם יודעים שאני מקפיד על מיש־מעת ואצלי בחנות מתנהגים בהת־אם. אני גם מדבר איתם ומבקש מהם להתנהג יפה מחוץ לחנות, וזה די מצליח. בזמן האחרון כימ־עט שאין בעיות.

„הדבר החשוב לי ביותר כיום הוא לעבור למקום מסודר, שבו אוכל באמת לעזור לנרקומנים. אני רוצה לעשות זאת כיוון שיש לי מכך סיפוק רב. כסף עשיתי כבר מספיק, עכשיו הגיע הזמן לדאוג להם. יש לי כבר צוות של פסי־כיאטרים, עובדים סוציאליים ורופ־אים, שמוכן להתחיל לעבוד אצלי מיד. לדעתי, על רקע הביורוקר־טיה השוררת במדינת ישראל ד"ר־קא אדם פרטי יכול להתמודד עם הבעיות האלה ולא מישרד ממשל־תי. ואני חושב שאני מתאים לכך.

„כסף זאת לא בעיה. יש לי תור־מים מחוץ־לארץ, שמוכנים להע־מיד לרשותי סכומים גדולים, כדי להקים את המרכז שאני חולם עליו. מה שצריך זה קצת נכונות ורצון טוב מצד מישרדי הממשלה, ובמ־יוחד מישרד־הבריאות, כדי להזיז את העניינים.„

יפי הימן ■

קורא יקר

(המשך מעמוד 3)

בלתי־חוקית למקום חשוד, הם בלתי־רלוונטיים.

מה חשוב יותר? פעולת המיש־טרה במיסגרת החוק, חופש העיתו־נות, מהימנות המידע הנמסר על־ידי המישטרה — כל אלה אינם בעיני עניינים בלתי־רלוונטיים, מישניים או שוליים. בתפיסה שלי, עניינים אלה נוגעים לעצם המיש־טר בארץ ולקיום הדמוקרטיה.

השיטות הפסולות מסכנות את הדמוקראטיה, המבוססת על אמון הדדי מינימלי בין השילטון וה־ציבור.

גופות בלבנון

הדבר אינו נוגע רק למישט־רה. הוא נוגע גם לצבא.

היו ימים כאשר כולנו האמנו להודעות של דובר צה"ל בעניינים עצומות.

כאשר היו הערבים מודיעים כי בפעולה מסויימת נהרגו תריסר חיילי צה"ל, ודובר צה"ל היה מו־דיע כי נפצע רק חייל אחד שלנו, היה זה סוף־פסוק. פעמים רבות שאלו אותי עיתונאים זרים, מדוע אני סומך על הודעות צה"ל, ותשו־בתי היתה: „מפני שצה"ל אינו משקר, בארץ קטנה כמו שלנו גם אי־אפשר לשקר. פשוט לא כדאי. אי־אפשר להעלים אבידות. צה"ל יודע שכדאי לו להגיד את האמת.„

הדברים שיכנעו, וגם בעולם האמינו לדובר צה"ל. היה זה נכס שלא יסולא בפז.

בשנים האחרונות התערערה אמונה זו, בעולם וגם בארץ.

כולנו יודעים עכשיו כי הוד־עות צבאיות על המתרחש בשט־חים המוחזקים הן לעתים קרובות שיקריות במהותן. האמת נאמרת רק לעיתים רחוקות, כשאין ברי־רה. מעלימים, מטשטשים, מוסיפים משנים. כיום אין עיתונאי זר שפוי, אחד, המטפל בשטחים המוחזקים, המתייחס ברצינות להודעות צה"ל. כל אחד נוסע למקום כדי לברר בעצמו מה התרחש. כשגירסת בני־המקום סותרת את הגירסה של ה־מימשל הצבאי, נוטה העיתונות ה־עולמית להאמין לבני־המקום. כ־אשר שילטונות צה"ל מונעים מ־צותות זרים להגיע למקום, או מצמידים אליהם „מלווים„ כפויים, נעלם כל שריד של אמון.

לולא מצב זה, אי־אפשר היה להבין מה התרחש, לאחרונה, סביב פרשת חמש הגופות בדרום־לבנון. החיילים ההולנדיים של הכוח ה־בינלאומי דיבקו בגירסה כי אנשי צה"ל התעללו בגופות. צה"ל הכ־חיש זאת בתוקף. למי להאמין?

פעם היה זה מובן מאליו בעולם, שיש להאמין לצה"ל. כיום המצב הוא, במיקרה הטוב ביותר, תיקו.

לא פעם קורה שמתפרסמת הר־דעה שיקרית על מה שקרה ב־רמאללה או בבית־לחם על־ידי מקורות צבאיים מקומיים. אולם ה־עיתונאי אינו מבחין בין ידיעה של מקור צבאי במימשל הצבאי ובין הודעה רשמית של דובר צה"ל. כך מוצא את עצמו דובר צה"ל — כיום יעקוב אבן — ב־מצב של סחף האמינות, גם כשהוא עצמו אינו אשם בכך.

מהלומה מוחצת על האמינות הנחית מרדכי גור, באחד הדיונים על מעשי־הזוועה שהתרחשו במה־לך מיבצע־ליטאני. כדי להצדיק את עצמו, טען גור, כי מעשים כאלה נעשו תמיד, ואין חידוש ב־שיטה זו. עיתונאים הצביעו על כך שהודעות צה"ל הכחישו תמיד מעשים כאלה — כגון הפגזת כפ־רים אזרחיים שלווים כנקמה על מעשה חבלה, הפצצה בלי אבחנה, וכו'. גור הגיב על כך ברצינות גמורה. הוא רמז שהודעות צה"ל מסוג זה היו תמיד כוזבות, ושכל בר־דעת בארץ ידע זאת.

כך נהרס דבר שאין לו תיקון, נכס של צה"ל שהיה שווה הרבה כלי־נשק.

במדינה

מישפט שוחד לפרקליטות

הצעת תנורי חימום למישרד המישפטים — האם יש בה משום שוחד לפרקליטים?

עורך־הדין מיכה כספי אינו מז־דמן בכל יום לפרוזדורי הפרקלי־טות. אבל כאשר נקלע לשם, לרגל עיסוקיו, לפני כשבועיים ימים, עשה מעשה בלתי שיגרתי. הוא עיין בלוח המודעות ולפתע הרים ידו ותלש מודעה גדולה שהיתה תלויה בו.

ימים ספורים אחר כך, כאשר הופיע עורך־הדין כספי בתיק ש־בו נאשם בנימין יוחננוף במתן שו־חד לקציניה רוממיה הלוי סגל ובן־ציון מור — שלף עורך־הדין מתיקו את המודעה שתלש מה־לוח, פרש אותה בפני השופט דויד ולך ואמר: „יש לי כאן קוריוז. אם אדוני יסתכל, יראה כי זוהי מודעה של חברת אמק"א, המציעה תנורי־חימום בתנאים מיוחדים ל־עובדי מישרד־המישפטים. יתכן מאוד כי יום אחד תאלץ הפרקלי־טות להגיש מישפט פלילי נגד חב־רה זו, ואז יוכל אולי מישהו לס־עון, כי היתה כאן הצעה למתן שוחד, וכי החברה ניסתה לשחד את הפרקליטים כדי לשאת לה פנים.„

פרקליט כספי
פרקליטים יעמדו לדין

בכך ניסה הסניגור לשכנע את בית־המישפט, כי כל מה שעשה שולחו, כאשר ארח את הקציני־ם בארצות־הברית בשנת 1974, לא היה בו משום שוחד.

מכונות יקרות־ערך. יוח־נגוף הוא בעל מניות עיקרי בחב־רת מחשבים, איי־פי־אי. הלקוח הגדול ביותר של החברה הוא מישרד־הביטחון. מחשבים הם מכו־נות יקרות־ערך, ואנשים מועטים מאוד מבינים בהן. לכן יש מיש־קל רב לדברים של המומחים בשטח זה, לפי המלצותיהם יקנה מישרד־הבטחון את המחשבים היקרים.

בשנת 1974 נשלחו שני הקציני־ם לארצות־הברית במיסגרת תפקידם. הם תאמו מראש עם יוחננוף כי ייפגשו בדנוואר אשר במדינת קו־לורادו. מישרד־הביטחון אמנם שי־לם את הוצאות נסיעתם ונשא ב־אש"ל שלהם, אבל לדברי כתב־התביעה נשא יוחננוף בהוצא־ת בתי־המלון היקרים שבהם התארחו — בארצות־הברית בסך של יותר מ־300 דולר לאיש, ובאנגליה בסך של 37 ליש"ט לאיש.

השופט ולך מנסח עתה את פסק־הדין, אולי בעזרת המודעה התמי־מה של תנורי־החימום.

הרצח הכפול

זוהר בבית־המישפט

בעוד שכל העיניים נישאות אל הדרמה המתגלה במישפט הרצח הכפול, מתנחיות דהן כמה וכמה דרמות נסתרות מאחרי הקלעים

מאחורי כל נאשם ניצבת אשה או מאהבת, ולפעמים שתיהן גם יחד. והמתח העולה לפעמים בש־טח הרומנטי אינו נופל מהמתח המישפטי.

הרומן הגדול והגלוי לעין הוא של הנאשם העיקרי, טוביה אושרי, הנאשמת שרה („שורי") דנוך. שרה קטנת הקומה היא אשה נאה ושובבה. עיניה הצוחקות נעות כל הזמן, ושפתיה כמעט תמיד פשו־קות בחיוך. הצעירה בת ה־32 הס־פיקה הרבה בחייה. היא היתה נשו־אה, התגרשה כאשר בתה הקטנה היתה תינוקת, ועבדה כפקידה. אז הכירה את עמוס אורין, שזה עתה השתחרר משירותו בצה"ל. השניים התאהבו ועברו לגור יחדיו.

שלושה חודשים אחר כך, כאשר נעצר אורין, נעצרה עמו גם שרה, בחשד, כי היא סייעה לו ברצח איש ברינקס. אך היא שוחררה אחרי ימים מעטים, והיתה עדה במישפט.

שמונה שנים עברו מאז, וכאשר השתחרר אורין ממאסרו, היתה כבר שורי אהובתו של טוביה אוש־רי, וגם לו ילדה בת.

סממן בוהמי. בתחילת המיש־פט ביקש סניגורה של שרה, עורך־הדין צדוק צארום, כי שולחתו, ה־משוחררת בערובה, תוכל לבוא ל־מישפט ולהיעדר ממנו כרצונה. בית־המישפט נעתר לו. ובכל זאת, כמעט מידי בוקר פורצת שרה לאו־לם כרוח סערה. עיניה השחורות רושפות ושערה השחור כפחם מת־נועע באלפי תלתלי. היא נראית בתנועה מתמדת. למרות היותה אם לשתי בנות, נראית שרה כנערה צעירה. היא לבושה בדרך כלל ב־מכנסיים הדוקים ומגפיים, בתוספת איזה סממן אופנתי בוהמי. לפע־מים מותגיית קסיפה מרוקמת, או ארנק גדול ומעניין. היא אינה יוש־בת ליד הנאשמים האחרים, על ספסל הנאשמים, אלא מוצאת לה מקום באיזו פינה באולם, לרוב ליד אחותה הגדולה, בת־שבע, רעייתו של רחמים אהרוני.

דימיון מישפחתי בולט ניכר ב־שתי האחיות היפות. אך שתי ה־אחיות, למרות הדימיון, הן טיפו־סים שונים. שרה היא הבוהמית שבין השתיים, ואחותה הגדולה היא טיפוס יותר סוליד.

בת־שבע, שבעלה נמלט לחוץ־לארץ, מבלה גם היא את כל הבק־רים באולם המישפט. גם שערה ארוך ושחור כפחם, אך היא מחיי־כת לעיתים רחוקות יותר. גם היא לבושה בדרך כלל במכנסיים, ולהם היא מתאימה מידי ישיבה מעיל או שכמיה סרוגים ומיוחדים. היא נראית טיפוס יותר ספורטיבי מ־אחותה הצעירה. בת־שבע יושבת במישפט כאשר בידה פינקס, והיא רושמת בו בהתמדה את הנאמר במישפט.

נוף חטוב. ליד שתי האחיות יושבת בדרך כלל גיסתן, מרים דנוך, אשתו של ישראל. מרים צעירה בשנים רבות מבעלה, והיא אשה נאמנה להפליא. למרות שיש לה ילדים בגיל בית־הספר, אין היא

בעלי חנויות ובתי־הקפה אינם רוצים לראות נרקומנים כושלים ומתמוטטים בשכונתם. אך הרוקח מתייחס אליהם בכבוד וכאל שווים.

נאשמת־מאהבת דנוך
נאה ושובבה

רעיה זוי
ג'ינס של פיורוצ'י

רעיה דנוך
שיער ערמוני

מחסירה אפילו רגע אחד מהמיש־פט. היא יושבת דרוכה ומתוחה, עיניה נעוצות בבעלה. כשמסתכ־לים עליה אפשר לחשוב, כי האישה האלגנטית מבלה את כל שעותיה במיספרה ובסלון־יופי. צפורניה משוחות בלכה ושערה הערמוני תמיד מסודר להפליא. גם בגדיה, חליפות ושמלות, תפורים היטב ו־מונחים על גופה החטוב באלגנט־יות.

ניכר כי חיי המישפחה של ישר־אל ומרים דנוך הם אידיאליים, ה־מבטים המוחלפים בין השניים מדברים בעד עצמם.

גם רחל לוי, אשתו של מימון לוי, היא צעירה נאה ביותר. גם היא מקפידה לבוא בכל בוקר בז־מן מירושלים, יושבת ומקשיבה לדיונים. היא בלונדית מעודנת, ה־לבושה בדרך כלל במכנסי ג'ינס של פיורוצ'י ובחולצות ספורטיב־יות יקרות. מרבית הזמן היא לוע־סת מסטיק, ועיניה בוהות בחלל, ורק לעתים רחוקות נתקלות בעי־ניו של בעלה. מפעם לפעם היא מפהקת. לפעמים היא מעבירה מיכתבים לבעלה באמצעות עורכי־דינו, וסיגריות בעזרת אנשי המיש־טרה. היא אינה נראית טיפוס סוער, אך דווקא היא עברה השבוע דראמה קטנה משלה בעת המיש־פט.

מישקפיים כחות. אחת מ־עדות התביעה היתה צעירה ירד־שלמית שחרחורת בשם זהבה כהן. זהבה ניהלה את משרד הנסיעות במלון רמאדה שלום, בירושלים, שמימון לוי הוא אחד מבעליו.

זהבה סיפרה בעדותה, כי בליל שישי שאחרי הרצח, התקשר אליה מימון לביתה ושאל אם היא יכולה לסדר עבורו שני כרטיסי טיסה למחרת בבוקר, יום השבת. היא הבטיחה לברר זאת. יותר מאוחר אמנם ביררה את הדבר אצל חברה העובדת בחברת אולמפיק, ולבק־שת מימון הוציאה שני כרטיסים שתאריכם היה מוקדם בחמישה ימים מיום הוצאתם. זהבה ומימון נפגשו אחרי תשע בערב, ובידיה היו הכרטיסים המבוקשים. בדרך אגב התברר לבית־המישפט, כי הפגישה בין השניים היתה קבועה לאותו הערב, בלי קשר לכרטיסי הטיסה, וכי הם היו אמורים לצאת לבלות בצוותא.

כאשר עלתה זהבה להעיד, יצאה אשתו של מימון מהאולם בשקט. היא חזרה לשבת במקומה רק אח־רי שהצעירה השחרחורת, שהרכי־בה משקפיים כהות על עיניה, יצ־אה מהאולם. רחל לוי התיישבה שוב במקומה והמשיכה ללעוס את המסטיק באדישות. עיניה לא אמרו דבר על המתחולל בנפשה.

ממלאת המקום. האשה האח־רונה היא שרה אהרוני, אשתו של יצחק אהרוני, אחיו של רחמים („גומאדי") אהרוני. היא היחידה שאינה נראית תמיד זוהרת ומטופ־חת. אשה בגיל בינוני, בעלת עי־ניים עייפות, שיער שאינו נראה כאילו יצא זה עתה מידי הספרית, ובגדים רגילים חסרי ייחוד או זו־הר. היא נראית מה שהיא — אשה עובדת, המפרנסת את מישפחתה. היא ממלאה את מקומו של בעלה בחנות בשר של מישפחתה בשעות הבוקר, ומגיעה לאולם המישפט ב־דרך כלל אחרי שעבדה כבר שעות אחדות. מפעם לפעם היא מתייעצת עם עורך־דין משה אלוני, סניגורו של בעלה, והיא נראית מודאגת ומוטרדת.

בולטת בהיעדרה היא יוכבד אי־שרי, אשתו של הנאשם העיקרי. לעומתה פוקדת בקביעות את אולם המישפט אהובתו, שרה, שלהם יש תינוקת משותפת.

איך יתכן שכורסת טלויזיה מסתובבת ומתנדנדת - מעור אמיתי, מדנמרק עולה רק

2,990.- ש"ח כולל מע"מ

"טלסטאר" - כורסת טלויזיה מקסימה, מתנדנדת ומסתובבת, מעוצבת בסגנון מיוחד ועשויה עור אמיתי ועץ אשור או בייץ פוליסנדר, עם משענת גבוהה ועוד יתרונות חדשניים עולה עכשיו -.2,990 שקל בלבד.
היתכן?!
מאחורי "טלסטאר" עומדת משפחת נילסן, הידועה בענף הרהיטים הדני.
תום נילסן הבן הנהיג שיטת ייצור מיוחדת המנצלת חומרים מעולים במחירים נמוכים ביותר ועבודה מעולה בשיטת "התעשיה הביתית". חלקי העור נרכשים כ"שאריות" ונתפרים ע"י נשים בביתן, והעץ נקנה אצל יצרן איכותי המתמחה בעץ מכופף.
הרכבת הכורסא והגימור הקפדני נעשים על־ידי צוות העבודה של משפחת נילסן, שמונה 22 איש בלבד, המייצרים 160 כורסאות ביום. שיטת עבודה חדשנית זו מוזילה את המחיר ביותר משליש. חסכון זה - כמדיניות קבע - מועבר בשלמותו לזכות הקונה.
אתם מוזמנים להשוות את "טלסטאר" עם כל כורסת טלויזיה דומה מעור אמיתי, הנמכרת לצרכן הישראלי ב־-.4,500 שקל.
בדניש חושבים שהתשובה כבר בידיכם.

דניש

רמת-גן: דרך ז'בוטינסקי 104, טל' 719779
ירושלים: רח' הסורג, מול בנק ישראל.
חיפה : רח' חורב 53, אחוזה.
באר-שבע: רח' החלוץ 124.

המחיר לתשלום במזומן בשיטת "שלם וקח". אפשרות לתשלומים נוחים בתוספת מחיר.
ההצעה בתוקף עד 31.1.81.
למסירה מיידית!

רישמקי - פריליך

הנעליים החבלו

אני ממש מוכרחה לספר לכם את הסיפור הזה. משהו מהסרטים. קודם כל תכירו את **מישו זנדברג**, רמת־גני רווק בן 30 בערך, בלונדי, חזק, מנומס כמו ג'נטלמן אמיתי, ויודעי־דבר מעידים שבבנק מחייכים אליו כבר כמה שנים טובות. הבחור פשוט עשיר. אני מציינת את העניין בגלל העובדה שאת כל ממונו עשה בכוחות עצמו בעיסקי נייר. כך שהוא יכול להרשות לעצמו להסתובב בעיר במכונית האולדס־מוביל הלבנה שלו במצפון שקט.

החלק השני של הסיפור שייך לבחורה כבת 30, רווקה, ציירת, העונה לשם **דבי דוביגר**. אני בטוחה שכעת מצלצל אצלכם משהו. כן, נכון. לאבא של דבי קוראים **סם דוביגר**, ואם יש בעולם קלסה של מולטימיליונרים אמיתיים, הוא בהחלט אחד מהם. אבא דוביגר הוא ציוני והכספים שלו, או לפחות חלק מהם, מושקעים ב־מיפעלים בארץ, וכציוני טוב הוא דאג שגם בתו תהיה מושקעת בארץ. הלך האבא וקנה בית דירות ברמת־גן, בית, שידוע בעיר הגנים כבית המשושה, ובאחת ה־דירות שיכן את דבי, שתעשה חיים ובינ־תיים תשגיח על הנכס.

הקשר בין דבי ומישו התחיל במקום מאוד מאוד בלתי־שיגרתי. בחנות נעליים. מסתבר, שכששני צעירים חושפים כפות רגליים בצוותא זה עושה להם משהו. כדאי גם לכם לנסות. בכל אופן לא הוא ולא

דבי דוביגר
מקום ריק באולדסמוביל

היא הסתפקו בנעליים, ומאוחר יותר אפשר היה לראות אותם מביטים אחד לשני ב־עיניים מעל סיפלי קפה במיסעדה קטנה ממול. אחרי שהראתה לו את הציורים שהיא מציירת, והוא הראה לה את קרוון הטיולים שהוא בונה, מצאו עוד המון דברים לעשות יחד. צעירים, לא? מאז עברו כמה שבועות ודבי הכירה למישו את אבא באחת מגיחותיו לארץ, והיו הולכים הרבה לש־תות ולחגוג כמו שצריך.

אני יכולה לשמוע עד כאן את אנחות הקינאה שלכם. אבל מוקדם לשמוח. בימים אלה אפשר לראות את מישו כשהוא מפליג בעיר באולדסמוביל, כשהמושב לידו ריק. בסף זה לא הכל, מסתבר, צריך גם עוד משהו, וזה לא נוצר במיקרה זה. אז בבק־שה, כרגע השטח פנוי.

עתיק ולא מצחיק

הזוגות הנשואים, גם מן היפים והמפור־סמים ביותר, נוטעים בי הרגשת שיעמום. אחרי החופה הם שוכחים שצריך לחזר ולהיות נחמד. אבל תמיד יש יוצאים מן הכלל.

זוג מפורסם כזה הוא **יהודה וגילי ברקן**. יהודה, שהוא כנראה רומנטיקן מובהק, לא שכח את יום־ההולדת של אשתו, אבל מה עושים כשהפרנסה קודמת ויהודה מופיע עכשיו בהצגה. בערב של היומולדת היתה ההופעה דווקא בקריית־שמונה הרחוקה.

יהודה נטל עימו את רעיתו היקרה, לקצה המדינה, הביא אותה לאולם שניר הענק, שבו ישבו כ־1000 איש כשבידיהם כוסיות יין, שחולקו חינם בכניסה. ברגע המיועד, באמצע תוכנית נוסטלגית, פרצו כולם, על־פי סימן, בשירה אדירה של „יום־הולדת שמח," ועל המסך, בין שקופיות של אירועי שנות ה־60, הופיעה גילי בת חמש בגודל טיבעי.

זה מקורי מאוד ומרגש, אבל שלא תחשבו שזה זול. בגיל 35 אשה זקוקה להיזוקים רציניים, אז נוסף על תגיבה, וברוח ההצגה שמעלה זיכרונות מימים עברו, קנה יהודה תיליון עתיק ויקר, וזה כבר לא מצחיק.

גילי ויהודה ברקן עם ידידיהם
הפתעה בקריית־שמונה

בין זמר לטייס

בשבוע שעבר הופיעה **שרית איטר** בת ה־22 בפתיחה חגיגית של פאב ביפו, כשמתלווים אליה שני חתיכים. האחד הוא סתם **סמי** והשני הוא הזמר **יוני נמרי**. חשבתי שעליתי על משהו מעניין ושיוני מצא לו חתיכה, כדי להשתחרר קצת מן הבדידות. אבל הסתבר לי שטעיתי, השניים רק התלוו לשרית כידידים. הם ידעו לספר לי, שהחבר האמיתי הוא טייס בחיל־האוויר.

הבחורה הזו יפה מאוד, בלונדית, עיניים בהירות וגוף מושלם. היא משמשת דוגמנית־צילום, מאז שחזרה מטיול של חצי שנה בלוס־אנג'לס.

לפני כמה שבועות סיפרתי לכם שהזמר **אבי עופרים** עומד להפר את רווקותו ולשאת את שרית. הוא הוריד את מיש־פחתה לאילת, להיכרות מקרוב, ומה בדיוק קרה איני יודעת, אבל חתונה אין. לשניים היה באמת רומן, אבל אפילו אני לא יודעת למה הוא התפוצץ.

להיות עם רוברט רדפורד

כש**איריס קנר** היתה חברתו הצמודה של השחקן־בדרן **דודו טופז** הם ערכו לעצמם מסע יחסי־ציבור. תמונותיהם הוי־פיעו בעיתונים כימעט בכל שבוע, והם

דודו טופז ואיריס קנר
יותר טוב באל־על

עצמם היו בכל האירועים בתל־אביב. הכל האמינו שהזוג הזה עוד יתחתן ושעוד רווק יימחק מרשימת המבוקשים.

להשתחרר לשיחרור

יש כאלה שלא נולדו לנישואין, והדימוי של אזיקים על הידיים תופס חזק מאוד לגביהם. כזה הוא גם **אלי פגד** בן ה־28, טייס בארקיע, שהטיסה היא חייו וחייו הם טיסה. האחת והיחידה שהדיחה אותו מדרך חייו היא **רנה** בת ה־22, אמריקאית יפהפיה ועשירה מאוד, שבאה לארץ כדי ללמוד באוניברסיטה. השניים נפגשו ב־מהלך הלימודים, ואלי הלך שבי אחריה. הם התחתנו, ולחברים המשותפים היה נדמה שעבור אלי זהו סוף פסוק.

לזוג המאוהב היה הכל בחיים, ואולי דווקא משום כך חמק אלי, וכעבור שנת־נישואין אחת התגרש מאשתו, כשהוא אומר: „פשוט נמאס לי להיות נשוי." האחרונה שראיתי בחברתו היתה **מרי** בעלת האוזניים המנוקבות. מרי היא רק בת 18 והסמל המיסחרי שלה הוא מערכת עגילים משובצים באבני־חן לכל אורך תנוך האוזן. מרי גם לא היססה לחשוף את שדיה הצעירים בסירטו של **דוד אבידן** בטרם מלאו לה 18. בחורה משוח־ררת לחלוטין, כך שלאלי לא צפויה סכנה.

Mai Tai

בשבוע שעבר אני עוזב אותכם כש"גו'ני-הולך-לו" רבוק לכסא אצלי בבר ואני מבטיח לכם אז את סיפורו של הנ"ל בהוואי. ואני, כידוע, לא רק אזרח מבטיח אלא גם מקיים:

"אני שתוי? הכוס שתויה ואתה כאן למלא אותה". אומר לי "גו'ני-הולך-לו" כשאני מנסה להזכיר לו שזו הכוס החמישית שהוא מרוקן אל תוך קנהו. ואז מתחיל הזכר לשפוך את פרשת גלגוליו בהוואי:

"אותה חתיכה לינדה, לוקחת אותי לבית הנופש המשפחתי שלהם ב־הוואי. ואתה לא מאמין מי פותח לי את הדלת, מי אם לא "גו'רג'י-סוס" עם פרצופו המוכר והלא חביב!"

ו"גו'ני-הולך-לו" ממשיך ושופך: "כשלינדה מציגה את הר הברנש כאחיה, אם אני בוחר איזה ברנש איני רוצה לראות הייתי שם את "גו'רג'י-סוס" במקום הראשון.

אז אני מתקפל ומשתדל לא להראות לו את הפרופיל הקלאסי הידוע שלי, בתקוה שהוא לא מכיר אותי.

אבל, מסתבר ש"גו'רג'י- סוס" לא רק מכיר אותי אלא גם לא שוכח לי את אותה חתיכה אבודה שאני לוקח ממנו. המצב הופך ממש דינמיט: "גו'רג'י- סוס" משתולל, נוהם, סוס אמיתי! סוס אני אומר? חמור! וכמה שאני מתחנפף ומתלקק אליו ככה הוא בועט. גם לינדה חברתי/אחותו ששמעה מפיו את הסיפור עלי מתחילה להיות רוטנת מאוד. לא בגלל אהבת אחיה, חלילה וחס, אלא בגלל שאני מספר לה כל הימים שהיא אשת חיקי היחידה והיא לוקחת אותם (את הסיפורים שלי) ואותי ברצינות, אז אני מחליט לסלק משם את אישיותי המיותרת ואני בא לכאן".

וכמו שהוא שם נקודה בסוף הסיפור שלו, מורח פתאום "גו'ני-הולך-לו" את אחד מחיוכיו שוברי הלבבות. אני מסתובב ורואה אחת החתיכות היפות ביותר המקישות עקב על רצפת המאורה שלי:

"מרי 90;60;90". אבל היא כבר סיפור בפני עצמו, ואני אמנם מערבב משקאות אבל לא מערבב את הסיפור של "מרי 60;90; 90" עם זה של "גו'ני- הולך-לו". זה למשל אתם צריכים לחכות לסיפור עד שבוע הבא, אבל לפני, אני מפרק לגורמים אחד מהדרינקים של "גו'ני- הולך-לו" ומלמד אותכם איך עושים את זה.

וכשאני מלמד, אז אני נותן לכם תכ־נית חסכון ממש: בדרך הביתה אתה עוצר בחנות דליקטסים או סופר־מרקט וקונה תרכיז "מאי טאי" Mai Tai בבקבוק הירוק של הולנד האוס. ככה אתה מקבל בעד אותם דולרים שהיית משאיר אצלי בשביל כוס אחת, 20 כוסות או יותר.

עכשיו, אתה רק מוסיף רום לפי ההוראות או לפי הטעם האישי שלך, וכל זה אתה מערבב עם קוביות קרח ומקשט עם פלח אננס, דובדבן או פרוסת לימון. לא תאמין אבל אתה מקבל קוקטייל "מאי טאי" אמיתי ואתה מקבל גם הרבה עיניים מעריצות של האורחים-חות שלך... ממש כמוני.

הצלחה מובטחת רק עם Holland House.

לקבלת חוברת קוקטיילים חינם כתבו לת.ד. 6395 ת א.

המפיצים: יינות אשקלון בע"מ

רחל מרחלת של כל העולם

השאלות של היפה

דווקא בשבוע האחרון צץ לי פיתאום שמה של **ירדנה גורביץ**. כשפגשתי את **סמי הירש** הוא הכחיש באוזני בתוקף רומן עם ירדנה. לאחר שנפרדה מ**שוקי בן־פורת** הועברה, כביכול, בעיסקת חליפין לסמי, שהסתובב עם **ענת זמיר**, שהיא היום חברתו של שוקי. כדי לצאת מתוך התסבוכת ניגשתי לברר את מיקומה המדוייק של ירדנה, והסתבר לי שירדנה בת ה־22 שקועה ברומן אחר לגמרי, עם **יורם אהרוני**, בן 27, שחרחר, בעל עיניים כחולות משגעות ותמיד לבוש בהידור. השניים נראים צמודים על באמת בכל מקום.

ירדנה גורביץ
נועצת עיניים ירוקות

יורם הספיק להתחתן עם **דנה כץ**, מעצבת־אופנה, בתו של קברניט באל־על. הוא יצא לארצות־הברית ומשם חזר לא מזמן. חתול שחור עבר ביניו לבין דנה והתאריך לגירושין כבר נקבע.

ירדנה הסתפקה ברומנים קצרים עם בעלי שם, והופיעה בסרט פנטזיה של **חנוך דיין**. אבל כשהיא עם יורם היום, נועצת ירדנה עיניים ירוקות מאוהבות באהבה הגדולה שלה ושואלת כל מי שלידה: „נכון שהוא יפה?"

אירית היא חתיכה רצינית, בת 23, שהשתתפה בתחרות מלכת־היופי ושזכתה גם באיזה תואר. דמותה משמשת הרבה חברות לצורך פירסום, אך אירית רוצה גם להיות שחקנית, ולא רק יפה, והיא לומדת היום בחוג לתיאטרון באוניברסיטת תל־אביב.

הרומן הממושך עם דודו כבר הסתיים מזמן, ואירית מאוהבת שוב. המאושר הפעם הוא **שאולי קורודצקי**, איש אל־על ומתמחה במישפטים.

שאולי הוא בן 27, חתיך, בלונדי מתול־תל ויש טוענים שהוא מזכיר מאוד את השחקן המפורסם **ריברט רדפורד**.

למרות היותו איש מעשי יש לו, כנראה, נטיות חזקות לאנשי הבמה. חברתו הקודמת של שאולי היתה **יעל טבת**, בתו של העיתונאי **שבתאי טבת**, החיה עתה בניו־יורק ולומדת קולנוע.

שאולי ואירית נראים הרבה ביחד וההעירכה שלי היא שיש פה יותר מרומן חולף.

קוסמטיקה טבעונית

אורנה גזין
מי יזין את עיניו

אני בטוחה שאתם רוצים לדעת מה קרה ל**אורנה גזון**, הדוגמנית האכזוטית שנעלמה מן המסלול הישראלי לטובת **וולטר בנצ'ל**, פסיכולוג־תאולוג המתגורר ב־גרמניה.

אורנה היתה פעם דיילת בארקיע, דוגמנית־מסלול וחברתו הקבועה של עורך־הדין **צבי יורסקי**. הופעתה על המסלול היתה מהממת. הבחורה הסקסית הזו העבירה על דעתם את הצופים, כשהופיעה במיני־ביקיני או בתלבושת־חוף שקופה.

לא במיקרה שם בנצ'ל יפה־התואר עינו באורנה ונטלה צימו למינכן. שמועות על אירוסין בין השניים פשטו כבר מזמן, אבל חתונה עדיין אין. איני יודעת למתי היא מתוכננת, אבל וולטר מתעקש להיקרא „הבעל של אורנה", והשניים נמצאים עכשיו בארץ ובוחנים אפשרות להשתקע פה. הם מתרוצצים בתל־אביב, ומחפשים מקום מתאים לפתיחת עסק לקוסמטיקה טיבעונית. איני יודעת אם אורנה תחזור למסלול, אבל עם נתונים כמו שלה יהיה חבל מאוד אם וולטר יהיה היחידי שהזין את עיניו בה.

מה קורה שם?

בשבועות האחרונים נראה לפתע זוג חדש בכל המסיבות של אנשי הקולנוע הצעירים שלנו. בני־הזוג הם לא בלתי־ידועים, אך מה הם עושים ביחד, זה מה שמטריד אותי כבר כמה שבועות. אני מתכוונת לבמאי הקולנוע **איתן גרין**, שרק לפני זמן מה סיים את צילומיו של סרטו האחרון, וכמו ששמעתי סיים גם רומן ארוך עם איזו נערה. עכשיו הוא מופיע בכל מקום עם **נירה ברנזון**, שהיא אשתו החוקית לגמרי של **אמנון ברנזון**, שהוא מפיק מופעים. אני לא יודעת בדיוק מה קורה בין נירה לאמנון, כי את אמנון לא רואים בשום מקום, אך נירה נראית בהחלט בכל מקום עם איתן גרין. מה שמעניין אותי זה מה קורה עם המשולש המוזר הזה.

היו שחשבו שאיתן מנהל רומן עם כוכבת הסרט האחרון שלו, **פירה קנטר**, אבל האמת היא שפירה התאהבה במפיק שלו, **מיכה שרפשטיין**. כל זמן שהסרט צולם היו השניים עסוקים בלאהוב אחד את השני, אך משנסתיימו הצילומים, אני כבר לא רואה את השניים בצוותא. התסבוכת הזאת היא חומר למחשבה לפחות לשבוע הזה.

איתן גרין ופירה קנטר
משולש?

מחנה משמיים

מי שחושבת שיש לה חברים טובים, שתבחן שוב את העניין, במייוחד לאור סיפור זה. **דריה מצקין** מרשת החנויות מצקין יש חבר על אמת. לא מאלה שמחפשים בך את האשה, כי החבר הזה הוא במיקרה עליז.

גם כשיצא לחופשה בחוץ־לארץ הוא חשב עליה חזק, אז מה מביאים לחברה יקרה, שעומדת להתגרש ויושבת עכשיו לבדה? הרעיון צץ, למעשה, כשאותו חבר פגש ב**קלוד סטרלינג**, בן 25 מדרום־אפריקה, וליבו הלך שבי אחריו. קלוד הוא בלונדי חתיך כזה, שוודי אמיתי, אך הוא לא מאלה שמתעניינים בבני־מינו. הוא בדיוק נפרד מנערתו והחליט לטייל, לפגוש אנשים חדשים ולנסות לטשטש את הכאב שבפנים.

דריה מצקין
אחות רחמניה

בתוכניתו המקורית היה קלוד אמור להגיע לאיזשהו קיבוץ, כמו כל הרפתקן שבא לארץ, אך עם חבר כמו זה של דריה הוא נוחת מיד במחלקה לטיפול נמרץ והתאושש אצלה בבית.

פגשתי את השניים יחד ולא האמנתי. דריה משחקת את האחות הרחמנית באמת ובתמים — תופרת טלאים בליבו השותת של קלוד, ונראה שזה עובד. בילויים, מסיבות, אירועים — הם חוגגים על אמת. אל תקחו אותם ברצינות, אבל פשוט כיף להם להיות ביחד.

יעקב שרת / איש ממאדים

היד החזקה

יד חזקה בשטחים כבר יש לנו, וכדי להשלים את הסימטריה הבלתי־נמנעת נדרשה יד חזקה בישראל זוטא. בא משה דיין, זה אשר אך אתמול ביכה את קדחת „טרף המנהיגים" שאינה מרפה מאיתנו — אחרי ששלשום היה הוא אחד מגדולי הטורפים — והודיע: „דיין: צריך יד קשה וחזקה במדינה" („מעריב") ; „דיין: מה שנחוץ עתה במדינה זו יד קשה" („ידיעות אחרונות") ; „דיין: צריכה להיות יד קשה במדינה" („הארץ"). כשכותרות בשלושה עיתונים כל כך דומות ובאותו יום (18.1.81) כנראה שמדובר בדבר שאינו מוטל בספק.

מה זו בדיוק „יד קשה", „יד מכוונת", „לא יד של עריצים (ברוך השם!) אלא יד שתמנע הידרדרות, כדי שהעניינים לא יתגלגלו כמו שהם מתגלגלים היום", „ולא רק לגבי הפשע והמישטרה"? משה דיין לא התאמץ להסביר לנו זאת, וחבל, מפני שדווקא מפי האיש שסימל שנים רבות פריצת־גדר בכל תחום — בתחום המיני, ובתחום המישפחתי, ובתחום הביטחוני, ובתחום המדיני, ובתחום הכלכלי, ובתחום האזרחי — היה מעניין לשמוע מה פירוש „יד חזקה", שסוף־סוף לא תיתן לעניינים „להתגלגל" וכו'.

אילו משה דיין היה בא ואומר: רבותי, אשמתי, בגדתי, גזלתי, דיינתי וכן הלאה עד ת"ו, מפני שהייתי צעיר ויפה ודהרתי לי כמו סוס מיוזן, וחשבתי שאני והארץ והעולם זה אותו דבר וכל מה שאני עושה, מפני שאני הוא העושה, סימן שהוא טוב לעצמו וטוב לעם וטוב למדינה, אבל הנה זקנתי וחכמתי, ואני מבין שטעיתי (איזו בדיחה! דיין יאמר „טעיתי!"), ועשיתי מעשים אשר לא ייעשו, מיטתי היתה כחיתי וחזיתי היתה כמיטתי, כלומר צה"ל היה אבר־הזכרות שלי, ובו דפקתי את כל העולם להנאתו של בן־גוריון, הבא בימים, ואני רואה שכל מי שעשוני למופת, ונטלו ממני דוגמה, יבינו שפשוט לא יתכן שכל דור ודור יעבור מחדש את כל שלבי ההתפרעות עד שלבסוף יחכם ויירגע, שפשוט לא יתכן שנהיה שוב ושוב עם פרוע כלפי חוץ — האץ לכבוש ולחמוס ולדכא ולקבוע לאחרים מי הם ומה הם — ובאותה שעה להיות עם מהוגן ואדיב ויציב ושקדן בפנים; שאנו פשוט לא יכולים להרשות לעצמנו להיות מופרעים ומשולחי־רסן — אילו משה דיין היה מדבר אלינו ככה, אולי היה אפשר לזכותו בקשב. אבל לבוא כך סתם, ולזרוק סיסמת־בחירות לניסיוני, זה פשוט מבחיל.

או, למשל, אילו הוא אמר משהו כזה: מוכרח להיות מישטר יציב ויעיל, ולכן אני מכה פה קבל עם ועדה על חטא שחטאתי בפרישה ואומר: הבה ננסה, ולו ארבע שנים בלבד, מישטר של מפלגת רוב מוחלט, חד וחלק, ומפני שרק לגורם פוליטי אחד בישראל יש שמץ סיכוי להוות רוב מוחלט — המערך — אני קורא לכל להצביע אך ורק בעד המערך, וכך ניווכח אחת ולתמיד אם מישטר רוב הוא המזור לחולינו, ואני אעשה תעמולה אדירה בשביל המערך אפילו אנשיו לא ידברו אתי בגלל בגידתי בהם — שוב, אולי היה אפשר להקשיב לו.

אבל, סתם כך, „יד חזקה", „יד קשה"? מה זה, מה זה בדיוק?

אגב, הזקן מצהלה גילה אפרופו אותה יד חזקה חיונית, כי בשכונת מגוריו „אי־אפשר לעזוב את הבית לחצי שעה, כי כששבים מוצאים אותו ריק" („מעריב"); „דיירים יוצאים בשעות הצהריים לחנות ומוצאים בשובם שפרצו לבית" („הארץ"); „בצהלה אי־אפשר לצאת מהבית בלי לסגור אותו על מנעולים, מחשש לפריצה" („ידיעות אחרונות"). מכיוון שאני מלווה את אשתי פעמים רבות למסעי־חנות בצהלה, כפי שתעיד היה קופאית השופרסל המקומי, ולא ראיתי שם את דיין מעולם (וגם לא את אשתו), ומכיוון שאני יודע שביתו של דיין שמור על־ידי שוטר בחזית ושוטר בעורף (דבר שהיה יכול לשחרר את בעל־הבית משמירת ביתו־הוא ולהקל עליו להתנדב לנקודת המשמר האזרחי המקומית, כמינהג כמה וכמה קציני מילואים בכירים בצהלה), אני משער שלא בביתו פרצו, אלא בבית ידידים כלשהם שסחו לו מה אירע אצלם. חבל, באמת חבל, שאיני נמנה עם ידידיו האינטימיים, שכן הייתי יכול לספר לו כי בביתי, שבאותה שכונה, פרצו הפורצים במרוצת השנים כבר שלוש פעמים (ועוד ידם נטויה, יש לשער), ובכל פעם העלו ברשתם שלל כלשהו, ואז הוא היה קם וקורא ל„יד חזקה" כבר לפני עשר שנים ויותר — ואם באותה חזדמנות הוא היה קורא, כמו עכשיו, גם לעשות סדר בכלכלה, ולהגדיל את הפריון, הרי בוודאי שמצבנו הלאומי היה אחר לגמרי!

הכל היה מתנהל על מי מנוחות זה מכבר, והיום, כדי להיות קצת בחדשות, דיין היה יכול לבשר לעם: „כידוע לכם, לאחר שנודע לי לפני תריסר שנים מפי תושב צהלה מוסמך, שפרצו לביתו כשהלך עם אשתו לחנות, הצעתי לנקוט יד חזקה, והדבר נעשה, למרבה ההישגים הלא־מבוטלים, והנה התוצאה היא שיש לנו עכשיו ישראל יפה, טהורה, שקטה ואדיבה, ולכן אני קורא בזה באוזני כל: הגיעה השעה שבמדינה זו תהיה יד ענוגה!"

אבל מה לעשות? עד אתמול הוא לא ידע, שגונבים ופורצים בישראל מאז הקמתה — וככה הפסדנו המון שנים!

מוסר השכל: כשהמודיעין לקוי, המדינאים מפגרים אחרי המציאות, ואז נדמה להם שהם זקוקים ליד חזקה, אבל באמת חסרה להם רגל מהירה.

אשרי הפתי המאמין

„הכל תלוי בשאלה אחת: אם כולנו נתחיל להאמין, או אם, חלילה, אזרחי ישראל יהיו מנוכרים לגורלם, ויניחו לאחרים לחרוץ אותו... אם הם יאמינו ...אם אבחין בעיניהם בזיק הזה — גם עתידי הפוליטי יהיה מובטח, אבל מה שחשוב באמת: גם עתידה של ישראל יובטח. רק שיאמינו."

כך אמר אריאל שרון למראיינו ב„מעריב" ב־16.1.81. ומי שלא יאמין ילך ויקרא.

להאמין זה דבר נפלא. קודם כל, זה נוסך הרגשה טובה של איתנות וביטחון. שנית, זה מחולל כוחות־נפש כבירים, שבעזרתם אפשר להפוך הרים, והדברים ידועים. אבל הצרה היא שאם אתה מאמין, למשל, שאתה נפוליון, אז קודם כל יש לך הרגשה טובה של איתנות וביטחון, ושנית, זה מחולל אצלך כוחות נפש כבירים שבעזרתם אפשר להפוך הרים, אבל — והדברים ידועים — אתה גם מוצא עצמך בבית־חולים לחולי־נפש; או, למשל, אם אתה מאמין שאינך נתון לשליטת חוקי הכבידה, אז קודם כל, ושנית, יהיה כלעיל, אבל כאשר אתה תרצה להוכיח את אמונתך ותתרחק מהמעקה של מיגדל שלום, אתה תיפול ותתרסק. ככה שאמונה נוסח „רק שיאמינו" טעונה איזו בדיקה — האם היא מן האמונות שיש להן אחיזה כלשהי במציאות, או אין להן?

השבתאים האמינו. לא פחות משלומי אמוני ארץ־ישראל השלמה שלנו היום. כולנו יודעים מה היה הסוף. ויהודים האמינו, ולא נקפו אצבע, שכן הם חיכו לאצבע אלוהים — ונטבחו כצאן. אז מה, הם האמינו שם פחות מאריאל שרון פה? נכון, עוד לא המציאו מכונת־אמונות, שתקבע מתי אמונה חדלה להיות אמונה והופכת למחלת־רוח מסוכנת לבעליה ולסביבתו. אך דווקא מפני שכך צריך לבדוק כל אמונה ואמונה שבעתיים, ובוודאי שאי אפשר לברך על כל אמונה אך ורק מפני שהיא אמונה.

אז מישהו, אפילו אריאל שרון, אומר לכם: רק תאמינו, תגידו לו: פתי מאמין לכל דבר — וחכם לא לכל דבר.

וחוץ מזה, מה אם הצד שכנגד גם הוא יאמין כמו משוגע? זה קצת מסבך את המצב, או יותר נכון, מפשט אותו, מפני שהוא מוליך ללא מנוס אל דרך התבונה ושיקול־הדעת, שבכוחם הגיעה האנושות להישגיה התרבותיים וה־טכנולוגיים הגדולים, שעה שהאמונה בטהרתה נשארה סגורה ומסוגרת במקומות כמו מאה שערים, שתושביהם מגיחים מתוכם בשבתות ובכוח האמונה מנפצים שמשות של מכוניות ובוטחים כי בכך הגשימו את עצמם ועשו את רצון האל.

לא נותר אלא לשאול, אם אריאל שרון מאמין בדברי ההבל שלו על אמונה כאמונה, או שהוא חכם מכדי להיות שבוי באמונה ללא שיקול שכלי (כלומר שבוי באמונה תפלה), אך המאגר הגנטי היהודי הגיזעי שלנו, ונרשמו בפנקס השחור של השליטים השחורים בחיינו המישפחתיים, למען לא יבואו בקהלנו עד דור עשירי, אם לא גרוע מזה.

כן, הממזרים האלה לא יסדרו אותנו. אנחנו נעקוב ונבלוש אחריהם בכל אשר יהיו, בכל אשר ילכו, ונמנע ממיפלצות אלה, בנים קהוויי־שיניים וחומצים בני חומץ, לשאת להם נשים כלבבם. לא ולא — הם ישאו להם רק ממזרות! עד דור עשירי, ואולי אף יותר! טפו, טפו, טפו!

עד שאני מהרהר, שכאשר האומללים הללו בגזירת חוקים בני 4,000 שנה יתבגרו, הם ייאלצו להסתוות ולהתייירא כארנבות מבילושי הרבנות, או פשוט יותר, לרדת מן הארץ — לשימחת לבם של הרבנים הנ"ל — נזדמנה לי פגישה עם אשה צעירה, אם בישראל, שהיתה יזועה לי כפטריוטית לעילא, אשר אמרה לי משהו כזה: „קראת את הסיפור על הממזרים? מה זה? איך אפשר לסבול דבר כזה? איך זה יש למישהו זכות לאמלל את זולתו מפני שהוא נולד לאשה נשואה לא מבעלה? איזו מדינה בעולם מרשה, שמישהו יתערב בצורה כזאת במקרה כזה? תאמין לי, אני לא יודעת מה קרה לי, אבל כשקראתי את זה איזה קשר ביני ובין הארץ הזאת ניתק. מעולם לא יכולתי להאמין, שניתוק כזה יכול לקרות לי!"

אז הפתרון, כמובן, הוא לא לשים קץ לשילטון האופל בחיי האישות שלנו, אלא לחיפך, להניח להם שילטון בלי מצרים פה בארץ חמדת אבות — ולברוח. ואחר־כך אבא אבן, בהרצאה מרשימה ביותר, יגיד: „הדבר החמור ביותר הוא הנשירה של יהודי ישראל. תמיד היתה זו תופעה מביכה, ובזמן האחרון עלי לומר, היא הפכה אף גרוטסקית במקצת. מכל 14 יהודים בארצות־הברית נושא אחד דרכון ישראלי..."

את סיבת הנשירה הזאת אפשר, חרף מורכבותה, למצות בשלוש מלים: איכות חיים מידרדרת.

היחס למה שקרוי אצל היהודי הכשר „ממזר" אולי אינו גורם ראשון במעלה להידרדרות זאת, אבל כסמל שלה הוא מספיק בהחלט.

בארץ הממזרים

מרוב חדשות ואירועים מפוצצים בארץ ובעולם, עברה דעת־הקהל הנאורה בישראל בשוויון נפש על סידרת ידיעות, שבישרו על גל ממזרים הגואה בארצנו, וברוך השם ברוך שמו ברוך הוא, כולם נתגלו על־ידי רבנינו השוקדים על טהרת המאגר הגנטי היהודי הגיזעי שלנו, ונרשמו בפנקס השחור של השליטים השחורים בחיינו המישפחתיים, למען לא יבואו בקהלנו עד דור עשירי, אם לא גרוע מזה.

כן, הממזרים האלה לא יסדרו אותנו. אנחנו נעקוב ונבלוש אחריהם בכל אשר יהיו, בכל אשר ילכו, ונמנע ממיפלצות אלה, בנים קהוויי־שיניים וחומצים בני חומץ, לשאת להם נשים כלבבם. לא ולא — הם ישאו להם רק ממזרות! עד דור עשירי, ואולי אף יותר! טפו, טפו, טפו!

עד שאני מהרהר, שכאשר האומללים הללו בגזירת חוקים בני 4,000 שנה יתבגרו, הם ייאלצו להסתוות ולהתייירא כארנבות מבילושי הרבנות, או פשוט יותר, לרדת מן הארץ — לשימחת לבם של הרבנים הנ"ל — נזדמנה לי פגישה עם אשה צעירה, אם בישראל, שהיתה יזועה לי כפטריוטית לעילא, אשר אמרה לי משהו כזה: „קראת את הסיפור על הממזרים? מה זה? איך אפשר לסבול דבר כזה? איך זה יש למישהו זכות לאמלל את זולתו מפני שהוא נולד לאשה נשואה לא מבעלה? איזו מדינה בעולם מרשה, שמישהו יתערב בצורה כזאת במקרה כזה? תאמין לי, אני לא יודעת מה קרה לי, אבל כשקראתי את זה איזה קשר ביני ובין הארץ הזאת ניתק. מעולם לא יכולתי להאמין, שניתוק כזה יכול לקרות לי!"

אז הפתרון, כמובן, הוא לא לשים קץ לשילטון האופל בחיי האישות שלנו, אלא לחיפך, להניח להם שילטון בלי מצרים פה בארץ חמדת אבות — ולברוח. ואחר־כך אבא אבן, בהרצאה מרשימה ביותר, יגיד: „הדבר החמור ביותר הוא הנשירה של יהודי ישראל. תמיד היתה זו תופעה מביכה, ובזמן האחרון עלי לומר, היא הפכה אף גרוטסקית במקצת. מכל 14 יהודים בארצות־הברית נושא אחד דרכון ישראלי..."

את סיבת הנשירה הזאת אפשר, חרף מורכבותה, למצות בשלוש מלים: איכות חיים מידרדרת.

היחס למה שקרוי אצל היהודי הכשר „ממזר" אולי אינו גורם ראשון במעלה להידרדרות זאת, אבל כסמל שלה הוא מספיק בהחלט.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 10)

דלי עם בתולה

למרות השוני באישיותם ניתן למצוא זוגות רבים המורכבים משני מזלות אלה. שני מזלות אינטלקטואלים, שיוכלו לה־גיע יחדיו להישגים רוחניים ומעשיים. הקשר יהיה מבוסס על ידידות והערכה הדדית. ייתכנו משברים מדי פעם, בתקו־פות שהדלי יינהג באימפולסיביות, ו־מצבי־רוחו המשתנים ישפיעו על בן־זוגו, הער לכל שינוי, ומוכן לשרת בכל עת. הבתולה יעזר בבן־זוגו, ויקבל עידוד ב־עיקר בעניינים הקשורים ללימודים, מח־קר, מדע ותרבות. הבתולה תסכים לארח בביתה את חבריו הרבים של בן־זוגה, אך תעדיף בית שקט ומסודר. הדלי לעו־מתה ירגיש „בית" רק כאשר תקיף אותו כנופיה של ידידים שונים ומשונים.

דלי עם מאזנים

דלי ומאזנים שייכים למזלות האוויר, וממילא מתאימים מאוד האחד לשני. הקשר ביניהם מושך לקירבתם המוני אנשים. ידידים, מכרים, חברים לעבודה ואפילו עוברי־אורח — כולם זוכים לייחס לבבי ושווה. לעיתים־רחוקות תהיה הע־דפה של האחד לעומת השני, ואם תהיה העדפה, היא תהיה לטובת הרחוקים יותר. מאזנים יתן לדלי את מירב החופש שלו הוא זקוק, ואף יסייע לו בהגשמת שאיפותיו. הדלי, שלרבים קשה לחיות עימו בחיי היומיום, יתרכך ויהיה מוכן אפילו לוותר וללכת לקראת בן־הזוג. בן מאזנים יוכל ללמדו גישה נכונה לבית ולמישפחה, וייצור למענו אווירה ביתית וחמימה.

דלי עם עקרב

המעניין בצירוף זה הוא המשיכה ח־זקה שנוצרת לעיתים־קרובות דווקא ביניהם. אי־אפשר לומר שהם מתאימים, אופיים שונה לחלוטין. הדלי „חוטא" באהבה כלל אנושית ולא אישית, ול־עקרב נחוצה הוכחה תמידית לקשר ה־עמוק שחשים אליו. העקרב מעדיף לש־לוט בבן־הזוג, והדלי אינו ניתן לשליטה. הוא אוהב את מישפחתו, אך עסוק בכל־כך הרבה עניינים אחרים — חלק ניכר מזמנו הוא מקדיש לענייני ציבור, עד שלפעמים נראה שהוא מזניח את מישפחתו. בן עקרב רכושני, קנאי ומת־מסר. האהבה ותשומת־הלב שיעניק ל־דלי, תגרום לאכזבה והתמרמרות אם לא תוערך על־ידו. מכיוון שבן דלי אווירי ואינטלקטואלי, הם יוכלו למצוא שיתוף סביב עניינים רוחניים.

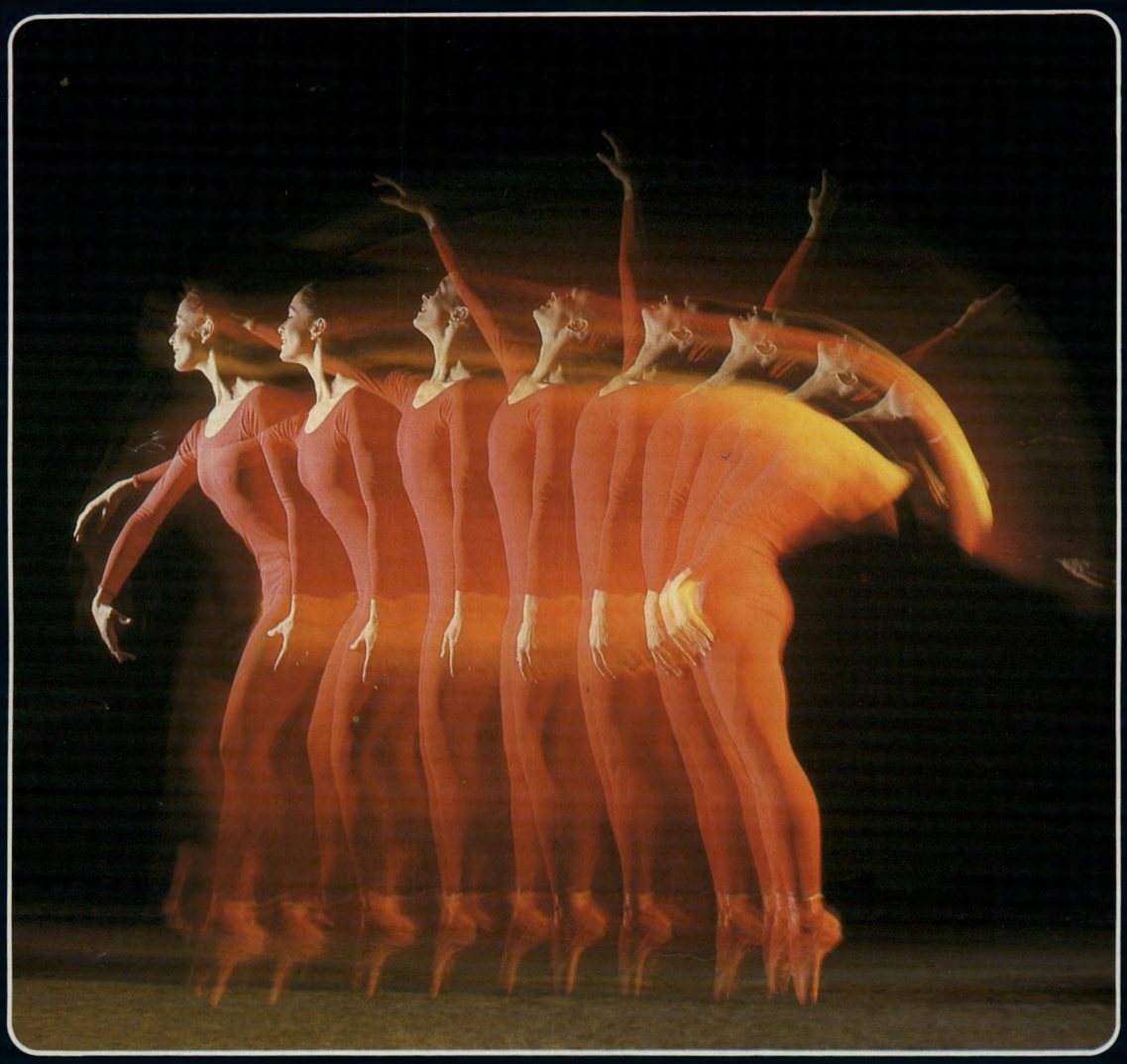
דלי עם קשת

התאמה טובה נוצרת על־פי־רוב בין קשת לדלי. שניהם מעריכים את החופש האישי, לא מחטטים ולא מתערבים בחיי הזולת, וגם לא נתפסים לקטנות. הם אידיאליסטים ומוכנים לסייע לאנשים סובלים. בדרך־כלל יימצאו נושאים אינ־טלקטואלים, שיעניינו את שניהם. ידידים רבים יימשכו אליהם, והאווירה תהיה נעימה, חופשית ובלתי־מחייבת. זמן רב יבלו שניים אלה בנסיעות והרפתקות מוזרות ומרתקות. כאשר הדלי יתנהג לפתע בצורה בלתי־צפויה לחלוטין, או יתרחק ויעלם ושוב יחזור, הקשת לא ינטור לו ולא יאשים. הוא יחדש את הקשר כאילו לא היו דברים מעולם.

דלי עם גדי

צירוף כזה עשוי להתאים, ולהביא לידי שותפות פוריה ומצליחה. חלק מ־תכונות הדלי והגדי דומות, היות וכוכב שבתאי שולט על שניהם. אם כי לא ניתן לומר שאופיים ממש דומה, מאחר שכוכב אוראנוס, המשפיע העיקרי על בני דלי, מוסיף להם תכונות שהן זרות לחלוטין לבן גדי. השאפתנות והצורך להצליח בקאריירה בכל מחיר מאפיינים בהחלט את שניהם. מבחינה רוחנית — השקפתם על החיים לעיתים־קרובות דו־מה. למרות שהדלי מוכר כאדם המוכן להתנסות כימעט בכל חוויה מוזרה ו־משונה, קיימת בתוך תוכו יציבות ה־מאפיינת את שבתאי ואת הגדיים בכלל, וגורמת להתאמה טובה ביניהם.

צמודה וגמישה יותר.

בפעם הראשונה, כח רב תכליתי ל־3 שנים.

"כח רב תכליתי" נוצרה לצרכיך.
זו תכנית המאפשרת לך הפקדות
גם בתשלומים במשך 3 שנים.
זו תכנית קצרה וגמישה מאין כמוה,
לא תצטרך להחליט היום על משך
תקופת החסכון. לאחר 3 שנים בלבד,
תוכל להוציא את החסכון כולו,
למשוך את חלקו (כשהיתרה ממשיכה
ליהנות מתנאי התכנית)
או להאריך את תקופת החסכון.
אתה הקובע גם את מסלול החסכון
וגובה התשלומים,
והכל בהצמדה מלאה, גם על הריבית.

פרטים בכל סניפי בנק לאומי, בנק אגוד,
בנק עליה לאומי, ובנק ערבי־ישראלי.

בנק לאומי

"בכל מה שקשור למיטה. אני נוהגת בזהירות. לכן בחרתי בסדין חימום זק"ש."

פנינה רוזנבלום

צבי לוין

"מי שמכיר אותי מקרוב יודע שאני בררנית גדולה. זה לא רק ענין של טעם: אני גם יכולה להרשות לעצמי לבחור את הטוב ביותר.
אחד הדברים הטובים שגיליתי בחורף האחרון הוא סדין חימום זק"ש. אם זה לא היה סדין החימום הכי טוב—הוא לא היה מגיע למיטה שלי. ולכל אלה שחושבים לעצמם "בשביל מה היא צריכה סדין חימום"—אני יכולה לומר דבר אחד: מי שלא ניסה לישון על סדין חימום בחורף—לא יודע מה זה תענוג במיטה...ואני יודעת על מה אני מדברת".

גם את יכולה להרשות לעצמך תענוג כזה: הוא יעלה לך רק כ־10 אג' ללילה—כי צריכת החשמל של סדין חימום זק"ש היא אפסית. יותר מזה: את יכולה לוותר על כל חימום אחר בחדר־השינה—ובמחירי החשמל כיום זהו חסכון גדול.
השימוש בסדין חימום פשוט ובטוח: את פורשת אותו פעם אחת בלבד בתחילת החורף—ומידי לילה תהני מחממות נעימה במיטה.

זו הסיבה שמליוני בתים באירופה ואלפי בתים בישראל אימצו את סדין החימום כשיטה אידיאלית לחימום חדר־השינה בחורף.

היתרונות של זק"ש

- הסדין נצמד מסביב למזרון בצורה המונעת קפלים. יתרון זה מקנה לו בטחון בשימוש ואורך חיים.
- מפסק זרם עם 3 מצבים מאפשר לבחור את דרגת החום המתאימה.
- ניתן לכביסה (דגמים 231־331־441).
- 3 שנות אחריות.
- עמד בדרישות הקפדניות של מכון התקנים הבריטי. דוגמת המוצר עמדה בבדיקות מכון התקנים הישראלי (אישור מס' 231־41806).

שיטת הבטחון הכפול

רשת עדינה של מעבירי חום מודבקת בין שני בדים דחוסים. שיטה זו מונעת כל אפשרות תזוזה של מעבירי החום.
ניתן לקשור את סדין החימום למזרון עם התקני קשירה מיוחדים. יתרון זה מקנה לסדין אורך חיים ובטחון בשימוש.

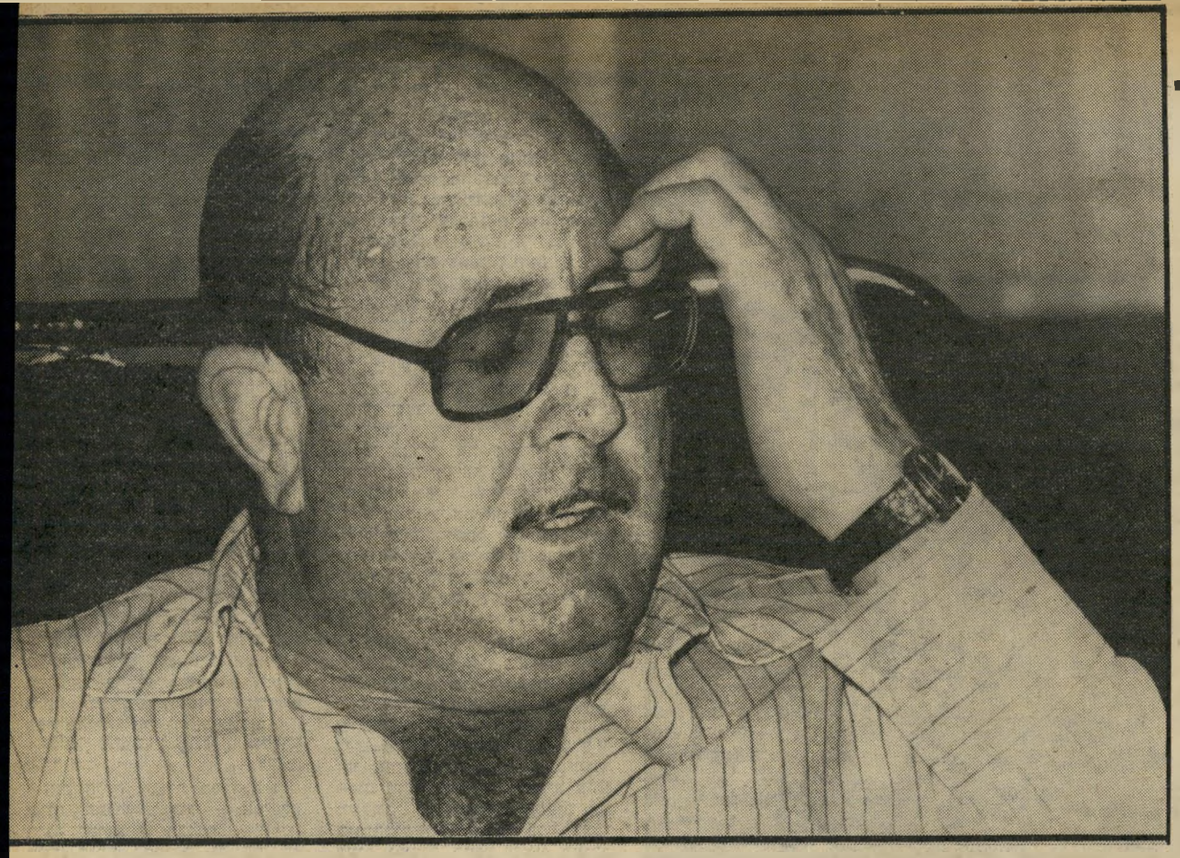
סדין חימום זק"ש:
היחידי הניתן לכביסה
עם 3 שנות אחריות.

לאנשים שאוהבים ליהנות במיטה. סדין חימום זק"ש

זק"ש SACHS

להשיג בשק"ם, ברשתות השיווק ובחנויות חשמל מובחרות. מרכז מכירות: רח' בן יהודה 72 ת"א. טל. (03)234206. שיווק לנעדי עובדים: נעמן שדה. טל. (03)226575

החובע במישפט הרצח הכפול רומז שהפרקליט מעורב בעצמו בעיסקי חבורת הכרם - ואילו אליהו קדר טוען: „אם התימנים הקטנים הם פשע מאורגן - אני צוללת!"

פרקליט החבורה

„שי הרבה מה לחקור את עורך־הדין קדר, אם הוא יעלה על דוכן העדים!"

תרושת השמועות הגיעה בשבוע שעבר לשיאה, כאשר פרקליט מחוז תל־אביב, עורך־הדין אהרון שדר, השמיע הצהרה זו בעת הדיון במישפטם של נאשמי הרצח הכפול. רבים מהנוכחים באולם ידעו כי דברים אלה הם יותר מאשר סיבוב נוסף בדו־קרב של עלבונות וגידופים, המתנהל מזה חודשים בין סניגורו של טוביה אושרי לבין נציגי התביעה. מאחרי הדברים הס־תתר רמז גס, כאילו היה הפרקליט אליהו קדר מעורב בעסקים של לקוחותיו, מנהיגי חבורת־הכרם.

מזה זמן רב מתהלכים סיפורים מסמרי־שיער על כך שייצוגם המישפטי של מי שהוגדרו כ„ראשי המשע המאורגן בארץ", בידי קדר הוא רק קצה הקרחון של תפקידיו ועיסוקיו. היו כאלה שידעו לספר, כי עורך־הדין הממושקף והקרח, הנחשב אחד מטובי הפרקליטים הפליליים בארץ, הוא איש סודו ויועצו האישי של רחמים („גומאדי") אהרוני. דיברו על כך שקדר פעל כשליחם של אושרי ואהרוני בפרשות בינלאומיות שבהן עסקו, בדרום־אפריקה ובארצות אחרות. התמונה הכללית שהצטיירה העלתה כמה סימני־שאלה נוקבים סביב דמותו המיסתורית של הפרקליט הגבוה ורחב המידות.

פרח־שושן אליהו קדר עם אחד החונכים בקורס קציני משטרה ב־58'. הוא התגייס למישטרה בעת שלמד מישפטים באוניברסיטת תל־אביב. הוא שימש תובע משטרתי, בד בבד עם המשך לימודיו, ופרש בדרגת פקד.

„דפקת אותי בכוונה!"

התעלומה הגדולה ביותר סמונה אולי במישפט רצח עובד חברת ברינקס, דב לבנה, שבו הורשע עמוס אוריון ונדון למאסר־עולם. העובדה שקדר יצג בזמנו את אוריון לא מנעה אותו מלהגן עתה על אושרי, הנאשם ברצח אוריון. אולם מעבר לייצוגם של גורמים עויינים זה לזה, במישפטים הקשורים זה בזה, מרחפת מעל ראשו של הפרקליט המפולפל האשמתו של אוריון המנוח, שזעק לעברו מתוככי הכלא: „אתה דפקת אותי בכוונה!"

אחרי הרשעתו של אוריון הילכה במיס־דרונות כלא רמלה שמועה עקשנית, שלפיה נחרץ גורלו של אוריון מראש, ושלמעשה לא היה לו כל סיכוי לצאת זכאי בדין. מפיצי השמועה הסבירו אותה בכך, שחבורת־הכרם היתה מעורבת בשוד הנפל וברצח שהתרחשו במרתפי חברת ברינקס. לפי הסבר זה, שהוזכר גם בבית־המישפט, שכרו אושרי ואהרוני את קדר ושילמו לו כסף רב כדי שיגן על אוריון באופן כזה, שיביא לבסוף להרשעתו. כך רצו, בהתאם לגירסה זו, להיפטר אחת ולתמיד מאוריון, על־מנת שלא יוכל לבוא אליהם בטענות.

גומאדי רחמים אהרוני מדבה להתקשר לביתו של אליהו קדר ממקום הימצאו בחוץ־לארץ.

פרקליט החבורה

(המשך מעמוד 63)

בדרישות כספיות, בתמורה לכך שסתם את פיו ולא גרף אותם לתוך הפרשה. יתכן שתיכננו גם לחסל אותו, באמצעות שליחיהם בכלא, כדי להשתיקו לעד.

שמועה זו הגיע גם לידיעת המישטרה, והיא תוייקה כחומר מודיעין בתיק חקירת הרצח של עמוס אוריון ועזר כהן. מיסמך חסר תוקף מישפטי זה, של אגף המודיעין במישטרה, הוא למעשה שורש הסיכסוך והשינאה התהומית שהתפתחו בין קדר לבין פרקליטות מחוז תל־אביב.

„פסיכופאת לא קטן"

ה כי התחיל עם הגשת כתבי־האישום נגד נאשמי הרצח הכפול. בעת הדיון על מעצרו של אושרי, עד תום ההליכים המישפטיים, הזכיר סגן פרקליט המחוז, עורך־הדין אמנון רודה, את המיסמך המודיעיני המחשיד את קדר בבגידה בלקוחו עמוס אוריון. היתה זו סטירת־לחי לפרקליט רב־התהילה. הוא רתח מזעם.

סיפר השבוע עו"ד איהו קדר*:

זאת היתה ניבזות ממדרגה ראשונה. התנהגותו של — אני לא רוצה לקרוא לו מגמגם — אמנון רודה היתה מחפירה. זה היה לא אתי ולא קולגיאלי. למרות שכתב־האישום כבר הוגש לבית־המישפט הוא השתמש עדיין בחומר מודיעיני להצדקת טענה מישפטית. הסיבה היחידה לכך היתה רצונו להכפיש את שמי, על־ידי העלאתו שוב ושוב של אותו סיפור מטופש, כאילו נשכרתי על־ידי אהרוני ואושרי לייצג את אוריון. אחר־כך נודע לי שהוא גם הגיש את הדו"ח הזה לשופט. זה לא מעשה גבלה?

כל הסיפור הזה, מתחילתו ועד סופו, מצוץ מהאצבע. רק מוח חולני היה יכול להמציא דבר כזה. אם לטובה ולרחמים היה באמת מה להסתיר, הרי שזה היה אינטרס מובהק שלהם שאוריון יהיה מרוצה, כדי שימשיך לשתוק ושלא יסגיר אותם. מדוע שירצו לשלוח אותו למאסר־עולם? את הטימטום הזה הכניסו לראש של אוריון הפסיכופאתים שישבו איתו בכלא. הוא בעצמו היה הרי פסיכופאט לא קטן, שסבל מהפרעות נפשיות רציניות.

אני יצגתי את אוריון כמיטב יכולתי, ועשיתי את הכל כדי להביא לזיכויו. אפילו הפרופסור דויד ליבאי, שייצג את אוריון בעירעור בפני בית־המישפט העליון, אמר לי שלא היה לו מה לעשות אלא לחזור על הטענות שלי. לטוביה ולרחמים לא היה שום קשר למישפט הזה.

לצערי הרב — אני לא רוצה לקרוא לו מקרטע — אהרון שדר מצא לנכון ללכת בעיקבות רודה, והוא מנסה כל העת להקניט אותי ולהכפיש את שמי. הם אומרים לי: „נוכיח את המעורבות שלך!" זהו שורש הרע. כמובן שבאיזשהו מקום זה הרגיז אותי והוציא אותי משלוותי. הם מנסים להטעות את בית־המישפט והציבור בכל האמצעים וליצור רושם שאני מעורב בעסקים של הלקוחות שלי. אלה הן מכות מתחת לחגורה, שאני לא מוכן להבליג עליהן.

הייתי מלא סיפוק"

כ אשר הפרקליטה המתחילה — אני לא רוצה לקרוא לה אידיוטית — ליאורה גלט, טענה שאני מאיים על עד־המדינה רמי ערוסי, זה עבר כבר כל גבול. אני התפוצצתי. תקפה אותי סערת רגשות, שבמהלכה אמרתי כמה דברים שאני לא רוצה לחזור עליהם שוב. כמה עלבונות ושטויות מטופש אדם לסבול ולהחריש?

אחרי אותה התקרית נפגשתי עם פרקליט המדינה, גבריאל בך, שהוא ידיד אישי שלי, וסיפרתי לו שפרקליטות המחוז מנסה בכוח להוציא אותי מכלי. בך הבטיח לי שיפעל להרגעת הרוחות, אבל אני רואה שהמצב הבלתי־נסבל הזה ממשיך. אני שוקל לפנות בתלונה ללישכת עורכי־הדין, שדר דורך לי על היבלות, אז אחר־כך שלא יילל כשהוא מקבל בעיטה הגונה.

הדברים הגיעו לידי כך שבמיזנון בית־המישפט עסוקים כולם בניחושים מהי המעורבות שלי. לכן אני מעוניין להתייחס לכל שמועה שהיא, שתהיה ניבזית עד כמה שתהיה, כדי להוכיח את ניקיון־כפי ואת צידקתי. אין לי מה להסתיר ואני מוכן שהדברים יפורסמו בגלוי, יחד עם התגובה שלי, כך שהאמת תגיע לידיעת הכל. הייתי רוצה שגם אותם אוכלי נבלות, שאחראים להפצת השקרים, יחשפו את עצמם כמוני, ויתייחסו לדברים בפומבי. אך מזה הם מפחדים, כי הם יודעים שלהשמצות שלהם אין כל שחר.

אני מצהיר שאין לי שום קשר, בכל צורה שהיא, לעיסקי הלקוחות שלי. תפקידי מתחיל ומסתיים אך ורק בייצוגם, במיסגרת החוק, בבית־המישפט. מעבר לזה אין לי כל מושג מה הם עושים, וזה גם לא מעניין אותי. ואולי זו גם הסיבה שהם שוכרים אותי.

עד כאן דבריו של קדר.

את הקאריירה המישפטית שלו התחיל קדר בן ה־49, יליד תל־אביב, דווקא במישטרה. ב־1950, כאשר סיים את גימנסיה הרצליה, התגייס לצה"ל ושירת כחוקר מצ"ח בחיל־האוויר. במיסגרת הצבא עבר קורס חוקרים של מישטרת־ישראל בשפרעם. מייד אחרי השירות התקבל ללימודי מישפטים באוניברסיטת תל־אביב.

יחד עימו ישב אז על ספסל הלימודים סמל שני אריה איבצן, כיום המפכ"ל החדש של המישטרה. חבר אחר ללימודים היה סגן־ניצב מרגלית, אז ראש־מחלקת כוח־אדם וכיום קצין קבילות ראשי בדרגת ניצב, שהתיידד עם קדר הצעיר ושיכנע אותו להתגייס למישטרה („הוא הבחין בכישוריו ויעץ לי ללכת לקאריירה מישטרתית"). קדר נהג כעצתו והתקבל לעבודה כתובע מישטרתי. יחד עם זאת המשיך את לימודי המישפטים. ב־58' סיים המישפטן־שוטר קורס

מפרית היונים

קדר בעל טיול עם אשתו, מריאנה. ב־78' נסעו בני הזוג לארצות־הברית, שם למדו גמולוגיה (תורת אבני החן). השכלתו זו עוררה ניחושים.

יש תיאבון - יש „בורגר ראנץ"

לרוחמה בן אהרון מחולון יש תיאבון ול„בורגר ראנץ" יש סיסמה. רון לפיד מהנהלת „בורגר ראנץ" מעניק לרוחמה 2500 שקלים — הפרס הראשון עבור הסיסמה ששלחה לתחרות הסיסמאות של „בורגר ראנץ", רשת המסעדות ההמבורגר הגדולה בישראל.

(צילום: „ישראל סאן")

מבצע **בריאות**
במלון
גלי זוהר ים-המלח

190 שקל • מע"מ לאורח

בחצי פנסיון, כולל:

- קפה ועוגה בשעה 4 אחה"צ
- בידור, בינגו, קולנוע, דיסקוטק ווידיאוטייפ
- 6 כרטיסי כניסה חינם לבריכות הגופרית לאורח השוהה לפחות 6 לילות
- תוספת לפנסיון מלא - 30 שקל + מע"מ בלבד!

מלון **גלי זוהר ים-המלח**

להזמנת מקומות: ת"א שד' רוטשילד 66
טלפון 03-615398
ים המלח מלון גלי זוהר טלפון 057-90851

קצינים בהצטיינות ושולב כראש מיחלק התישאול במדור המרכזי, שהוקם אז על־ידי מפקד מחוז תל־אביב, ניצב עמוס בן־גוריון. ב־'61 התפטר מהמישטרה בדרגת פקד ופתח בפרקטיקה פרטית כ־פרקליט פלילי. „הוצע לי אז תפקיד של ראש מחלק מירמה והונאה במחוז," סיפר. „אבל ההחלטה שלי להתפטר כבר היתה מגובשת — וסירבתי. את התפקיד קיבל בנימין זיגל, שנכנס לנושא הזה והתקדם בו כידוע יפה מאוד.

„אני חייב להתוודות שהתקופה שלי במישטרה, ובעיקר במחלק התישאול, היתה התקופה היפה בחיי. היו לי הצלחות מרשימות ב־פיענוח פשעים חמורים והייתי מלא סיפוק ממה שאני עושה. הבעיה היתה השכר, שהיה ירוד ביותר. אז כבר הייתי נשוי עם שני ילדים ולא הייתי יכול לעמוד בכך. לכן יצאתי לשוק הפרוע של מה ש־נקרא עורכי־דין פליליים."

דו־קרב בין כנופיות

כ יום אין לקדר על מה להת־לונן. בין עמיתיו הוא ידוע כאחד התובע ומקבל שכר־טירחה מהגבוהים ביותר. בדרך־כלל הוא ממעט לקבל תיקים, ואלה שהוא נאות לטפל בהם נימנים עם השמ־נים ביותר. בתקופה האחרונה הוא אינו עוסק בדבר, מילבד מישפט הרצח הכפול. מספרים, כי הועמדו לרשותו סכומי־עתק, לימיון נסי־עות לחוץ־לארץ ולהוצאות אח־רות, כדי להציל את עורו של טוביה אושרי מחרב מאסר־עולם המאיימת עליו. אולם קדר מסרב להתחייכ לכך, וטוען ש„יש לי אלרגיה לשיחות על שכר־טירחה."

עובדת היותו קצין מישטרה לש־עבר מעולם לא הפריעה לו, ואולי אף סייעה לביסוס מעמדו כפרק־ליט־צמרת. „אף פעם לא ייצגתי קליינטים קטנים. התחלתי מייד על גדול."

בין לקוחותיו היו ראשי הכנופיה הצרפתית, מישפחות זמור ואבוט־בול, שניסו בזמנו להשתלט על ה־עולם־התחתון הישראלי. קדר ייצג את בני שתי המישפחות בעת וב־עונה אחת, כאשר סיכסוך אלים, מלווה בקרבות ירי, היה נטוש ביניהם. „הסברתי להם את הניגוד, אך הם עמדו על כך שאמשיך לייצג אותם."

באותה תקופה נודע גם על מא־בק בין הכנופיה הצרפתית לבני־פיית הכרם, שניסתה והצליחה ל־ב־סוף, בסיוע המישטרה, לסלק את הצרפתים מן הארץ. אולם קדר, ש־החל אז את דרכו ארוכת השנים עם כנופיית הכרם, משוכנע ש־סיכסוך כזה לא היה קיים. „אף פעם לא מצאתי לכך ביסוס. אדגר זמור וטוביה אושרי אמרו לי שהם לא מכירים איש את רעהו."

מאז, במשך תריסר שנים רצו־פות, משמש עורך־הדין העשיר פרקליטם של ראשי הכנופיה מה־כרם. הוא ייצג אותם בכל הפר־שות הפליליות שבהן נחשדו. „הצ־לחתי להוציא אותם מתיקי הסמים בנמל חיפה ובבית־לחם, מהחשדות של מעשי־שוד במילטשות היהלו־מים, מהברחות יהלומים ועוד כל אה, היא ילדה לו עד עתה שני נכדים.

ב־'78, כאשר היה דני בשירות חובה בצה"ל, נסעו קדר ואשרו, מרי־אנה, לשנת חופשה בסינטה־מוניקה שבקליפורניה. במהלך שנה זו השתלם קדר בגמולוגיה (תורת אבני החן), שהמתמחים בה חוד־רים גם אל נבכי זיוף היהלומים. תוספת זו להשכלתו של פרקליט „הפשע המאורגן" עוררה מייד גל של ניחושים, על רקע עיסקי היה־לומים של אהרוני ואושרי.

„בסך־הכל אשתי מאוד מתעניינת ביהלומים והיא לקחה שם קורס שלם בגמולוגיה," הסביר קדר. „רציתי להיות בקירבתה ולכן לקח־תי קורס חלקי בתורה הזו. זה הכל. את הידע התיאורטי שרכש־תי מעולם לא ניצלתי, ואין לזה כל קשר ללקוחותיי."

מספרים שערב חזרתו ארצה הת־קשר טוביה אושרי לפרקליטו ושאל אותו אם אין נשקפת לו סכנה. קדר, שהוטעה על־ידי תרגיל מב־ריק של המישטרה, האמין שכיוון חקירת הרצח הכפול מופנה לעבר סיכסוך בין כנופיות בירושלים, ו־שאיש אינו חושד בכנופיית הכרם. הוא דיווח לאושרי שהשטח נקי. על סמך דברים אלה חזר אושרי לישראל. כמה ימים אחר־כך נעצר.

קדר אינו מכחיש ששיחת טל־פון בינו לאושרי אכן התקיימה לפני שחזר ארצה, אך הוא טוען ש„אני עצמי חזרתי זמן קצר לפני כן מחו"ל ולא היה לי שום מושג על מה שמתרחש. אני לא יכול להיכנס לפרטי השיחה שהיתה לי בטלפון עם טוביה, אולם אני יכול להגיד שאושרי סיפר לי את גירסתו על מותם של אוריון וכהן רק אירי שובו ארצה, לפני כן לא ידעתי דבר על כך ולא יעצתי לו דבר. הסיפורים שאושרי איים עלי, שאם לא אוציא אותו זכאי ירצחו אותי, הם פרי דימיון חולני. היחסים בי־נינו מצויינים, ואני חושב שהוא היה מאוד לא מאושר אם לא הייתי מייצג אותו במישפט הרצח."

„שופכים דם נקי"

ב מהלך דיוני השבוע שעבר במישפט הרצח הכפול השמיע רב־פקד שמואל נרקיס, ראש יחי־דת המודיעין בצוות שחקר את ה־פרשה, עדות שלפיה הציע קדר למישטרה עיסקה לשיחרורו של אושרי, תמורת מסירת מידע מס־ליל על האלוף רחבעם („גנדי") זאבי. אולם הסניגור מכחיש זאת בתוקף. לדבריו הוצעה העיסקה דור־קא מהצד השני.

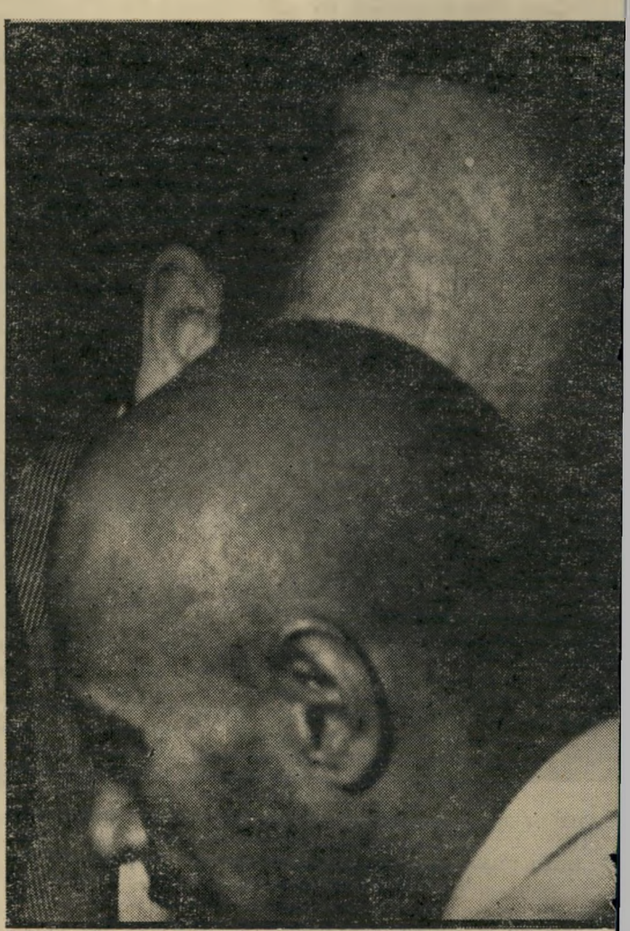
„אני לא מכיר אישית את גנדי. נפגשתי עימו באקראי רק פעם אחת. אולם אני משוכנע שהוא לא קשור לפרשה, ולכן ניסיתי לשכ־נע את החוקרים שהם שופכים דם נקי. עשיתי מעשה אנושי בהתנד־בות, מתוך אזרחות טובה, אך כיום אני מצטער על כך משום שהם טפלו עלי שקרים ועוד הכניסו זיכרון־דברים על כך לתיק החקי־רה.

„אני נמצא בעניינים כבר זמן רב, ולהערכתי באמת יש פשע מאורגן. אולם הדמויות המרכזיות בו בוודאי אינן אלה ששמן נקשר אליו עד כה. יש לי יותר ממושג מיהן הדמויות האמיתיות. כשאב־תוב פעם ספר הוא יהיה רב־מכר.

„היום אני יכול להגיד, שהכוונה היא לאנשים שיש להם קשרים ב־מוסדות השילטון, ושיכולים להשיג עדיפויות ותוצאות בלתי חוקיות על־ידי הפעלת לחצים על הקשו־רים עימם.

„האנשים שעומדים בראש האיר־גון הזה בוודאי שאינם אותם תימ־נים קטנים מהכרם. אני לא אומר שהם צדיקי הדור, ושצריך לתת להם תעודת יושר או צל"ש, אבל מכאן ועד למה שאני מדבר עליו המרחק עוד גדול. אם הם פשע מאורגן — אז אני צוללת!"

יוסי חיימן ■

קרח מכאן ומכאן

קדר לוחש לאוזנו של לקוחו, טוביה אושרי, שגילח בבית־הסוהר את ראשו. הפרקליט מייצג את מנהיגי חבורת הכרם מזה 12 שנים.

מיני שטויות, רצח פה ורצח שם. המישטרה יצאה תמיד כשידה על התחתונה במאבק נגדי, ואני חושב שקציניה היו מעוניינים מאוד ש־במישפט הרצח הכפול יעמוד מולם פרקליט אחר."

סודות זיוף היהלומים

ב נו של קדר, דני בן ה־23, מועסק כיום במישטרה כ־שמ"מ (שוטר ממלא מקום), בבי־קורת הדרכונים בנמל־התעופה בן־גוריון. דני לומד הנדסת מחש־בים. בתו הבכורה של קדר נשו־

החולצה הקלאסית
אנה • מחה

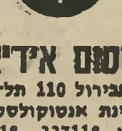
אנה-כרטיס הכניסה שלך ושלך לאופנת העולם.
בית אנה, רח' דב פרידמן 8 רמת גן, טל: 03-7301525

ארמון
- ציורי שמן מקוריים
- הדפסים על נייר, קרטון, פלסטיק ומשי
- בד לציור תוצרת חוץ
- מסגרות לתמונות מעץ ואלומיניום בסגנונות שונים: מודרני, בארוק ורוקוקו
- מסגרות מיוחדות (אנטיק) גילוף יד לאספנים, מוזאונים וציירים ידועים
- תמונות אלומיניום מחליפות צבע

dufex dufex dufex dufex dufex
רח' אילת 47, ת"א, טל': 657112

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים לחדברת תיקנים (ניוקים), תולעי עץ, חרקי ספרים וצרעות. בשמירה על בריאותך ורכושך.
איתן עמיחי-הדברה
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

ORIENT
השחת כמו השעון— דייקני, מושלם, מהימן
בתוך שבוע תקבל שעונך בחזרה.
אחריות לתיקון— 6 חודשים • חלפים מקוריים.
מעבדת שרות ארצית "בני משה קרסו"
רח' ריבל 26, ת"א. טל. 332379

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי חמערכת

בירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227118, 772118

תן טרמפ לחייל

בוסתן החשיש

הבית הנטוש

בו נמצאו שבעה וחצי קילוגרם של עלי קאנאבוס מיובשים. הנאשם טען כי תמהונים שהתגוררו בבית הנטוש הם שזרעו את המטע וטיפלו בו. גם שרידי מדורה, פמוטים ותפילין נמצאו בבית הנטוש.

„כך נראה בוודאי גן־העדן!״ לחש אחד השוטרים לחברו, כאשר גילו, בסופו של המשעול המפותל, ג'ונגל ירוק וסבוך. היו שם עצי־הדר עתיקים שפרחיהם הדיפו ריח ניחוח. עץ מנגו ענק הטיל צילו ובנגה פרועת־ענפים צמחה ליד הבית.

„אולי כך היה נראה גן־העדן, אבל יש לי ספק אם צמחה שם מריחואנה בכמויות

מטע שיכול לספק חשיש לאלפים החגלה בבאר־יעקב - ונעקר על־ידי המישטרה

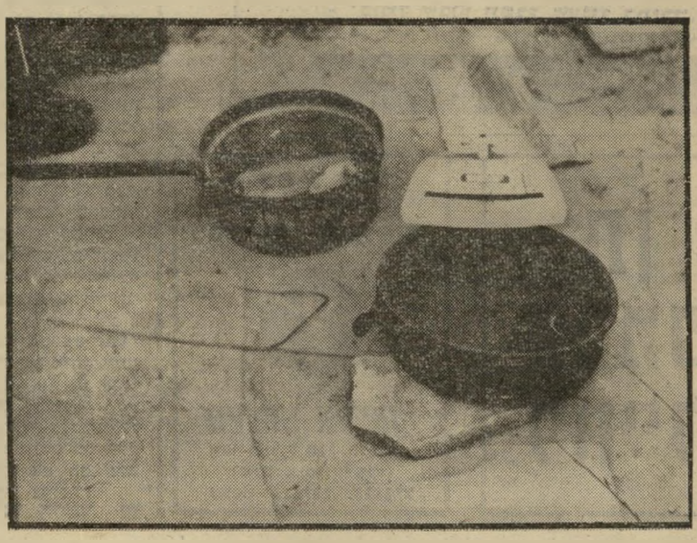
כאלה,״ ענה לו חברו. הוא הצביע על מטע של כ־40 שיחים ירוקים, שהגיעו לגובה של יותר משני מטר וחצי. עליהם ירוקים כעלי הקיקיון ולהם פרחים קטנטנים לבנבנים. „מה שאתה רואה כאן הוא בית־החרושת הגדול ביותר לחשיש במדינה,״ אמר השוטר.

כאשר התקרבו השוטרים לבית יצאו מתוכו שני ילדים קטנים, ילדה כבת שמונה וילד כבן שבע. שערם בלונדי ועיניהם תמימות. הם היו שזופים ולבושי קרעים. השוטרים שאלו אותם: „אבא בבית?״ והם ענו בחיוב.

אבא, משה שאול, תמיד בבית. זה תקופה ארוכה שהתמהוני בן ה־26 אינו עובד. פעם נהג לעבוד בייצור תפאורות לתיאטרון, אבל זה חודשים ארוכים שלא עסק בזאת. אשתו, צעירה לידת ארצות־הברית, בת לפרופסור בטכניון, אינה מתפקדת כראוי, והיא מאושפזת מפעם לפעם במוסד להפיק מריחואנה וחשיש בכמויות המספיקות לאלפי אנשים. למטה: מישקל וכלים לעיבוד העלים למריחואנה נמצאו בבניין הנטוש.

עלי הקאנאבים

הם עלים עדינים דמויי קיקיון ולשיחים פריחה לבנבנה צהבהבת. השיחים קיבלו טיפול והשקייה כה רבים, עד שהגיעו לגובה של שניים וחצי מטר. מטע כזה יכול

דות. הילדים גדלים כילדי טבע. האב אינו שולח אותם לבית־הספר, כיוון שהוא רואה בחינוך חובה כפייה ושטיפת־מוח.

בוסתן שווה מיליונים

השוטרים ערכו חיפוש מדוקדק בבית המוזנח. על אצטבות המיטבח, שהיו מכוסות בשיכבת ליכלוך עבה, מצאו השוטרים חתיכת חשיש בגודל אצבע. בחדר־השינה, שהיתה בו רק מיטה, מצאו מקטרת וגרם אחד של חשיש. אבל לא לשם זוטות כאלה באו השוטרים.

במחסן הבית, מושלך בפינה רחוקה, קרטון ובתוכו עלים מיובשים של צמח הקאנאביס התרבותי; אותו צמח שגדל בשפע כזה בחצר הסמוכה. העלים היו מיובשים וסדורים בחבילות. עלים אלה, כאשר מפוררים אותם, הם המריחואנה, אותו סם שמערבים אותו בטבק הסיגריה ומעשנים. כאשר העלים הללו עוברים תהליך זיקוק תעשייתי מסויים, נוצר במשקל של שבעה וחצי קילוגרם.

השוטרים סיימו את החיפוש ואז מצאו גם מישקל וכלים לעיבוד הסם. הם יצאו לחצר ועקבו אחרי צינור גומי שחור, שהיה מחובר לברז המים בחצרו של שאול והתמשך עד לבוסתן הקאנאביס. הצמחים נראו מטופלים היטב, עטורי גומות ורווייי־מים.

השוטרים פשטו על המטע ועקרו את השתילים הפורחים. הם ערמו אותם בעריכות ולקחו אותם לשקילה. 35 השיחים הירוקים שקלו יותר מ־180 קילוגרם, ומחירם המשוער בשוק היה יותר משבעה מיליון לירות. ניתן היה לעבד מהם רבבות מנות סם.

המישטרה מסרה את הראיות אשר מצאה בבית הקטן שליד בארי־יעקב לידי הפרקליטות. והתובעת דורית שפירא הגישה כתב־אישום נגד בעל־הבית על גידול והחזקת סם מסוכן.

על דבר אחד הסכימו ביניהן התובעת והסניגורית כרמלה חנוך, כי על בית־המישפט לערוך ביקור במקום. השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן נעתרה לבקשת מהשרף שלהם אותו חומר המוכר כחשיש, והנמכר בסוליות ואצבעות.

השוטרים קפצו מעל פני שורת האבנים, שהיתה פעם גדר שהפרידה בין הבניין בו מתגוררת מישפחת שאול לבין מיבנה אחר — נטוש. בתוך מיבנה זה נמצאה כמות נוספת של עלי קאנאביס מיובשים,

כך נראתה חורשת המאריחואנה - שוטר מצביע עליו לפני העקירה

הצדדים ויצאה, מלווה פמליה גדולה, לגן־העדן האבוד.

המקום היה עדיין יפה כבימי בראשית. רק חלקת אדמה חשופה גילתה את המקום שבו צמח הסם. שני ילדים חייכנים קפצו מפתח הבית למראה השיירה המתקרבת והתנפלו בצעקות חדווה על אביהם. הם לא הגיבו על כך שאביהם בא למקום כבול בידיו באזיקים אל שוטר — הם שמחו לראותו אחרי ימים כה רבים של מעצר.

השופטת ועורכות־הדין הביטו בתמיהה אל הילדים היפים שהיו לבושים קרעי־סחבות, יחפים ומלוכלכים. השופטת לא בפסק־הדין שנתנה כחודש מאוחר יותר כתבה: „הזדעזעתי בזמן הביקור במקום זעזוע עמוק, בראותי את שני ילדיו (של הנאשם) בסביבה המוזנחת והמחרידה. גם האנשים בהם השגחתי בזמן הביקור לא נראו לי כמתאימים להימצא ברדיוס של קילומטרים רבים מילדים תמימים."

התובעת שפירא העלתה את עדיה, ש־סיפרו על מה שמצאו במקום. הסניגוריה הכחישה הכל. הנאשם טען כי מעולם לא גידל את המטע, כי אינו מבין מאומה בחקלאות ולא ידע מה טיב הצמחים. לדבריו היה הבניין הנטוש, שלידו גדלו הצמחים, מקום מחבוא לתמהונים שונים, שהיו מקיימים שם מיפגשים וכינוסים משונים, והם אשר גידלו את הצמחים. הוא הצביע על שרידים של מדורה במיבנה הנטוש, על טלית ופמוטים עזובים שנתגלו שם, וטען כי אלה שייכים לאנשים שעבדו במטע. את העלים שנמצאו בביתו הסביר בכך שילדיו, ילדי הטבע, היו מטיילים בסביבה, ובסקרנותם אספו את החבילות הסדורות והביאון לבית.

הוא הכחיש כי צינור הגומי שבחצרו שימש להשקיית הצמחים, ודחה את גירסת התביעה מכל וכל.

בית־המישפט לא האמין לו וקיבל את גירסת התביעה. לשופטת לא היה ספק, כי משה הוא אשר גידל את הצמחים. אבל היא גם היתה משוכנעת, כי הוא שימש כלי בידיהם של אנשים אחרים, מסוכנים יותר ממנו.

השופטת נזפה במישטרה, על אשר התרשלה ולא חקרה את העניין עד תומו, ומצאה רק את דג הרקק שגידל את הצמחים, מבלי שתפסה את הממנים והמפיצים של הסם. לשופטת גם היתה תרעומת על צורת ניהול הגנתו של הנאשם, שלא גילה את זהות שותפיו אלא כפר בכל, ובכך הקשה על גילוי האחרים.

השופטת הטילה על משה עונש מאסר של חמש שנים, ועוד שנתיים מאסר על־תנאי. היא הדגישה, כי התחשבה בכך שאין לו עבר פלילי.

מעולם לא התגלה בישראל מטע שלם, שיכול היה לספק סם לאלפים, ואולי ל־רבבות; מטע שהיה מקור לא־אכזב להס־פקת סמים לצרכנים.

כמו בסיפור גן־העדן המסורתי, נענשו אדם חוה וילדיהם. הנחש, שסיפק את הזרעים והידע, פיתה וציפה לרווחים מהמטע — התחמק מעונש על גחונו.

אילנה אלון ■

הסחורה בעיבוד שוטר בודק את העלים המיובשים של השיח, עלים מיובשים עשויה להפוך לאלפי מנות מריחואנה, כאשר הם מפוררים ומעורבים בטבק.

השיחים במישטרה אחרי שנעקרו נשקלו השיחים והתברר כי הם שוקלים יותר מ־180 קילוגרם. כדי להפ־כם לסם, אפשר לייבשם ולפוררם, ואז זה מריחואנה. אם מזקקים השרף, הופך לחשיש.

נמר של עיר

נוסחת ברוידא ✶ ד.ה. לורנס מרגש בעברית ✶ הלל עומר משורר ✶ רנסאנס יהודי באיטליה ✶ הריצה כהשקפת עולם

כלכלתרבות

נס כלכלי

כשלוש שנים לא ראה אור כתב־העת מולד ואיש לא חש בחסרונו. שלוש שנים שבהם המשיכו סופרים לפרסם יצירותיהם, מבקרים את ביקורותיהם, הוגים את הגו־תם. קרוב ל־30 שנה ראה אור מולד, שנים רבות כעלה־התאנה של מפא"י התיס־טורית, ועוד כמה שנים כעלה־התאנה לעור־כו, מייסדו ומעצבו של מולד, **אפרים ברוידא**. קרוב ל־30 שנה לא נתגלה במולד שום סופר של ממש, ששמו נחקק באותיות של נצח על כותל הספרות העב־

רית. כאשר שלחו יוצרים בעלי פוטנציאל את יצירות הביכורים שלהם למולד, נמ־צאו אלה בלתי־ראויים לפירסום. בירר־חון זה. קרוב ל־30 שנה פירסם מולד קטעים שהיו מוצאים לעצמם אכסניה מכו־בדת בכל אחד מכתבי־העת הקיימים בארץ.

בחוברת 250 (39—40) של מולד מת־פרסמת התרומה הראשונה שלו לתרבות הישראלית, ובניגוד למצופה, אין המדובר בתרומה תרבותית אלא בתרומה כלכלית, שהיא בבחינת נס־כלכלי. הטיב לתארה עורך של כתב־עת ספרותי פעיל כ־„נוסחת ברוידא".

מהי נוסחת ברוידא?

בעמ' 223 של מולד מתחת למדור בשולי החוברת, פונה העורך **„אל הקור־אים, אל חתמי „מולד" "** ומעדכן אותם: **„כשלוש שנים לא ראיתם את „מולד". האינפלציה, הגרעונות והחובות כמעט החני־קו איתו. עכשיו נפטרנו ממרבית החז־בות. האינפלציה, כידוע לכולנו, עוד כיש־תולת, והתשתית שהנחנו אינה מספקת..."** נוסחת ברוידא, שבעזרתה הצליח עורך מולד לחלץ את כתב־העת שלו ממה שהוא מכנה האינפלציה, הגרעונות והחוז־בות, היא נוסחה שיש בכוחה להציל את הכלכלה הישראלית כולה. האופן שבו מצליח כתב־עת נטול קוראים, בעל תפו־צה זעומה, להגיע למצב, שעורכו יפרסם כי „עכשיו נפטרנו ממרבית החובות..." הוא מעיין לציבור כולו.

כתב־העת הבריטי אנקאונטר, שמולד ניסה במשך שנים רבות להוות העתקת־שמש עברית שלו, מומן במשך שנים רבות בידי מוסדות הסי־איי־אי האמרי־קאי. כאשר הדבר נודע ברבים, החלה שקיעתו של אותו ירחון בריטי. אפשרות אחרת להשתחרר מנטל החובות, היא שבמהלך שלוש שנים המשיך מישרד החינוך והתרבות להעניק למולד את ההקצבה השנתית, מבלי שברוידא יעשה בכסף זה את השימוש שלמענו נועד (בכלל לא ברור מדוע בימים אלה, שבהם מצמצם מישרד החינוך שירותים במערכת החינוך, חייב תקציבו לשאת בנטל כתבי־עת פרזיטיים).

לסיכום: הצלחתו של אפרים ברוידא להציל את מולד מנטל האינפלציה, הגר־עונות והחובות שלו, הופכת אותו ל־מועמד למישרת שר־האוצר. אין סיבה שברוידא, ששנים כה רבות התפרנס מ־הציבור, יסתיר מציבור זה את נוסחתו הכלכלית.

תרגום

נתח חי

במאמרו רעיונות על הרומן כותב הסו־פר הבריטי **דיוויד הרברט לורנס** בין השאר: **„עכשיו שולל אני לחלוטין ובלא עקיפות את היותי נפש או גוף, או אשכול־בלוטות, או כל דבר אחר מנת־חי גופי. השלם גדול מן החלק. אשר על כן אני, שאדם חי הנני, גדול מן הנשמה רוח או שכל, או מוח או מערכת־עצבים שבי או מרוחי, מגופי או מנפשי או משכלי או מתודעתי, או מכל דבר אחר שהוא חלק ממני. אדם אני, וחי הנני. אדם חי אני, וכוונתי, כל עוד כוח בי, אופיף ואהיה אדם חי. ומטעם זה כותב־רומנים אני. ומהיותי כותב־רומנים אני רואה עצ־מי כראות אדם־המעלה, מעל לקדוש, על־יון על איש־המדע, נעלה מן הפילוסוף, המשורר, שכל אחד ואחד מהם אדון גדול היא על נתח מנתחי האדם החי, אלא שלעולם אינם מקיפים את החבית כולה, לכל היותה..."**

דברים אלה של ד.ה. לורנס מדברים בעד עצמם. יכולת התיאור המעולה של סופר זה מופגנת ב־546 עמודי סיפרו נשים אוהבות, אשר ראה אור בתרגום לעברית*. נשים אוהבות הוא מהרומנים החשובים ביותר של לורנס. במרכזו עו־למן של שתי נשים, שתי אחיות, המשמ־שות מורות צעירות בעיר כורים בריטית. האחות **אורסולה** נישאת במהלך העלילה **לרופרט בירקין**, שיש בדמותו הרבה מן האוטוביוגרפיה של לורנס, תוך שהיא מנהלת עימו מאבקים, שבהם היא מערבת את רגשותיה ותחושותיה. האחות השנייה, **גודרון**, מפתחת בהדרגה יחסים מוזרים ומעוותים עם בנו של עשיר העיירה, **ג'רלד קריץ'**. יחסיהם נעים בין עדנה שאין דומה לה לבין עימותים, שכמותם לא תוארו במיסגרת ספרותית כלשהי. בדו־מה לייתר ספריו, גם בספר זה בולטת האריגה הספרותית המעודנת של תאוות־הבשרים בתאוות החיים והחירות האי־שית. אלה מהווים רקע ומסיכה לצדדים האפלים של נפשות הדמויות הפועלות.

אם קיים בספרות מעולה מרכיב עיקרי, שמעלתו היא במרידה של הנפשות הפו־עלות בעולמן, הרי שכאן, בנשים אוהבות, המרידה זועקת כבר מן העמוד הראשון, בשיחה שבין שתי האחיות: **„„את לא חושבת שאדם צריך את החוויה של להיות נשוי?' שאלה. „ואת חשבת שהנישואין חייבים להיות חוויה?' ענתה אורסולה. „כך זה צריך להיות, בדרך זו או אחרת,' אמרה גודרון בקרירות. „אולי לא כדאית, אבל היא חייבת להיות חוויה מסוג כל־שהו.' „לאו־דווקא,' אמרה אורסולה. „סביר יותר שזה יהיה סוף החוויה.' גודרון יש־בה דוממה, חושבת על הדברים..."**

בדו־שיח זה מצויה הצהרת־כוונות של לורנס. בהמשכו מתגרה לורנס במוסד ה־מישפחה: **„„תארי לעצמך גבר כלשהו, תארי לך איתו חוזר הביתה ערב־ערב ואומר, „הלו', ונותן לך נשיקה..." קבי־עות אלה הפכוהו לאחד הסופרים השנו־אים ביותר בדורו.**

סיפור הרקע של נשים אוהבות, בדומה לשאר ספרי לורנס, הוא המיכלול האנו־שי, חווייתי וסביבתי של המהפכה התע־שייתית והשפעותיה על החברה האנגלית שברוידא. אל מיכלול זה מכניס ה־מחבר ממד של רגש ושל רגישות, ש־הפכוהו לאחד מהמעולים שבסופרי המאה. סופר שהיה בכוחו לנסח את אותו נתח חי של חיים, בפשטות הגובלת באנוניות, כמו: **„ככלל, שנא את המין. הוא היה בעיניו מגבלה. המין ההוא ההופך את הגבר למחציתו האחת של זוג, ואת האשה למח־צית השנייה. ואילו הוא רצה לחיות שלם לבדו, ושהאשה תהיה שלמה לעצמה. הוא רצה שהמין ירד למדרגת שאר התא־בונות, שיראוהו כאחד מתיפקודי הגוף ולא כהגשמה. הוא האמין בניצואים המוש־תתים על חיי־מין. אך מעבר לזאת רצה התחברות שכה תהיינה לאיש ולאשה ישויות נפרדות וצרופות, כל אחת לעצ־מה, וכל אחת מהן תממש ותאפשר את חירותה של השנייה, ושתהין תאונה זו את זו כשני קטבים של כוח אחד, כשני מלאכים או כשני דמונים..."** עולם חדש של יצריות: **„שתי האחיות היו כשני לוחכי־מספריים הגוזרים כל מה שנקלע ביניהם, או כספינן ואבן־משחזת, הכש־חות זו כנגד זו..."**

בדומה ליצירות אחרות שלו גם בזו עימת לורנס את החיוניות של המין, ה־אהבה והשאלות־חסרות־הפתרון עם ה־מוות והגסיסה, תוך שהוא מתעלה לשי־אים בתיאורי הגסיסה של מר קריץ', אביו של ג'רלד: **„יום אחר יום נתמעטו הרק־מות של איש הגוזע, והתהליך הלך והת־קרב אל הקשר האחרון השומר על אח־דות ההוויה האנושית. אך הקשר הזה היה קשה ומתיש וכוח־רצונו של הגוזע לא ויתר אף לרגע. ייתכן כי תשע עשי־ריות ממנו שקעו כבר חיים, אך העשי־רית הנותרת נשארה בעיניה, עד אשר תיקרע גם היא. בכוח־רצונו החזיק עצמו**

דיוקן־עצמי של ד.ה. לורנס
כל הגברים חייבים לבוא אליו

ביחידה אחת, אך מעגל הכוח שלו הלך והצטמצם, וסופו שיהפך נקודה זעירה ואחר ייעלם..."

העקרון הפשוט של החיים המפכים בצד מר־המוות מתגשם בחלקו השני של ה־ספר, בקטע העימות והאהבה שבין אור־סולה לבירקין: **„הוא חש עצמו עייף וחלש. ובכל זאת כמו הוקל לו. הוא נעט את מקומו והלך וישב על הספה. אין ספק שאורסולה צדקה. דבריה נכו־נים בהחלט. היא ידע שרוחניותו היא בת־לוואי לתהליך של הישחתות; כעין עונג שהוא מוצא בהרס־עצמי. לגביו, אכן היה גירוי מסויים בהרס־עצמי, ביחוד אם היתרגם להרחנות. אך עוכדות אלו ידי־עות לו, ופוף־פסוק. ואילו רצונה של אורסולה באינטימיות ריגשית וגופנית, האם אין היא מסוכנת לא פחות מן האינ־טימיות הרוחנית והמופשטת של הרמיונה?**

למעמדותיה. התמזוגות, איזה התמזוגות נו־ראה של שני אנשים שכל אשה וכמעט כל גבר מתעקשים עליה, האם אין היא מס־לידה ונוראה, בין אם מדובר בהתמזו־גות רוחנית או גופנית? הרמיונה ראתה עצמה כאידיאה מושלמת, שכל הגברים חייבים לבוא אליה, ואורסולה היא הרחם המושלם, מקווה־ההולדה שכל הגברים חייבים לבוא אליו..." והשלב הבא הוא, כמובן: „ואז הציף את לבו גל חם של רוך אליה. הוא הזדקף והביט הישר בי־פניה. אחרות הן היו, והן, עדיונות כל כך בפליאתן הקורנת ובחששן. הוא כרך את זרועותיו סביבה, והיא טמנה פניה בי־כתפו. היא חש שלווה, שלווה פשוטה, בעומדו חובק אישה כשקט בדרך הטבי־חה. היתה זו שלווה, לבסוף. העולם ה־ישן, המאוס, של חרדות חלף לו לבסוף, והוא חש חזק וניצוח..."

ואחרי הניגוחות מגיעה לה הריגשה ה־מחייה, אותה מתאר לורנס בלשונו ה־מרתקת: **„היא הוליכה את אצבעותיה על קווי חלציו ויריכיו מאחור ואש אפלה זרמה ממנו אליה. היה זה שטף קודר של תשוקה חשמלית אשר נפרקה ממנו אליה. היא כוננה מעגל חדש וישנץ של תשוקה חשמלית בין שניהם, שנבעה מן היסודות האפלים ביותר בגופם והיתה למעגל מושלם. היתה זו אש אפלה ומחושמלת שפרצה ממנו אליה והציפה את שניהם בשלווה שופעת וסיפוק..." והחיו־ניות של המגע המיני בין זכר לנקבה מתמצית במילים: „ידיה סגרו על חלציו המעוגלים והמלאים, ובעוד הוא ריכן עליה נדמה לה כי נגעה בלב מיסתורי האפלה שבגופו גילם. היתה היה שהיא מתעלפת לרגליו, וכך גם הוא, גוחן מעליה. היה זה עילפון חושים מושלם לשניהם, ובה בשעה חדירה נוראה אל תוך ההוויה, מלאת נפלאה שבגמול מיידי, אדיר ופו־רין מתוך מקורות־החיים העמוקים ביותר, מתוך המקור האפל, העמוק והמוזר בי־תר של הגוף האנושי, בכיסי־החלציים ואחוריהם..."**

באחד הפרקים (24), שהנושא שלו הוא מוות ואהבה, מתואר כיצד **„תומאס קריץ' מת מיתה איטית, איטית עד כדי אימה. פליאה היתה בעיני כולם, איך יכול חומר חיים להיעשות כה דק ולא להיעתק..."** ובמקום אחר: **„והיא ניגוחה, וכמו נמסה וזרמה לתוכו, כאילו היתה סם־חיים משכר הנמסך בעורקיו בחמימות יקרה... היא היתה רפויה לחלוטין ונמסכה אליו, והוא היה הגביע הגדול והחזק שקלט את יין־חייה. כך היתה מוטלת עליו כמו על שירטון, מורמת כנגדו, נמסה עוד ועוד תחת נשיקותיו, נמסה אל תוך אבריו, עצמותיו, כאילו היה ברזל רך טעון ב־זרם־החשמל של חיותה..." איזה יופי משוררי של לשון.**

ממישורי האהבה מוליך החלק השני של הספר אל פסגות המוות, בהרי שוויץ. אחרי מאבק בשלג בין **ג'רלד** ו**ג'רקה** על **גודרון**, יוצא ג'רלד בודד אל הפיסגה, אל מסעו האחרון: **„אל אלוי־הים, האם נגזר עליו? אל אלוהים! הוא יכול לחדש את המלומה הניחתת עליו, וידע כי הורגים אותו. מעורפל, פסע קדי־מה וידיו מורמות כאילו ביקש לחדש את העומד לקרות. הוא חיכה לרגע שבו ייעצר והכל ייגמר. אך הדבר לא תם עדיין. והנה הגיע אל אבן שלג חלול, מיקף מדרונות ושיפועים חלולים, שמתוי־כם התנשאה דרך המוליכה אל פיסגת ההר. היא היסיף ללכת, חסר מודעות, עד אשר כשל ונפל, וכנפלו משהו התנפץ כ־נפשו והוא שקע מיד בשינה."** ופרק ה־סיום נפתח בתיאור: **„בשהביאו את הגו־פה למחרת בבוקר היתה גודרון מסוגרת בחדרה..."** ולורנס מסביר את המוות הזה: **„ג'רלד הכופר בכל! הוא השאיר את הלב קר, קפוא, כימעט כלתי־מסו־גל לפעום."**

---

* ד.ה. לורנס — נשים אוהבות; עברית: אברהם בירמן; שני כרכים; הו־צאת זב"מ (כריכה קשה).

הסיכום הסופי של לורנס מובא אחרי שגודרון נוסעת לדרזדן והגוויה נקברת באנגליה. אורסולה, אחותה, שואלת את בירקין „היית זקוק לג׳רלד ?״ ואחרי ה־כן שלו מסביר בירקין את עצמו: „כאשה די לי בך. את כל הנשים כשפילו, אבל רציתי גם בגבר ידיד, נצחי, כשם שאת ואני נצחיים... אני יכול לחיות כל חיי ללא איש, ללא אינטימיות עם מישהו אחר. אך כדי שחיי יהיו מושלמים, כדי שאהיה מאושר באמת, רציתי באחדות נצחית גם עם גבר: אהבה ממין אחר.״ ספר של מארג נפשות המורדות ביסודות ה־חברה ונמעכות עד אבק.

התרגום המעולה של **אברהם בירמן** הוא מהתרגומים המרגשים ביותר בשנים האחרונות. המחשבה **שאהרן אמיר,** מתרגם הקשת בענן של **לורנס,** קיבל רבע פרס טשרניחובסקי עבור עברית כנע־נית, מעורר פלצות. ואם זה המדד, הרי ראוי בירמן לשניים־שלושה פרסי טשרני־חובסקי לפחות, בעבור תרגום מפואר, עדין, קפדני ומרגש.

שירה

סוד הקסם

ע(זמר) הילל נמנה על אותו גזע מת־רבה של משוררים ישראליים, שלא זכה לכבוד לו הוא ראוי. ספר שיריו הראשון ארץ הצהריים הוא אחד המיסמכים השי־ריים הנשכחים והחשובים של דור תש״ח, בעיקר שירו דבר החיילים האפורים, אותו הוא מסיים בשורות: „נעריתינו

ע(זמר) הילל
יופי וצעקה

האהובות עד־שאול־ואלוהי הלב! / הק־שבנה אל הדומיה שבלבנו הצועק! / כרינה אזניכן לדבר החיילים האפורים / הו, פתחנה לנו שערי־האהבה. / שכורנה לנו מנעולי כל הגנים״. בשירו המשתה הוא מתאר את אכזבת תש״ח במילים מרות: „בטרם יבש הדם נאספו זבובי השפתות עם הצרעות המתלוצצות לעריך משתה־מחולות־בין. / וברדת האשה ה־צעירה מקבר הגיבורים, / אצו. צדוה עכבישי המכולת, / ורוק הכסף מכמרתם. / זאת האילן הגידם כרתו אפידי המדינה לעשותו ארון למדינה. / כי טוב לארון החי מן האילן המת ומוב משניהם המקח הטוב...״ וכן גם שירו הניבוזים, שם כתב: „שאננה ירושלם וחיפה נבלה, / ותל־אביב חרושה בשריה בסכין הכסף הגדו־לה, / ובשערי עיר ועיר שוחד רוכב חלו־דה. // אז שאלו הבחורים לשלום והו־שב נגדם למריבה. / אז שאלו לידידם, זהרשב כי עלה / בסולם הימשלה...״

סיפרו השני של הלל טרוף טורף עוסק במיפוי נפש משורר בנוף מולדתו, בסיג־נון מאוד אישי ומאוד לא מקובל על בי־קורת השירה. ספר חדש של הלל, למרות שעליו להיות חג לשירה העברית, הוא בבחינת אירוע שכמעט הכל מתעלמים ממנו. זה כנראה גורל קובץ שיריו דברי, שראה אור בימים אלה*. זה ספר של חרוזים בין המילחמות, האנשים, הנוף והכאב: מרכיבים שבולטים כבר בשיר השני בקובץ, חווה: „כעצב תלדי בנים וברם / כצאת על כמתי ארגמן השמש / לקץ ליל לוט צעקה / פרי אישך תשו־קתך / אדם, / לבוקר ינוק שדיך...״ ובעמוד ממול מצוי השיר ארץ־ישראל, בו כותב הלל, שהוא מתכנן גגים לפרנסתו: „מתבונן באדמה החזקה הזאת / מביט בהם, בהררי הסלע החמורים, / צופה בשמי אין־קץ־ההרה / ובכל הפנים והאנשים הללו / וריאה ארבעת אלפים שנים של יופי // וצעקה.״ איזה צירוף מקסים: „ארבעת אלפים שנים של יופי וצעקה״.

בשירו סוד הקסם מביא הלל את גיר־סתו על סוד הקסם הגשי: „מה סוד הקסם הנשי / כן תשעים על מיטת מותך, כף ידה בכף ידך / תשחק, // מה סוד הקסם.״ בשיר גרניום מעם אירוניה בנוסח „גרניום פלסטיק נהדר, מעשה ידי אומן, קניתי לה, /כולו ששר ואדום...״ גם מימד הזמן וההיסטוריה אינו חסר בשירת הלל, ובשירו מוח הוא מביעו כך: „מוח אנוש, / ממציא גרון האבן, החץ והגל־גל, הוגה גדולת / הפירמידות, משוררם של תהילים, של המלט, של / הנוטר דם. / המוח המצמית עמים במילחמות, חוזי שלום נצחי / יכריות. // המוח שקיבל את דעת אלוהים. // כלי מלא גאון, אימים, ותהילה, לוט שריון־גולגו־לת־סיד, / ריקם כלאט קורי מלאכתו המסתורית, לו־לנפשו / חידה.״

כמה משירי המחזור כיפה אדומה הינם בבחינת נימים רגישים של שירה, כמו השיר בוקר טוב, קומי, שם הוא כותב: „ילדה, כבר קרא הגבר והשמש מאירה את היער השחור שעכשיו / ירוק! זמלא הסל תופינים ומגדנות לסבתא / יקרה וסרפדים בחוץ וציפורים מזמרות, קומי צאי־לך, כיפה ארומה! / חלום חלמתי: קול / יללה.״

ע. הלל הוא משורר יוצא־דופן בנוף השירי שלנו, משורר של עוצמה אישית, שאינו טורח, בדומה למשוררים רבים, לאחז את עיני הקוראים.

* ע(זמר) הלל — **דברי**; הוצאת הקי־בוץ המאוחד; 39 עמודים (כריכה רכה).

בחטף

„הפועל שוב הרוויחה...״ * מדליה לבשוויס־זינגר * תשוקה ליד אבן התועים * קלמן ולא ברל * השואן והנאיבי

●● הידיעה שפורסמה במדור זה, על המשורר **מאיר ויזלטיר** ועל הצייר **יאיר גרבוז,** העומדים לפרסם בשותפות כתב־עת בשם כיכר, לא תתממש בגלל גורמים אובייקטיביים שונים ●● נימה פוליטית בולטת בהופעותיו האחרונות של הזמר **אריק איינשטיין** בתוכנית חמוש במשקפיים, בשירו סע לאט, בקטע „הפועל שוב הרוויחה ואיזה מבטוטים האוהדים שחם להם בלב...״ מתרגש הקהל ומזמזם את המילים, בהתכוונו למערך ●● סופר־האידיש־הפולני־אמריקאי **יצחק בשוויס זינגר,** שהוא גם חתן פרס נובל, זכה החודש ל„מדליה על־שם הפילוסופים **מרטין בובר** ו**פרנץ רוזנצווייג**״, המוענת מדי שנה בשנה על־ידי האגודה לשיתוף פעולה נוצרי־יהודי בגרמניה ●● הבדיחה האחרונה של השירה העברית היתה מיזוג של שני שירים שראו אור במוסף לספרות בהארץ. הראשון היה פיזמונו של **משרני כרמי** ליד אבן הטועים והשני, שירו של **יותם ראובני** תשוקה. היה מי שכינה זיווג זה כ„תשוקה באבן הטועים״ ●● מישגה בלתי מכובד נעשה בידי **נחוראי מאיר שיטרית,** שפירסם רשימה בידיעות אח־רונות ובה ייחס את הספר המהפכה האש־כנזית, שראה אור לפני כעשרים שנה, למנהיג מפא״י **ברל כצנלסון,** ששכן בעת פירסום הספר בין דרי עפר. המחבר של המהפכה האשכנזית, ספר גזעני שדו־מה לו לא ראה אור בעברית, פורסם בידי **קלמן כצנלסון,** קרוב משפחה של שר־המישפטים לשעבר, **שמואל תמיר** ●● מיזוג תמוה נערך בניו־יורק בין השואן **אלי וייזל** לבין הצייר הנאיבי, איש צפת המנוח, **שלום זיו־נעד־מאכר,** בספר דימויים מהתנ״ך עם תמליל של וייזל ●● ביטאון המכס הגרמני פירסם את הסיפור הבא: פולני שהגיע ברכבת אכספרס מ־צרפת לגבול גרמניה, עשה רושם עצבני על פקידי המכס. כאשר נשאל אם יש לו על מה להצהיר ענה בשלילה. חיפוש שנע־רך בכליו לא העלה דבר, ולמרות זאת המשיך הנוסע להזיע בעצבנות. ואז העלה חיפוש מדוקדק ביותר באמתחתו 42 מע־טפות. אלא שהמעטפות לא הכילו סמים, חלילה, כי אם סחורה מובחרת, יקרה לא פחות: 42 מיכתבי־אהבה מקוריים בכתב־ידו של המשורר הגרמני הנודע **ריינר־מאריה ריילקה,** שנכתבו בזמנו אל ברונית גרמנית ●●

אריק איינשטיין
חמוש בבשורה

מדע שימושי

הג׳וגינג

ג׳יימס פויקס התחיל לרוץ לפני כמה שנים, כאשר משקל גופו התקרב ל־100 ק״ג. כיום הוא שוקל 72 ק״ג, ובספרו ספר הריצה, **שראה אור באחרונה בתר־גום לעברית, הוא מטיף למען פולחן הריי־צה, המכונה בפי האמריקאים ג׳וגינג*.**

ספר הריצה חושף את התופעה של **ריצה למען הבריאות. הפרקים האחרו־נים שבספר נקראים כך:** הפצת הבשורה, הפילוסוף של הרצים, מועדון הריצה שחב־רי הם הרצים החולניים ביותר בעולם. **זהו ספר הדן בעולמם של הרצים, בתה־ליכי ההשתנות הגופנית, בריצה כאמצעי־**

פויחן הריצה
הפילוסוף של הרצים

הרגעה וכגורם המשפר את ההנאה המי־נית וברציצ מרתון לחולי־לב.

חסר בספר ההיבט הרפואי הנגדי של שיגעון הג׳וגינג, הרואה בספורט זה טירוף העומד לעבור מן העולם תוך חמש שנים. אך כל מי שמעוניין לרוץ ימצא **במהדורה עברית זו את כל מה שהוא רוצה לדעת על הריצה.**

* ג׳יימס פ. פוונס — **ספר הריצה**; עברית: צילה אלעזר; הוצאת כתר, 292 עמודים (כריכה רכה).

כתבי־עת

„נופת צופים״

כל מיני כתבי־עת מופיעים בישראל. אחד השוליים והמרתקים שבהם, הוא איטליה, לחקר תרבותם וספרותם של יהודי איטליה*. שתיים מחוברותיו ראו אור במהלך שנתיים. בחוברת א/2 הנפ־תחת במסתו של **אברהם מלמד,** ריטו־ריקה ופילוסופיה בספר „נופת צופים״ לר׳ יהודה מיסיר ליאון, בוחן המחבר את תפיסתו הפילוסופית של מחבר נופת צופים, המתבססת על המשכה של המסו־רת הרציונליסטית היהודית, ועל השאיפה לסינתזה מקיפה בין האמונה לבין ה־השגה השכלית. בין חוכמת־ישראל לבין החוכמות הכלליות. ספר זה, המשתלב ב־מסורת ספרות הריטוריקה ההומניסטית של הרנסאנס האיטלקי בשלהי המאה הט״ו, מייצג את עיקר מגמתו של כתב־העת איטליה. עיקר עבודותיו ופירסומיו של כתב־העת מתמקד בתקופה זו, שהיתה תקופת שיא ליהדות איטליה, ומעין דלת ראשית לפלטרין של תקופת ההשכלה, מאו־חר יותר.

איטליה הוא כתב־עת רב־לשוני. הרשי־מה השנייה היא של **דויד רודרמן,** באנ־גלית, על דרשה מבית־מדרשו של מורה יהודי באיטליה בתקופת הרנסאנס. **מסה נוספת היא של קולט סירט:** יהודה בן־שלמה הכוהן — פילוסוף, תוכן ואולי מקובל. **החיבור הרביעי והאחרון הוא של י. סירמונטה:** הערות אחדות על היהודית־איטלקית — טקסטים איטלקיים באותיות עבריות.

בחוברת ב/1 של איטליה, מתפרסמת עבודתו של עזרא פלויישר, חדותא בירבי אברהם — ראשון לפייטני איטליה. **אריאל רטהאוז מביא** אהבה לדיוקן, העוסקת **בשני סונטים עבריים מן המאה ה־17, על רקע ספרות הבארוק האיטל־קית. הסונט הראשון נפתח כך: „איך אעשה, דוד מפני החשק? / חיצו אשר ירה ביד מרשעת, / חלף לבבי כחלוף דלעת...״ פרי עטו של יעקב פרנסיש. משה אידל** בוחן את אג׳ידאו דה וי־טרבו וכתביו של ר׳ אברהם אבולעפיה, **מה שמכונה „כתב־יד פאריס״.**

בחלק הלועזי של החוברת מפרסמת סנדרה דה ניניידיטי סטאו שני שי־רים דו־לשוניים נגד הנשים מאת ר׳ שמו־אל מקאסטיליוני **ועוד עבודות. אין ספק שכתב־עת העוסק בצפונות העבר של התר־בות העברית באחד משיאיה הגדולים, אינו מצוי בדיוק ברשימת רבי־המכר של גלי צה״ל, אך מקומו מובטח לו ברשימת רבי המכר של תולדות הספרות העברית לדו־רותיה.**

* איטליה — כתב־עת לחקר תרבותם וספרותם של יהודי איטליה; העורכים: ראובן בונפיל ויוסף ב. סירמונטה; חוב־רות א/2 + ב/1—2, הוצאת מגנס (כרי־כה רכה).

מאת דן טומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 955
תאריך: 2.2.1956

בגיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק פורסם דו"ח על קפריסין, תחת כותרת שהוזכירה את ימי המאבק בשילטון הבריטי: „גם לימסול היא ארץ־ישראל". בכתבה מיוחדת, תחת הכותרת „אהבה צברית", ראו אור מכתביה האחרונים של שושנה הר־ציון, אחותו של מאיר הר־ציון, שנר־צחה באיזור יפ־המלח. כתבו המשותפ של השבועון באירופה, עמוס קינן, כתב על „החיים המתים והחיים החיים" — מה קורה כאשר נפגש כן אפיה עם תרבות המערב והמזרח? וידוי אישי של צעיר יליד הארץ המספק את התשובה: הוא מעריף את הריקוד ההודי הסיני על התנועות המנוחכות של באלט

קלאסי אירופי; ואת שירת המזרח התנ"ך על פילוסופיה שהביאה לתאי הגזים. בשער האחורי של הגיליון נתפרסמה רשימה נוספת של מועמדות לתחרות „צברית 56".

בשער הגיליון: כוכבת צעירה מינה כרובי.

נשק קומוניסטי למצרים ✶ היהודי של הרי טרומן ✶

אליעזר שוסטק הופך את בניין הוועד הפועל לבית מלון

העם

כוח במותניים

דממה מוזרה הוסיפה השבוע לשרור על פני ישראל על אף הרוחות השורקות וגשמי הסערה. עם הגיע המישלוח הרא־שון של נשק קומוניסטי למצריים נפתח הוויכוח הגדול. כל אדם הבין כי גורל המדינה עומד להתחתך וכי יש צורך בהח־לטה ברורה וקיצונית — למילחמה או לשלום.

מאז לא קרה דבר שישנה את חומרת המצב. להיפך, הוא הוסיף להחמיר מיום ליום, שעה שהנשק המשיך לזרום למצ־ריים ולעיראק, ומעצמות העולם הבליטו בגלוי את רצונן לנטוש את ישראל.

אולם ישראל לא החליטה שום הח־לטה שהיא. אט אט שככה ההתרגשות, ירד המתח. כמו תועי־מידבר הגוועים ב־צמא והזוחלים בשארית כוחם לפאטה־מור־גנה רחוקה ובוגדנית, רצו נציגי ישראל אחר הבטחות הנשק האמריקאיות שאינם יכולות להתממש ברציונות. היתה זאת ה־פעילות היחידה שהוסכם עליה.

לשון נופך על לשון. אמר השבוע ציניקן: „שרת הציע מתינות. בן־גוריון החליט על מדיניות של המתנה. בינתיים מחכים למתנות (של יהודי אמריקה), ובסופו של דבר חולה כל המדיניות היש־ראלית כמו בן־גוריון עצמו במחלת המתנה. אפשר היה להסיק מסקנה עגומה על אותו מישקל: לצמרת הישראלית חסר ה־כוח במותניים. בשעת ההכרעה הגורלית, כשהכל היה מונח על כפות המישקל נופל לשון על לשון־המאזניים.

הפגנות

יחי השלום!

הדיבורים על מילחמה באים לרוב זמן רב לפני שמתחילה המילחמה ממש. כך מלמדת ההיסטוריה. על מדרגות קולנוע מוגרבי, השבוע, עוד בטרם הספיקו להי־שמע הדיבורים, כבר החלה המילחמה — למען השלום.

קבוצות פרחחים וסתם עוברי־אורח ש־נכנסו למעגלי ויכוח עם הממתינים לנאו־מו של מזכיר המיפלגה הקומוניסטית שמו־אל מיקונים, מצאו מן הסתם כי מוטב שמתנגדי המילחמה המונעת יכירו את טיבה מקרוב. „כדי שתהיה להם סיבה ממשית להתנגד לה," כדבריו של אחד מהם, הכניסו לוויכוח גם אגרופים.

מיקונים, לבוש מעיל וכובע שחורים, ניגש לנצח על מקהלת נאמניו, בתוכם ערבים יפואים שלא הבינו מילה מדבריו, בקריאות „הל—אה מיל—חמה! י—חי ה—ש—לום!" קמה מייד מקהלה נגדית שהשתיקה את יריבתה בקריאות: „נ—שק מ—גן!" הצועקים ניסו להתפרץ לעבר הנואם שעמד על המדרגות מוקף שרשרת שומרי ראשו בהנהגתו של חובל־שני נמ־רוד אשל, המנהיג חסון השרירים של מרד הימאים. דבריו של מיקונים, שזעק בכל כוחו לתוך המיקרופון, כימעט ולא נשמעו ברעש משרוקיות וצעקות: „בו־גד! נאצר! מופתי!"

כסף, סיגריות ונעליים. לפני הנו־אם צצו שמועות סיסמות נגד המילחמה המונעת. תוך דקות ספורות נקרעו הפלק־טים. המוסות הפכו לכלי־נשק בידי שני המחנות. מיקונים ניסה עוד לקרוא: „לא להיכנס למהומות!" ונענה במטר של סיגריות בוערות, מטבעות כסף וקופסות־פח שהשליך בו הקהל. מישהו אף חלץ נעל והטילה לעברו.

עד מהרה החלו מתעופפים חצאי לבנים לעבר הנואם, ופצעו כמה מהעומדים לידו. מיקונים הספיק להחליט: „הפאשיזם לא יקום!" ונמלט אל תוך אולם מוגרבי. שר־שרת המגינים התפזרה, הפרחחים החלו לזהות קומוניסטים בודדים, להקיפם ולהכותם.

לשווא צעק גבר בגיל העמידה: „אני לא קומוניסט!" מכת מוט־עץ על קרחתו שיכנעה אותו לשתוק, להימלט לעבר חנות־הפרחים אופרה שבקירבת מקום. בעל החנות, שיצא להרחיק את הצובאים על חנותו, נחשד אף הוא בקומוניזם וספג כמה חבטות על ראשו. רק אז החליטה המישטרה להוכיח את קיומה. אר־בעה פרשים הרחיקו את הקהל מחנות־הפרחים, פילסו דרך למוכה שהוסיף להת־נצל: „אינני קומוניסט!"

אחד ממארגני האסיפה נשאל מדוע לא נרתעו מקיומה על אף הלקח המר של אסיפות דומות. השיב האיש: „מה לא עושים למען השלום!"

מנגנון החושך

מכשירין של גנב

לפני שבועיים נכנסה אשתו של השג־ריר האמריקאי לחדר־המיטות של ביתה הרמת־גני, ונתקלה בדמות זרה. היה זה גנב. האשה לא איבדה את עשתונותיה. היא הזעיקה עזרה, אולם הגנב ברח. הוא רק השאיר כמה מכשירים במקום. היו אלה במיקרה מכשירי־האזנה.

לפני כן קרה מיקרה בלתי־נעים גם בשגרירות הבריטית. היא פנתה למישרד־החוץ, ביקשה להסיר כמה חוטים מבית סמוך. חוטים אלה לא היו מפריעים להם, הודו עובדי השגרירות בתמימות, אלא שבמיקרה הם הוליכו לתוך בניין השג־רירות.

היסטוריה

היהודי הנצחי

אסתר המלכה שהצילה את עמה תוך שיחת־אהבים עם המלך אחשוורוש השי־כור, יסדה מסורת בישראל. בכל דור ודור קם לפחות יהודי אחד, שהיא במיק־רה קרוב לפריץ הזר, ניצל את קשריו האישיים כדי לבטל גזירה שאיימה למוסד כלשהו את סוכת דויד הנופלת.

השבוע, כשפירסם נשיא ארצות־הברית לשעבר, הארי טרומן, פרק נוסף מזכ־רונותיו, נתגלה כי גם בשנים האחרונות לא חסרה תופעה יהודית נצחית זו, וכי היה לה חלק נכבד בקרב על הקמת ישראל. שמה הפעם: אדי יעקובסון.

חנות לגלנטריה. בימי מילחמת־העו־לם הראשונה נזדמן אותו אדי, יהודי קטן ממדינת מיסורי, ביחידה אחת של חיל־התותחנים האמריקאי, עם סגן־מישנה ממושקף בשם הארי טרומן. השניים ביצ־עו פעולה חשובה מאוד: הם אספו שני דולרים מכל קצין ביחידה, הקימו שק"ם פרטי, שסיפק לקצינים את כל הדרוש להם. עם סיום המיבצע הוחזרו לכל הקצי־נים הדולרים שהשקיעו בתוספת ריבית ורווחים. השניים הועלו לדרגת סגן.

לקח זה לא נשכח מהם. אחרי המיל־חמה, כשביקש סרן הארי טרומן עיסוק אזרחי, הקים עם חברו אדי שותפות להנהלת חנות לגלנטריה. החנות פשטה את הרגל, וגרמה לכך שהשותף האחר יתמסר בלית ברירה לפוליטיקה. כעבור עשרים שנה הוא הפך לנשיא ארצות־הברית. הוא לא שכח את אדי. היהודי הקטן ממיסורי היה יכול לבקר בבית הלבן ככל שעלה על ליבו.

מרדכי היהודי. כשפרצו הקרבות ב־ארץ־ישראל, הפעילו ציוני אמריקה לחץ אדיר על הבית הלבן. טרומן, שעמד מול הלחץ הנגדי של מדינאיו ומצביאיו, שהת־נגדו בתוקף למדינה עברית, הטיל מצור על עצמו וסירב להיפגש עם כל מנהיג יהודי שהוא. רק איש אחד היה מסוגל לפרוץ את המצור. שותפו לשק"ם ולחנות הגלנטריה פרץ אליו, דרש ממנו לקבל את חיים וייצמן לראיון. כמו אחשוורוש לאסתר המלכה, נעתר טרומן לבקשת ידי־דו. כמו מרדכי היהודי, הגיע וייצמן אל המלך הכל־יכול שבועיים לפני מיבצע נחשון.

כשקמה המדינה, כעבור חודשיים, הכיר בה טרומן אישית, בניגוד לרצון כל פקי־דיו וקציניו, עוד באותו הלילה.

המיפלגה והאזרח
זכויות של פיאודל, בלי חובות

אנשים

● ח"כ חרות **אליעזר שוסטק***, בשיחה על מה שעתיד לקרות בארץ כאשר חרות תעלה לשילטון: „מבניין הוועד הפועל של ההסתדרות נעשה בית־מלון. יש בו המון חדרים."

● הצהרון מעריב: „אילו העלתה עימה הזמרת **יפה ירקוני** לבמה את בעלה, **שייקה ירקוני**, היתה לה הצ־לחה עוד יותר גדולה."

● כאשר בא שר־החקלאות **קדיש לוז** לבקר בבית־החרושת לסוכר בעפולה, נת־קל להפתעתו בשומר־סף שמיאן בכל תו־קף להרשות לו להיכנס: „תבוא מחר," אמר השומר, „היום אי אפשר לבקר. היום עומד לבוא הנה שר־החקלאות..."

● ראש הממשלה **דויד בן־גוריון**: „אין עוד בארץ שאינה מיוצגת כיום בקצונה של צה"ל. יש רק קשיים עם התימנים, שאנים מגלים נטייה לשלוט."

● **דן בן אמוץ וחיים חפר** הת־יישבו השבוע לחבר מודעות מקוריות לסיפרם ילקוט הכזבים, העומד לצאת לאור בחודש הבא. אחת מהן: „עשרה אנשים מתו היום ברחוב שינקין! תשעה מתו לק־נות את ילקוט הכזבים ואחד מת מצחוק אחרי שקרא את הספר!"

* כיום שר־הבריאות בממשלת בגין.

שלמה גליקשטיין, אלוף ישראל בטניס.

צילום: גיל אל

עם הטלה הזן אוכל חלב!

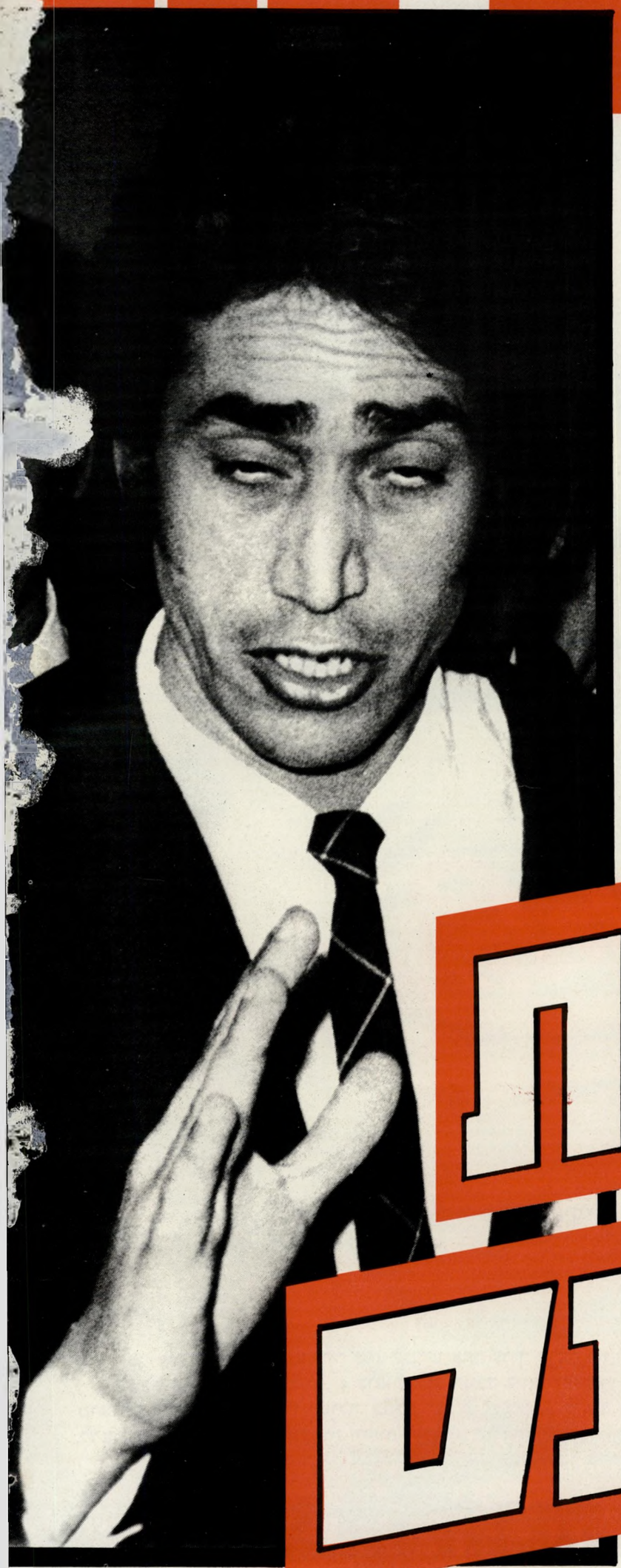

"כדי לחבוט בכדור במהירות 200 קמ"ש אתה צריך הרכה כח ושרירים
השרירים בנויים מחלבונים. 4 כוסות חלב תנובה ליום מספקות לגוף חלק חשוב
מהצריכה היומית של חלבון מעולה. בחלב יש גם ויטמין A לראיה טובה, ויטמין B_{12}
לדם מעולה, סידן וזרחן לעצמות חזקות ולשניים בריאות.
יש המון פטנטים לשמור על הכושר והבריאות. אבל לדבר אחד לא מצאו תחליף. לחלב!"

חלב תנובה - הכוח הלבן.

העולם הזה
72 עמודים
שנה 45
המחיר: 10 שקלים (כולל מ.ע.מ.)
מיספר 2265
כ"ג שבט תשמ"א, 28.1.1981

בר רימתה המישטרה

פרשת ברנס